WATCHMAN NEE

1

Watchman Nee

Maisha, Mateso, na Maono ya Kiroho ya Mtumishi wa Kristo wa Kichina

Ochorus

Taswira za Ujasiri – Watchman Nee

Maisha, Mateso, na Maono ya Kiroho ya Mtumishi wa Kristo wa Kichina

Ochorus Originals

Kilichapishwa mara ya kwanza mwaka 2026.

OCHORUS

Kuhusu Ochorus

Kuvifanya vitabu maarufu vya kale vya imani ya Kikristo kuwa huru kwa Kanisa duniani kote — katika lugha zao wenyewe, kwa utukufu wa Mungu.

Ochorus ni huduma ya Kikristo yenye makao yake Victoria, Kanada, na Kampala, Uganda. Tangu mwaka 2021 tumekuwa tukitafuta vitabu vikuu vya Kikristo vya zamani, tukivihariri kwa uangalifu kwa ajili ya wasomaji wa leo, na kuvitoa bure — bure kusoma na bure kubaki navyo.

Sisi si tovuti tu. Vitabu vilivyochapishwa Uganda vinawekwa moja kwa moja mikononi mwa watu kote Afrika Mashariki — katika mikutano ya wachungaji, na katika makanisa, shule na magereza tunayoalikwa kuhudumia.

Endelea kusoma kwenye ochorus.com

- Mamia ya vitabu vya kale, mahubiri na wasifu — bure, bila matangazo na bila kuhitaji akaunti.
- Vitabu katika lugha nyingi, kuanzia Kiingereza na Kiswahili hadi Kiarabu na Kihindi.
- Mipango ya kusoma, alama na maelezo yanayokufuata kutoka kifaa kimoja hadi kingine.
- Sikiliza kwa sauti, au hifadhi kitabu ili kukisoma bila mtandao.
- Vipakuliwa vya bure kama hiki. Visambaze kwa uhuru.

“Mmepata bure, toeni bure.”

Mathayo 10:8

Yaliyomo

Dibaji — 6

Utangulizi: Mlinzi na Karne Yake — 10

Maisha Yaliyotolewa kwa Kristo — 18

Kuongoka kwa Watchman Nee — 31

Kujifunza Kuenenda kwa Imani — 44

Mhubiri Kijana na Kundi Dogo — 58

Watchman Nee — 77

Watchman Nee — 95

Watchman Nee — 113

Simama: Vita vya Kiroho na Ushindi — 131

Kuvunjwa kwa Mtu wa Nje — 151

Roho, Nafsi, na Mwili — 172

Kanisa na Mwili wa Kristo — 189

Imani, Maombi, na Maisha ya Kutegemea — 207

Mapinduzi, Mateso, na Gharama ya Uanafunzi — 223

Miaka Ishirini Katika Minyororo — 240

Urithi wa Watchman Nee 255

Nyongeza A: Mafundisho Ishirini na Matano ya Msingi ya Watchman Nee 275

Nyongeza B: Mwongozo wa Kujifunza na Kutafakari Sura kwa Sura 295

Nyongeza C: Mfuatano wa Matukio wa Maisha na Nyakati za Watchman Nee 313

Nyongeza D: Maelezo juu ya Mbinu ya Kihistoria na Vyanzo 324

Dibaji

Watchman Nee ni miongoni mwa wale watu wa Kikristo ambao huwa wanajulikana kwa wasomaji kabla ya kuwa wa kihistoria. Mwamini aweza kukutana na kijitabu chembamba kiitwacho *Sit, Walk, Stand*, au nukuu kuhusu Kristo kama uzima, au fundisho kutoka Warumi 6, au ujumbe juu ya kuvunjwa kwa mtu wa nje muda mrefu kabla ya kujifunza jambo lolote la maana kuhusu China ya Jamhuri, Vita vya China na Japani, kuinuka kwa Chama cha Kikomunisti cha China, au miaka ishirini ambayo Nee alikaa gerezani.

Mpangilio huo wa ugunduzi una faida zake. Mafundisho bora ya Nee yaweza kusema moja kwa moja na hitaji la kiroho bila kuhitaji somo la historia ya China. Lakini pia huzua upotoshaji. Mwalimu huwa sauti ya kiibada inayoelea hewani, iliyotengwa na mabishano, mahusiano, tamaduni, vita, majaribio ya kikanisa, makosa, mateso, na misukumo ya kisiasa iliyomfinyanga.

Kitabu hiki chajaribu kuirudisha sauti hiyo ndani ya maisha yake.

Kimeandikwa kama wasifu wa Kikristo, si kama kazi ya kumsifu mtakatifu bila kuhoji. Chadhania kwamba Maandiko yana mamlaka, na kwamba maisha ya kiongozi wa Kikristo yapaswa kuchunguzwa chini ya Maandiko badala ya kutumiwa kuunda mamlaka ya pili kando yake. Kwa hiyo Nee ashughulikiwa kwa shukrani, huruma, na uzito, lakini si kwa kutokosea.

Mtazamo huo ni wa maana hasa kwa sababu urithi wa Watchman Nee wabishaniwa. Wanaompenda humkumbuka kama kiongozi shujaa wa kanisa la China, mwalimu wa kiibada mwenye kina, mwanzilishi wa uhai wa kanisa la kienyeji, na mfungwa kwa ajili ya Kristo. Wakosoaji huelekeza kwenye mwelekeo wa kutenga wengine katika mafundisho yake juu ya kanisa, hatari katika mafundisho yake juu ya mamlaka aliyokabidhiwa mtu, utofautishaji mkali kupita kiasi kati ya roho na nafsi, maswali ya kutegemea maandishi ya wengine, na tuhuma nzito za kimaadili na za kifedha zilizojitokeza katika mgogoro wa kanisa na kampeni za kisiasa za Kikomunisti.

Vyanzo vya kihistoria havikubaliani sikuzote, na hali za kisiasa ambazo baadhi ya mashtaka yalitolewa chini yake huchanganya hukumu. Wasifu wenye uwajibikaji haupaswi kufuta tuhuma ili kumlinda shujaa, wala kuchukua matokeo ya shutuma za kimapinduzi za kulazimisha kana kwamba yalitokana na mfumo wa sheria usiopendelea. Pale ushahidi unapobishaniwa, kitabu hiki hutamka kutokuwa na hakika badala ya kutengeneza hakika.

Nee mwenyewe angetoa kanuni ya mtazamo kama huo: hazina ni Kristo; chombo ni cha udongo.

“Lakini tunayo hazina hii katika vyombo vya udongo, ili kuonyesha ya kuwa uwezo huo upitao kiasi ni wa Mungu, wala si wetu” (2 Wakorintho 4:7).

Kusudi la wasifu wa Kikristo si kung’arisha chombo mpaka kisionekane kama udongo. Ni kuona jambo ambalo neema ya Mungu yaweza kufanya kupitia udongo.

Maandiko Katika Kitabu Hiki

Nukuu zote za Maandiko zimetoka katika American Standard Version ya mwaka 1901. ASV imetumiwa kwa sababu iko katika uwanja wa umma, ina mtindo rasmi unaofaa vyema kwa ufafanuzi mrefu wa Biblia, na mara nyingi huhifadhi maneno yaliyo karibu na desturi ya Biblia ya Kiingereza ambamo waandishi wengi wa Kikristo wa mwanzoni mwa karne ya ishirini walifanya kazi.

Huduma ya Nee ilijaa Maandiko. Angeweza kuchanganya mambo mengi kwa ustadi, akikopa makundi kutoka kwa waandishi wengi, lakini bila kukoma alirudi kwenye maandiko ya Biblia. Warumi 5-8, Waefeso, Yohana 12-17, 1 na 2 Wakorintho, Waebrania, Ufunuo, na masimulizi ya Abrahamu, Yakobo, Musa, Daudi, na Petro yalikuwa maeneo yaliyojirudia katika mafundisho yake.

Kwa hiyo wasifu huu hufanya zaidi ya kutaja tu mafundisho yake. Huweka mafungu mengi ya Biblia yaliyolisha mafundisho hayo ndani ya masimulizi na kupima matumizi yake katika nuru yake.

Msomaji ataona kwamba Maandiko mara nyingine humthibitisha Nee na mara nyingine hurekebisha jinsi mawazo yake yalivyotumiwa. Hilo limekusudiwa. Mwalimu huheshimiwa pale busara zake zinapotuelekeza kwenye Neno la Mungu, wala si pale maneno yake yanapokuwa hayaguswi na uchunguzi.

Neno Kuhusu Vitabu vya Nee

Vitabu vingi vilivyochapishwa chini ya jina la Watchman Nee havikuanza kama vitabu vya kawaida vilivyoandikwa ukurasa wa kwanza hadi wa mwisho katika hali yake ya Kiingereza ya baadaye. Vingine vilikusanywa kutoka kwa jumbe zilizonenwa, maelezo ya mikutano, majarida, hati za

mkono, na makusanyo ya wahariri. Vichwa vinavyofahamika kwa Kiingereza vyaweza kuwakilisha mipangilio iliyofanywa baada ya jumbe kutolewa kwa mara ya kwanza.

Jambo hili ni la maana kwa sababu huduma inayonenwa kwa mdomo mara nyingi hutumia utofautishaji mkali kwa madhumuni ya kichungaji. Hotuba ya mkutano yaweza kusema jambo kwa uthabiti ambalo mwanateolojia wa mfumo angelizungushia masharti. Kwa hiyo wasomaji wa baadaye wapaswa kuepuka kujenga mafundisho yenye matawi mengi kutoka katika sentensi moja yenye mvuto.

Wasifu huu hufafanua mafundisho ya Nee kwa maneno mengine badala ya kunakili mafungu marefu kutoka matoleo yenye hakimiliki. Vichwa vifupi vinavyojulikana sana na dhana hujadiliwa kama sehemu ya kumbukumbu ya kihistoria. Lengo ni kufikisha kiini cha fikira zake huku Maandiko, wala si maneno ya Nee, yakiwa katikati.

Utangulizi: Mlinzi na Karne Yake

Jina Lililochaguliwa kwa Ajili ya Wito

Watchman Nee alizaliwa akiitwa Ni Shuzu tarehe 4 Novemba, 1903, huko Shantou, Guangdong, ingawa mizizi ya jamaa yake ilikuwa Fuzhou, Fujian. Vyanzo mara nyingine huhifadhi tahajia tofauti na tarehe za zamani, na jiwe la kaburi lake limechangia mkanganyiko wa mara kwa mara kuhusu mwaka wa kuzaliwa kwake. Wataalamu wa kisasa wa wasifu kwa ujumla hutumia mwaka 1903.

Baada ya kuongoka alichukua jina la Kichina Ni Tuosheng. Jina hilo lilikumbusha sauti ya kigongo cha mlinzi wa usiku, ishara iliyokusudiwa kuwaamsha waliolala. Jina lake la Kiingereza, Watchman, lilibeba taswira hiyo hadi katika lugha nyingine.

Uchaguzi huo hufunua jinsi alivyoelewa wito. Mlinzi hauumbi mapambazuko. Hukesha huku wengine wamelala, hutazama hatari, na huwaita watu wawe tayari.

Paulo awaambia Waefeso, “Amka, wewe usinziaye, ukafufuke katika wafu, na Kristo atakuangaza” (Waefeso 5:14).

Huduma ya Nee ingelia kengele hiyo tena na tena: amkeni kutoka dini iliyorithiwa; amkeni kutoka kutegemea miundo ya kigeni; amkeni kutoka juhudi za nafsi; amkeni kutoka kiburi cha madhehebu; amkeni kutoka nguvu za asili; amkeni kwenye Mwili wa Kristo; amkeni kwa Roho akaaye ndani; amkeni kwa ufalme ujao.

Lakini mlinzi mwenyewe aliishi katika karne ambayo hatari zake zilizidi chochote ambacho kijana angeweza kutazamia.

Ukristo Katika China Iliyojeruhiwa

Nee alizaliwa katika China iliyokuwa bado chini ya utawala wa nasaba ya Qing, ingawa utawala wa kifalme ungeanguka alipokuwa mtoto. Karne ya kumi na tisa ilikuwa imeleta shinikizo la kijeshi la kigeni, mikataba isiyo sawa, kutwaliwa kwa maeneo, upanuzi wa umisheni, mtafaruku wa kiuchumi, na ghasia za ndani. Ukristo ulifika ukibeba injili ya Yesu Kristo, lakini pia ulisonga kupitia njia zilizofunguliwa na nguvu za Kimagharibi.

Wamisionari hawawezi kupunguzwa hadi kuwa mawakala wa kifalme tu. Wengi walitumika kwa kujidhabihu, walijifunza lugha za Kichina, walijenga shule na hospitali, walitafsiri Maandiko, walipinga mila zenye kuangamiza, na kuwapenda sana jirani zao Wachina. Baadhi walikosoa ubeberu. Hata hivyo wasikilizaji Wachina hawakuweza kupuuza mazingira ya kisiasa yaliyozunguka uwepo wa kigeni.

Utata huu uliumba kuzuka kwa Ukristo wa kienyeji wa Kichina. Viongozi walizidi kuuliza kama makanisa yangeweza kutawaliwa, kutegemezwa, na kuenezwa na waamini Wachina wenyewe.

Nee alikuwa sehemu ya harakati hii pana huku akikuza sababu za kiteolojia zenye nguvu isivyo kawaida kwa ajili ya kujitegemea. Hakutaka tu utawala wa Kichina badala ya utawala wa Kimagharibi. Alitaka utawala wa Kristo badala ya wowote kati ya hao.

Mkristo wa Kizazi cha Tatu Aliyehitaji Kuongoka

Jamaa ya Nee tayari ilikuwa na urithi wa Kikristo. Babu yake alikuwa amehudumu kama mchungaji Mkristo wa Kichina. Wazazi wake walishiriki

katika maisha ya kanisa. Nee alihudhuria shule za umisheni na kukutana na mafundisho ya Biblia.

Hata hivyo Ukristo wa kifamilia haukumfanya kuwa mwanafunzi kwa moja kwa moja.

Hili lingekuwa mojawapo ya masomo yaliyo na kina zaidi katika maisha yake: uhalisi wa kiroho hauwezi kurithiwa kutoka mkono wa pili.

Yohana asema juu ya wale wampokeao Kristo kwamba wamezaliwa "si kwa damu, wala si kwa mapenzi ya mwili, wala si kwa mapenzi ya mtu, bali kwa Mungu" (Yohana 1:13).

Babu Mkristo aweza kumpa mtoto hadithi, sala, Maandiko, na mfano. Hawezi kumpa kuzaliwa upya.

Kuongoka kwa Nee akiwa na umri wa miaka kumi na saba chini ya mahubiri yaliyohusishwa na Dora Yu kuligeuza dini iliyorithiwa kuwa kujisalimisha binafsi.

Swali Kuu la Chanzo

Iwapo wazo moja huunganisha mafundisho mengi ya Nee pamoja, ni swali la chanzo.

Uhai wa Kikristo watoka wapi?

Utakatifu watoka wapi?

Huduma yatoka wapi?

Uhai wa kanisa watoka wapi?

Mamlaka ya kiroho yatoka wapi?

Jibu la Nee lililojirudia ni Kristo kwa njia ya Roho, si nafsi inayojitegemea.

Aliwaona wanadamu wakijaribu bila kukoma kutokeza matokeo ya kimungu kutoka rasilimali za asili. Akili hujaribu kutengeneza ufunuo. Utashi hujaribu kutengeneza utakatifu. Kipawa cha uvutano hujaribu

kutengeneza huduma. Mpangilio hujaribu kutengeneza uhai wa kanisa. Juhudi ya kidini hujaribu kutengeneza kile Mungu akitoacho kwa neema.

Maneno ya Paulo yakawa dira ya kiteolojia: “Si mimi tena ninayeishi, bali Kristo yu hai ndani yangu” (Wagalatia 2:20).

Nee angetumia maisha yote kufafanua sentensi hiyo.

Swali Kuu la Msalaba

Swali la pili linalounganisha ni jinsi Mungu anavyoishughulikia nafsi itakayo kuwa chanzo.

Jibu la Nee ni msalaba.

Mwanzoni alijifunza msalaba kama ubadala: Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi. Baadaye alisisitiza kuungana: utu wa kale ulisulubishwa pamoja na Kristo. Baadaye zaidi aliueleza msalaba kama kanuni inayoendelea katika uanafunzi, ambapo Mungu huishughulikia nguvu ya asili ili uhai wa ufufuo upate kudhihirishwa.

Msogeo huu — kutoka dhambi, hadi nafsi, hadi utumishi — husaidia kueleza ukuaji wa mafundisho yake.

“Utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye” (Warumi 6:6).

“Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake kila siku, anifuate” (Luka 9:23).

Nee hakuchoka kamwe na mada hizi kwa sababu aliamini kila tatizo la Kikristo hatimaye hufunua swali la ni nani anayeishi: nafsi inayojitegemea au Kristo.

Swali Kuu la Kanisa

Swali kuu la tatu ni la kijumuiya. Kanisa ni nini?

Nee alikataa kuliona kanisa kama ibada ya Jumapili tu, dhehebu, taasisi ya umisheni, au mkusanyiko wa Wakristo mmoja mmoja. Ni Mwili wa Kristo.

"Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja" (1 Wakorintho 12:13).

Imani hii ilimwelekeza kuelekea ushiriki wa waamini, wazee wengi, kuumega mkate kila juma, uongozi wa kienyeji, kukataliwa kwa majina ya madhehebu, na hatimaye kanuni yenye mabishano ya mji-mmoja-kanisa-moja.

Pia ilimwelekeza kunena kwa nguvu juu ya uratibu, mamlaka, na utii.

Hapa urithi huwa mchanganyiko. Maono ya Mwili yaweza kuwaweka huru Wakristo kutoka ubinafsi, lakini pia yaweza kutumiwa kupunguza dhamiri iwapo viongozi wataunganisha mwelekeo wao kwa ukaribu mno na ukichwa wa Kristo. Wasifu huu utaweka tena na tena busara za Nee za kijumuiya kando ya kinga za Agano Jipya.

Swali Kuu la Mateso

Swali la nne liliingia si kwa kujifunza tu bali kwa uzoefu: Mungu hufanya nini na mateso?

Nee alijua ugonjwa, mgogoro wa mahusiano, lawama za hadharani, kutengwa katika huduma, machafuko ya kisiasa, kukamatwa, kufungwa gerezani, kufiwa, na kifo kizuizini.

Mateso yaliumba ujumbe wake wa kuvunjwa. Hata hivyo kitabu hiki kitakataa kusema kwamba kila tukio la maumivu lilitumwa moja kwa moja na Mungu kwa ajili ya somo rahisi la kiroho. Biblia ni makini zaidi. Uovu wabaki kuwa uovu. Udhalimu wabaki kuwa udhalimu. Mateso hulaaniwa hata wakati Mungu aletapo tunda kupitia hayo.

Yusufu aliweza kuwaambia ndugu zake, “Ninyi mliniazimia mabaya, bali Mungu aliyakusudia kuwa mema” (Mwanzo 50:20). Tukio lilelile lilibeba uovu wa kibinadamu na maongozi ya kimungu bila kuvichanganya viwili hivyo.

Utofautishaji huo ni wa lazima wakati wa kusoma miaka ya Nee ya gerezani.

Si Teolojia ya Kimagharibi Iliyovaa Mavazi ya Kichina

Nee alikopa kwa wingi kutoka kwa waandishi wa Kikristo wa Kimagharibi, wakiwemo wa desturi za Brethren, Keswick, utakatifu, kiibada, na kinabii. Lakini kwa sababu hiyo hapaswi kupuuzwa kama mtafsiri tu wa teolojia ya Kimagharibi.

Kila mwanateolojia mkuu hufanya kazi ndani ya desturi zilizorithiwa. Uasili mara nyingi hupatikana katika uteuzi, uchanganyaji, msisitizo, tafsiri, na matumizi.

Nee alichukua mawazo kutoka vijito vingi na kuyaweka ndani ya harakati ya Kikristo ya Kichina iliyokuwa ikipita katikati ya utaifa, umisheni wa kigeni, vita, usasa wa mijini, uinjilisti wa vijijini, na mapinduzi. Aliendeleza msamiati wa kiroho ambao mamilioni ya wasomaji walikuja kuutambua kuwa wake wa pekee.

Uchunguzi wa hivi karibuni wa kitaaluma umeamsha upya uangalifu juu ya ukuaji huu wa kifikira, ukionyesha jinsi dhana za Nee zilivyobadilika kupitia wasifu na hali za kihistoria.

Maisha Katika Ulimwengu Tatu za Kihistoria

Maisha ya Nee yaweza kugawanywa kwa jumla katika ulimwengu tatu za kisiasa.

Kwanza ulikuja mwisho wa China ya kifalme na ya Jamhuri: kuanguka kwa Qing, utawala wa mabwana-vita, kuimarishwa kwa Wazalendo, mvurugiko wa kifikira, na kuzuka kwa harakati za Kikristo za kienyeji.

Pili ilikuja China ya wakati wa vita: uvamizi wa Wajapani, kuhamishwa, mtikisiko wa kiuchumi, na mgogoro wa wenyewe kwa wenyewe.

Tatu ikaja Jamhuri ya Watu: ushindi wa Kikomunisti, upangaji upya wa dini, kampeni za shutuma, kukamatwa, gereza, Mapinduzi ya Kiutamaduni, na kifo mwaka 1972.

Teolojia yake ilibaki ikitambulika kuwa yenye mwendelezo, lakini hali ambazo ilipaswa kuishiwa zilibadilika kwa kiasi kikubwa.

Fundisho juu ya mamlaka husikika tofauti chini ya mzee wa kanisa mpole kuliko chini ya dola ya kimapinduzi. Fundisho juu ya imani husikika tofauti wakati wa kuamua kama kukubali mshahara kuliko wakati hukumu ya gereza inapoongezwa zaidi ya muda wake. Fundisho juu ya Mwili husikika tofauti wakati waamini wanaposhinikizwa kushutumiana.

Wasifu huupa fundisho uzito.

Kwa Nini Nee Bado Ana Umuhimu

Watchman Nee bado ana umuhimu kwa sababu tano angalau.

Kwanza, mafundisho yake ya kiibada yanaendelea kuwaunda Wakristo ulimwenguni kote.

Pili, maisha yake ni sehemu ya kuzuka kwa Ukristo wa kienyeji wa Kichina, mojawapo ya harakati muhimu zaidi katika historia ya kanisa ya kisasa.

Tatu, mafundisho yake juu ya kanisa yalitangulia maswali kuhusu makanisa yasiyokuwa na uongozi wa kati, huduma ya walei, kutegemea wamisionari, na uongozi wa mtaa, ambayo bado yako hai.

Nne, nguvu zake na udhaifu wake hutoa mfano wa kuchunguza wa mamlaka ya kiroho ya kivutio. Makanisa ya kisasa yanahitaji kwa dharura kuelewa jinsi mafundisho yenye kina na uongozi imara vinavyoweza kuishi pamoja na hatari za kukusanya mamlaka pahali pamoja kupita kiasi.

Tano, miaka yake ya gerezani huwakabili Wakristo wanaostawi na swali zito: Je, Kristo yatosha wakati manufaa yanayoonekana yanapotoweka?

Jinsi ya Kusoma Kitabu Hiki

Soma wasifu huu katika viwango vitatu.

Soma kihistoria. Nee alikuwa wa China fulani na hapaswi kutenganishwa nayo.

Soma kiteolojia. Mafundisho yake yaliendelea kuhusiana na Maandiko na desturi za Kikristo zilizorithiwa.

Soma kiibada. Ruhusu maisha haya yaulize maswali juu ya uanafunzi wako mwenyewe.

Lakini weka mpangilio wa mamlaka wazi. Kristo ni Bwana. Maandiko ndiyo kipimo. Nee ni shahidi — mwenye kipawa, mwenye mipaka, mara nyingine mwenye mabishano, na kwa hiyo mwanadamu wa kutosha kuwa na mafundisho ya kweli.

Hadithi huanza kabla ya vitabu maarufu na kabla ya magereza, na kijana aliyegundua kwamba Ukristo ungemgharimu haki ya kujimiliki mwenyewe.

Maisha Yaliyotolewa kwa Kristo

Mlinzi Katika China Inayobadilika

Watchman Nee aliingia ulimwenguni mwaka 1903, wakati ambapo China ilikuwa ikipita katika mojawapo ya machafuko makubwa ya historia yake ndefu. Utaratibu wa zamani wa kifalme ulikuwa ukikaribia mwisho wake. Mataifa ya Kimagharibi yalikuwa yamejilazimisha kuingia katika bandari na siasa za China. Wamisionari walikuwa wameanzisha shule, hospitali, makanisa, na nyumba za uchapishaji, huku Wakristo Wachina wakikabiliana na swali gumu: je, imani ya Kikristo ingeweza kuwa ya Kichina kwa kina na bila shaka bila kukoma kuwa ya kiulimwengu, ya kibiblia, na iliyoungana na kanisa la ulimwenguni kote?

Katika mazingira haya alikuja mvulana ambaye hatimaye angejulikana mbali zaidi ya China. Jamaa yake ilikuwa sehemu ya jumuiya ndogo lakini yenye maana ya Waprotestanti Wachina. Kwa hiyo Ukristo haukuwa dini ya kigeni iliyokutwa mara ya kwanza katika utu uzima. Uliunda sehemu ya ulimwengu ambao alizaliwa ndani yake. Hata hivyo Ukristo uliorithiwa si kitu kilekile na imani iliyo hai. Mojawapo ya mada zinazojirudia za huduma ya Nee ya baadaye ingekuwa kwamba uhalisi wa kiroho hauwezi kuazimwa. Mtu aweza kurithi msamiati wa Kikristo, mazoea ya Kikristo, hata mahusiano ya Kikristo, na bado ahitaji kukutana na Kristo binafsi.

Utofautishaji huo husaidia kueleza nguvu ya ushuhuda wake wa baadaye. Nee hakuwa na uvutano kwa sababu tu alijifunza mafundisho ya

Kikristo. Alikuwa na uvutano kwa sababu alikuja kuamini kwamba Ukristo kimsingi ni utoaji na udhihirisho wa uhai wa kimungu. Injili, katika mafundisho yake ya ukomavu, haikuwa mpango wa kumboresha utu wa kale. Ilikuwa jibu la Mungu kwa utu wa kale katika kifo na ufufuo wa Yesu Kristo.

Mtume Paulo alieleza kitovu cha uhalisi huu kwa maneno ambayo yangekuja kuwa msingi wa hali ya kiroho ya Nee: "Nimesulubiwa pamoja na Kristo; lakini ni hai; wala si mimi tena, bali Kristo yu hai ndani yangu; na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani ya Mwana wa Mungu, ambaye alinipenda, akajitoa nafsi yake kwa ajili yangu" (Wagalatia 2:20).

Sehemu kubwa ya huduma ya Nee ya baadaye yaweza kueleweka kama tafakari ndefu juu ya mstari huo. Uhai wa Kikristo si Kristo tu akimsaidia mwamini kuwa imara zaidi. Ni Kristo kuwa uhai wa mwamini. Kwa hiyo msalaba si tu mahali ambapo dhambi zinasamehewa; pia ni hukumu ya Mungu juu ya nafsi inayojitegemea. Ufufuo si tu fundisho kuhusu kilichompata Yesu siku ya tatu; ni himaya ya uhai mpya ambamo mwamini analetwa.

Nyumba ya Kikristo na Moyo Usioongoka

Nee alikua kati ya mvuto wa Kikristo na akapokea elimu imara. Masimulizi ya ujana wake mfululizo huelezea uwezo wa kiakili usio wa kawaida. Alisoma kwa mapana, alijifunza kwa haraka, na alikuwa na aina ya kumbukumbu iliyomwezesha baadaye kufyonza wingi mkubwa wa maandiko ya Kikristo. Vipawa hivi vilikuwa na maana, lakini Nee hatimaye angeuona uwezo wa asili kuwa hautoshi kwa huduma ya kiroho. Akili ingeweza kukusanya kweli bila lazima kutokeza uhalisi wa kiroho.

Imani hii ikawa mojawapo ya noti zenye kuchunguza zaidi katika mafundisho yake. Mtenda kazi Mkristo aweza kuwa na ufasaha, ustadi wa

upangaji, maarifa, na haiba na bado ahudumu hasa kutoka nguvu ya asili. Nee angesema baadaye juu ya haja ya "mtu wa nje" kuvunjwa ili uhai wa Roho upate kudhihirishwa kupitia mwamini. Mbegu ya fundisho hilo ilikuwa katika uzoefu wake mwenyewe: Mungu hakumwajiri tu kijana mwenye vipawa. Alianza kazi ya kujisalimisha ya maisha yote.

Maneno ya Yesu katika Yohana 12 yakawa taswira ya kibiblia ya maana kwa kanuni hii: "Amin, amin, nawaambia, Chembe ya ngano isipoanguka katika nchi, ikafa, hukaa hali iyo hiyo peke yake; bali ikifa, hutoa mazao mengi" (Yohana 12:24).

Kuzaa matunda, katika maono haya, huja kupitia kifo. Chembe haitimizi kusudi lake kwa kung'arisha ganda lake. Uhai wake huachiliwa ganda lake linapovunjwa. Nee angerudi kwenye mfumo huu tena na tena: kifo kabla ya ufufuo, kujisalimisha kabla ya manufaa, udhaifu kabla ya nguvu ya kiroho.

Hilo halikumaanisha kwamba elimu au haiba vilikuwa viovu. Nee mwenyewe aliutumia akili yake kwa njia ya ajabu. Ilimaanisha kwamba uwezo wa asili lazima uje chini ya utawala wa Mungu. Kinachotolewa kwa Mungu lazima kwanza kikome kumilikiwa kwa kujitegemea mbali na Mungu.

China, Umisheni, na Kutafuta Kanisa la Kibiblia

Ukristo ambao Nee alikutana nao ulikuwa umeundwa kwa kina na mashirika ya kigeni ya umisheni na miundo ya madhehebu. Alishukuru kwa injili ambayo wamisionari walikuwa wameichukua hadi China, hata hivyo alizidi kusadiki kwamba kanisa la Kichina halipaswi kubaki likitegemea daima fedha za Kimagharibi, uongozi, taasisi, au utambulisho wa madhehebu.

Wasiwasi huu ulikuwa wa kiteolojia na wa kitaifa pia. Nee alisoma Agano Jipya na kuwaona waamini katika mji wakielezwa kwa urahisi kama kanisa katika eneo hilo. Alishawishika kwamba utambulisho wa ndani zaidi wa kanisa haukutoka kwa shirika la umisheni, dhehebu, desturi ya kiteolojia, au kiongozi mwenye kivutio. Ulitoka kwa kuwa mali ya Kristo.

Karipio la Paulo kwa Wakorintho lingesikika lenye maana ya pekee: "Basi, nataka kusema hivi, kwamba kila mmoja wenu husema, Mimi ni wa Paulo; na, Mimi ni wa Apolo; na, Mimi ni wa Kefa; na, Mimi ni wa Kristo. Je! Kristo amegawanyika?" (1 Wakorintho 1:12-13).

Jibu la Nee kwa mgawanyiko wa Kikristo lilikuwa la kithabiti na, mara nyingine, lenye mabishano. Aliamini waamini katika eneo wapaswa kupokeana kwa msingi wa uhai wao wa pamoja katika Kristo badala ya kujipanga kuzunguka tofauti za madhehebu. Imani hii hatimaye ilisaidia kutokeza mtandao wa makusanyiko ambao watu wa nje mara nyingi waliuita Kundi Dogo.

Hata hivyo kabla ya kuwako harakati, kulikuwa na kijana aliyekuwa akiletwa uso kwa uso na Yesu Kristo. Mafundisho ya kanisa yalikuja baadaye. Msalaba ulikuja kwanza.

Mada Kuu: Kristo kama Uhai

Wasomaji mara nyingine hukutana na Nee kwanza kupitia mojawapo ya vitabu vyake na kudhani huduma yake ilikuwa mkusanyiko wa mafundisho yasiyo ya kawaida: roho, nafsi, na mwili; kanisa la mtaa; mamlaka ya kiroho; uhai wa ushindi; kuvunjwa kwa mtu wa nje. Lakini chini ya mada hizi kuna kitovu rahisi zaidi: Kristo Mwenyewe.

Mafundisho bora ya Nee huendelea kumsogeza mwamini mbali na kushughulika kupita kiasi na mbinu za kiroho na kumrudisha kwenye utoshelevu wa Kristo. Swali si tu, "Ninawezaje kuwa na subira zaidi?" bali,

“Je, Kristo ni subira yangu?” Si tu, “Ninawezaje kushinda dhambi?” bali, “Mungu amekwisha fanya nini katika Kristo, nami ninaishije kwa imani katika tendo hilo lililotimizwa?” Si tu, “Ninawezaje kumtumikia Mungu?” bali, “Mungu anafanya nini, na je, uhai wake waweza kudhihirishwa kupitia mimi?”

Paulo aandika: “Kwa maana mlikufa, na uhai wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu. Kristo atakapofunuliwa, aliye uhai wetu, ndipo na ninyi mtafunuliwa pamoja naye katika utukufu” (Wakolosai 3:3-4).

Fungu la maneno “Kristo, aliye uhai wetu” hunasa kiini cha hali ya kiroho ya Nee ya ukomavu. Ukristo hatimaye si kukuza nafsi bora ya kidini. Chanzo cha kale cha uhai kimehukumiwa msalabani; sasa mwamini hujifunza kuishi kutoka Chanzo kingine.

Hili lingekuwa ufunguo wa tafsiri wa kuelewa kwake utakaso. Azimio la kibinadamu lina nafasi katika utii, lakini azimio haliwezi kutengeneza uhai wa Kristo. Mwamini haitimu kutoka neema baada ya kuongoka na kuendelea kwa juhudi ya nafsi. Kristo yule yule ahesabuye haki ndiye Kristo atakasaye.

Wasifu wa Ufunuo na Mateso

Maisha ya Nee hayawezi kusimuliwa kwa uwajibikaji kama mfululizo wa uvumbuzi wa kiroho pekee. Pia yaliwekwa alama na ugonjwa, umaskini, mabishano, kutoeleweka, maafa ya kisiasa, kufungwa gerezani, na hasara. Teolojia yake ya msalaba haikuendelezwa katika maktaba tulivu iliyotengwa na maumivu.

Hilo halimaanishi kwamba kila ugumu wapaswa kupambwa kwa ushairi. Wala mateso hayamfanyi mtu teolojia yake kuwa sahihi kwa moja kwa moja. Lakini katika maisha ya Nee, mafundisho na mateso vikawa vimefungamana kwa kina. Alikuja kuamini kwamba Mungu hutumia hali

si tu kubadili kile waaminio wanachofanya bali kufunua na kubadili chanzo ambacho wanaishi kutoka kwake.

Maneno ya Paulo katika 2 Wakorintho hutoa kanuni ya kibiblia: “Lakini tunayo hazina hii katika vyombo vya udongo, ili kuonyesha ya kuwa uwezo huo upitao kiasi ni wa Mungu, wala si wetu” (2 Wakorintho 4:7).

Hazina ni ya kimungu; chombo ni cha udongo. Kwa hiyo huduma ya Kikristo ina fumbo. Mungu hukabidhi hazina ya mbinguni kwa watu dhaifu. Chombo kamwe kisichanganywe na hazina.

Hadithi ya Nee hatimaye ingeonyesha fumbo hili kwa ukali usio wa kawaida. Mwalimu mwenye vipawa angetumia miongo miwili ya mwisho ya maisha yake akiwa amenyamazishwa kwa kiasi kikubwa. Mtu aliyejitoa kujenga makanisa angetenganishwa na makanisa. Mwandishi wa maandishi mengi angepoteza uhuru wa kuchapisha. Mhubiri wa uhai wa ufufuo angepitia uzoefu wa muda mrefu wa kufa kwa tamaa za kidunia, sifa, urafiki, na uhuru.

Hata hivyo kunyamazishwa kwa mjumbe hakukuunyamazisha ujumbe.

Kipimo cha Maisha ya Kikristo

Watchman Nee apaswa kupimwaje? Si kwa kumchukua kama mwalimu asiyekosea. Hakuwa hivyo. Baadhi ya maneno yake huhitaji uchunguzi wa makini wa kibiblia. Mafundisho yake juu ya kanisa yangeweza kuwa magumu mikononi mwa wafuasi. Makundi yake ya roho na nafsi yamebishaniwa. Mafundisho kuhusu mamlaka aliyokabidhiwa mtu yaweza kutumiwa vibaya iwapo yatatenganishwa na mafundisho ya Agano Jipya yaliyo imara vilevile juu ya uongozi wa kitumishi, uwajibikaji, dhamiri, na ubwana mkuu wa Kristo.

Wala hapaswi kupimwa kwa idadi tu ya makanisa yaliyohusishwa na huduma yake au mzunguko wa vitabu vyenye jina lake. Tunda la Kikristo hatimaye ni hukumu ya Mungu, si yetu.

Njia yenye matunda zaidi ya kumsoma Nee ni kusikiliza maswali ambayo maisha yake huyalazimisha juu ya kanisa. Je, Kristo ni sehemu tu ya uhai wetu, au ndiye uhai wetu? Je, tunatumika kutoka ushirika na Mungu au kutoka nguvu ya asili? Je, twauelewa msalaba kama msamaha tu, au pia kama hukumu ya Mungu juu ya uhai wa kale unaojitegemea? Je, makanisa yetu huonyesha umoja wa Mwili wa Kristo? Je, tuko tayari kumtii Mungu wakati utii unapogharimu? Je, twaweza kumtumaini wakati manufaa yanayoonekana yanapoondolewa?

Yesu alisema, "Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake, anifuate" (Mathayo 16:24).

Amri hiyo huunda mlango unaofaa kuingia katika hadithi ya Nee. Maisha yake hayakuwa ya maana kwa sababu aligundua Ukristo rahisi zaidi. Yalikuwa ya maana kwa sababu alisisitiza kwamba uhai wa Kikristo huanza pale utawala wa nafsi unapokoma.

Mvulana aliyezaliwa katika jamaa ya Kikristo katika miaka ya mwanzo ya karne ya ishirini hakujua bado gharama ambayo maneno hayo yangebeba. Lakini njia iliyokuwa mbele yake ingezidi kuwa njia ya kujisalimisha. Kigeuzi cha maamuzi kilikuja mwaka 1920, wakati injili ilipokoma kuwa sehemu tu ya ulimwengu wake uliorithiwa na kuwa dai binafsi juu ya maisha yake yote.

Nyumba Aliyozaliwa Ndani Yake

Ukoo wa Kikristo wa Nee ni wa maana kwa sababu humweka ndani ya mojawapo ya vizazi vya kwanza kabisa vya jamaa za Kiprotestanti za Kichina. Babu yake alikuwa amehudumu kama mchungaji Mkristo, jambo

lililoifanya jamaa hiyo kuwa isiyo ya kawaida katika jamii ambamo Uprotestanti ulikuwa bado mpya kiasi na mara nyingi ulihusishwa na uwepo wa kigeni. Hata hivyo, kufikia kizazi cha Nee, dini iliyokuwa imepokewa kwa gharama kubwa ya kijamii ingeweza kuwa ya kawaida hata ikachukuliwa bila kizingatio.

Mfumo huo si wa Kichina peke yake. Harakati za uamsho mara nyingi huwa taasisi; imani huwa mila; dhabihu huwa urithi. Wajukuu wa waanzilishi waweza kuwa na msamiati wa imani bila ile hangaiko la ndani lililoupa msamiati maana.

Kwa hiyo hadithi ya Nee huanza na mojawapo ya maonyo ya Biblia yanayojirudia. Israeli iliweza kurithi ishara za agano na kusahau uhalisi wa agano. Yohana Mbatizaji aliwaambia wasikilizaji wa kidini wasiseme, "Tunaye Ibrahimu, baba yetu," kana kwamba ukoo ungeweza kuchukua nafasi ya toba (Mathayo 3:9).

Hatari ile ile ipo katika jamaa za Kikristo. Watoto waweza kujifunza nyimbo kabla ya kuabudu, mafundisho kabla ya kuamini, na tabia za kanisani kabla ya kumpenda Kristo. Hakuna kati ya vipawa hivi kilicho kibaya. Ni fadhila kubwa. Lakini fadhila huongeza wajibu.

Nee angekuja baadaye kuwa na shaka juu ya kila namna ya Ukristo iliyoegemea hasa juu ya urithi wa nje.

Elimu na Uundwaji wa Akili

Nee alipokea elimu kupitia taasisi za umisheni zilizomfunulia Kiingereza pamoja na masomo ya Kichina. Uwezo huu wa lugha ukawa wa maana kimkakati. Ulimpa fursa ya kufikia maktaba kubwa ya maandishi ya Kikristo ya Kimagharibi ambayo yalibaki hayapatikani kwa wasomaji wengi Wachina.

Teolojia yake ya baadaye haiwezi kueleweka mbali na kusoma. Alikusanya vitabu, akalinganisha tafsiri, akatafsiri dhana, na akafyonza msamiati wa kiteolojia wa harakati zilizotawanyika kotekote Uingereza, Ulaya, na Amerika ya Kaskazini.

Hata hivyo elimu yake pia iliumba mvutano wa maisha yote. Nee aliuthamini akili sana huku akitahadharisha dhidi ya akili ya asili kama mbadala wa ufunuo.

Mvutano huo ni wa kibiblia. Paulo alikuwa na elimu kubwa na alihoji kwa makini, hata hivyo pia alisema, "utoshelevu wetu watoka kwa Mungu" (2 Wakorintho 3:5). Ukristo hauhitaji uchaguzi kati ya kufikiri na kutegemea. Unahitaji kufikiri kwa kutegemea.

Wasomaji bora wa Nee huiga hamu yake ya Maandiko bila kuiga kila hitimisho lake.

China Ikitafuta Uamsho

Ujana wa Nee ulijitokeza wakati wa enzi ya Jamhuri, wakati wasomi Wachina walijadili sayansi, demokrasia, utaifa, desturi, usasa, na uhusiano wa nchi na mataifa ya kigeni. Kipindi cha Mei Nne kilipinga taasisi zilizorithiwa na kuwahimiza vijana kuwazia mabadiliko makubwa ya kijamii.

Kuongoka katika mazingira kama hayo hakukuwa uamuzi wa kidini wa faragha tu. Kulihusisha kuchagua maono ya uhalisi katika utamaduni uliokuwa ukijadili kwa nguvu wakati ujao wa China.

Uchunguzi wa hivi karibuni waeleza kwamba Nee alikuwa na mielekeo iliyohusiana na uandishi wa kisiasa kabla ya kuongoka na kwamba kujitoa kwake kwa Kikristo kulielekeza upya matamanio yake. Hilo husaidia kueleza uthabiti ambao kwa huo alijaribu baadaye kutenganisha wito wa kiroho na utambulisho wa kisiasa.

Msimamo wake ungejaribiwa tena na tena. Hakuna aishiye nje ya siasa kwa kutangaza tu kwamba siasa hazina maana. Vita, kodi, umisheni wa kigeni, mapinduzi, na kufungwa gerezani hatimaye vingeingia katika maisha yake vikialikwa au la.

Somo hili ni la manufaa kwa Wakristo wanaojiwazia kuwa "wasiohusika na siasa." Injili haiwezi kupunguzwa hadi kuwa siasa, lakini uanafunzi hutokea ndani ya jamii zinazotawaliwa na madaraka. Swali ni jinsi ya kubaki mwaminifu kwa Kristo bila kubatiza chama, taifa, au itikadi.

Maana ya Mlinzi

Jina Watchman hatimaye likawa lisiloweza kutenganishwa na utambulisho wa Nee. Mlinzi katika ulimwengu wa kibiblia hubeba wajibu kwa sababu huona hatari huku wengine wamelala.

Ezekieli husikia, "Mwanadamu, nimekuweka kuwa mlinzi wa nyumba ya Israeli" (Ezekieli 3:17). Taswira hiyo si ya fahari. Mlinzi lazima abaki macho, atambue sawasawa, na anene hata wakati ujumbe haukaribishwi.

Mahubiri ya Nee yalibeba sifa hii. Hakuridhika na kuwafariji Wakristo kwamba kila kitu kilikuwa sawa. Alionya juu ya kujidanganya, mgawanyiko, utumishi wa kimwili, ulegevu wa kiroho, kunaswa na dunia, na kutokuwa tayari kwa kurudi kwa Kristo.

Walinzi pia waweza kukosea. Waweza kudhania vivuli kuwa maadui au kupiga kengele pasipo hatari. Kwa hiyo taswira hiyo huhitaji unyenyekevu. Mwalimu Mkristo lazima apime kile anachokiona kwa Maandiko na kuusikiliza Mwili mpana zaidi.

Urithi wa Nee una pande zote mbili: uangalifu wa kiroho usio wa kawaida na maneno ambayo mara nyingine yakawa ya kithabiti mno.

Msalaba kama Sarufi ya Maisha ya Nee

Inawezekana kumsoma Watchman Nee kama mkusanyaji wa kanuni za kiroho zenye kukumbukwa: keti, tembea, simama; jua, hesabu, toa; roho, nafsi, na mwili; kuvunjwa kwa mtu wa nje; Kristo kama uhai. Hata hivyo mafungu haya huwa yenye kupotosha yanapotenganishwa na sarufi kubwa iliyoyashikilia pamoja. Sarufi hiyo ilikuwa msalaba na ufufuo wa Yesu Kristo.

Kwa Nee, msalaba kwanza ulikuwa tukio la kihakika katika historia. Yesu alikufa kwa ajili ya wenye dhambi. Hakuna uzoefu wa ndani ungeweza kuchukua nafasi ya kazi iliyotimizwa ya Kristo. Amani ya mwamini na Mungu haikuegemea juu ya ukubwa wa toba, ubora wa kujiweka wakfu, ushindi wa kihisia, au ukomavu wa kiroho. Iliegemea juu ya kile ambacho Mwingine alikuwa ametimiza. "Basi tukiisha kuhesabiwa haki kwa imani, tuna amani kwa Mungu, kwa njia ya Bwana wetu Yesu Kristo" (Warumi 5:1). Injili ilianza nje ya mwamini, katika kifo na ufufuo wa Kristo.

Lakini Nee pia aliona kwa Paulo kipimo cha pili: mwamini alikuwa amejumuishwa katika kifo cha Kristo. "Tukijua neno hili, ya kuwa utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye" (Warumi 6:6). Kwa hiyo msalaba ulishughulikia si tu kile ambacho mwenye dhambi alikuwa amefanya bali mwenye dhambi kama chanzo kilichoanguka cha uhai unaojitegemea. Huu ulikuwa mwanzo wa msisitizo wa Nee wa maisha yote kwamba Ukristo si mpango wa Mungu wa kumkarabati Adamu. Ni uumbaji wa Mungu wa wanadamu wapya katika Kristo.

Busara hiyo hueleza kwa nini Nee angeweza kunena kwa nguvu hivyo juu ya nguvu ya asili. Mkristo mwenye vipawa aweza kudhani kwamba kuongoka huajiri tu uwezo uliopo katika utumishi wa Mungu. Nee aliuliza swali lenye kuchunguza zaidi: utumishi hutoka katika chanzo kipi? Akili yaweza kuwa nyangavu, haiba yenye kuvuta, mpangilio wenye ufanisi, na

tokeo lenye kuvutia, hata hivyo mtenda kazi bado aweza kuwa akitenda hasa kutoka kujiamini. Msalaba huviita hata uwezo wa asili unaosifika kutoka kujitegemea hadi kujisalimisha.

Marekebisho ni ufufuo. Mungu hauangamizi utu wa mwanadamu na kubadili haiba kwa utupu. Yeye hufufua. Petro alibaki akitambulika kuwa Petro baada ya Pentekoste, lakini mwanafunzi aliyejiamini aliyewahi kujisifu kwamba hangemkana Kristo kamwe alikuwa amepitia kuanguka. Paulo alibaki mwenye akili kali, lakini alishuhudia kwamba utoshelevu wake ulitoka kwa Mungu. Ufufuo hurudisha uwezo wa kibinadamu katika mpangilio wake sahihi chini ya uhai wa kimungu.

Mfumo huu huupa wasifu wa Nee umoja wake wa ndani. Kuongoka kulileta kujisalimisha kwa kwanza. Mgogoro huko Fuzhou ulipinga tamaa yake ya kutetewa. Kifua kikuu kilimkabili kikomo cha mwili. Mabishano yaliyozunguka biashara na huduma yalijeruhi sifa. Mapinduzi ya kisiasa yalibomoa miundo inayoonekana. Gereza hatimaye liliondoa karibu kila njia ya kawaida ya manufaa. Katika kila hatua swali lilizidi kuwa na kina: je, Kristo yatosha wakati tegemeo moja zaidi la asili linapotoweka?

Hakuna mwandishi wa wasifu awezaye kujua maana kamili ya ndani ya kila jaribu, na mateso kamwe hayapaswi kupambwa kwa ushairi. Lakini teolojia ya Nee mwenyewe hutusaidia kuelewa jinsi alivyotafsiri umbo la maisha yake. Paulo aliandika, “sikuzote tukiuchukua mwilini kuuawa kwake Yesu, ili uzima wa Yesu nao udhihirishwe katika miili yetu” (2 Wakorintho 4:10). Kifo na uhai havikuwa mada za mfululizo kwa Paulo, kana kwamba Mkristo humaliza kufa kisha huanza kuishi. Hufanya kazi pamoja. Chombo dhaifu hufunuliwa daima ili hazina ipate kuonekana kuwa ya Mungu.

Ndiyo sababu jina “Watchman” lilithibitika kufaa kwa maana yenye kina zaidi kuliko Nee angeweza kujua akiwa mwamini kijana. Mlinzi lazima abaki macho si tu kwa hatari zilizo nje ya kanisa bali kwa hatari ya siri zaidi

ya kumbadili Kristo kwa shughuli za Kikristo. Urithi imara zaidi wa Nee si mfumo. Ni wito wa kuuliza kama Kristo Mwenyewe ndiye asili, maudhui, na lengo la uhai wa Kikristo.

Swali labaki la wakati huu. Makanisa yaweza kuwa na teknolojia, fedha, mkakati, usahihi wa kiteolojia, na uvutano wa kiutamaduni na bado yakawa maskini katika kutegemea. Wakristo mmoja mmoja waweza kubobea katika msamiati wa kiroho huku wakibaki wakiendeshwa na wasiwasi, tamaa, uchungu, au haja ya kujithibitisha. Maisha ya Nee humwelekeza msomaji arudi kwenye kitovu cha Paulo: "Kwa maana kwangu mimi kuishi ni Kristo" (Wafilipi 1:21).

Sentensi hiyo ni ya kithabiti zaidi kuliko "Kristo hunisaidia kuishi." Yasema Kristo hufafanua uhai wenyewe. Kila kitu kingine katika hadithi ya Nee kipaswa kusomwa chini ya dai hilo.

Kuongoka kwa Watchman Nee

Mwinjilisti Dora Yu

Mnamo mwaka wa 1920, Nee, akiwa na umri wa miaka kumi na saba, alikutana na mahubiri ya mwinjilisti Mchina, Dora Yu. Huduma yake ilikuwa sehemu ya wimbi la uinjilisti wa asili wa Kichina uliokuwa ukidhihirisha kweli muhimu: injili nchini China haikuwa tena milki ya wamisionari wa kigeni peke yao. Wakristo Wachina walikuwa wakimhubiri Kristo kwa wasikilizaji Wachina wakiwa na mamlaka ya kiroho na ukaribu wa kitamaduni.

Kuongoka kwa Nee hakukutokea kwa sababu Ukristo ulikuwa mgeni kwake. Mtihani ulikuwa kinyume kabisa. Alijua ya kutosha juu ya Ukristo hata kuelewa kwamba kuongoka kwa kweli kungeweka dai juu yake.

Injili haiulizi tu kama mtu anampenda Yesu. Inatangaza kwamba Yesu Kristo ni Bwana. Petro alitangaza siku ya Pentekoste, "Basi nyumba yote ya Israeli na wajue yakini ya kwamba Mungu amemfanya Yesu huyo mliyemsulibisha kuwa Bwana na Kristo" (Matendo 2:36).

Kwa Nee, neno Bwana lingekuwa la maamuzi. Wokovu haungeweza kupunguzwa kuwa ni kupata msamaha huku mtu akijihifadhia haki ya kuelekeza wakati wake ujao. Alielewa kuongoka kuwa ni kupokea neema na wakati huo huo kusalimisha umiliki.

Gharama Iliyofichwa Ndani ya Neema

Agano Jipya hushikilia pamoja kweli mbili ambazo wanadamu mara nyingi huzitenganisha. Wokovu ni kipawa kisichoweza kupatikana kwa juhudi, naye Kristo aokoaye huweka dai juu ya mtu mzima.

"Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu" (Waefeso 2:8-9).

Lakini mstari unaofuata waendelea, "Maana tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu, tutende matendo mema ambayo tokea awali Mungu aliyatengeneza ili tuenende nayo" (Waefeso 2:10).

Mahubiri ya Nee ya baadaye yalisisitiza tena na tena kwamba neema ya Mungu si msaada wa kimungu kwa maisha yanayojitawala. Neema hutuleta katika muungano na Kristo. Mwamini ni mali ya Mwingine.

Kwa hiyo, kile kifundo kilichozunguka kuongoka kwa Nee kilihusisha zaidi ya kukubali tu mafundisho ya Kikristo. Aliona kwamba Kristo alikuwa akiuomba wakati wake ujao. Kijana huyo alikuwa na tamaa. Alikuwa na vipawa vya akili na matarajio. Kujisalimisha kwa Kristo kulimaanisha kuachilia haki ya kuamua vipawa hivyo vitampeleka wapi.

Wazo hili lingejitokeza tena katika maisha yake yote. Kuweka wakfu, katika fikira ya Nee, hakukuwa tukio la kihisia lenye mshtuko lililotengwa na maamuzi ya kawaida. Kulikuwa ni kumtoa mtu mzima kwa Mungu kwa msingi wa rehema za Mungu.

"Basi, ndugu zangu, nawasihi, kwa huruma zake Mungu, itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu, ndiyo ibada yenu yenye maana" (Warumi 12:1).

Uzima Mpya Waanza

Baadaye Nee alieleza kuongoka kwake kuwa ni mwanzo wa uzima mpya wa kweli. Lugha hiyo ni ya Agano Jipya kabisa. Ukristo hausemi tu kwamba mwenye dhambi hupokea sheria mpya ya maadili. Husema kwamba mtu aliye ndani ya Kristo ni wa uumbaji mpya.

"Hata imekuwa, mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya; ya kale yamepita tazama! Yamekuwa mapya" (2 Wakorintho 5:17).

Hakika hii iliumba uelewa wa Nee juu ya kuzaliwa upya. Maisha ya Kikristo huanza na jambo alitendalo Mungu. Uzima wa kiroho hauzalishwi na elimu, wala utamaduni, wala nidhamu, wala kuiga. Mungu ndiye atoaye uzima.

Yesu alimwambia Nikodemo, "Amin, amin, nakuambia, Mtu asipozaliwa mara ya pili, hawezi kuuona ufalme wa Mungu" (Yohana 3:3). Baadaye akaongeza, "Kilichozaliwa kwa mwili ni mwili; na kilichozaliwa kwa Roho ni roho" (Yohana 3:6).

Nee angejenga mengi juu ya tofauti hiyo. Mwili waweza kuwa mwili uliostaarabika, mwili wa kidini, mwili wenye nidhamu, na mwili wa kuvutia, lakini mwili hauwezi kuzaa roho. Jibu la Mungu ni kuzaliwa upya.

Hili husaidia kueleza kwa nini Nee angeweza kuwa mkali dhidi ya Ukristo wa nje tu. Aliogopa kwamba shughuli za kidini zaweza kuficha kutokuwepo kwa uhalisia wa ndani. Kuhudhuria kanisa, ujuzi wa mafundisho, malezi ya jamaa ya Kikristo, na hata shughuli za huduma vyaweza kuwa mbadala wa kumjua Mungu.

Kuongoka kwake kulimpa shaka ya maisha yote juu ya uroho wa kuazima.

Kurudisha na Dhamiri Iliyosafishwa

Jambo moja la kushangaza katika harakati za mwanzo za uamsho wa kiinjili lilikuwa msisitizo wao kwamba kuongoka kunapaswa kuathiri mahusiano halisi. Kuungama, kurudisha, kusamehe, na uaminifu havikuwa mapambo ya hiari juu ya matukio ya kiroho.

Maisha ya Nee ya mwanzo ya Kikristo yalihusisha kazi yenye uchungu ya kunyoosha makosa. Hili lililingana na kanuni ambayo baadaye angeifundisha kwa nguvu: ushirika na Mungu na dhamiri njema huwiana pamoja.

Paulo alimwambia Feliki, "Na katika neno hili mimi najizoeza kuwa na dhamiri isiyo na hatia mbele za Mungu na mbele ya wanadamu siku zote" (Matendo 24:16).

Dhamiri iliyofanywa nyororo na Roho yaweza kuwa mojawapo ya vyombo vya Mungu vya kuongoza. Nee hakumaanisha kwamba hisia za nafsi hazikosei. Maandiko yabaki kuwa kipimo cha nje. Lakini aliamini kwamba kutotii kwa kudumu hupunguza uelewa wa kiroho.

Huu ni uwiano wa muhimu. Baadhi ya Wakristo huwa wenye kujichunguza sana, wakijipima daima hata uhakika utoweke. Wengine hunena juu ya neema kwa namna iachayo nafasi ndogo ya toba. Fundisho la Nee lililo imara zaidi hupinga makosa hayo yote mawili. Damu ya Kristo hutupa ujasiri wa kumkaribia Mungu, huku nuru ya Mungu ikimwita mwamini kuenenda kwa unyofu.

"Bali tukienenda nuruni, kama yeye alivyo katika nuru, twashirikiana sisi kwa sisi, na damu yake Yesu, Mwana wake, yatusafisha dhambi yote" (1 Yohana 1:7).

Angalia mpangilio: kuenenda nuruni hakuchukui nafasi ya damu. Damu ndiyo msingi wa utakaso. Lakini neema huzaa watu walio radhi kuja nuruni.

Wito wa Kushuhudia

Kuongoka kukawa haraka ushuhuda. Nee alijiunga na waamini vijana wengine katika shughuli za uinjilisti na kujifunza Biblia. Mfano huo unafanana na kanisa la kwanza, ambapo wale waliompokea Kristo kwa asili walinena juu yake.

Injili, kwa uelewa wa Nee, haikuwa milki ya faragha. Ikiwa Kristo kwa kweli ni uzima, basi mwamini huwa sehemu ya kusudi la Mungu la kuwafikishia wengine uzima huo.

Swali la Paulo katika Warumi 10 husisitiza mantiki ya kimisionari ya imani: "Basi wamwoteje yeye wasiyemwamini? Tena wamwaminije yeye wasiyemsikia? Tena wamsikieje pasipo mhubiri? Tena wahubirije, wasipopelekwa?" (Warumi 10:14).

Hatimaye Nee angesafiri, kuhubiri, kuwafunza watenda kazi, kuchapisha majarida, kuandika vitabu, na kusaidia kuanzisha makusanyiko kote nchini China. Lakini huduma ile kubwa ilikua kutoka mwanzo rahisi: mwanafunzi aliyeongoka akinena juu ya Kristo.

Kuna funzo hapa ambalo Nee mwenyewe angelithamini. Kazi ya Mungu mara nyingi huanza kabla mtu hajajihisi kuwa tayari kikamilifu. Manufaa ya kiroho hayahitaji kujua yote. Yahitaji utii kwa nuru iliyokwisha kutolewa.

Wakati huo huo, bidii ilihitaji kuundwa. Nee alikuwa na nguvu, akili, na hakika, lakini sifa hizi zingeweza kwa urahisi kuzaa mtenda kazi wa kidini mwenye nguvu aliyemtangulia Mungu. Kwa hiyo hatua iliyofuata ya maisha yake ingekuwa ya muhimu sana. Alihitaji zaidi ya ujumbe. Alihitaji kujifunza njia za Mungu.

Kutoka Uamuzi Hadi Ufuasi

Masimulizi ya kisasa juu ya kuongoka mara nyingine humaliza hadithi katika wakati wa uamuzi. Agano Jipya halifanyi hivyo. Kuongoka hufungua mlango wa ufuasi.

Yesu hakusema tu, "Fanyeni watu waongoke." Alisema, "Basi, enendeni, mkawafanye mataifa yote kuwa wanafunzi... mkiwafundisha kuyashika yote niliyowaamuru ninyi" (Mathayo 28:19-20).

Maisha ya Nee baada ya mwaka 1920 yakawa elimu ndefu ya ufuasi. Baadhi ya masomo yalikuja kupitia Maandiko na vitabu. Baadhi yalikuja kupitia Wakristo wazee. Mengi yalikuja kupitia kushindwa, kukaripiwa, ugonjwa, kukata tamaa, na kusubiri.

Tofauti hii kati ya kipawa na kuundwa ingekuwa muhimu katika fundisho lake. Mtu aweza kuitwa kwa kweli na Mungu na bado asiwe tayari kwa majukumu fulani. Vipawa vya kiroho vyaweza kutokea haraka; ukomavu wa kiroho kwa kawaida hautokei haraka.

Kanisa mara nyingi huona kipawa kionekanacho kabla ya tabia isiyoonekana. Nee alijifunza kwamba Mungu hutenda kwa mwelekeo tofauti na tamaa ya kibinadamu. Sisi huuliza jinsi mtu mwenye kipawa awezavyo kutumika haraka kiasi gani. Mungu huuliza jinsi mtu awezavyo kuundwa kwa kina kiasi gani.

Suala kuu si tu kama Mungu aweza kututumia, bali kama aweza kutuamini na mambo yake pasipo sisi kujitwalia kazi yake.

Msalaba Mwanzoni

Msalaba ulisimama mwanzoni mwa maisha ya Nee ya Kikristo na ungesimama katikati ya huduma yake iliyokomaa.

Mwanzoni, kila Mkristo hujifunza kwamba Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu. “Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yanenavyo maandiko” (1 Wakorintho 15:3). Hii ni ya msingi na kamwe haipitwi.

Lakini Nee alizidi kuona pande nyingine katika maandishi ya Paulo: mwamini amejumuishwa katika kifo cha Kristo.

“Utu wetu wa kale ulisulibishwa pamoja naye, ili mwili wa dhambi ubatilike, tusitumikie dhambi tena” (Warumi 6:6).

Huu ungekuwa mmoja wa mistari mikuu iliyo nyuma ya kile ambacho wasomaji wa Kiingereza wanakijua kama The Normal Christian Life. Nee aliiona Warumi 6 si kwanza kama amri ya kujisulibisha wenyewe, bali kama tangazo la yale Mungu aliyoyatenda katika Kristo. Kazi ya mwamini kwanza ni kuijua hakika hiyo, kisha kuihesabu, na kujitoa kwa Mungu.

“Vivyo hivyo ninyi nanyi jihesabuni kuwa wafu kwa dhambi, na walio hai kwa Mungu katika Kristo Yesu” (Warumi 6:11).

Tofauti hii ni ya kina. Kujisulibisha mwenyewe kwa urahisi huwa namna nyingine ya juhudi za nafsi. Paulo hasemi kwamba mwamini lazima aumbe muungano na Kristo kwa nidhamu ya kutosha. Asema Mungu amekwisha kutenda katika Kristo.

Kuongoka kwa Nee kulianzisha ugunduzi wa maisha yote kwamba Ukristo hutegemea tendo la kimungu kabla ya jibu la kibinadamu.

Kijana Chini ya Umiliki Mpya

Kufikia mwisho wa kipindi hiki cha kwanza cha maamuzi, mwelekeo wa Nee ulikuwa umebadilika. Alikuwa bado kijana, bado akijifunza, na mbali na mwalimu aliyekomaa akumbukwaye na vizazi vya baadaye. Lakini umiliki ulikuwa umehama.

Maneno ya Paulo kwa Wakorintho hueleza mantiki hiyo: “Ninyi si mali yenu; maana mlinunuliwa kwa thamani. Sasa basi, mtukuzeni Mungu

katika miili yenu" (1 Wakorintho 6:19-20).

Kusema "Mimi si mali yangu" kwaweza kusikika kama dhuluma hata kunapoungwa na "mlinunuliwa kwa thamani." Kujisalimisha kwa Kikristo ni jibu kwa upendo ukombozi. Yeye amdaiye mwamini ndiye yule aliyejitoa mwenyewe kwa ajili ya mwamini.

Theolojia ya Nee ya baadaye mara nyingine ilitumia lugha yenye madai juu ya utii, nidhamu, na mamlaka. Mawazo hayo yapaswa kufasiriwa daima kutoka kitovu hiki. Kuweka wakfu kwa Kimaandiko hakuanzi na hofu ya mfumo wa kidini bali na rehema za Mungu zilizodhihirishwa katika Kristo.

Sasa yule aliyeongoka kijana alihitaji walimu ambao wangeweza kumsaidia kutofautisha uhalisia wa kiroho na shauku ya kidini. Miongoni mwa walio muhimu zaidi alikuwa mmisionari Mwingereza aliyeishi kwa utulivu karibu na Fuzhou: Margaret E. Barber.

Uvutano wake ungekuwa mkubwa kupita ukubwa wa huduma yake ya hadharani. Angemfundisha Nee masomo ambayo yangesikika kupitia vitabu vyake kwa miongo mingi: mngoje Mungu, usiitumainie nguvu ya asili, thamini uhalisia wa ndani kuliko mafanikio ya nje, na ukubali msalaba kuwa njia ya Mungu ya kuzaa matunda.

Toba ya Mama Yake Ilipokuwa Mlango

Masimulizi ya kuongoka kwa Nee husisitiza fungu la mama yake, Lin Heping, ambaye kujitoa kwake upya kwa Kikristo chini ya huduma ya Dora Yu kuliathiri nyumba. Kipengele kimoja kijulikanacho sana katika mapokeo ni kwamba alimwomba msamaha mwanawe kwa kuwa alikuwa amemtenda isivyo haki. Iwapo kila kipengele cha baadaye kinakumbukwa kwa usahihi kamili au la, kanuni ya kiroho ni ya Kimaandiko kwa kina.

Wazazi mara nyingi hudhani kwamba mamlaka hudhoofishwa na kuomba msamaha. Kinyume ndicho kweli kwa kawaida. Kuungama hutoa

uzito wa kimaadili kwa sababu huonyesha kwamba mamlaka yenyewe huishi chini ya kweli.

Yakobo asema, "Ungameni, basi, dhambi zenu ninyi kwa ninyi, na kuombeana, mpate kuponywa" (Yakobo 5:16). Amri hiyo haikomei kwa watu wa hadhi sawa tu.

Kwa Nee angali kijana, kuona Ukristo ukizaa unyenyekevu ndani ya mtu mzima huenda kuliifanya injili iaminike zaidi kuliko hoja nyingine yoyote ingeweza kufanya.

Imani isiyoweza kusema "Nilikosea" ina nguvu ndogo ya kumdhihirisha Bwana aliyesulibiwa.

Kujisalimisha na Wakati Ujao

Kuongoka kwa Nee kulihusisha kifundo juu ya wito. Alielewa kwamba kumpokea Kristo kwaweza kuelekeza upya wakati wake ujao, pamoja na tamaa zilizoahidi kutambuliwa na mafanikio.

Wito wa Yesu una sifa hii tena na tena. Petro na Andrea huacha nyavu. Mathayo huacha kibanda cha ushuru. Yule mtawala tajiri huombwa asalimishe mali iliyodhihirisha kilichoutawala moyo wake.

Vipengele hutofautiana, lakini ufuasi hugusa umiliki.

"Basi, kadhalika kila mmoja wenu asiyeacha vyote alivyo navyo, hawezi kuwa mwanafunzi wangu" (Luka 14:33).

Mstari huu si amri ya jumla ya kuhamisha kila mali ya kisheria mara moja. Ni amri ya jumla ya kuhamisha umiliki wa nafsi kwa Kristo.

Fundisho la Nee la baadaye juu ya kuweka wakfu hutiririka moja kwa moja kutoka mwanzo huu. Ukristo hauwezi kubaki idara moja tu katika maisha yanayojitawala kwa mengine yote.

Upendo, Ndoa, na Kuweka Wakfu

Uhusiano wa Nee na Charity Chang ungekuwa sehemu ya masomo yake ya mapema juu ya kujisalimisha. Masimulizi ya wasifu hueleza mapenzi yake kwake kabla hajaishiriki imani yake. Aliamini kwamba ndoa na asiyeamini ingepingana na Maandiko, na kwa hiyo alikabili uamuzi wenye uchungu.

Paulo aandika, "Msifungiwe nira pamoja na wasioamini" (2 Wakorintho 6:14), andiko ambalo Wakristo wengi hulitumia kwa ndoa kwa sababu ya muungano wa kina uumbwao na ndoa.

Hatimaye Nee aliusalimisha uhusiano huo badala ya kufanya mahaba yatawale utii. Baadaye, Charity alipokuwa Mkristo, njia ilifunguka tena, nao wakafunga ndoa mwaka wa 1934.

Hadithi hii huonyesha kanuni ambayo Nee aliifundisha tena na tena: kujisalimisha hakumaanishi kumdanganya Mungu kwa dhabihu. Hatuachi kitu ili Mungu awe na wajibu wa kukirudisha. Abrahamu huinua kisu bila kuwa na mkataba wa siri kwamba Isaka lazima arudishwe kwa jinsi ile ile iliyotarajiwa.

Kuweka wakfu kwa kweli huachilia matokeo.

Kwa Nee, uhusiano huo hatimaye ulirudi. Waamini wengi waaminifu husalimisha vitu visivyorudi. Kwa hiyo wema wa utii hauwezi kupimwa kwa kama hadithi hupata mwisho wa kimahaba.

Kurudisha kama Ushahidi wa Kuongoka

Zoea la Nee la mapema la kunyoosha makosa huakisi mapokeo mapana ya uamsho yaliyoichukulia toba kuwa jambo halisi. Zakayo hakuhisi tu kuchomwa moyoni; alibadili uhusiano wake na fedha na wale aliokuwa amewapunja.

"Tazama, Bwana, nusu ya mali yangu nawapa maskini, na ikiwa nimenyang'anya mtu kitu kwa hila, namrudishia mara nne" (Luka 19:8).

Yesu ajibu, "Leo wokovu umefika nyumbani humu" (Luka 19:9).

Kurudisha hakuwezi kununua msamaha. Ukarimu wa Zakayo ni tunda, si bei. Lakini neema isiyobadili mwenendo kamwe yatia shaka.

Msisitizo wa Nee juu ya dhamiri iliyo safi ulitokana na hakika hii. Panapowezekana, Wakristo wapaswa kukarabati kile dhambi ilichoharibu.

Hekima yahitajika. Si kila kosa la zamani laweza kukarabatiwa moja kwa moja bila kusababisha madhara mapya, na huenda ushauri wa kichungaji ukahitajika. Lakini toba haipaswi kubaki ya ndani tu wakati mtu mwingine amebeba gharama.

Kuongoka kama Uhamisho wa Umiliki

Kuongoka kwa Nee mara nyingi hukumbukwa kwa uthabiti wake, lakini maana yake ipo katika kile alichoamini kimebadilika. Injili haikuwa tu mkusanyiko mpya wa imani ulioongezwa kwenye maisha yaliyokuwepo. Ulikuwa uhamisho wa umiliki.

Paulo aandika, "Kwa maana upendo wa Kristo watubidisha; maana tumehukumu hivi, ya kwamba mmoja alikufa kwa ajili ya wote, basi walikufa wote; tena alikufa kwa ajili ya wote, ili walio hai wasiwe hai tena kwa nafsi zao wenyewe, bali kwa yeye aliyekufa akafufuka kwa ajili yao" (2 Wakorintho 5:14-15). Mantiki husonga kutoka kubadilishwa hadi kuweka wakfu. Kristo alikufa kwa ajili yetu; kwa hiyo maisha yaliyobaki hayawezi kuchukuliwa kuwa mali ya faragha.

Wazo hili likawa muhimu hasa kwa Nee kwa sababu alikuwa kijana na mwenye kipawa. Kuongoka kulikabili si dhambi dhahiri tu bali pia tamaa halali. Angefuata kazi gani? Angemwoa nani? Angejenga sifa gani?

Angetumiaje akili yake? Dai la Kikristo lilifikia maamuzi ambayo hayangeweza kutupiliwa mbali kama maovu.

Kujisalimisha kwa namna hiyo hakupaswi kuchanganywa na haraka za kihuni. Agano Jipya halitukuzi upumbavu. Yesu aliwafundisha wanafunzi kuhesabu gharama. Paulo alipanga safari, alitumia uraia kwa hekima, alifanya kazi kwa mikono yake, na alirekebisha mbinu kulingana na hali. Kuweka wakfu humaanisha kwamba busara yenyewe huwa yenye utii. Mwamini bado hufikiri, hupanga, huchagua, huweka akiba, hujifunza, na hutathmini, lakini hachukui tena mapendeleo binafsi kuwa mahakama ya juu kuliko zote.

Kurudisha kwa Nee kwa mapema huonyesha tabia halisi ya kujisalimisha huku. Toba katika Maandiko ina matokeo ya kijamii. Zakayo hakuhisi tu tofauti juu ya udanganyifu; alishughulikia madhara yaliyoletwa na mwenendo wake. Paulo alipohubiri Efeso, wachawi walioongoka waliacha hadharani vitabu vyenye thamani vilivyohusiana na maisha yao ya zamani. Neema iliingia katika hali halisi ya vitu.

Lakini kurudisha lazima kubaki chini ya hekima na upendo. Mtu hapaswi kumwaga hatia kwa namna zinazowaumiza wengine bila sababu au kumweka mtu mwingine hatarini. Kusudi si kujiadhibu. Kusudi ni kuenenda katika kweli. Dhamiri iliyo safi hainunuliwi kwa vitendo vya mshtuko; hukua kadiri mwamini anavyojibu kwa unyofu kwa nuru itolewayo na Mungu.

Msisitizo wa Nee juu ya kuweka wakfu pia ulilinda dhidi ya injili iliyokatwa ambamo wokovu huwa ni kukwepa tu hukumu. Agano Jipya kwa hakika huahidi msamaha na uzima wa milele, lakini pia hutangaza ufalme. Yesu ni Mwokozi na Bwana. Tangazo la Petro la Pentekoste huunganisha vyeo hivyo viwili: Mungu amemfanya Yesu kuwa “Bwana na Kristo” (Matendo 2:36).

Kwa wasomaji wa kisasa, lugha ya ubwana yaweza kupotoshwa kwa pande mbili. Kosa moja hugeuza utii kuwa bei ilipwayo ili kupata wokovu. Hilo hupingana na neema. Lingine hupokea wokovu huku likizichukulia amri za Kristo kuwa ushauri wa hiari. Hilo hupingana na ufuasi. Hadithi ya kuongoka kwa Nee huwa imara zaidi inaposhikilia pamoja kile Maandiko yashikiliapo pamoja: wokovu ni kipawa cha bure cha Mungu, na neema humleta mtu aliyeokoka chini ya utawala wa upendo wa Kristo.

Matokeo si hofu ya kitumwa bali kitovu kipya cha uhuru. Mtu aliyefungwa utumwa na nafsi lazima aitetee nafsi daima, aifurahishe nafsi, ailinganishe nafsi, na aihifadhi nafsi. Kujisalimisha kwa Kristo huanza kulegeza udhalimu huo. Yesu asema, "Kwa kuwa mtu atakaye kuiokoa nafsi yake ataiangamiza, na mtu atakayeiangamiza nafsi yake kwa ajili yangu ataiona" (Mathayo 16:25). Fumbo hilo ni kitovu cha kuongoka kwa Kikristo. Kile kitolewacho kwa Kristo hakipotei mwishoni; hupokelewa tena katika uhusiano mpya naye.

Nee angetumia maisha yake yote yaliyobaki akijifunza somo lile la kwanza katika viwango vya kina zaidi. Kuongoka hakukumaliza kila vita na nafsi. Kulianzisha mwelekeo wa vita. Yeye aliyekuwa amemwokoa alikuwa na haki ya kumwongoza.

Kujifunza Kuenenda kwa Imani

Margaret Barber na Shule ya Roho

Margaret E. Barber alikuwa mmojawapo wa waathiri muhimu zaidi katika kuumba maisha ya Nee ya mwanzo ya Kikristo. Hakuwa maarufu kwa jinsi ya mwinjilisti mkuu wa jukwaani. Umuhimu wake ulikuwa katika kuumba maisha ya kiroho, ushauri binafsi, maombi, na maandiko aliyoyaweka mikononi mwa waamini vijana Wachina.

Nee na watenda kazi wengine wenye shauku wangeleta taarifa za shughuli na mafanikio yao. Majibu ya Barber yangeweza kuwa yenye kupekua. Hakujali tu yale waliyoyatimiza bali chanzo cha kiroho cha shughuli zao. Je, kazi hiyo ilianzishwa na Mungu? Je, walikuwa wamemngoja yeye? Je, walikuwa wakitafuta mafanikio yaonekanayo, au utii?

Tofauti hii iliingia kwa kina katika fikira ya Nee. Kazi ya Kikristo yaweza kufanywa kwa ajili ya Mungu bila kufanywa kutoka kwa Mungu.

Yesu alisema, “Mwana hawezi kutenda neno mwenyewe, ila lile ampatalo Baba analitenda; kwa maana yote ayatendayo yeye, ndiyo ayatendayo Mwana vivyo hivyo” (Yohana 5:19).

Ikiwa Mwana mkamilifu aliishi katika kumtegemea Baba, si zaidi sana watenda kazi wa Kikristo kukataa kutenda kwa kujitegemea? Hatimaye Nee angefundisha kwamba hatari kubwa katika huduma si tu kutenda mambo maovu. Ni kutenda mambo mema kutoka chanzo kilicho batili.

Nguvu ya Asili na Kazi ya Kiroho

Nee alikuwa na nguvu dhahiri za asili: akili, kuanzisha mambo, uwezo wa maneno, azimio, na hamu ya kujifunza. Hakuna kipawa kimojawapo kilichokuwa dhambi. Lakini kila kimoja kingeweza kuwa mbadala wa kumtegemea Roho Mtakatifu.

Hili likawa mojawapo ya maono yake yenye alama zaidi. Mungu hauulizi tu kama lengo ni sahihi. Hujali chanzo.

Paulo alieleza huduma yake mwenyewe kwa maneno ya kimakusudi yenye kupingana: "Nikiwa dhaifu ndipo nilipo na nguvu" (2 Wakorintho 12:10).

Sentensi hiyo hupindua dhana za kawaida juu ya uongozi. Taasisi za kibinadamu mara nyingi huchagua kwa nguvu ionekanayo. Mungu mara kwa mara huumba hali ambazo humo watumishi wake hugundua mipaka ya nguvu hiyo.

Baadaye Nee angeeleza mtu wa nje kuwa ni mkusanyiko wa uwezo wa asili ambao kwao nafsi hujidhihirisha. Lengo si kuangamiza utu. Ni kwamba mtu wa nje aache kuizuia Roho.

Picha si ya mwamini kuwa mzembe au asiye na rangi. Paulo alibaki Paulo baada ya kuongoka: mwenye akili nyororo, mwenye hisia kali, jasiri, mwenye mikakati, na mwenye ufasaha. Lakini uwezo huo ulizidi kuwa watumishi badala ya mabwana.

Maktaba ya Kanisa

Barber na wenzi wengine walimtambulisha Nee kwa mto mpana wa maandiko ya Kikristo. Alisoma waandishi kutoka mapokeo ya Ndugu, harakati za utakatifu na za Keswick, mapokeo ya ibada, wasifu wa wamisionari, walimu wa unabii, na wafafanuzi. Andrew Murray, Jessie

Penn-Lewis, D. M. Panton, Robert Govett, J. N. Darby, T. Austin-Sparks, George Müller, Hudson Taylor, na wengineo walichangia makundi ya mawazo ambayo Nee aliyanyonya, akayarekebisha, na mara nyingine akayaunganisha upya kwa namna za pekee.

Hili ni muhimu unaposoma Nee. Hakuwa kisiwa cha kitheolojia. Maandishi yake yalitokea katika ulimwengu wa Kiprotestanti uliovuka mataifa, uliofasiriwa katika mazingira ya China ya enzi ya Jamhuri.

Alisoma kwa hamu kubwa lakini hakuamini kwamba kusoma kwenyewe kulizalisha ufunuo. Roho ni lazima aliangaze Neno.

Paulo aliwaombea waamini wapate "roho ya hekima na ya ufunuo katika kumjua yeye; macho ya mioyo yenu yatiwe nuru" (Waefeso 1:17-18).

Msisitizo wa Nee juu ya kuangazwa ungeweza kueleweka vibaya ukitengwa na Maandiko. Katika hali yake bora, hakuwa akitetea ufunuo binafsi ambao ungeyapita Biblia. Alikuwa akisisitiza kwamba kweli ya Kimaandiko lazima isogee kutoka habari hadi kuona kwa kiroho.

Mtu aweza kueleza kuhesabiwa haki na bado aishi chini ya hukumu. Aweza kufafanua muungano na Kristo na bado atende kana kwamba kila kitu hutegemea juhudi za nafsi. Aweza kufundisha Mwili wa Kristo na bado ajenge huduma kumzunguka yeye mwenyewe. Nee aliwaita waamini kwenye tofauti kati ya kujua fundisho na kuona uhalisia.

Imani na Tabia ya Mungu

Maisha ya imani yakawa wazo lingine kuu. Nee aliathiriwa na shuhuda kama vile kumtegemea Mungu kwa George Müller na kwa mapokeo mapana ya "utume wa imani." Alijifunza kumtazamia Mungu kwa mahitaji ya vitendo badala ya kufanya usalama wa kifedha kuwa kanuni itawalayo huduma.

Hata hivyo, imani hupotoshwa kwa urahisi. Imani ya Kimaandiko si matumaini yaliyotengwa na ushahidi. Ni uhakika katika tabia na ahadi ya Mungu.

Waebrania husema, “Basi imani ni kuwa na hakika ya mambo yatarajiwayo, ni bayana ya mambo yasiyoonekana” (Waebrania 11:1).

Sura hiyo kisha huwasilisha wanaume na wanawake waliotenda kwa sababu walimwona Mungu kuwa wa kuaminika. Imani ilibadili mwenendo.

Fundisho la Nee lililokomaa lilipinga tena na tena jaribio la kuzalisha imani kwa ukali wa kihisia. Imani hujiondolea macho yenyewe. Kama mtu huuliza daima, “Je, nina imani ya kutosha?” huenda anaitazama imani badala ya kumtazama Mungu.

Usalama wa Mkristo hautegemei nguvu ya kisaikolojia ya kuamini bali uaminifu wa Yule aaminiwaye.

Kusubiri kama Kitendo cha Imani

Kwa mtenda kazi kijana mwenye nguvu, kusubiri kwaweza kuhisiwa kama upotevu. Barber alimsaidia Nee kujifunza kwamba kumngoja Mungu kwenyewe ni kazi ya kiroho.

Isaya huandika, “Bali wao wamngojao Bwana watapata nguvu mpya; watapanda juu kwa mbawa kama tai; watapiga mbio, wala hawatachoka; watakwenda kwa miguu, wala hawatazimia” (Isaya 40:31).

Kusubiri hakumaanishi uvivu. Humaanisha kukataa kubadili shughuli kuwa mbadala wa mwongozo. Mtu aweza kuwa na shughuli nyingi mno kwa sababu anaogopa kumtumaini Mungu.

Hatimaye Nee angetofautisha kati ya mzigo na wazo tu. Wazo laweza kuwa jema, lakini kazi ya kiroho yahitaji uanzishaji wa Mungu. Kanuni hii inawahusu hasa viongozi wa Kikristo wenye tamaa. Maono, mkakati, na

utekelezaji ni vya thamani, lakini havijithibitishi vyenyewe. Kanisa laweza kutekeleza mpango kwa ustadi na bado likose kile Mungu anachokisisitiza.

Nidhamu ya kusubiri huuliza maswali yasiyostarehesha. Je, tungeendelea kufuata mradi huu kama hakuna aliyeusifu? Je, tunajibu mzigo utokao kwa Mungu au ulinganisho na huduma nyingine? Je, tuko radhi kwa Mungu kubadili ratiba? Je, twaweza kuachilia mpango baada ya kuwekeza ndani yake kama utii wataka hivyo?

Ugonjwa na Mipaka ya Kibinadamu

Huduma ya Nee ya mapema iliandamwa na ugonjwa mzito, pamoja na kifua kikuu. Udhaifu wa kimwili ukawa sehemu ya shule ambamo theolojia yake iliundwa.

Ingekuwa uzembe kudokeza kwamba ugonjwa daima ni somo la moja kwa moja la kimungu ambalo maana yake yaweza kufumbuliwa kwa hakika. Maandiko hayaidhinishi maelezo mepesi juu ya mateso. Lakini mateso hudhihirisha uwongo wa kudhania tunatawala.

Paulo alinena juu ya kubeba "hukumu ya mauti" ndani yake mwenyewe "ili tusijitegemee nafsi zetu, bali tumtegemee Mungu awafufuaye wafu" (2 Wakorintho 1:9).

Msemo huo ungeweza kuwa muhtasari wa sehemu kubwa ya uroho wa Nee: kutojitegemea sisi wenyewe, bali kumtegemea Mungu wa ufufuo.

Uzima wa ufufuo una maana hasa pale rasilimali za asili zinaposhindwa. Kama Ukristo ni kuboresha tu uwezo wa kibinadamu, ufufuo huwa jambo la pembeni. Lakini kama Mungu huleta uzima kutoka mautini, udhaifu huwa mahali ambapo utoshelevu wa kimungu waweza kujulikana.

Kwa hiyo fundisho la Nee la baadaye juu ya ufufuo lilikuwa na uzito wa kimaisha. Halikuwa fundisho tu la kukiri Pasaka. Lilieleza mfumo ambao kwao Mungu hutenda kazi: kile kianzacho katika uzima wa asili hupita

msalabani; kile Mungu akifufuacho chaweza kulitumikia kusudi lake la milele.

Utii Kabla ya Kuelewa

Mojawapo ya hatari kwa Mkristo mwenye kipawa cha akili ni jaribu la kufanya kuelewa kuwa sharti kabla ya kutii. Maandiko mara nyingi hugeuza mpangilio.

Yesu alisema, "Mtu akipenda kuyatenda mapenzi yake, atajua habari ya yale mafunzo, kwamba yatoka kwa Mungu, au kwamba mimi nanena kwa nafsi yangu tu" (Yohana 7:17).

Moyo ulio radhi huwekwa kabla ya kujua zaidi. Nee alijifunza kwamba kuelewa kwa kiroho ni jambo la kimaadili vilevile kama la kiakili. Kutotii kwaweza kutia giza utambuzi.

Hili halimaanishi kwamba Wakristo wanapaswa kuwatii viongozi wa kibinadamu bila kufikiri. Mafundisho ya Nee ya baadaye juu ya mamlaka lazima yashikiliwe pamoja na kanuni ya Waberoya ya kupima fundisho kwa Maandiko na amri ya kimitume, "Jaribuni mambo yote; lishikeni lililo jema" (1 Wathesalonike 5:21).

Utii wa Kimaandiko kwanza ni utii kwa Mungu. Mamlaka ya kibinadamu daima yatokana na mengine, ni yenye mipaka, na yanawajibika kwa Neno la Mungu.

Ukieleweka vizuri, msisitizo wa Nee ni wenye kupekua: hatupaswi kudai nuru mpya isiyokoma huku tukiikataa nuru iliyokwisha kupokelewa.

Msalaba na Kuachiliwa kwa Uzima

Taswira ya chembe ya ngano ikawa njia yenye nguvu ya kueleza uzaaji wa matunda wa kiroho. Uzima upo ndani ya chembe, lakini ganda la nje lazima

livunjike.

Yesu alitumia taswira hiyo kwanza kwa kifo chake mwenyewe kilichokuwa kikikaribia: “Chembe ya ngano isipoanguka katika nchi, ikafa, hukaa hali iyo hiyo peke yake; bali ikifa, hutoa mazao mengi” (Yohana 12:24).

Nee aliipanua kanuni hiyo hadi kwenye huduma ya Kikristo. Uzima wa Kristo ukaao ndani ni hazina, lakini kujilinda, kiburi, ujanja wa asili, haraka za kihisia, na utashi ukaidi vyaweza kuzuia udhihirisho wake.

Fundisho hili laweza kuwa lisilofaa kama “kuvunjika” kunatumiwa na viongozi kuponda utu au kudai unyenyekevu wa kulazimishwa. Huo si mfumo wa Agano Jipya. Kristo hairuhusu udhalimu wa kiroho. Kuvunjika akufanyacho Mungu ni kazi yake kupitia kweli, nidhamu, hali, na msalaba, kizalicho uhuru wa kupenda na kutumika.

Kuvunjika kwa kweli humfanya mtu kuwa zaidi kama Yesu: mnyenyekevu bila kuwa mtwana, jasiri bila kuwa mwenye kutawala, mwororo bila kuyumbayumba, mtii kwa Mungu bila kuweza kudanganywa na wanadamu.

Kutoka Kweli ya Kuazima Hadi Uhalisia Binafsi

Miaka ya Nee ya mwanzo ilijaa magunduzi yaliyotolewa kutoka Maandiko na waandishi wa Kikristo, lakini hangaiko lake la ndani zaidi likawa kwamba kweli lazima ifuliwe binafsi ndani ya mtumishi wa Mungu.

Paulo aliweza kusema, “Nachukua mwilini mwangu chapa za Yesu” (Wagalatia 6:17). Ujumbe wake ulikuwa umepita katika mateso.

Nee alizidi kuamini kwamba huduma si kupeleka tu habari sahihi. Mhudumu mwenyewe huwa sehemu ya ujumbe. Mungu hutumia si tu kile mtu asemacho bali kile Mungu alichokitenda ndani ya mtu huyo.

Ndiyo sababu kuumbwa kwa maisha ya kiroho hakuwezi kuchukuliwa nafasi na kuzalisha maudhui. Mhubiri aweza kupakua habari haraka kuliko tabia iwezavyo kuundwa. Mwalimu aweza kumiliki msamiati wa kitheolojia haraka kuliko ajifunzavyo unyenyekevu. Kiongozi aweza kujenga wasikilizaji haraka kuliko ajifunzavyo kubeba msalaba.

Maisha ya Nee huonya dhidi ya kuchanganya jukwaa na ukomavu.

Miaka iliyofichwa ni ya maana. Marekebisho ambayo hakuna anayeyashangilia ni ya maana. Maombi ambayo hakuna asikiaye ni ya maana. Maamuzi ya kutii wakati hakuna thawabu ionekanayo ni ya maana. Mungu huwaumba watumishi mahali pasipoonekana kuwa pa mkakati machoni pa wanadamu.

Kuelekea Huduma ya Pekee

Kufikia mwanzoni mwa miaka yake ya ishirini, hakika za Nee zilianza kukusanyika pamoja. Kristo ni uzima. Msalaba haushughuliki tu na dhambi bali na nafsi inayojitegemea. Roho Mtakatifu lazima awe chanzo cha kazi ya Kikristo. Maandiko yapaswa kufahamika kiroho na kutiiwa kivitendo. Imani hutulia katika utoshelevu wa Mungu. Kanisa ni mali ya Kristo, si mali ya vyama vya kibinadamu vinavyoshindana.

Hakika hizi zingekuwa karibu kuhama kutoka kuumbwa binafsi hadi huduma ya hadhara.

Nee alianza kuchapisha, kuhubiri, kukusanya waamini, na kueleza maono kwa ajili ya makanisa ya mahali. Harakati iliyoibuka ingehamasisha kujitoa, ingezua upinzani, na ingezua maswali magumu juu ya umoja na utengano.

Lakini kabla ya kuchunguza harakati hiyo, yafaa kutambua mpangilio wa hadithi. Mungu alishughulika na mtumishi kabla kazi haijawa kubwa.

Mpangilio huu ni wa Kimaandiko. Yesu aliwachagua wale Kumi na Wawili "ili wawe pamoja naye, na apate kuwatuma kwenda kuhubiri" (Marko 3:14).

Kwanza pamoja naye. Kisha kutumwa.

Nee hangelidhihirisha daima maono yake mwenyewe kikamilifu, wala harakati iliyokua kumzunguka. Lakini kanuni ilibaki kitovu cha ushuhuda wake: shauku kuu ya Mungu si tu katika kile watumishi wake wawezacho kumtimizia. Anatamani watu wamjuao, waishio kwa uzima wake, na waruhusuo msalaba kuondoa kila kizuiacho Kristo asidhihirishwe.

Hakika hiyo sasa ingejaribiwa katika hali tata za maisha ya kanisa.

Ukuu Uliofichwa wa Margaret Barber

Margaret E. Barber ni mmojawapo wa watu wa kimya ambao pasipo wao hadithi ya Watchman Nee haiwezi kueleweka. Hakujenga aina ya taasisi ihakikishayo alama kubwa ya kihistoria. Uvutano wake ulipita kupitia watu.

Hilo lenyewe huonyesha mfumo wa Kimaandiko. Barnaba hukumbukwa kwa sehemu kwa sababu aliwatambua na kuwaimarisha wengine. Loisi na Eunike walimuumba Timotheo. Prisila na Akila walimsaidia Apolo. Sehemu kubwa ya huduma yenye matokeo makubwa zaidi ya kanisa ni yenye kuchochea badala ya kuwa maarufu.

Barber alikuwa na vitabu, hakika, uzoefu, na uwezo wa kukabili shauku ya vijana bila kuizima. Baadaye Nee alimkumbuka kwa heshima isiyo ya kawaida.

Maisha yake huzua swali kwa kila kiongozi wa Kikristo: Je, tunajenga urithi wetu wenyewe uonekanao, au tunawaumba watu ambao huenda hatimaye wakaipeleka kazi mbali zaidi kuliko tunavyofanya?

Paulo humwambia Timotheo akabidhi kweli “kwa watu waaminifu, watakaofaa kuwafundisha na wengine” (2 Timotheo 2:2).

Kuzidishwa kwa uwekezaji uliofichwa kwaweza kudumu zaidi ya jukwaa.

Kujifunza Kukaripiwa

Nee alileta tena na tena maswali ya kitheolojia na ya huduma kwa Barber. Marekebisho yake yangeweza kuwa makali. Somo la muhimu halikuwa kwamba yeye alikuwa sahihi daima bali kwamba Nee alijifunza kukiweka kujiamini kwake chini ya uchunguzi.

Viongozi vijana wenye vipawa hasa huwahitaji watu wasioshangazwa na kipawa.

“Jeraha za rafiki ni za uaminifu” (Mithali 27:6).

Utamaduni wa kanisa la kisasa mara nyingi huwazunguka viongozi waliofanikiwa kwa watu wanaotegemea kibali chao. Uvutano ukuapo, kupingwa kwa unyofu huwa nadra zaidi. Kuumbwa kwa Nee kwa mapema kulijumuisha kinyume chake: mshauri aliyeweza kusema hapana.

Mamlaka yake yenye nguvu ya baadaye huzua swali kama daima alibaki na miundo sawa ya kukaripiwa iliyomzunguka. Swali halipaswi kuulizwa kwa dharau. Ni hatari ya jumla ya uongozi.

Mwalimu aaminiye mamlaka aliyokabidhiwa huhitaji mamlaka na uwajibikaji juu yake na kumzunguka pia.

Vitabu kama Washauri

Maktaba ya Barber ilimtambulisha Nee kwa ulimwengu wa Kikristo asingeweza kuutembelea binafsi. Andrew Murray alifundisha kujisalimisha na kukaa. Waandishi wa Ndugu walitoa elimu ya kanisa na ufafanuzi wa

Biblia. Sauti za utakatifu na za Keswick zilisisitiza ushindi na imani. Jessie Penn-Lewis alichangia mawazo ya msalaba na vita vya kiroho. Walimu wa unabii walioamini Kristo atarudi kabla ya miaka elfu waliumba matarajio ya kurudi kwa Kristo.

Nee aliweza kunyonya mito hii haraka na kuieleza katika muunganiko mpya.

Hii ni mojawapo ya sababu Wakristo wapaswa kusoma kwa mapana. Mwili wa Kristo waenea nyakati zote. Mwamini aweza kufunzwa kwa sehemu na waandishi waliokwisha kufa.

Lakini vitabu vyahitaji utambuzi. Kila mapokeo yana upofu wake. Kusoma waandishi wengi kwaweza kupanua hekima au kuzaa theolojia ya viraka yenye migongano isiyotatuliwa.

Nee mara nyingine aliyapatanisha mawazo kwa ufahamu wa kiroho wenye nguvu badala ya hoja ya kimfumo ya polepole. Hilo lilipa fundisho lake uchangamfu lakini pia liliacha mivutano.

Somo ni kusoma kwa mapana na kurudi daima kwenye Maandiko.

Kifua Kikuu na Ukingo wa Mauti

Kifua kikuu cha Nee kilimleta karibu na mipaka ya nguvu ya kimwili. Ugonjwa ulibadili ukubwa wa muda. Kijana aliyetarajia miongo ya huduma alikabili uwezekano kwamba maisha yake yangeweza kuwa mafupi.

Zaburi ya 90 huomba, “Basi utujulishe kuzihesabu siku zetu, tujipatie moyo wa hekima” (Zaburi 90:12).

Ufu hukusanya wito kwenye kitovu.

Nee alifanya kazi kwa bidii juu ya *Mtu wa Kiroho* katika kipindi hiki, kwa sehemu kwa sababu aliogopa asije akakosa kuishi ili kufundisha maudhui hayo baadaye. Uzito wa kitabu huonyesha dharura.

Ugonjwa pia uliimarisha tofauti yake kati ya nguvu ya asili na uzima wa ufufuo. Rasilimali za kimwili zitowekapo, kutegemea hukoma kuwa kauli mbiu ya kiibada.

Wakristo wapaswa kuwa waangalifu wasiufanye ugonjwa kuwa jambo la kimahaba lililo bora kiroho. Afya ni kipawa. Kuponywa kwaweza kutafutwa. Dawa yaweza kutumiwa. Lakini ugonjwa waweza kudhihirisha uwongo wa kudhania kwamba uhai ni mali yetu.

Yakobo asema, "Hamjui yatakayokuwako kesho. Uzima wenu ni nini? Maana ninyi ni ukungu uonekanao kwa kitambo kidogo" (Yakobo 4:14).

Kifungo cha Nee cha baadaye kingelifanya somo lilo hilo kuwa kali hata zaidi.

Kuumbwa Kiroho Kabla ya Manufaa ya Hadhara

Umuhimu wa Margaret Barber katika maisha ya Nee hauwezi kupimwa kwa ukubwa wa jukwaa lake la hadhara. Uvutano wake huonyesha kanuni ambayo Nee alifundisha tena na tena baadaye: Mungu mara nyingi hutenda kazi yake yenye matokeo makubwa zaidi katika mahusiano yaliyofichwa kabla huduma ionekanayo haijapanuka.

Kanisa la kisasa laweza kushawishiwa kugeuza mpangilio huo. Kipawa huzaa fursa; fursa huzaa jukwaa; jukwaa huzaa shinikizo la kuonekana kuwa mkomavu. Matokeo yaweza kuwa huduma ya hadhara ikuayo haraka kuliko mtu binafsi. Miaka ya Nee chini ya marekebisho ilipinga mfumo huo. Barber hakupendezwa tu na kama mawazo ya mtenda kazi kijana yalikuwa sahihi, bali kama itikio lake liliongozwa na Kristo.

Yakobo huandika, "Saburi na iwe na kazi kamilifu, mpate kuwa wakamilifu na watimilifu, bila kupungukiwa na neno lo lote" (Yakobo 1:4). Saburi si uzembe. Ni uwezo wa kubaki chini ya kazi ya Mungu ya kuumba bila kukimbilia mapema kujiokoa mwenyewe.

Nee alijifunza kwamba kutoeleweka kwaweza kudhihirisha kadiri ile ile kama kusifiwa. Mtumishi asifiwapo, kiburi chaweza kuinuka. Alaumiwapo, kujitetea kwaweza kuinuka. Itikio zote mbili hudhihirisha viambatisho. Msalaba hushughulikia si tu tamaa ya anasa bali tamaa ya kuutawala mwonekano wa mtu.

Hili halimaanishi kwamba Wakristo wapaswa kukubali uwongo kimya katika kila hali. Yesu aliwajibu washtaki; Paulo alitetea utume wake; manabii walikabili uwongo. Suala ni la ndani zaidi: je, kweli yaweza kunenwa bila nafsi kudai kuthibitishwa kama sharti la amani? Je, kiongozi aweza kutoa utetezi ulio wazi na bado akakabidhi sifa yake kwa Mungu?

Huduma iliyofichwa ya Barber pia iliumba mtazamo wa Nee juu ya mamlaka ya kiroho. Mamlaka halisi, katika hali yake bora, si sauti, wala cheo, wala nguvu ya kulazimisha. Yatokana na maisha yaliyo chini ya utawala wa Mungu. Yesu alilinganisha watawala wa Mataifa "wanaowamiliki" wengine na mfumo wake mwenyewe wa utumishi (Marko 10:42-45). Mamlaka ya mshauri huwa yenye afya zaidi yanapozidisha kumtegemea kwa mwanafunzi juu ya Kristo badala ya juu ya mshauri.

Kusoma kwa hamu kwa Nee katika miaka hii kuliongeza pande nyingine kwenye kuumbwa kwake. Vitabu vilimruhusu kuingia katika mazungumzo na Wakristo kupitia karne na mabara. Lakini kusoma kulizaa jaribu lake lenyewe: hakika ya kuazima. Msomaji aweza kujifunza kunena kwa uhakika juu ya hali ambazo bado hazijajulikana binafsi.

Hatimaye Nee angetofautisha kati ya kweli ya nje na uzoefu wa ndani. Tofauti hiyo yaweza kupindukizwa, lakini hangaiko lake ni sahihi. Fundisho laweza kuwa kweli ya nje kabla hatujalielewa. Hatuifanyi kuwa kweli kwa uzoefu. Lakini kweli imekusudiwa kuumba uzoefu. Ufufuo wa Kristo ni tukio la kihistoria iwe mwamini huhisi nguvu ya ufufuo au la;

hata hivyo Paulo alitamani “kumjua yeye, na uweza wa kufufuka kwake, na ushirika wa mateso yake” (Wafilipi 3:10).

Kwa hiyo kuumbwa huunganisha Maandiko, jumuiya, utii, mateso, na wakati. Hakuna kimojawapo kipaswacho kutengwa. Maandiko pasipo jumuiya yaweza kuwa tafsiri binafsi. Jumuiya pasipo Maandiko yaweza kuwa utawala wa kikundi. Utii pasipo neema waweza kuwa sheria kavu. Mateso pasipo kweli yaweza kuwa jeraha tu. Wakati pasipo itikio la kimakusudi waweza kuzaa uzee bila ukomavu.

Kifua kikuu cha mapema cha Nee kilifanya masomo haya kuwa ya kimwili kwa uchungu. Mwili usioweza kuamriwa kuwa na nguvu humkabili mtu mwenye msukumo kwa mipaka. Imani ya Kikristo haikatai mipaka hiyo. Hugundua kwamba Mungu hazuiliwi nayo. Paulo alisikia, “Neema yangu yakutosha; kwa maana uweza wangu hutimilika katika udhaifu” (2 Wakorintho 12:9).

Udhaifu haukuwa lengo la Nee; utoshelevu wa Kristo ndio uliokuwa lengo. Tofauti hiyo ni muhimu. Ukristo hautafuti ugonjwa, aibu, au kushindwa kana kwamba maumivu ni matakatifu yenyewe. Humtafuta Kristo, na udhaifu usioweza kuepukika uwasilipo, imani hukataa kuhitimisha kwamba manufaa yamekwisha.

Kabla Nee hajawa mwalimu anayetambuliwa, alikuwa akifundishwa. Kabla hajanena juu ya kuvunjika, alikaripiwa. Kabla hajaandika juu ya uzima wa ufufuo, alikabili ufu wa kimwili. Mpangilio huu hupa uaminifu kwa yaliyo bora ya fundisho lake la baadaye. Kweli hazikupangwa tu katika daftari; nyingi zilikuwa zimepita katika upinzani wa maisha halisi.

Mhubiri Kijana na Kundi Dogo

Kanisa Lililozaliwa katika Kujifunza Biblia

Miaka iliyofuata mara tu baada ya kuongoka kwa Watchman Nee haikutumika kujenga taasisi yenye jina zuri, katiba, makao makuu, na mpango wa upanuzi. Ilitumika kusoma Agano Jipya, kumhubiri Kristo, kuomba pamoja na waamini vijana wengine, na kuuliza kanisa lipaswalo kuwa kweli. Mpangilio huo ni wa maana. Elimu ya kanisa ya Nee ilikua kutoka hakika yake kwamba kanisa ni mali ya Yesu Kristo kabla halijawa mali ya historia, utamaduni, dhehebu, shirika la wamisionari, au mapokeo ya kitaifa.

Huko Fuzhou alipata wenzake waliokuwa na hamu ya namna rahisi zaidi ya ushirika wa Kikristo. Leland Wang na wengine walikuwa tayari wakifikiri kwa uzito juu ya ubatizo wa mwamini, Meza ya Bwana, uinjilisti, na mamlaka ya Maandiko. Margaret Barber aliwatia moyo vijana hawa kuchukua Agano Jipya kwa uzito hata utii ulipowaweka nje ya mifumo iliyokwisha kusimama. Kutoka urafiki na mivutano hiyo yalitokea makusanyiko ambamo waamini walimega mkate, wakaomba, wakasoma Maandiko, na kutafuta kutambua uongozi kulingana na kanuni za Agano Jipya.

Kitabu cha Matendo kiliwapa picha yenye kuvutia na yenye madai. Waamini wa kwanza “wakawa wakidumu katika fundisho la mitume, na katika ushirika, na katika kuumega mkate, na katika kusali” (Matendo

2:42). Mstari huo hauna mtambo tata. Huwasilisha watu waliokusanyika kuizunguka kweli, maisha ya pamoja, meza ya Bwana, na maombi. Nee aliona katika urahisi huo lawama kwa namna za maisha ya kanisa ambamo waamini wa kawaida huwa watazamaji huku tabaka la kidini la kitaalamu likiwatendea huduma.

Hitimisho lake la mapema halikuwa geni kabisa. Waandishi wa Ndugu walikuwa wamesisitiza mawazo kama hayo katika karne ya kumi na tisa, na Wakristo wa asili wa Kichina walikuwa tayari wakihoji kutegemea wamisionari na udhehebu ulioletwa kutoka nje. Umuhimu wa Nee ulikuwa kwa sehemu katika namna alivyoyaleta hakika hizi pamoja, akazifundisha kwa nguvu isiyo ya kawaida, na kuzirekebisha kwa mazingira ya Kichina yaliyokuwa yakipitia utaifa wa kisiasa, hisia dhidi ya ubeberu, na hamu ya taasisi zisizotawaliwa kutoka ng'ambo.

Lakini Nee hakutaka tu Ukristo wa Kichina. Alitaka, kama alivyouelewa, Ukristo wa Agano Jipya. Tofauti hiyo ilizuia upinzani wake dhidi ya udhehebu usije ukawa utaifa tu. Swali la ndani zaidi halikuwa kama kanisa lilikuwa la Kichina au la kigeni, bali kama Kristo alikuwa Kichwa chake kivitendo.

Maneno ya Paulo kwa Wakolosai yakawa ya msingi: Kristo "ndiye kichwa cha mwili, yaani, kanisa" (Wakolosai 1:18). Kama Kristo ni Kichwa, basi kila swali la mpangilio wa kanisa hatimaye lazima liulizwe mbele zake. Nani huelekeza? Nani hutoa vipawa? Nani anaimiliki kazi? Nani hupokea utukufu? Nee aliamini jibu lazima daima lirudi kwa Kristo.

Uamsho wa Fuzhou na Migogoro ya Mapema

Waamini vijana walikuwa wainjilisti wenye bidii. Walihubiri shuleni, mitaani, majumbani, na popote fursa ilipofunguka. Shauku yao ilichangia uamsho miongoni mwa wanafunzi huko Fuzhou. Nee alikuwa bado

mchanga sana, lakini uwezo wake wa akili, dharura, na kujiamini kwake kunakokua kwa Biblia vilimfanya kuwa kiongozi wa asili.

Lakini uongozi ulidhihirisha ile nafsi hasa ambayo Margaret Barber alikuwa amemwonya juu yake. Migogoro ilitokea miongoni mwa watenda kazi. Masimulizi hutofautiana katika vipengele na tafsiri, lakini jambo muhimu la kihistoria ni kwamba Nee alipata mgogoro na kutengwa kwenye uchungu katika miaka hii ya mapema. Kwa mujibu wa ushuhuda wa baadaye, Barber hakumtetea tu au kumtia moyo apigane kwa ajili ya haki zake. Alimsihi kwa nguvu ashike njia ya msalaba.

Somo hilo likawa sehemu ya msamiati wa Nee wa kiroho: yawezekana kuwa sahihi katika hoja na kuwa batili katika roho. Kuthibitishwa kwaweza kuwa sanamu. Mtumishi wa Mungu aweza kuwa na kesi halali na bado aitwe kusalimisha tamaa ya kushinda.

Petro huandika juu ya Kristo, "yeye alipotukanwa, hakurudisha matukano; alipoteswa, hakuogofya; bali alijikabidhi kwake yeye ahukumuye kwa haki" (1 Petro 2:23). Nee aliona hili si kama udhaifu bali kama nguvu ya kiroho. Mwana aliuamini hukumu ya Baba zaidi ya alivyoamini mitambo ya kujitetea.

Kanuni hii lazima ishughulikiwe kwa uangalifu. Ukristo hautaki wahanga wa udhalimu wabaki hatarini, wala haukatazi kunena kweli, kukata rufaa, uwajibikaji, au ulinzi wa kisheria. Huduma ya Paulo mwenyewe ilijumuisha utetezi wa hadhara, rufaa za kisheria, na kukabili kwa moja kwa moja. Msalaba si mtambo wa kidini ambao kwao viongozi wenye nguvu hunyamazisha ukosoaji. Lakini kwa mtenda kazi wa Kikristo, humaanisha kwamba haki binafsi haziwezi kuwa za mwisho kabisa. Kuna nyakati ambapo mtu aweza kukataa kulipiza kisasi hata huku akinena kweli.

Migogoro ya mapema ya Nee ilisaidia kuumba hakika ambayo ingerudia katika maisha yake yote: Mungu hupendezwa zaidi na hali ya kiroho ya mtumishi wake kuliko mafanikio ya haraka ya mtumishi. Huduma yaweza

kudumu baada ya kupoteza cheo kama huyabaki na Kristo. Yaweza kupoteza tabia ya Kristo huku ikishinda mzozo.

Huduma ya Neno

Nee alizidi kugeukia uandishi na uchapishaji. Katika nchi kubwa kwa jiografia na iliyogawanyika kwa vizuizi vya usafiri, vitu vilivyochapishwa vingeweza kusafiri pale mhubiri asipoweza. Majarida, vipeperushi, mafunzo ya Biblia, na vitabu vikawa mikono ya huduma yake.

Hii haikuwa mkakati wa mawasiliano tu. Nee aliamini kwamba watenda kazi wa Kikristo wanapaswa kuwalisha waamini kweli iliyo na uzito. Hakuridhika na uinjilisti uliowaleta watu kwenye kuongoka lakini ukawaacha bila lishe ya kiroho. Wokovu ulifungua maisha ya ufuasi, na wanafunzi walihitaji Maandiko.

Yesu aliomba, "Uwatakase kwa ile kweli; neno lako ndiyo kweli" (Yohana 17:17). Paulo alimwambia Timotheo, "Jitahidi kujionyesha kuwa umekubaliwa na Mungu, mtenda kazi asiye na sababu ya kutahayari, ukitumia kwa halali neno la kweli" (2 Timotheo 2:15). Nee alichukua kwa uzito nguvu ya kubadili na utunzaji makini wa Maandiko.

Alikuwa msomaji mwenye hamu kubwa na aliyapatanisha mawazo kutoka mapokeo mengi. Hilo lilipa fundisho lake upana, lakini pia liliumba maswali ya baadaye juu ya kutegemea waandishi wa Magharibi na juu ya kiwango ambacho baadhi ya mawazo yalikuwa ya asili. Usomaji wa haki hauhitaji kuchagua kati ya makali mawili. Nee hakuwa gwiji aliyetengwa aliyepokea theolojia moja kwa moja kutoka mbinguni wala mkusanyaji tu asiye na ubunifu. Alikuwa mfasiri na mpangaji wa mawazo mwenye kipawa aliyefanya kazi ndani ya ulimwengu mpana wa kiinjili uliovuka mataifa na kuwasilisha mawazo hayo katika mchanganyiko uliokuwa wa pekee.

Machapisho yake pia yalisaidia kuumba jumuiya iliyotawanyika ya wasomaji waliokuwa na msamiati na matarajio ya pamoja kabla ya kukutana naye. Kwa njia hii, uchapishaji ulisaidia kuunda harakati.

Lakini Nee alisisitiza daima kwamba maarifa ya Kimaandiko lazima yawe uhalisia wa kiroho. "Elimu hutia mtu kiburi, bali upendo hujenga" (1 Wakorintho 8:1). Hatari haikuwa maarifa yenyewe—Nee aliithamini elimu sana—bali maarifa yaliyotengwa na upendo na utii. Maandiko yangeweza kutumiwa kushinda mijadala huku moyo ukiachwa bila kuguswa.

Kwa hiyo mhudumu wa Neno alihitaji zaidi ya habari. Alihitaji kuangazwa, uzoefu, na tabia. Maandishi ya Nee ya baadaye yangetofautisha kati ya herufi ishikwayo akilini na kweli ifanywayo hai na Roho Mtakatifu. Tofauti hiyo mara nyingine hupindukizwa, lakini hangaiko la kichungaji ni muhimu. Kweli imekusudiwa kuaminiwa, kutiiwa, kuabudiwa, na kuishiwa.

Shanghai na Uwanja Mpana Zaidi

Kufikia mwishoni mwa miaka ya 1920 kitovu cha shughuli za Nee kilihamia kuelekea Shanghai, jiji kuu la pwani ambapo biashara ya Kichina, uvutano wa kigeni, uchapishaji, siasa, na utamaduni wa kisasa vilikutana kwa nguvu isiyo ya kawaida. Shanghai ilitoa fursa ya kimkakati kwa usafiri, wachapishaji, wasomaji, watenda kazi, na wageni kutoka mikoa mingi.

Kutoka huko mtandao wa makusanyiko yaliyohusiana na Nee ulipanuka. Watu wa nje hatimaye walitumia majina kama vile "Kundi Dogo" na "Ukumbi wa Kusanyiko," ingawa waamini wenyewe walipendelea kufikiri kwa mtazamo wa makanisa ya mahali badala ya dhehebu jipya. Kejeli ilikuwa dhahiri: harakati iliyoundwa kwa sehemu kupinga majina ya kidhehebu bila kuepukika ilipata majina yake yenyewe.

Nee aliamini kwamba Agano Jipya kwa kawaida hunena juu ya kanisa katika jiji—kanisa la Korintho, Efeso, Thesalonike, na kadhalika. Kutokana na hili alihitimisha kwamba mahali, badala ya tofauti za mafundisho au uhusiano wa wamisionari, lipaswalo kufafanua mpaka wa kivitendo wa kanisa la mahali. Waamini wote wa kweli katika mahali pamoja walikuwa, kiroho, wa kanisa moja iwe walikusanyika mahali pamoja pa mkutano au la.

Paulo aliliandikia "kanisa la Mungu lililoko Korintho" (1 Wakorintho 1:2). Nee aliona katika lugha kama hiyo zaidi ya jiografia; aliona kanuni. Kwa kuwa waamini wote katika Kristo hushiriki uzima mmoja, kanisa lapaswa kukataa majina yanayodokeza kumilikiwa na kiongozi au fundisho. Lawama ya Paulo—"Mimi ni wa Paulo, na mimi ni wa Apolo, na mimi ni wa Kefa"—ilimgusa kama yenye maana ya kudumu (1 Wakorintho 1:12).

Nguvu ya ufahamu huu ni dhahiri. Utambulisho wa Kikristo kimsingi upo katika Kristo. Kiburi cha kidhehebu chaweza kuwagawa waamini watakaokuwa pamoja milele. Maono ya Agano Jipya ya Mwili mmoja hulaani ujenzi wa milki wa kushindana.

Lakini utumizi wa kivitendo ni tata zaidi kuliko Nee mara nyingine alivyoruhusu. Agano Jipya pia hueleza makusanyiko mengi ya nyumbani, ushirikiano wa kimkoa, huduma zisafirizo, mipaka ya mafundisho, na utofauti halali katika utendaji. Wakristo wanaokubaliana kwamba kanisa ni moja bado waweza kutofautiana juu ya jinsi miundo ya kitaasisi inavyohusiana na umoja huo. Hatari ya harakati inayopinga udhehebu ni kwamba yaweza kuwa ya kidhehebu kiutendaji huku ikidai kwa upekee kuwakilisha msingi wa umoja.

Kwa hiyo maono ya Nee huzaa matunda zaidi yanapopokewa kama wito wa kumtambua kila mwamini wa kweli kuwa mshiriki wa Kristo, si kama silaha ya kutangaza mtandao wa mtu mwenyewe kuwa udhihirisho pekee halali wa mahali.

Ukuhani wa Waamini Wote

Mojawapo ya pande zenye kuweka huru zaidi za maono ya Nee juu ya kanisa lilikuwa msisitizo wake kwamba huduma ni mali ya Mwili wote. Alikataa mgawanyiko mkali kati ya makasisi na walei. Katika Kristo, kila mwamini ana njia ya kumkaribia Mungu na kila mwamini aweza kupokea neema ya kutumika.

Petro huandika, "Ninyi nanyi, kama mawe yaliyo hai, mmejengwa mwe nyumba ya Roho, ukuhani mtakatifu" (1 Petro 2:5), na baadaye hukiita kanisa "ukuhani wa kifalme" (1 Petro 2:9). Lugha ni ya kijumuiya na yenye kuenea. Ukuhani haukomei kwa tabaka jembamba la kidini.

Kwa hiyo Nee alitaka mikutano ambamo waamini wangeweza kuomba, kushuhudia, kunena, kuinjilisha, kutunzana, na kubeba wajibu. Uongozi ulikuwepo, lakini haukumiliki huduma peke yake. Wazee walipaswa kuchunga; watenda kazi wenye vipawa walipaswa kuwaandaa; watakatifu walipaswa kutenda kazi.

Picha ya Paulo katika 1 Wakorintho 12 iliunga mkono hili: "Basi ninyi mmekuwa mwili wa Kristo, na viungo kila kimoja peke yake" (1 Wakorintho 12:27). Mwili ambamo kiungo kimoja tu hutenda kazi ni wenye ugonjwa. Jicho haliwezi kuchukua nafasi ya mkono; kichwa hakiwezi kuiambia miguu, "Sina haja na ninyi."

Msisitizo huu uliwaandaa Wakristo wa kawaida Wachina kwa wakati ujao ambao hakuna mpangaji wa kanisa wa miaka ya 1920 angeweza kuutabiri kikamilifu. Wamisionari wa kigeni walipofukuzwa na miundo ya kanisa ya hadhara ilipoingia chini ya shinikizo kali, mitandao iliyotawanyika ya waamini walei ilikuwa na uthabiti ambao taasisi zilizolimbikizwa kwa nguvu mara nyingi zilikuwa hazina. Hatupaswi kudai kwamba Nee peke yake aliumba jambo la makanisa ya nyumbani ya Kichina, lililokuwa na mito na visababishi vingi. Lakini msisitizo wake juu ya uongozi wa asili,

huduma isiyolipwa, makusanyiko ya nyumbani, na waamini wa kawaida wakitenda kazi bila shaka ulifaa hali zilizojitokeza baadaye.

Pia kuna onyo kwa makanisa yaliyostawi. Ubora wa kitaalamu waweza kimya kimya kuwageuza waumini kuwa watumiaji. Jukwaa lizidipo kuwa bora, huwa rahisi zaidi kwa waumini kuhitimisha kwamba huduma ni kile wafanyakazi waliofunzwa wafanyacho. Elimu ya kanisa ya Nee huuliza kama watakatifu wenyewe wanajengwa ili waombe, watumike, wafundishe, wainjilishe, watoe, watambue, na watunze.

Waefeso hueleza viongozi waliotolewa "kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu, hata kazi ya huduma itendeke, hata mwili wa Kristo ujengwe" (Waefeso 4:12). Uongozi hufanikiwa si pale unapokusanya huduma yote ndani yake bali pale unapouandaa Mwili kutenda kazi.

Uhuru kutoka Utawala wa Kigeni

Nee alishukuru kwa wamisionari waliokuwa wameileta injili na kwa maandiko ya Kikristo ya Magharibi yaliyomuumba. Wakati huo huo, aliamini kwamba makanisa ya Kichina hayapaswi kubaki yakitegemea fedha na usimamizi wa kigeni. Kanisa nchini China lilihitaji viongozi wake wenyewe, rasilimali, namna za utumishi, na nguvu ya kimisionari.

Kanuni hii ililingana na maadili mapana ya Jitegemee-Tatu ya kujitawala, kujitegemeza, na kujieneza yaliyokuwa yamezunguka miongoni mwa wanafikra wa umisionari muda mrefu kabla serikali ya Kikomunisti haijatumia lugha kama hiyo baadaye kwa makusudi ya kisiasa. Utumizi wa Nee ulitokana na elimu ya kanisa na utume: kanisa la mahali lapaswa kukomaa badala ya kubaki milele chini ya ulinzi wa nje.

Utendaji wa kimisionari wa Paulo ulitoa mfano wa kupanda na kukabidhi. Yeye na Barnaba "wakawachagulia wazee katika kila kanisa"

(Matendo 14:23). Paulo hakubaki mchungaji wa kudumu wa kila kusanyiko alilolianzisha. Alitarajia wajibu wa mahali ukue.

Kutegemea kifedha kulikuwa muhimu pia. Fedha zaweza kuumba mamlaka yasiyoonekana. Kanisa ambalo bajeti yake hutegemea mfadhili wa mbali laweza kiufundi kuwa na viongozi wa mahali huku kivitendo likitii vipaumbele vya nje. Nee alithamini kile usomi wa baadaye ukiitacho "kanuni ya imani": watenda kazi walimtazamia Mungu kwa riziki badala ya kutegemea mfumo wa mshahara wa taasisi uliohakikishwa.

Njia hii ingeweza kuzaa kutegemea kwa ujasiri, lakini ingeweza pia kuumba udhaifu na utata. Imani haiondoi haja ya uadilifu wa kifedha, kupanga, uwazi, au kuwatunza watenda kazi na jamaa. Paulo aliweza kuishi kwa vipawa na pia kufanya kazi kwa mikono yake. Aliweza kufundisha kwamba "mtenda kazi astahili ujira wake" (1 Timotheo 5:18) na bado achague kutotumia haki katika mazingira fulani.

Wazo la ndani zaidi la Nee lilikuwa kwamba fedha lazima zibaki mtumishi, kamwe si bwana. Kazi ya Kikristo haiwezi kutawaliwa na swali, "Tunaweza kumudu nini?" kabla haijauliza, "Mungu ametuita kufanya nini?" Wala imani inayodhaniwa haiwezi kuwa kisingizio cha ahadi zisizowajibika. Kumtegemea Mungu hujumuisha hekima, uaminifu, na uwakili.

Kumega Mkate na Kumkumbuka Kristo

Meza ya Bwana ilikuwa na nafasi ya katikati katika makusanyiko. Kumega mkate kila juma hakuchukuliwi kuwa wajibu wa kiibada tu. Kulikusudiwa kuwakusanya waamini kumzunguka Bwana mwenyewe.

Paulo anaandika maneno ya Yesu: "Huu ndio mwili wangu ulio kwa ajili yenu; fanyeni hivi kwa ukumbusho wangu" (1 Wakorintho 11:24). Meza husema kwamba kanisa lipo kwa sababu Kristo alijitoa mwenyewe.

Hufichua kiburi. Hakuna mwamini akaribiaye kwa ustahili bora. Wote husimama juu ya ukombozi ule ule.

Meza pia ina maana ya kijumuiya. “Kwa kuwa mkate ni mmoja, sisi tulio wengi tu mwili mmoja; kwa maana sisi sote twapokea sehemu ya ule mkate mmoja” (1 Wakorintho 10:17). Kwa hiyo upendo wa Nee kwa Meza ya Bwana haukuweza kutenganishwa na theolojia yake ya Mwili. Mkate ulishuhudia kwamba waamini wengi hushiriki uzima mmoja.

Hili lilifanya ushirika wa kutengana uwe wenye uchungu hasa. Nee alikuwa na mawasiliano na duru za Ndugu huko Uingereza na kwingineko, na kwa kipindi kulikuwa na ushirika. Lakini mahusiano yalivunjika juu ya maswali ya kujihusisha na ushirika wa Meza. Nee alikataa kukubali mfumo ambamo ushirika na Wakristo wengine kwa moja kwa moja ulihitaji kutengana na waamini aliowaona kuwa washiriki wa kweli wa Kristo.

Tukio hilo liliimarisha hakika yake kwamba umoja wa Mwili lazima upokewe kutoka kwa Mungu badala ya kutengenezwa kwa udhibiti wa kitaasisi.

Lakini harakati yake mwenyewe baadaye ingekabili jaribu lile lile la kudumu: ushirika ulioundwa kuzunguka kupokelewa waweza kuwa wa kutengana pale kanuni zake zinapokuwa ngumu na kuwa alama za mpaka. Kila harakati ya uamsho lazima ijilinde dhidi ya hili. Kizazi kiachacho taasisi kwa sababu “Kristo peke yake” anatosha huenda hatimaye kikaumba taasisi nyingine ambayo sharti lake lisiloandikwa ni kukubaliana na waanzilishi.

Meza ya Bwana yabaki kuwa marekebisho. Twaja kwa sababu ya Kristo, si kwa sababu ya ubora wetu wa elimu ya kanisa.

Vipawa, Wazee, na Kazi ya Kimitume

Nee alitofautisha uongozi wa mahali na huduma ya kuzunguka. Wazee walikuwa wa kanisa la mahali na walibeba wajibu wa kulichunga. Watenda

kazi wa kimitume, katika matumizi yake, walikuwa waliotumwa waliojishughulisha na kazi mpana ya kupanda na kuimarisha makanisa. Alichota kwa wingi kutoka Matendo na nyaraka za Paulo.

Agano Jipya kwa hakika hulitambua wazee. Paulo alimwambia Tito "upate kuweka wazee katika kila mji" (Tito 1:5). Petro aliwasihi wazee "Lichungeni kundi la Mungu lililo kwenu, na kulisimamia, si kwa kulazimishwa, bali kwa hiari, kwa kadiri ya mapenzi ya Mungu" (1 Petro 5:2).

Angalia onyo la Petro: "wala kama wajifanyao mabwana juu ya mitaa yenu, bali kwa kujifanya vielelezo kwa lile kundi" (1 Petro 5:3). Mamlaka katika kanisa ni halisi, lakini yana umbo la msalaba. Viongozi hawamiliki watu. Huwatumikia watu chini ya Mchungaji Mkuu.

Fundisho la Nee la baadaye juu ya mamlaka ya kiroho likawa mojawapo ya mawazo yake yenye uvutano zaidi na yenye mizozo zaidi. Usomaji wenye afya zaidi huanza hapa, na uzee wa Kimaandiko. Mamlaka hukabidhiwa na Kristo na kwa hiyo yana mipaka na Kristo. Kamwe si ruhusa ya kutawala. Lazima yaonekane kama Yesu akiosha miguu.

Nee alikuwa sahihi kupinga ubinafsi uliokithiri. Mkristo wa Agano Jipya si mwenye kutafakari peke yake anayewajibika kwa hisia binafsi tu. Waamini ni mali ya mmoja na mwenzake na hunyenyekeana katika kumcha Kristo. Lakini maisha ya kijumuiya hayafuti dhamiri binafsi mbele za Mungu.

Waberoya walisifiwa kwa sababu walichunguza fundisho la Paulo kwa Maandiko: walikuwa "wakiyachunguza maandiko kila siku, waone kwamba mambo hayo ndivyo yalivyo" (Matendo 17:11). Kama hata mahubiri ya kimitume yalipimwa kwa Neno lililoandikwa, hakuna kiongozi wa kanisa wa baadaye awezaye kudai msamaha.

Uinjilisti na Kupanda Makanisa

Makusanyiko hayakubuniwa kuwa duru za kujifunza tu kwa Wakristo walio na uzito wa kiroho. Uinjilisti ulibaki kitovu. Watenda kazi walisafiri, walihubiri, walisambaza maandiko, na walipanda makusanyiko. Muundo uliotawanyika ulitia moyo kuzidishwa.

Maono ya Nee yaliunganisha ahadi mbili zilizotenganishwa mara nyingine katika historia ya kanisa: fundisho la maisha ya kina na uinjilisti wa bidii. Hakuamini kwamba utakaso wapaswa kuwageuza Wakristo waelekee ndani. Uzima wa Kristo ni uzima wa kimisionari.

Yesu alisema, "Kama Baba alivyonituma mimi, mimi nami nawatuma ninyi" (Yohana 20:21). Kanisa hupokea utambulisho wa kutumwa kutoka kwa Bwana wake. Uroho usiosonga kamwe kuelekea waliopotea si kamili.

Wakati huo huo, Nee alikuwa mwenye tahadhari na mbinu za uinjilisti zilizozalisha idadi bila ufuasi. Lengo halikuwa maamuzi tu bali makanisa—jumuiya ambamo waongofu wangeweza kufundishwa, kuchungwa, na kuandaliwa.

Mfumo huu waonekana katika Matendo. Paulo na Barnaba huhubiri injili, hufanya wanafunzi, huwaimarisha, huweka wazee, na huwakabidhi kwa Bwana (Matendo 14:21-23). Uinjilisti na uundaji wa kanisa huwiana pamoja.

Kuzidishwa kwa makusanyiko pia kulipunguza kutegemea majengo makubwa. Kusanyiko lingeweza kuanza na miundombinu kidogo. Urahisi huu baadaye ungekuwa faida chini ya mateso. Lakini urahisi peke yake si uroho. Makanisa ya nyumbani yaweza kuwa yasiyo na afya kama vile makanisa ya kitaasisi yawezavyo. Swali labaki kama Kristo hutawala, Maandiko huheshimiwa, viongozi huwajibika, waamini hupendwa, na injili husonga mbele.

Kristo, Si Harakati

Kila harakati ya kiroho hukabili mabadiliko yenye hatari. Mwanzoni, watu hutekwa na kweli iliyogunduliwa upya. Baadaye, hutekwa na harakati ibebayo kweli. Ushuhuda huwa utambulisho. Utambulisho huwa mpaka. Hatimaye harakati yaweza kujitetea kwa ukali zaidi kuliko inavyoitetea hali halisi iliyoumbwa kuitumikia.

Nee alielewa hatari hii kwa kanuni, ingawa harakati yake mwenyewe haikuwa salama nayo. Fundisho lake lililo imara zaidi lilirudi tena na tena kwa Kristo. Kanisa si kitovu kikitengwa na Kristo; ni Mwili wake. Huduma si kitovu; Kristo ndiye maudhui ya huduma. Uzoefu wa kiroho si kitovu; Kristo ni uzima wa mwamini.

Lugha ya Paulo ni ya kikamilifu: "Kwangu mimi kuishi ni Kristo" (Wafilipi 1:21). Si huduma. Si elimu ya kanisa. Si sifa. Kristo.

Hili likawa mojawapo ya michango ya Nee ya kudumu zaidi. Angeweza kujadili mambo tata ya mpangilio wa kanisa, mafundisho ya siku za mwisho, taaluma ya kiroho ya mwanadamu, na mamlaka, lakini katika hali yake bora aliwaendesha wasomaji warudi kuelekea Nafsi.

Kanisa la mahali lilikusudiwa kuwa chombo, si hazina. Huduma ilikusudiwa kuwa kidole kielekezacho, si kitu cha kuabudiwa. Mtenda kazi alikusudiwa kupungua kwa kuonekana kadiri Kristo azidivyo.

Yohana Mbatizaji alisema, "Yeye hana budi kuzidi, bali mimi kupungua" (Yohana 3:30). Maisha ya Nee hatimaye yangepitia hali ambamo kupungua huko kungekuwa kwa halisi kwa uchungu.

Harakati Yachukua Umbo

Kufikia miaka ya 1930 mtandao uliohusiana na Nee haukuwa tena jaribio dogo huko Fuzhou. Watenda kazi, makongamano, machapisho, na

makusanyiko viliwaunganisha waamini kupitia mikoa. Witness Lee alikuwa mwenzake wa muhimu. Fundisho la Nee lilifika zaidi ya wale waliohusiana rasmi na makusanyiko, na sifa yake kama mwalimu wa Kikristo ilikua.

Ukuaji ulileta fursa na mkazo. Harakati ipanukapo, maadili hukutana na utawala. Maswali huzuka juu ya watenda kazi, fedha, nidhamu, ndoa, uongozi, tofauti za mafundisho, wajibu wa kijiografia, na mahusiano na Wakristo walio nje ya mtandao. Agano Jipya laweza kutoa kanuni, lakini kanuni hizo bado zahitaji hekima katika hali halisi.

Harakati ya Nee ikawa maabara ya elimu yake ya kanisa. Pia ilidhihirisha mivutano yake. Mtandao waweza vipi kukana kuwa dhehebu huku ukishiriki walimu, matendo, maandiko, na mahusiano baina ya makanisa? Kanuni za jiji-moja-kanisa-moja zaweza vipi kutenda kazi katika maeneo makubwa ya mijini? Makusanyiko yapaswa vipi kuwatambua waamini kutoka mapokeo yenye matendo tofauti ya ubatizo au ushirika? Nini hutokea wazee wa mahali wanapotofautiana na watenda kazi wenye uvutano wasafirio?

Haya hayakuwa matatizo ya kinadharia tu. Yangemuathiri Nee binafsi.

Lakini uhai wa harakati hauwezi kupuuzwa kwa sababu ya mapungufu yake. Uliwapa maelfu ya Wakristo Wachina hisia yenye nguvu kwamba wangeweza kusoma Maandiko, kuinjilisha, kuongoza, kupanda makanisa, kuwategemeza watenda kazi, na kushiriki moja kwa moja katika maisha ya Mwili bila kutegemea milele wamisionari wa kigeni. Katika miongo yenye misukosuko iliyokuwa mbele, kujiamini huko kungekuwa na maana kubwa mno.

Mhubiri kijana aliyekuwa amewahi kubishana huko Fuzhou alikuwa akiwa mwalimu wa kitaifa. Lakini ujumbe wake maarufu zaidi haungehusu muundo wa kanisa. Ungehusu jambo la ndani zaidi: kile Mungu alichokwisha kutimiza katika Kristo, na jinsi mwamini aingiavyo kivitendo katika uhalisia huo.

Njia kutoka Warumi 5 hadi Warumi 8 ingekuwa, katika mahubiri ya Nee, njia ya kuingia katika kile alichokiita maisha ya kawaida ya Kikristo.

Asili Haimaanishi Kutengwa

Kukataa kwa Nee utawala wa kigeni hakupaswi kuchanganywa na kukataa kanisa la ulimwenguni pote. Alisoma waandishi wa Magharibi daima, aliwakaribisha Wakristo waliotembelea, alisafiri kimataifa, na alipokea faida ya kiroho kutoka kwa waamini nje ya China. Lengo lake halikuwa kutengwa bali ukomavu.

Tofauti hii ni muhimu katika utume. Kutegemea na kutegemeana si jambo moja. Kanisa la mahali lililokomaa laweza kupokea walimu, fedha, ushauri, na urafiki kutoka ng'ambo bila kusalimisha wajibu wa maisha yake yenyewe.

Paulo aliinua msaada miongoni mwa makanisa ya Mataifa kwa ajili ya waamini maskini huko Yerusalemu. Makanisa yalitegemeana huku yakibaki makusanyiko ya mahali.

"Basi ninyi mmekuwa mwili wa Kristo, na viungo kila kimoja peke yake" (1 Wakorintho 12:27). Mstari huo hutumika katika tamaduni zote.

Lengo la utume si kuumba makanisa yasiyohitaji kitu kutoka kwa yeyote. Ni kuumba makanisa yamjuayo Kristo kuwa Kichwa na yawezayo kutoa vilevile kama kupokea.

Hatari ya Waanzilishi

Kundi Dogo lilipokua, uvutano wa Nee bila kuepukika uliongezeka. Watu walisoma majarida yake, walihudhuria makongamano yake, na walitafuta tafsiri yake ya mpangilio wa kanisa. Hili liliumba mvutano katikati ya harakati inayopinga madhehebu: kanisa laweza vipi kukataa kujengwa

kuzunguka viongozi wa kibinadamu huku kiongozi mmoja wa kibinadamu mwenye kipawa cha kipekee akitumia uvutano usio wa kawaida?

Paulo alikabili tatizo kama hilo Wakorintho walipojishikamanisha na nafsi za kimitume. Jibu lake lilikuwa kali: "Basi Apolo ni nani? Na Paulo ni nani? Ni wahudumu ambao kwao mliamini" (1 Wakorintho 3:5).

Mhudumu ni mtu-ambaye-kwake, si chanzo.

Kila mwanzilishi apaswa kujenga miundo ifanyayo kutokuwepo kwake hatimaye kuwe kwenye kuvumilika. Hilo hujumuisha uongozi wa wengi, uwajibikaji wa kifedha, mafundisho yaliyoandikwa, ufundishaji uliotawanyika, urithi, na uhuru kwa vipawa vingine kukomaa.

Kifungo cha Nee cha baadaye kingejaribu kama harakati ilikuwa imejifunza hili.

Elimu ya Kanisa kama Ufuasi

Muundo wa kanisa waweza kuhisiwa kuwa wa pili ukilinganishwa na "maisha ya kiroho," lakini Nee aliviona viwili hivyo kuwa vimeunganishwa. Jinsi Wakristo wakusanyikavyo huwaumba.

Mkutano ambamo mtaalamu mmoja tu husema huwafunza watu kusikiliza. Mkutano ambamo waumini huomba, hushuhudia, na huchangia huwafunza kushiriki. Ushirika wa kila juma hufunza kumbukumbu. Wajibu wa pamoja hufunza utumishi.

Hakuna muundo uhakikishao maisha ya kiroho, lakini miundo hulima tabia.

Kanisa la kwanza "likawa likidumu" si tu katika fundisho la mitume bali katika ushirika, kumega mkate, na maombi (Matendo 2:42). Fundisho na utendaji viliwiana pamoja.

Makanisa ya kisasa yaweza kujifunza kutoka kwa Nee bila kunakili kila umbo. Uliza liturujia yako huwafunza watu kuwa nini.

Harakati Isiyo na Jina la Kidhehebu

Ukuaji wa makusanyiko yaliyohusiana na Nee uliumba kitendawili. Yalitokea kwa sehemu kutokana na pingamizi dhidi ya majina ya kidhehebu, lakini ukuaji bila kuepukika ulipa harakati mipaka itambulikanayo, mazoea, viongozi, machapisho, na utambulisho. Ushirika ulioumbwa kupinga uzushi wa madhehebu wenyewe ungeweza kuonekana kama madhehebu.

Nee alielewa kanisa katika jiji kuwa lililojumuisha kila mwamini wa kweli katika mahali hapo. Kusanyiko la kivitendo lililohusiana na huduma yake lilikusudiwa kusimama juu ya msingi huo ujumuishao badala ya kudai kuwa Mwili wote kwa sababu ya fundisho bora. Kinadharia, tofauti ilikuwa ya ukarimu: kusanyiko la mahali halikuumba kanisa; Kristo alikuwa amekwisha kuumba kanisa kwa kuwaunganisha waamini kwake mwenyewe.

Paulo asema, "Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja, kwamba tu Wayahudi, au kwamba tu Wayunani; ikiwa tu watumwa au tu weusi; nasi sote tulinyweshwa Roho mmoja" (1 Wakorintho 12:13). Umoja kwanza ni tukio la kimungu kabla haujawa mafanikio ya kitaasisi.

Ugumu hujitokeza pale kikundi kinapoamini kwamba mfumo wake huuwakilisha tukio hilo kwa uaminifu zaidi. Kikikataa majina ya kidhehebu, kikitambua msingi mmoja tu wa kusanyiko kwa jiji, na kikiona makusanyiko mengine kuwa kupotoka kutoka mfumo wa Agano Jipya, ujumuishaji wake rasmi waweza kuzaa utengano wa kivitendo. Harakati ya Nee ilishindana na mvutano huu, na vizazi vya baadaye mara nyingine viliuongeza.

Somo huenea mbali zaidi ya Kundi Dogo. Kila harakati ya uamsho i hatarini kuwa kile ilichokipinga. Harakati iliyozaliwa kurejesha Maandiko

yaweza kuendeleza mapokeo yatendayo kazi kama Maandiko yasiyoandikwa. Harakati iliyozaliwa kurejesha uhuru wa kiroho yaweza kupata utamaduni wa ndani ulio mgumu. Harakati iliyozaliwa kukataa umaarufu yaweza kupangwa kuzunguka tafsiri za mwanzilishi.

Kanuni ya Nee mwenyewe hutoa marekebisho: Kristo ni Kichwa. Kama Kristo kwa kweli ni Kichwa, hakuna ufahamu wa kanisa umpao kikundi kimoja umiliki wa Mwili. Paulo aliwaonya waamini wasimwambie mshiriki mwingine, "Sina haja na wewe" (1 Wakorintho 12:21). Jicho laweza kuona jambo halisi na bado likahitaji mkono.

Wakati huo huo, pingamizi la Nee dhidi ya kuvunjika-vunjika halipaswi kupuuzwa kwa sababu utekelezaji wake ulikuwa na mapungufu. Kanisa la kisasa mara nyingi huuchukulia mgawanyiko kuwa usioepukika na hata wenye manufaa. Madhehebu yaweza kuhifadhi mafundisho, uwajibikaji, mafunzo, utume, na kumbukumbu ya kitaasisi, lakini pia yaweza kuzoeza utengano kuwa jambo la kawaida. Nee aliwalazimisha waamini kuuliza kama majina yasaidiayo kupanga huduma yamekuwa kimya kimya utambulisho ulio wa kina kuliko ubatizo katika Kristo.

Msisitizo wake juu ya Meza ya Bwana ulifanya swali kuwa la kushikika. Meza hutangaza kwamba waamini hushiriki mkate mmoja kwa sababu ni mali ya Mwili mmoja. Paulo aandika, "Kwa kuwa mkate ni mmoja, sisi tulio wengi tu mwili mmoja; kwa maana sisi sote twapokea sehemu ya ule mkate mmoja" (1 Wakorintho 10:17). Kula pamoja huku tukidharauliana hupingana na ishara.

Kwa hiyo utumizi imara zaidi wa elimu ya kanisa ya Nee huenda ukawa si sana juu ya kunakili sera yake kamili bali zaidi juu ya kurejesha usumbufu wake juu ya mgawanyiko wa Kikristo. Je, waamini waweza kushika hakika ya mafundisho bila dharau? Je, makanisa yaweza kushirikiana pale dhamiri iruhusupo? Je, viongozi waweza kushangilia matunda katika makusanyiko

wasiyoyatawala? Je, kanisa la mahali laweza kujiona kuwa wakili wa watu wa Kristo badala ya mshindani wa soko la kidini?

Makusanyiko ya Nee ya mapema pia yalidhihirisha kujiamini kwa asili kulikuwa muhimu katika historia ya Ukristo wa kimataifa. Waamini Wachina hawakuwa tu wapokeaji wa theolojia iliyozalishwa kwingineko. Walisoma Maandiko, walijadili utendaji wa kanisa, waliandika, waliinjilisha, walipanga, na walituma watenda kazi. Harakati ilipokea mengi kutoka kwa Ukristo wa Magharibi, lakini ilizidi kunena kwa sauti yake yenyewe.

Maendeleo hayo yalitangulia mabadiliko mapana katika kitovu cha uzito wa Ukristo. Imani ingekua kwa kasi kote Asia, Afrika, na Amerika ya Kusini. Nee alikuwa mmojawapo wa mifano ya awali ya mwalimu wa Kikristo kutoka nje ya Magharibi ambaye maandishi yake hatimaye yangeumba wasomaji ulimwenguni pote.

Harakati isiyo na jina la kidhehebu ikawa, kwa kitendawili, mojawapo ya harakati za Kikristo za Kichina zitambulikanazo zaidi za karne ya ishirini. Historia yake hualika shukrani na tahadhari kwa wakati mmoja: shukrani kwa msisitizo wake juu ya Ukichwa wa Kristo na umoja wa waamini; tahadhari dhidi ya kudhania kwamba muundo wowote waweza kuhakikisha hali hizo.

Watchman Nee

Kutoka Msamaha hadi Muungano

Miongoni mwa mafundisho mengi ya Watchman Nee, hakuna lililosambaa mbali zaidi ya ujumbe uliokuja kuchapishwa kwa Kiingereza kama *The Normal Christian Life* (Maisha ya Kawaida ya Mkristo). Kitabu hicho kilikusanywa kutokana na hotuba badala ya kuandikwa na Nee kama maandishi yaliyoendelea bila kukatika, lakini theolojia inayoifikisha iko karibu na kiini cha huduma yake iliyokomaa. Kinauliza swali ambalo Wakristo wengi wa kweli hatimaye hukabiliana nalo: ikiwa Kristo amenisamehe dhambi zangu, kwa nini bado nahisi udhaifu, kushindwa, na juhudi za nafsi yangu?

Jibu la Nee huanza kwa kutofautisha kati ya dhambi na mtenda-dhambi, kati ya yale tuliyoyatenda na yale tulivyo katika Adamu. Damu ya Kristo hushughulikia hatia; msalaba wa Kristo pia hushughulikia utu wa kale. Tofauti hii haikusudiwi kuigawanya kazi ya Kristo katika wokovu tofauti-tofauti, bali kuwasaidia waaminio kuuona upana wa dawa ya Mungu.

Paulo aandika, "Bali Mungu aonyesha pendo lake yeye mwenyewe kwetu sisi, kwa kuwa Kristo alikufa kwa ajili yetu, tulipokuwa tungali wenye dhambi" (Warumi 5:8). Injili huanza na kubadilishana. Yesu alikufa kwa ajili yetu. Dhambi zetu hazitolewi udhuru; zinahukumiwa katika kifo cha Mwingine. Mwaminio huhesabiwa haki kwa neema kwa njia ya imani.

Lakini Paulo huenda mbali zaidi ya msamaha. “Utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye” (Warumi 6:6). Kiunganishi kinabadili mtazamo. Kristo hakufa kwa ajili yetu tu; katika muungano wa siri lakini wa kweli, waaminio wanasemwa kuwa walikufa pamoja naye.

Kwa Nee, hili lilikuwa mlango wa kuingilia utakaso. Mungu hausamehi tu uhai wa kale wa Kiadamu kisha kuuamuru uige Yesu kwa mafanikio zaidi. Yeye humweka mwaminio ndani ya Kristo. Yaliyompata Kristo yanakuwa ya maamuzi kwa wale walio wake.

Ufunguo ni muungano.

“Kwa maana kama mlivyounganika naye katika mfano wa mauti yake, kadhalika mtaunganika naye katika mfano wa kufufuka kwake” (Warumi 6:5). Kwa hiyo Ukristo si kuiga maadili kwa mbali tu. Ni kushiriki katika uhai wa Kristo aliyefufuka.

Damu na Msalaba

Nee mara kwa mara alilinganisha damu na msalaba kama njia ya kufundishia. Damu hujibu tatizo la hatia mbele za Mungu. Msalaba hujibu tatizo la nafsi ya kale kama chanzo cha maisha ya dhambi.

Bila shaka Maandiko huipa damu ya Kristo nafasi kuu. “Damu yake Yesu, Mwana wake, yatusafisha dhambi yote” (1 Yohana 1:7). “Basi zaidi sana tukiisha kuhesabiwa haki katika damu yake, tutaokoka na ghadhabu kwa yeye” (Warumi 5:9). Amani ya mwaminio na Mungu haitegemei utendaji wa kiroho ulioboreshwa bali dhabihu ya Kristo iliyokamilika.

Hili lilikuwa la maana kichungaji kwa Nee. Wakristo wanaojitazama nafsi zao daima kutafuta uhakika hawatapata kamwe msingi imara. Damu inatolewa kwa Mungu. Imani hukaa katika thamani ambayo Mungu huipa dhabihu ya Mwanawe.

Kisha msalaba hushughulikia swali la ndani zaidi la nafsi. Wanadamu hawatendi dhambi za pekee-pekee tu; kwa asili wao ni wa ubinadamu ulioanguka wa Adamu. Paulo asema, "kwa kuwa kama kwa kuasi kwake mtu mmoja watu wengi waliingizwa katika hali ya wenye dhambi, kadhalika kwa kutii kwake mmoja watu wengi wameingizwa katika hali ya wenye haki" (Warumi 5:19).

Nee alitaka waaminio waache kumwomba Mungu amboreshe Adamu tu. Jibu la Mungu ni kuhamishwa kwa milki: kutoka kwa Adamu kwenda kwa Kristo, kutoka mautini kwenda uzimani, kutoka mwilini kwenda Rohoni.

Muundo huu waweza kuelezwa kwa ukali mno ikiwa unadokeza kwamba Maandiko yenyewe huifunga "damu" kwenye msamaha na "msalaba" kwenye nafsi. Lugha ya Kibiblia huingiliana zaidi kuliko chati safi ya kitheolojia inavyodokeza. Hata hivyo busara ya kichungaji ya Nee hubaki na thamani. Injili hushughulikia hatia na utumwa pia. Kristo si yule tu afutaye deni letu; ni yule ambaye ndani yake ubinadamu mpya huanzia.

Kujua

Nee aliipanga Warumi 6 kuzunguka maneno kadhaa muhimu. La kwanza ni kujua.

"Tukijua neno hili, ya kuwa utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye" (Warumi 6:6).

Paulo haanzi kwa amri ya kujihisi umekufa kwa dhambi. Huanza kwa jambo la kulijua. Nee alilisisitiza hili bila kuchoka. Uzoefu wa Kikristo lazima ukae juu ya kazi ya Mungu, si juu ya hali ya hisia za mwaminio zinazobadilika.

Tuseme mwaminio anaamka baada ya siku ya ushindi wa kiroho na kujihisi karibu na Mungu. Aweza kuamini kirahisi kwamba yu "ndani ya

Kristo." Asubuhi iliyofuata anashindwa, anakasirika, anaanguka katika jaribu, au anajihisi baridi kiroho. Ikiwa muungano wake na Kristo unategemea hisia, theolojia yake hupanda na kushuka pamoja na hali yake ya moyo.

Paulo anaweka mpangilio kwa namna tofauti. Mungu alitenda katika Kristo. Mwaminio anaitwa kujua yale Mungu aliyoyatenda.

Hili halimaanishi kwamba ufahamu wa akili peke yake huzaa utakaso. Mtu aweza kukariri Warumi 6 bila kuishi katika uhuru. Nee alitumia lugha ya ufunuo kuelezea wakati ambapo kweli ya Kibiblia huonekana kiroho. Maneno yake yaweza kusikika kama ya kimafumbo, lakini nukta yake kuu ni ya moja kwa moja: kuna tofauti kati ya kurudia fundisho na kusadikishwa nalo ndani ya moyo.

Paulo anaomba kwamba macho ya mioyo ya waaminio yatiwe nuru (Waefeso 1:18). Ufahamu wa kiroho bado ni ufahamu wa kweli iliyofunuliwa; si maarifa ya siri yaliyo nje ya Maandiko. Roho Mtakatifu huwawezesha waaminio kufahamu, kupokea, na kuishi katika yale ambayo Mungu ameyafanya kujulikana tayari.

Kwa hiyo neno kujua hulinda utakaso usiwe mpango wa kujiboresha nafsi. Twaanzia na historia ya Kristo, si yetu.

Kujihesabu

Neno la pili muhimu ni kujihesabu.

"Vivyo hivyo ninyi nanyi jihesabuni kuwa wafu kwa dhambi, na walio hai kwa Mungu katika Kristo Yesu" (Warumi 6:11).

Kujihesabu ni jibu la imani kwa jambo lililo hakika. Hakuliumbi jambo hilo. Nee alipenda mifano kutoka kwa uhasibu: ikiwa fedha imewekwa kweli katika akaunti, mwenye akaunti aweza kuihesabu kuwa ipo.

Kujihesabu bila amana kungekuwa ndoto tupu. Lakini kukataa kuhesabu kile kilichotolewa kweli ni kutokuamini.

Tofauti hii ni ya lazima. Baadhi ya Wakristo husikia "jihesabu umekufa" na kujaribu kujishawishi kwamba jaribu halipo tena. Jaribu linaporudi, wanahitimisha kwamba fundisho lilishindwa. Paulo hawaombi waaminio kukana uzoefu. Anawaomba wajitambulishe kwa muungano na Kristo badala ya kwa kutawaliwa na dhambi.

Dhambi hubaki ipo, lakini si tena bwana wa halali. "Kwa maana dhambi haitawatawala ninyi; kwa sababu hamwi chini ya sheria, bali chini ya neema" (Warumi 6:14).

Kwa hiyo kujihesabu si kujidanganya kiakili. Ni kukubaliana na Mungu kuhusu nafasi yetu mpya katika Kristo.

Msisitizo wa Nee ulikuwa na nguvu hasa kwa Wakristo waliokamatwa katika mizunguko ya kurudia-rudia ya maazimio na kushindwa. Wanaahidi kujitahidi zaidi, wanashindwa, wanaungama, wanajiweka wakfu upya, na kuanza tena. Kila mzunguko hudhania kwa siri kwamba azimio la kutosha hatimaye litazaa utakatifu.

Warumi 6 hutangaza mahali pengine pa kuanzia. Mwaminio haombwi kuuimarisha uhusiano wa kale wa bwana-na-mtumwa na dhambi, bali kutambua kwamba katika Kristo pasuko la maamuzi limetokea.

Imani husema: Mimi ni wa Kristo. Dhambi yaweza kunivuta, lakini haimiliki. Hisia zangu zaweza kunishtaki, lakini haziko nafasi yangu. Uzima wa ufufuo wa Yesu sasa ndio chanzo ninachoitwa kuishi kutoka kwake.

Kujitoa

Msogeo wa tatu ni kujitoa.

"Wala msivitoe viungo vyenu kuwa silaha za dhalimu kwa dhambi; bali jitoeni wenyewe kwa Mungu kama walio hai baada ya kufa" (Warumi 6:13).

Kujua na kujihesabu huelekeza kwenye kujiweka wakfu. Neema si ulegevu. Mwaminio hujitoa kwa bidii: mwili, akili, wakati, fedha, mahusiano, matamanio, vipawa, na wakati ujao — vyote kwa Mungu.

Angalia tena mpangilio: "kama walio hai baada ya kufa." Hatujitoi ili tuwe hai. Twajitoa kwa sababu katika Kristo tu hai.

Nee aliona mfuatano huu kuwa wa kuweka huru. Kujiweka wakfu si kufanya biashara na Mungu — "Nikikupa cha kutosha, labda utanibariki." Ni jibu la busara la mtu aliyekombolewa.

Warumi 12 hutumia lugha kama hiyo: "itoeni miili yenu iwe dhabihu iliyo hai, takatifu, ya kumpendeza Mungu" (Warumi 12:1). Mwili uliomtumikia nafsi zamani sasa umewekwa kwa matakwa ya Mungu.

Hili lina matokeo ya kimatendo. Ulimi uliojitoa hauwezi kutolewa kirahisi kwa uchongezi. Ngono iliyojitoa haiwezi kuchukuliwa kama mali ya faragha. Akaunti ya benki iliyojitoa haiwezi kutawalwa na tamaa peke yake. Kazi iliyojitoa haiwezi kuachwa nje ya utii. Huduma iliyojitoa haiwezi kumilikiwa na mhudumu.

Nee wakati mwingine aliongea kwa maneno ya moja kwa moja kwa sababu aliamini kwamba kujitoa nusu-nusu kunapingana ndani yake. Ikiwa Kristo ni Bwana, basi hakuna chumba kinachotuhusu sisi wenyewe kwa asili.

Fundisho kama hilo lazima libaki limekita katika neema. Kujiweka wakfu si toleo la ushujaa ambalo kwalo twamvutia Mungu. Twatoa kile ambacho kimekwisha kununuliwa. Paulo aandika, "Wala ninyi si mali yenu wenyewe; maana mlinunuliwa kwa thamani" (1 Wakorintho 6:19-20).

Mantiki ni umiliki kwa njia ya ukombozi.

Kushindwa kwa Utashi

Waaminio wengi hujaribu utakatifu hasa kwa nguvu ya utashi. Nee hakukana umuhimu wa utashi; Maandiko huamuru uchaguzi. Pingamizi lake lilikuwa dhidi ya kuufanya utashi kuwa chanzo cha uhai wa kiroho.

Warumi 7 huonyesha kwa mchezo wa kuigiza uchungu wa shauku ya kweli isiyo na nguvu za kutosha: "Kwa maana lile jema nilipendalo silitendi, bali lile baya nisilolipenda ndilo ninalolitenda" (Warumi 7:19).

Msemaji si mtu asiyejali maadili. Anataka jema. Lakini kutaka hakumwekei huru.

Nee aliona katika Warumi 7 mwaminio anayegundua ufilisi wa kujitegemea nafsi. Sheria ni takatifu, lakini sheria haiwezi kutoa nguvu. Yaweza kufunua jinsi haki inavyoonekana huku ikifichua kutokuweza kwa mwili kuizaa.

Kilio huja: "Ole wangu, maskini mimi! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti?" (Warumi 7:24).

Nee alipenda sarufi ya swali hilo. Si "mbinu gani" wala "kanuni gani" bali "ni nani." Jibu ni la kibinafsi: "Namshukuru Mungu, kwa Yesu Kristo Bwana wetu" (Warumi 7:25).

Kama Warumi 7 huelezea hali ya Paulo kabla ya kuongoka, mwaminio aliye chini ya sheria, au mvutano unaoendelea wa uzoefu wa Kikristo, imejadiliwa kwa karne nyingi. Tafsiri ya Nee ni moja kati ya kadhaa. Hata hivyo matumizi yake hubaki na nguvu: ushindi wa kiroho hupatikana katika Kristo, si katika utashi unaojitegemea.

Utashi hushirikiana na neema; hauitengenezi neema.

Sheria ya Roho wa Uzima

Warumi 8 huingiza kile Nee alichokiona kuwa nguvu mpya inayotawala.

“Kwa sababu sheria ya Roho wa uzima ule ulio katika Kristo Yesu imeniacha huru, mbali na sheria ya dhambi na mauti” (Warumi 8:2).

Nee mara nyingi alionyesha “sheria” kama kanuni thabiti. Uvutano wa dunia hufanya kazi bila juhudi ya makini isiyokoma. Katika ulimwengu wa maadili, sheria ya dhambi huonekana thabiti vivyo hivyo: tukiachwa wenyewe, misukumo iliyoanguka hutuvuta chini. Lakini katika Kristo sheria nyingine hutenda kazi — Roho wa uzima.

Picha hii si sahihi kisayansi, lakini ni yenye kuchochea kiroho. Ndege hauondoi uvutano wa dunia; seti nyingine ya nguvu huwezesha kupaa. Katika maisha ya Kikristo, Roho Mtakatifu haufanyi udhaifu wa kibinadamu kutoweka. Yeye hutoa nguvu isiyo ya asili ya mwili.

Paulo aendelea: “Kwa kuwa wote wanaoongozwa na Roho wa Mungu, hao ndio wana wa Mungu” (Warumi 8:14). Kwa hiyo maisha ya Kikristo si kuishi tu kwa kanuni zilizojifunzwa kutoka kwa Yesu. Ni kuishi kwa kutegemea kwa bidii Roho anayekaa ndani.

Kutegemea huku ni kwa mahusiano. Roho hushuhudia kwamba sisi ni watoto, husaidia katika udhaifu, huombea, na huzaa uhai wa Kristo.

Mafundisho ya Nee kuhusu Roho yangeweza wakati mwingine kuwa ya uchambuzi mkubwa katika maandishi ya baadaye, hasa alipotofautisha roho, nafsi, na mwili. Lakini *The Normal Christian Life* huwa na nguvu zaidi unapobaki rahisi: Mungu hakumwacha mwaminio peke yake ili amzae Kristo. Roho wa Kristo hukaa ndani ya mwaminio.

Kristo kama Uhai Wetu

Kiini cha uroho wa Nee chaweza kufupishwa katika kifungu cha Paulo: “Kristo, aliye uhai wetu” (Wakolosai 3:4).

Maisha ya kawaida ya Kikristo si Kristo pamoja na nafsi ya kidini iliyokuzwa sana. Ni Kristo kama chanzo.

Nee mara kwa mara aliyatumia haya kwa fadhila. Mwaminio humwomba Mungu subira na kujaribu kuwa mvumilivu. Nee huelekeza swali upya: Kristo mwenyewe ndiye subira yetu. Mwaminio huomba ushindi kana kwamba ni bidhaa; Nee husema ushindi hupatikana katika Mshindi.

Paulo aandika kwamba Kristo Yesu "alifanywa kwetu hekima itokayo kwa Mungu, na haki, na utakaso, na ukombozi" (1 Wakorintho 1:30). Lugha ni ya kibinafsi. Mungu hatoi tu rasilimali za kiroho zisizo na sura; humtoa Kristo.

Msisitizo huu hulinda Ukristo usije ukagawanyika. Twaweza kuugeuza ukuaji wa kiroho kuwa mkusanyiko wa mbinu: njia moja kwa hasira, nyingine kwa wasiwasi, nyingine kwa maombi, nyingine kwa jaribu. Busara ya kimatendo ni ya maana, lakini Nee hurudi daima kwenye kiini. Hakuna mbinu iwezayo kuchukua nafasi ya kukaa ndani ya Kristo.

Yesu alisema, "Kaeni ndani yangu, nami ndani yenu. Kama vile tawi lisivyoweza kuzaa peke yake, lisipokaa ndani ya mzabibu; kadhalika nanyi, msipokaa ndani yangu" (Yohana 15:4).

Tawi halizai zabibu kwa kukaza fikira kwa ushujaa. Tunda huja kutokana na uhai unaoshirikiwa.

Hili halifanyi nidhamu za kiroho kuwa zisizohitajika. Maombi, Maandiko, ushirika, kuungama, utii, kufunga, ibada, na huduma ni njia ambazo kwazo waaminio humhudumia na kumjibu Mungu. Lakini si mashine zizaazo uhai. Uhai ni Kristo.

Msalaba na Juhudi za Nafsi

Theolojia ya Nee ya msalaba ilienda mbali zaidi ya ushindi juu ya dhambi za wazi. Aliziona juhudi za nafsi katika utumishi wa kidini kama tatizo la

ndani zaidi. Mwili waweza kuhubiri, kupanga, kuongoza, kujitoa dhabihu, na kuonekana wa kiroho.

Paulo huwauliza Wagalatia, "Baada ya kuanza katika Roho, mnakamilishwa sasa katika mwili?" (Wagalatia 3:3). Hatari si kwamba waliuacha Ukristo kwa uasherati. Walijaribu kukamilisha kwa mwili kile Mungu alichokianza kwa Roho.

Swali hili hubaki lenye maumivu hata leo. Makanisa yaweza kuanza katika maombi na kuishia katika mbinu. Viongozi waweza kuanza na wito na kuja kutawalwa na vipimo. Mwaminio aweza kuanza na kumtegemea Kristo na taratibu kuzigeuza nidhamu za kiroho kuwa mfumo wa kujithibitisha nafsi.

Nee aliamini kwamba msalaba hufichua daima nafsi inayojitegemea. Huu si mwaliko wa kudharau utu, uwezo, au upangaji. Ni wito wa kukataa kujitegemea kama chanzo kinachotawala.

Yesu mwenyewe alisema, "Pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya neno lo lote" (Yohana 15:5). Kauli ni ya kushangaza kwa sababu ni wazi wanafunzi wangeweza kufanya shughuli nyingi. Wangeweza kutembea, kusema, kupanga, na kuamua. "Neno lo lote" humaanisha lisilo la maana kwa uzao wa kiroho wa kudumu pasipo muungano na Kristo.

Juhudi za nafsi ni za udanganyifu hasa zinapofanikiwa. Kushindwa kwaweza kutupeleka kwa Mungu; mafanikio yaweza kutushawishi kwamba hatumhitaji tena.

Msalaba huufanya utumishi ubaki maskini wa roho.

La Kadiri na La Ndani

Mojawapo ya tofauti muhimu za Nee ni kati ya kazi ya kadiri (objective) ya Kristo na kazi ya ndani (subjective) ya Roho Mtakatifu. Kwa kadiri, Kristo amekufa, amefufuka, amepaa, na amekamilisha ukombozi. Kwa ndani,

Roho huifanya hali halisi ya Kristo kuwa yenye matokeo katika uzoefu wa mwaminio.

Tukisisitiza la kadiri peke yake, Ukristo waweza kuwa fundisho sahihi lenye mabadiliko kidogo. Tukisisitiza uzoefu wa ndani pasipo msingi wa kadiri, uroho huwa usio thabiti na wenye kuathirika kwa udanganyifu.

Paulo huyashika yote mawili pamoja. "Sasa basi hakuna hukumu ya adhabu juu yao walio katika Kristo Yesu" (Warumi 8:1) ni uhakika wa kadiri. Lakini sura ile ile husema, "ikiwa mwaifisha matendo ya mwili kwa Roho, mtaishi" (Warumi 8:13), ikielezea mabadiliko ya uzoefu wenye bidii.

Mafundisho bora ya Nee huweka jambo la hakika na uzoefu katika mpangilio unaostahili. Hatufikii nafasi kwa uzoefu; twaonja kile ambacho neema imekitoa.

Mpangilio huu ni muhimu wakati hisia zinapopingana na imani. Mwaminio aweza kujihisi amehukumiwa, lakini Warumi 8:1 hubaki kweli katika Kristo. Aweza kujihisi mtumwa, lakini Warumi 6 hutangaza ubwana mpya. Aweza kujihisi ameachwa, lakini Roho hushuhudia kufanywa mwana.

Imani haikani hisia. Hukataa kuziketisha juu ya kiti cha enzi.

Jaribu na Uwepo wa Dhambi

Baadhi ya wasomaji wa mafundisho ya ushindi wamedhania kwamba Mkristo aliyekomaa apaswa kufikia hali ambayo kwayo jaribu hutoweka kwa kiasi kikubwa. Lugha ya Nee yaweza mara chache kusomwa kwa mwelekeo huo, lakini Agano Jipya hutoa picha ya kiasi zaidi.

Paulo huonya waaminio, "Anayejidhania kuwa amesimama na aangalie asianguke" (1 Wakorintho 10:12). Petro asema, "Mwe na kiasi na kukesha; adui yenu Ibilisi, kama simba angurumaye, huzunguka-zunguka akitafuta

mtu ammeze" (1 Petro 5:8). Yakobo huwafundisha Wakristo jinsi ya kujibu wanapojaribiwa, si ikiwa jaribu litakuja kwa nadharia.

Uhuru kutoka utawala wa dhambi haumaanishi uhuru kutoka uwepo wa dhambi. Utambulisho wa kale wa mwaminio katika Adamu umehukumiwa, lakini mwili hubaki uwanja wa mapambano hadi kutukuzwa.

Msisitizo wa Nee juu ya kujihesabu waweza kuhifadhiwa pasipo ukamilifu-nafsi: Mkristo hukabili jaribu kutoka nafasi mpya. Hana lazima ya kutii.

Paulo huamuru, "Enendeni kwa Roho, wala hamtazitimiza kamwe tamaa za mwili" (Wagalatia 5:16). Kuenenda ni kwa kuendelea. Kutegemea ni kwa dakika baada ya dakika.

Kwa hiyo ushindi si mali ya kiroho iliyohifadhiwa kwa kujitegemea. Mwaminio hahitimu kamwe kutoka kwa Kristo. Kutegemea kwa jana hakuwezi kuwekwa benki kama nguvu ya kujitegemea kwa leo.

Hii ni sababu moja maisha ya Kikristo hubaki ya unyenyekevu. Kila saa hutururudisha kwenye neema.

Neema na Wajibu

Lugha ya Nee ya "kupumzika katika yale Mungu aliyoyatenda" imeeleweka vibaya wakati mwingine kama utulivu-tu (quietism), kana kwamba waaminio wapaswa kungoja kwa upole Kristo atende huku wao wasifanye uchaguzi wowote wa makusudi. Lakini Agano Jipya huunganisha neema na juhudi kwa namna inayozuia mgawanyiko kama huo.

Paulo asema, "Nalijitaabisha kuliko wote; wala si mimi, bali ni neema ya Mungu pamoja nami" (1 Wakorintho 15:10). Alijitaabisha, lakini neema ndiyo iliyokuwa chanzo.

Kwa Wafilipi aandika, “utimizeni wokovu wenu wenyewe kwa kuogopa na kutetemeka. Kwa maana ndiye Mungu atendaye kazi ndani yenu, kutaka kwenu na kutenda kwenu, kwa kulitimiza kusudi lake jema” (Wafilipi 2:12-13). Kazi ya ndani ya Mungu huweka msingi wa jibu la kibinadamu.

Kwa hiyo umbo lililokomaa la fundisho la Nee si “Usifanye lo lote.” Ni “Usifanye lo lote kwa kujitegemea.” Tii, lakini kutoka katika imani. Pinga dhambi, lakini kutoka katika muungano na Kristo. Tumika, lakini kutoka katika utoaji wa Roho. Adhibu mwili, lakini usiitegemee nidhamu kama mwokozi.

Usawa huu ni mgumu kwa sababu wanadamu hupendelea ama utawala ama ulegevu. Neema hutuita katika kutegemea kwenye bidii.

Maisha ya Kawaida ni Kristo

Kwa nini kuyaita haya maisha ya kawaida ya Kikristo wakati waaminio wengi hupata kilicho pungufu? Nee alitumia “kawaida” si kukana mapambano bali kuelezea kiwango cha maisha kilichofunuliwa katika Agano Jipya. Kushindwa, kujitegemea, na umaskini wa kiroho vyaweza kuwa vya kawaida, lakini si kipimo kilichokusudiwa cha maisha ya Kikristo.

Maisha ya kawaida si ya kushangaza. Si furaha ya kuzimia daima, nguvu za miujiza, au mafanikio ya hadharani. Ni Kristo anayedhihirishwa katika utii wa kila siku.

Yanaonekana kama msamaha unapotendewa vibaya. Usafi wakati jaribu lipo. Ukarimu wakati hakuna aonaye. Maombi wasiwasi unapoinuka. Ujasiri wakati utii unapogharimu. Unyenyekevu unaposifiwa. Toba unapokosea. Upendo kwa watu wagumu. Uaminifu katika utumishi uliofichika.

Kauli kuu ya Paulo si ya kuigiza wala ya ukungu: “Kwa maana kwangu mimi kuishi ni Kristo” (Wafilipi 1:21).

Mchango wa kudumu wa Nee ni kuuliza kama Wakristo wameipunguza injili kuwa msamaha pamoja na juhudi za maadili. Ikiwa ni hivyo, Warumi 5-8 husimama ikingoja kama nchi isiyogunduliwa.

Kristo alikufa kwa ajili yetu. Tulikufa pamoja na Kristo. Tu hai kwa Mungu ndani yake. Roho hukaa ndani. Twajitoa kwa sababu sisi ni wa Mwingine. Twaenenda si kwa rasilimali za mwili bali kwa uhai wa Kristo.

Hitaji la ndani zaidi la mwaminio si toleo la nguvu zaidi la nafsi. Ni maono ya wazi zaidi ya Kristo na kutegemea kamili zaidi juu yake.

Kristo yule yule, Nee angefundisha kutoka Waefeso, si uhai wa ndani wa mwaminio tu. Ni yule ambaye ndani yake kanisa limeketishwa mahali pa mbinguni. Kabla mwaminio hajajifunza kuenenda au kusimama, lazima ajifunze kuketi.

Warumi 5: Ubinadamu Mbili

Ujumbe wa Nee wa utakaso hukaa kwa sehemu juu ya ulinganisho wa Paulo kati ya Adamu na Kristo. “Kwa kuwa kama katika Adamu wote wanakufa, kadhalika na katika Kristo wote watahuishwa” (1 Wakorintho 15:22). Warumi 5 huendeleza mantiki ile ile ya kijumuiya.

Ubinafsi wa Kimagharibi waweza kuufanya wokovu usikike kama Mungu akitengeneza watu waliotengwa peke yao. Paulo huelezea ubinadamu mbili chini ya vichwa viwili viwakilishi. Kuasi kwa Adamu hufungua utawala wa dhambi na mauti; kutii kwa Kristo hufungua utawala wa neema na uzima.

Hili huipa “katika Kristo” maana kubwa mno. Utambulisho wa mwaminio si Adamu aliyesamehewa akijaribu tena tu. Yeye ni wa ubinadamu mpya ambao Kichwa chake ni Kristo.

Ujumbe wa Nee huwa si wa kimafumbo sana unapowekwa ndani ya muundo huu wa Kipaulo. Muungano na Kristo si kuunganika kisaikolojia.

Ni kushiriki kwa agano, kwa roho, na kwa jumuiya katika Bwana aliyefufuka.

Kujihesabu na Afya ya Akili

Lugha ya Nee ya kujihesabu huweka huru inapokita utambulisho katika Kristo. Yaweza kuwa yenye madhara ikiwa mwaminio anaitumia kukana kiwewe, sonona, mawazo ya kuingilia, au mipaka ya kimwili.

"Jihesabuni kuwa wafu kwa dhambi" halimaanishi "jifanye maumivu si ya kweli." Ukristo hautaki kughushi hisia.

Paulo mwenyewe angeweza kusema, "hata tukakata tamaa ya kuishi" (2 Wakorintho 1:8), huku akiendelea kumtumaini Mungu. Imani na dhiki ya kisaikolojia zaweza kukaa pamoja.

Matumizi yaliyokomaa hutofautisha utambulisho wa kiroho na hali ya kibinadamu. Naweza kuwa katika Kristo na bado nikahitaji ushauri nasaha, huduma ya kitiba, usingizi, kazi ya kuomboleza, upatanisho, au mabadiliko ya kimatendo.

Neema haitishwi na njia za kiumbe za msaada.

Nafasi ya Nidhamu

Kwa sababu Nee alisisitiza neema kuliko juhudi za nafsi, wasomaji waweza kujiuliza nidhamu ipo wapi. Paulo hujibu kwa kuunganisha neema na mazoezi.

"Nautesa mwili wangu na kuutumikisha" (1 Wakorintho 9:27). "Ujizoeze kuwa mtauwa" (1 Timotheo 4:7).

Nidhamu huwa ya kisheria inapotumika kupata kukubaliwa au kuunda ubora wa kiroho. Huwa njia ya neema inapofanywa kutoka katika kukubaliwa.

Mwaminio aliyeketishwa aweza kushika kanuni ya maombi, kukariri Maandiko, kufunga, kupanga bajeti, kuepuka mazingira ya kujaribu, na kuweka mazoea kwa usahihi kwa sababu hajaribu kujiokoa nafsi yake.

Neema huifundisha bidii badala ya kuiondoa.

Warumi 5-8 kama Ramani ya Ukombozi

Ufafanuzi wa Nee wa Warumi ukawa mojawapo ya sehemu zenye ushawishi mkubwa za urithi wake wa kimataifa kwa sababu aliisoma sura hizo kama msogeo kutoka hatia kwenda uhuru. Nguvu ya usomaji huo iko katika jinsi unavyotofautisha matatizo kadhaa ambayo Wakristo mara nyingi huyakusanya kuwa moja.

Warumi 1-5 husisitiza dhambi na kuhesabiwa haki. Ubinadamu husimama wenye hatia mbele za Mungu, na jibu ni damu na haki ya Kristo. “Basi zaidi sana tukiisha kuhesabiwa haki katika damu yake, tutaokoka na ghadhabu kwa yeye” (Warumi 5:9). Msamaha hushughulikia yale tuliyoyatenda.

Warumi 5 kisha hupanua fremu kutoka matendo ya mtu binafsi hadi utambulisho wa kijumuiya. Ubinadamu huonwa katika Adamu na katika Kristo. “Kama kwa kuasi kwake mtu mmoja watu wengi waliingizwa katika hali ya wenye dhambi, kadhalika kwa kutii kwake mmoja watu wengi wameingizwa katika hali ya wenye haki” (Warumi 5:19). Nee aliona hapa badiliko la historia. Wokovu si Adamu aliyeboreshwa tu; ni kuhamishwa ndani ya Kristo.

Warumi 6 huutumia muungano huo kwa utawala wa dhambi. “Sisi tulioifia dhambi tutaishije tena katika dhambi?” (Warumi 6:2). Nee alisisitiza jambo la hakika kabla ya amri. Paulo haanzi kwa kuwaambia waaminio wafe kwa nguvu zaidi. Anawaambia yaliyotokea katika

muungano na Kristo. Kisha wanaamuriwa kulihesabu jambo hilo na kujitoa kwa Mungu.

Lugha ya kujihesabu ikawa ya kiini kwa Nee. Kujihesabu si mawazo tu. Ikiwa akaunti ya benki ina fedha kweli, kujihesabu humaanisha kuuchukua uwiano kama ulivyo wa kweli. Imani hailiumbi amana. Vivyo hivyo, Nee alisema, imani haimsulubishi utu wa kale; Mungu ametenda katika Kristo. Imani hukubaliana na hukumu ya Mungu.

Lakini Warumi 7 huzuia kutokuelewana kwa ushindi wa kupindukia. Mwaminio anayeijua wema wa sheria bado aweza kugundua kutokuweza kwenye maumivu: "Kwa maana lile jema nilipendalo silitendi, bali lile baya nisilolipenda ndilo ninalolitenda" (Warumi 7:19). Nee alisikia katika mapambano haya kuanguka kwa kujiamini nafsi. "Mimi" inayorudiwa hufikia kilio, "Ole wangu, maskini mimi! Ni nani atakayeniokoa na mwili huu wa mauti?" (Warumi 7:24).

Sarufi ya swali ni ya maana: ni nani, si nini. Ukombozi hatimaye si mbinu. "Namshukuru Mungu, kwa Yesu Kristo Bwana wetu" (Warumi 7:25).

Warumi 8 kisha huingiza sheria ya Roho wa uzima. "Kwa sababu sheria ya Roho wa uzima ule ulio katika Kristo Yesu imeniacha huru, mbali na sheria ya dhambi na mauti" (Warumi 8:2). Nee alipenda picha ya sheria ya juu ikishinda ya chini. Uvutano wa dunia hubaki wa kweli, lakini nguvu ya kupaa yaweza kushinda athari yake katika kuruka. Dhambi hubaki nguvu ya uadui, lakini Roho akaaye ndani humleta mwaminio chini ya kanuni mpya inayotawala.

Mfano huo una mipaka. Utakaso wa Kikristo ni wa kibinafsi, wa mahusiano, na wa kimaadili, si wa kimtambo. Roho si nguvu isiyo na utu inayowashwa kiotomatiki kwa mbinu. Paulo huelezea waaminio wakiiweka nia juu ya mambo ya Roho, wakiyafisha matendo ya mwili kwa Roho, wakilia "Aba, Baba," wakiteswa pamoja na Kristo, wakitumaini, wakiomba,

na wakifananishwa na sura ya Mwana. Warumi 8 ni tajiri zaidi ya kanuni ya ushindi.

Muktadha huu mpana husahihisha usomaji potofu wawili wa Nee. Kwanza, muungano na Kristo haumaanishi kwamba Wakristo waliokomaa huacha kupata jaribu au mvutano wa ndani. Pili, kupumzika katika Kristo hakumaanishi ulegevu. Paulo huamuru kujitoa kwa bidii, kukataa utawala wa dhambi, kuyafisha matendo kwa uwezeshaji wa Roho, na tumaini la kuvumilia.

Mchango wa kudumu wa Nee ulikuwa kuwaambia Wakristo waliochoka kwamba utakaso hauanzi kwa kujiamini zaidi nafsi zao. Huanza kwa kuona yale Mungu aliyoyatenda katika Kristo. Mwaminio hupigana kutoka utambulisho mpya, si kwa ajili ya kuupata. Nidhamu, kuungama, jumuiya, na kupinga jaribu kimatendo yote ni ya maana, lakini hakuna linalokuwa mwokozi.

Mwisho wa Warumi 8 si ushindi wa kibinafsi tu. Ni kufananishwa na Kristo: wale ambao Mungu aliwajua tangu asili "aliwachagua tangu zamani wafananishwe na mfano wa Mwana wake" (Warumi 8:29). Maisha ya kawaida ya Kikristo, kwa kina chake, si maisha ambayo kwayo mwaminio huvutwa na mafanikio ya kiroho. Ni maisha ambayo kwayo Mwana huzidi kuonekana.

Watchman Nee

Mwanzo wa Ajabu wa Maisha ya Kikristo

Kitabu kifupi cha Watchman Nee *Sit, Walk, Stand* kiliufupisha ujumbe wa Waefeso katika vitenzi vitatu. Urahisi wake ulikifanya kikumbukwe. Neno la kwanza ndilo la kushangaza zaidi: keti. Dini ya kibinadamu huanza na shughuli. Twauliza tufanye nini, twaende wapi, tumudu nidhamu gani, tutoe dhabihu gani. Paulo huanza Waefeso mahali pengine — na yale Mungu aliyoyatenda katika Kristo na mahali Mungu alipowaweka wale walio wake.

"Lakini Mungu, kwa kuwa ni mwingi wa rehema, kwa mapenzi yake makuu aliyotupenda; hata wakati ule tulipokuwa wafu kwa sababu ya makosa yetu, alituhuisha pamoja na Kristo... akatufufua pamoja naye, akatuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho, katika Kristo Yesu" (Waefeso 2:4-6).

Nee aliona katika "keti" theolojia nzima ya neema. Mtu aliyeketi hajitahidi kufika kwenye nafasi; anaishika nafasi iliyokwisha tolewa. Maisha ya Kikristo huanza si kwa mafanikio bali kwa kupokea.

Huku si uvivu. Ni mpangilio. Kabla mwaminio hajaweza kuenenda kwa kustahili katika Waefeso 4 au kusimama dhidi ya uovu katika Waefeso 6, lazima aufahamu neema iliyotangazwa katika Waefeso 1-3. Wajibu huchipuka kutoka utambulisho. Matendo huchipuka kutoka nafasi. Amri imekita katika jambo la hakika.

Kanuni hii huonekana katika nyaraka zote za Paulo. “Basi mkiwa mmefufuliwa pamoja na Kristo, yatafuteni yaliyo juu” (Wakolosai 3:1). Kwanza, kufufuliwa pamoja na Kristo; kisha, tafuta. “Tukiishi kwa Roho, na tuenende kwa Roho” (Wagalatia 5:25). Kwanza uzima; kisha kuenenda.

Nee aliogopa kwamba Wakristo wengi hugeuza mpangilio huu. Hujaribu kuenenda ili wapate kiti. Hutumika ili wakubaliwe, huomba ili wamfanye Mungu awe na upendeleo, hupinga jaribu ili wathibitishe kuwa ni wa kiroho, na hujitaabisha katika huduma ili wapate utambulisho. Matokeo yake ni uchovu kwa sababu maisha ya Kikristo huwa mtihani wa majaribio.

Waefeso husema mtihani umekwisha pitishwa na Mwingine. Mwaminio “amekubaliwa katika Mpendwa,” kama tafsiri za Kiingereza za zamani zisemavyo, au amepewa neema katika Mpendwa. Mkristo huanzia ndani ya kukubaliwa kwa Kristo.

Uliyebarikiwa kwa Baraka Zote za Rohoni

Paulo huifungua Waefeso kwa mtiririko wa sifa: “Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyetubariki kwa baraka zote za rohoni, katika ulimwengu wa roho, ndani yake Kristo” (Waefeso 1:3).

Sarufi ni ya maana. Mungu “alitubariki.” Baraka zimewekwa “katika Kristo.” Utajiri wa msingi wa kiroho wa mwaminio si uwezekano wa siku zijazo ukingoja kutafutwa bali urithi wa sasa ndani ya Mwana.

Nee alitumia hili kupinga fikira za umaskini katika uroho wa Kikristo. Waaminio mara nyingi humwomba Mungu awape kile ambacho amekwisha kutoa katika Kristo. Huomba kana kwamba ni ombaomba wa kiroho waliosimama nje ya nyumba ya Baba, ilhali Waefeso huwaelezea kama watoto waliofanywa wana wenye urithi.

Hili halimaanishi kwamba kila baraka huonjwa sasa kwa utimilifu. Ukombozi una muundo wa tayari-lakini-bado. Twangoja ukombozi wa mwili na ukamilisho wa mambo yote. Lakini kipawa cha maamuzi kimekwisha tolewa: Kristo mwenyewe.

Paulo asema Mungu alituchagua katika Kristo, alitutangulia kutuchagua tuwe wana, alitujalia neema katika Mpendwa, alitoa ukombozi kwa damu yake, alitujulisha siri ya mapenzi yake, alitutia muhuri kwa Roho Mtakatifu, na alitupa Roho kama arabuni ya urithi wetu (Waefeso 1:4-14).

Kila kifungu huelekeza fikira mbali na uroho unaotokezwa na nafsi. Baba hupanga, Mwana hutimiza, Roho hutia muhuri. Wokovu ni neema ya Utatu.

Msisitizo wa Nee juu ya nafasi huwa wenye afya zaidi unaposomwa ndani ya muundo huu wa ibada. "Kuketi" si mbinu ya kukwepa wajibu. Ni mkao wa mtu aliyelemewa na uanzilishi wa Mungu.

Waliochaguliwa katika Kristo

"Kama vile alivyotuchagua katika yeye kabla ya kuwekwa msingi wa ulimwengu, ili tuwe watakatifu, watu wasio na hatia mbele zake katika pendo" (Waefeso 1:4).

Wakristo wamebishana juu ya uhusiano kati ya kuchaguliwa na Mungu na jibu la kibinadamu kwa karne nyingi. Nee hakuufanya ubishi huu kuwa kiini cha huduma yake. Alivutiwa zaidi na athari ya kichungaji ya maneno ya Paulo: hadithi ya Mkristo huanza katika kusudi la Mungu, si katika bahati ya kibinadamu.

Hili hutoa uthabiti. Mwaminio aweza kuitazama historia yake na kuona msururu wa kushindwa, majeraha, maamuzi ya kipumbavu, na hali zisizotarajiwa. Waefeso huyainua macho yake nyuma zaidi. Kabla ya

kuwekwa msingi wa ulimwengu, kusudi la ukombozi la Mungu lilikuwa tayari limekitwa katika Kristo.

Kusudi si kuokolewa kutoka jehanamu tu. Paulo asema "ili tuwe watakatifu." Neema ina umbo la kimaadili lililokusudiwa. Kuchaguliwa si sababu ya ulegevu wa kiroho bali ya ibada na utakatifu.

Nee alionya mara kwa mara dhidi ya kutenganisha nafasi na hali. Kujua tumeketishwa katika Kristo si kudai kwamba kila sehemu ya mwenendo imekomaa kiotomatiki. Ni kupata chanzo ambacho kutoka kwake mabadiliko huendelea.

Mtoto hatii ili awe mtoto; hutii kwa sababu ni mtoto. Kufanywa mwana hutangulia maisha ya kimwana.

Paulo aandika kwamba Mungu alitutangulia kutuchagua "kuwa wanawe kwa njia ya Yesu Kristo, kwa nafsi yake" (Waefeso 1:5). Kwa hiyo utii wa Mkristo ni jibu la kuwa wa mtu, si jaribio la yatima.

Ukombozi kwa Damu Yake

"Katika yeye huyo, tunao ukombozi kwa damu yake, masamaha ya dhambi, sawasawa na wingi wa neema yake" (Waefeso 1:7).

Nee hakumaanisha kamwe kwamba "keti" humtenga mwaminio na msalaba. Nafasi ya mbinguni ipo tu kwa sababu Kristo alishuka mautini. Neema ni ya bure kwetu kwa sababu ilimgharimu yeye.

Kifungu "wingi wa neema yake" kilikuwa cha maana kwa maono ya Nee. Mungu hasamehe kwa kusita-sita, kana kwamba rehema ni jambo la kipekee lililotolewa kwa shingo upande na Mungu mkali. Ukombozi huonyesha wingi wa neema ya Mungu.

Hili ni la maana kichungaji kwa waaminio ambao dhamiri zao hubaki zimenaswa katika kujihukumu nafsi. Mtu aweza kuungama dhambi mara kwa mara, si kwa sababu toba haijakamilika bali kwa sababu hawezi

kukubali kwamba damu ya Kristo yatosha. Kuungama kwa kurudia-rudia huwa jaribio la kuuongezea msalaba malipo ya hisia.

Jibu si kuipunguza dhambi. Ni kuiongeza thamani ya dhabihu ya Kristo.

Waebrania husema, "Basi, ndugu, kwa kuwa tuna ujasiri wa kupaingia patakatifu kwa damu ya Yesu" (Waebrania 10:19). Ujasiri si tabia ya mtu. Ni njia ya kuingia iliyonunuliwa kwa damu.

Msisitizo wa Nee juu ya nafasi ya mwaminio huwa wa thamani hapa. Hatuketi katika ulimwengu wa roho kwa sababu tulitenda njia yetu kwenda juu. Twaketi kwa sababu Kristo aliyesulubishwa na kufufuka alitubeba ndani yake.

Macho ya Moyo

Ombi kuu la kwanza la Paulo katika Waefeso si kwamba waaminio wapokee mali zaidi bali kwamba waone kile ambacho tayari ni chao.

Anamwomba Mungu awape "roho ya hekima na ya ufunuo katika kumjua yeye; macho ya mioyo yenu yakitiwa nuru" (Waefeso 1:17-18).

Nee mara nyingi alitumia lugha ya "kuona." Kwake, ufunuo haukuwa hasa habari mpya iliyo nje ya Biblia bali kuufahamu kiroho ukweli wa Kibiblia. Fundisho laweza kuwa kweli kwa kadiri na bado kutenda kazi kana kwamba halipo kwa sababu mwaminio hajaufahamu umuhimu wake.

Paulo anataka Waefeso wajue tumaini la mwito wa Mungu, na utajiri wa utukufu wa urithi wake katika watakatifu, na "ukuu wa uweza wake usiopimika kwetu sisi tuaminio" (Waefeso 1:19).

Uweza huo hupimwa kwa ufufuo wa Kristo.

Tatizo la Mkristo, basi, si tu kukosa juhudi. Laweza kuwa kukosa kuona. Tukijiona hasa kama watu waliotengwa, wasio na rasilimali za kutosha, tukijaribu kumfikia Mungu, maisha yetu ya kiroho yataakisi

msingi huo. Tukijiona kama tulioingizwa ndani ya Kristo aliyefufuka, tulioketishwa pamoja naye, tuliotiwa muhuri na Roho, na tuliokaribishwa kwa Baba, utii wetu huanzia mahali pengine.

Huku si kufikiri chanya. Lengo si taswira bora ya nafsi bali Kristo.

Nguvu ya Ufufuo

Paulo huelezea nguvu ya Mungu kama ile "aliyoitenda katika Kristo alipomfufua katika wafu, akamketisha mkono wake wa kuume katika ulimwengu wa roho" (Waefeso 1:20).

Uroho wa Nee umejaa ufufuo. Hakuuchukua ufufuo kama uthibitisho tu kwamba kifo cha upatanisho cha Yesu kilikubaliwa. Ufufuo ni mwanzo wa uumbaji mpya na nguvu ambayo kwayo maisha ya Kikristo huendelea.

Mauti ni mpaka ambao nguvu za asili haziwezi kuvuka. Ustadi wa kibinadamu waweza kupanga upya, kurekebisha, kufunza, kunidhamisha, na kuchochea. Hauwezi kuwafufua wafu. Ufufuo ni tendo la pekee la Mungu.

Ndiyo sababu Nee angeweza kuzungumza juu ya hali za udhaifu kama fursa za kuujua ufufuo. Ikiwa tunayo nguvu za asili za kutosha kwa kila kazi, huenda tusigundue kamwe tofauti kati ya uhai wa asili na utoaji wa Mungu.

Paulo aliandika kutoka katika msukosuko wake mwenyewe: "tulikuwa na hukumu ya mauti ndani ya nafsi zetu, ili tusijitegemee nafsi zetu, bali tumtegemee Mungu awafufuaye wafu" (2 Wakorintho 1:9).

Kusudi halikuwa mvuto wa kimapenzi kwa mateso. Lilikuwa kuhamisha imani.

Huduma ya Kikristo mara nyingi huomba nguvu ya ufufuo huku ikipanga maisha kwa uangalifu ili ufufuo usiwe wa lazima. Twapendelea

uwezo tuwezao kuutawala. Nee hupinga silika hiyo. Mungu aweza kuturuhusu tufike mwisho wa rasilimali zetu ili chanzo kionekane wazi.

Kichwa juu ya Vitu Vyote kwa Kanisa

Waefeso 1 husonga kutoka kutukuzwa kwa Kristo hadi kanisa: Mungu "alivitia vitu vyote chini ya miguu yake, akamweka awe kichwa juu ya vitu vyote kwa ajili ya kanisa; ambalo ndilo mwili wake" (Waefeso 1:22-23).

Kwa hiyo mafundisho ya Nee juu ya "keti" hayawezi kupunguzwa kuwa uroho wa mtu binafsi. Tumeketishwa pamoja na Kristo kama viungo vya Mwili wake. Kanisa hushiriki katika ushindi wa Kichwa chake.

Hili liliiumba theolojia ya kanisa ya Nee kwa kina. Kristo si Kichwa cha Wakristo binafsi waliochukuliwa kando tu. Ana Mwili. Utimilifu wa maisha ya Kikristo ni wa kijumuiya.

Usomaji wa kiibada wa Kimagharibi mara nyingi hugeuza ahadi za wingi kuwa uthibitisho wa faragha. Nee, akiandika katika utamaduni wenye dhana tofauti za kijumuiya na akisoma kwa kina theolojia ya kanisa ya Kipaulo, aliwaita waaminio warudi kwa Mwili mara kwa mara.

Mwaminio binafsi aweza kumjua Kristo kibinafsi, lakini kamwe si kwa faragha kwa maana ya kutenganishwa na watu wake. "Kwa maana katika Roho mmoja sisi sote tulibatizwa kuwa mwili mmoja" (1 Wakorintho 12:13).

Kipimo hiki cha Mwili hulinda "kuketi" kusije kukawa kujishughulisha na nafsi kiroho. Hatujaketishwa ili tujihisi salama tu. Tumeingizwa ndani ya kusudi la Mungu la kumdhihirisha Kristo kupitia kanisa.

Wafu, Waliohuishwa, Waliofufuliwa, Waliyoketishwa

Waefeso 2 huanza kwa uchunguzi usiopendeza: “Nanyi mlikuwa wafu kwa sababu ya makosa na dhambi zenu” (Waefeso 2:1).

Ulinganisho hauwezi kuwa mkali zaidi. Wafu hawashirikiani katika kujifufua wenyewe. Paulo anataka neema ionekane kama neema.

Anaelezea ubinadamu chini ya mwendo wa dunia hii, mkuu wa uwezo wa anga, na tamaa za mwili. Kisha huja maneno mawili makuu ya Maandiko: “Lakini Mungu.”

“Lakini Mungu, kwa kuwa ni mwingi wa rehema, kwa mapenzi yake makuu aliyotupenda... alituhuisha pamoja na Kristo” (Waefeso 2:4-5).

Nee alipenda mfuatano: kuhuishwa, kufufuliwa, kuketishwa. Vyote vitatu vimeunganishwa na Kristo.

Hii ndiyo mantiki ya kiroho iliyo nyuma ya kupumzika. Hatuwezi kujihuisha, kujifufua, au kujiketisha wenyewe katika ulimwengu wa roho. Mungu hulifanya katika Kristo.

“Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani; ambayo hiyo haikutokana na nafsi zenu, ni kipawa cha Mungu; wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu” (Waefeso 2:8-9).

Kuondolewa kwa kujisifu ni jambo la maamuzi. Wanadamu waweza kugeuza hata nidhamu za kiroho kuwa nishani. Neema huondoa msingi wa ubora.

Lakini mstari wa 10 huzuia ulegevu: “Maana tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu, tutende matendo mema, ambayo tokea awali Mungu aliyatengeneza ili tuenende nayo” (Waefeso 2:10).

Twaketi kabla ya kuenenda, lakini twaenenda kweli. Neema huumba watu watendao kazi.

Pumziko na Matendo

Uhusiano kati ya pumziko na matendo hueleweka vibaya kirahisi. Nee hakufundisha kwamba Wakristo wapaswa kuwa walegevu. Maisha yake mwenyewe yalikuwa ya bidii isiyo ya kawaida. Alihubiri, aliandika, alisafiri, alipanga makongamano, alifunza watumishi, alichapisha maandiko, alijishughulisha na biashara, alivumilia mabishano, na aliendeleza mawasiliano magumu.

Wasiwasi wake ulikuwa chanzo cha ndani cha matendo.

Waebrania husema juu ya kuingia raha ya Mungu huku pia ikisema, "Basi na tufanye bidii kuingia katika raha ile" (Waebrania 4:11). Bidii na raha hukaa pamoja kwa sababu raha si ulegevu; ni kuacha matendo kama msingi wa kukubaliwa na kushiriki katika kusudi la Mungu lililotimizwa.

Yesu hutoa tata ile ile: "Njoni kwangu... nami nitawapumzisha," kisha mara moja, "Jitieni nira yangu" (Mathayo 11:28-29). Pumziko huelekeza katika nira. Tofauti ni Bwana anayeishiriki.

Nee alitaka utumishi wa Kikristo ubebe sifa hii. Kuna aina ya shughuli itokayo kwa wasiwasi: nisipoyashika mambo yote pamoja, yataanguka. Kuna aina nyingine itokayo kwa kutumaini: Mungu anafanya kazi, nami nimealikwa kushiriki.

Ratiba ya nje yaweza kuwa imejaa vivyo hivyo. Mkao wa ndani ni tofauti kabisa.

Karibu kwa Damu

Waefeso 2 pia hushughulikia mgawanyiko mkubwa wa kikabila na kiagano kati ya Myahudi na Mataifa. Watu wa Mataifa hapo zamani "walikuwa hawana Kristo" na "wageni wasio wa maagano ya ahadi" (Waefeso 2:12).

“Lakini sasa, katika Kristo Yesu, ninyi mliokuwa mbali hapo kwanza mmekuwa karibu kwa damu yake Kristo” (Waefeso 2:13).

Mafundisho ya Nee juu ya kanisa yalitwaa sana kutoka ubinadamu huu mpya. Kristo “alizifanya zote mbili kuwa moja, akakibomoa kiambaza cha kati kilichozitenga” (Waefeso 2:14).

Injili haiwapatanishi tu watu binafsi kwa wima na Mungu. Huumba upatanisho wa mlalo katika watu wapya.

Kweli hii ilipinga kiburi cha kikabila, kitaifa, kitabaka, na kimadhehebu. Katika China ya Jamhuri, Ukristo ulibeba mahusiano tata na nguvu za Kimagharibi. Nee alitaka waaminio wa Kichina waipokee injili bila kubaki chini ya taasisi za Kimagharibi kikanisa. Hata hivyo Waefeso pia ulizuia Ukristo wa kitaifa usije ukawa lengo la mwisho. Kristo huumba mtu mmoja mpya.

“Kwa maana kwa yeye sisi sote tumepata njia ya kumkaribia Baba katika Roho mmoja” (Waefeso 2:18).

Mwana mmoja, Roho mmoja, Baba mmoja — kwa hiyo nyumba moja.

Kanisa si muungano kati ya watu wanaostahili kwa asili kuwa pamoja. Ni muujiza wa upatanisho kati ya watu ambao utambulisho wao wa ndani zaidi ulio wa pamoja ni Kristo.

Maskani ya Mungu

Paulo hubadili mifano: waaminio ni wenyeji pamoja, watu wa nyumbani, na mawe katika hekalu “likakua hata liwe hekalu takatifu katika Bwana” (Waefeso 2:21).

“Katika yeye ninyi nanyi mnajengwa pamoja kuwa maskani ya Mungu katika Roho” (Waefeso 2:22).

Maono ya kanisa ya Nee yaliuchukua kwa uzito msemo “mnajengwa pamoja.” Ukomavu wa Kikristo si tu kukamilika kwa mawe binafsi. Jiwe

lililong'arishwa lililolala peke yake si hekalu.

Msisitizo huu ulipinga uroho wa faragha uliokithiri. Mwaminio aweza kuisoma Biblia kwa kina, kuomba masaa marefu, na kusitawisha utakatifu binafsi huku akishindwa kuishi na Wakristo wengine. Nee angehoji ukomavu wa uroho kama huo.

Kanisa ni mahali ambapo tabia hujaribiwa katika mahusiano. Subira huhitaji watu wanaoijaribu subira. Msamaha huhitaji makosa. Unyenyekevu huonekana wakati mapendeleo yanapogongana. Upendo huwa halisi wakati mtu anapokuwa kero.

Kwa hiyo mafundisho ya Nee ya baadaye juu ya kuvunjika hayakuweza kutenganishwa na maisha ya kanisa. Mungu huwatumia waaminio wenzetu kama vyombo vya kufinyanga.

Kweli hii pia inahitaji mipaka. "Kujengwa pamoja" hakupaswi kutumiwa kuwanasa watu katika mazingira ya dhuluma au kunyamazisha wasiwasi halali. Agano Jipya lile lile linaloamuru umoja pia huamuru marekebisho, nidhamu kwa viongozi, ulinzi wa walio hatarini, na kujitenga na mwenendo wa uharibifu wa kudumu.

Jumuiya ya Kibiblia si ubinafsi wala ujumuiya wa kulazimisha. Ni maisha ya pamoja chini ya Kristo.

Siri Iliyofichwa na Kufunuliwa

Waefeso 3 huliita kanisa sehemu ya "siri" iliyofichwa zamani na sasa iliyofunuliwa: watu wa Mataifa ni "warithi pamoja nasi, na wa mwili mmoja, na washiriki pamoja wa ahadi yake katika Kristo Yesu, kwa njia ya injili" (Waefeso 3:6).

Usomaji wa Nee wa kusudi la milele la Mungu uliipa kanisa maana kubwa mno. Kanisa si Mpango wa Pili baada ya Israeli wala kimbilio la

kuokoa wenye dhambi wanaongoja mbinguni tu. Katika Kristo, Mungu anaidhihirisha hekima yake kupitia watu.

Paulo asema kwamba "kwa njia ya kanisa hekima ya Mungu iliyo ya namna nyingi" yajulikane "kwa falme na mamlaka katika ulimwengu wa roho" (Waefeso 3:10).

Lugha hii ya ulimwengu wote ilimvutia Nee. Maisha ya kanisa yana maana inayozidi kile ambacho kusanyiko linaloonekana laweza kupima. Umoja, utakatifu, upendo, na ushuhuda wa waaminio hushiriki katika kusudi kubwa la Mungu.

Maono kama haya yaweza kuchochea ujitoaji wa gharama. Yaweza pia kuvishawishi vuguvugu vikadirie kupita kiasi nafasi yao ya pekee katika historia. Kanisa la ulimwengu wote ni kubwa kuliko mtandao wowote, ikiwemo ule wa Nee. "Hekima ya Mungu iliyo ya namna nyingi" si mali ya vuguvugu moja.

Matumizi salama zaidi ni unyenyekevu wa kiibada: Mungu anafanya jambo kupitia watu wake wote linalozidi umuhimu wetu wa mahali.

Kutiwa Nguvu katika Utu wa Ndani

Ombi la pili la Paulo katika Waefeso husonga ndani: "awajalie, kwa kadiri ya utajiri wa utukufu wake, kufanywa imara kwa nguvu, kwa kazi ya Roho wake katika utu wa ndani; Kristo akae mioyoni mwenu kwa imani" (Waefeso 3:16-17).

Msamiati wa Nee wa utu wa ndani baadaye ukawa wa kitaalamu zaidi, lakini hapa msisitizo wa Kibiblia ni wazi. Roho huwatia nguvu waaminio kwa ndani ili uwepo wa Kristo uwe umeimarika na wenye kufinyanga kwa uzoefu.

Lengo si nguvu za kimafumbo za faragha. Paulo huomba kwamba waaminio wawe "na shina na msingi katika upendo" na wapate kufahamu

“pamoja na watakatifu wote” vipimo vikubwa vya upendo wa Kristo (Waefeso 3:17-18).

Tena, kifungu cha kijumuiya ni cha maana: “pamoja na watakatifu wote.” Hakuna mtu binafsi mwenye mtazamo wa kutosha kuufahamu utimilifu wa Kristo peke yake.

Paulo humaliza kwa wingi: Mungu “aweza kufanya mno ya yote tuyaombayo au tuyawazayo, kwa kadiri ya nguvu itendayo kazi ndani yetu” (Waefeso 3:20).

Nee alisikia katika ombi hili mpito kutoka nafasi kwenda uzoefu. Mwaminio yu ndani ya Kristo tayari, lakini anahitaji kutiwa nguvu ili aishi kutoka hali hiyo halisi. Neema ya kadiri huwa kufinyangwa kwa ndani na Roho.

Kuketi Hakumaanishi Kiburi cha Kiroho

Kuna njia ya uongo ya kutumia ukweli wa nafasi. Mkristo aweza kunukuu kwamba “ameketishwa katika ulimwengu wa roho” huku akipuuza toba, hekima, uwajibikaji, na wajibu wa kawaida. Lugha ya kiroho huwa ngao dhidi ya hali halisi.

Paulo haruhusu kamwe jambo hili. Waraka ule ule unaosherehekea neema hivi karibuni utawaamuru waaminio waseme kweli, wafanye kazi kwa unyofu, wasameheane, wakatae uasherati, waheshimu ndoa, walee watoto kwa uaminifu, na wapinge uovu.

Nafasi haifanyi matendo kuwa yasiyo na maana. Huyafanya matendo yawezekane na yenye motisha ifaayo.

Yohana huonya, “Yeye asemaye ya kuwa anakaa ndani yake, imempasa kuenenda mwenyewe vile vile kama yeye alivyoenenda” (1 Yohana 2:6).

Jaribio la “kuketi” si jinsi msamiati wetu unavyoinuka bali kama neema huzaa tabia ya Kristo.

Vuguvugu la Nee mwenyewe wakati mwingine lilivutia wasomaji waliopenda kategoria za kiroho. Mafundisho yake bora yaliendelea kuwasukuma warudi kwenye hali halisi. Ikiwa ufunuo hauongozi katika utii, haujapokelewa ipasavyo.

Mwisho wa Wasiwasi wa Kiroho

Katika hali yake bora ya kichungaji, "keti" ni jibu kwa Ukristo wenye wasiwasi.

Baadhi ya waaminio huishi kana kwamba Mungu amekasirika daima, kukubali kwake kukibadilika dakika baada ya dakika kulingana na utendaji. Maombi huwa jaribio la kurudisha upendeleo. Kusoma Biblia huwa kiasi cha lazima. Utumishi huwa uthibitisho wa thamani. Kushindwa huzaa si toba yenye afya bali kuporomoka kwa hali ya kuwepo.

Waefeso husema neno bora zaidi. Katika Kristo tunao ukombozi. Katika Kristo tumechaguliwa. Katika Kristo tumehuishwa. Katika Kristo tumefufuliwa. Katika Kristo tumeketishwa. Katika Kristo tunayo njia ya kumkaribia Baba.

Kifungu kinachorudiwa ndio msingi: katika Kristo.

Imani hupumzika hapo.

Ndipo tu Paulo asema, "Basi... nawasihi mwenende kama inavyostahili wito wenu mlioitiwa" (Waefeso 4:1).

Neno "basi" ndilo daraja. Sura 1-3 zimetoa mwito; sura 4-6 huelezea kuenenda.

Muhtasari wa Nee wa maneno matatu sasa husonga kwenye neno lake la pili. Mwaminio aliyeketi huinuka — si kupata neema, bali kwa sababu neema imempa maisha yastahiliyo kuenendwa.

“Katika Kristo” kama Jiografia ya Kiroho ya Paulo

Waefeso hutumia “katika Kristo,” “ndani yake,” na vifungu vinavyohusiana mara kwa mara. Nee aliichukua lugha hii karibu kama jiografia ya kiroho. Kama vile mtu aliye ndani ya chumba anashiriki mazingira ya chumba, mwaminio aliye ndani ya Kristo hushiriki matokeo ya historia ya Kristo.

Mfano una mipaka, lakini husaidia. Ikiwa jamaa ya Nuhu wamo ndani ya safina, hatima ya safina huwa yao. Ikiwa ubinadamu umo ndani ya Adamu, anguko la Adamu hufafanua uumbaji wa kale. Ikiwa waaminio wamo ndani ya Kristo, kifo chake, ufufuo wake, na kukubaliwa kwake hufafanua nafasi yao mpya.

Paulo asema, “Hata imekuwa, mtu akiwa ndani ya Kristo amekuwa kiumbe kipya” (2 Wakorintho 5:17).

Kwa hiyo injili si tu Kristo akifanya jambo kwa ajili ya watu kwa mbali. Huwaingiza ndani yake mwenyewe.

Njia ya Kumkaribia Baba

“Kuketi” hujumuisha njia ya kumkaribia. “Ambaye katika yeye tunao ujasiri na uwezo wa kukaribia kwa kutumaini, kwa njia ya imani yake” (Waefeso 3:12).

Wakristo wengi huishi kana kwamba maombi huhitaji kupanda mlima wa kiroho kabla Mungu hajasikiliza. Waefeso husema njia ya kumkaribia imekwisha funguliwa katika Kristo.

Hili hubadili kuungama. Hatuungami ili kumshawishi Mungu awe Baba tena. Twaungama kwa sababu njia ya kumwendea Baba hubaki wazi kupitia Kristo.

Hubadili ibada. Hatuumbi uwepo wa Mungu kwa muziki; twakaribia kupitia Mwana kwa Roho.

“Kwa maana kwa yeye sisi sote tumepata njia ya kumkaribia Baba katika Roho mmoja” (Waefeso 2:18).

Kwa hiyo mafundisho ya Nee juu ya nafasi yaweza kuwa ya Utatu kwa kina yanaposomwa kwa uangalifu.

Pumziko Kabla ya Mtihani

Askari apaswa kujifunza mahali asimamapo kabla vita havijaanza. Mpangilio wa Nee una busara ya kichungaji kwa sababu mtihani ni wakati mbaya wa kujenga utambulisho upya kutoka mwanzo.

Wakati mashtaka, ugonjwa, hofu ya kifedha, au mateso yanapokuja, waaminio wanahitaji kweli zilizokwisha kita: Mungu ametupenda; Kristo ametukomboa; Roho ametutia muhuri; sisi ni wa Mwili; ufufuo umeahidiwa.

Wakati wa kujifunza kuketi ni kabla ya tetemeko la nchi.

Zaburi 46 husema, “Mungu kwetu ni kimbilio na nguvu, msaada upatikanao sana wakati wa taabu” (Zaburi 46:1). Kimbilio halitengenezwi ghafla na hofu. Huingiwa.

Kuketishwa Pamoja na Kristo: Neema Kabla ya Utendaji

Ufafanuzi mfupi wa Nee wa Waefeso ukawa maarufu kwa sababu ya uchunguzi rahisi kuhusu mpangilio. Waefeso huanza si kwa mwaminio akienenda au akipigana, bali kwa Mungu akimketisha Kristo mkono wake wa kuume na kuwaketisha waaminio pamoja naye. Ni baadaye tu Paulo huamuru kuenenda kwa kustahili na kuelezea vita vya kiroho.

Mpangilio huo haukuwa jambo la kifasihi la kuvutia macho kwa Nee. Ulielezea mantiki ya neema. Utii wa Kikristo huchipuka kutoka nafasi iliyopokelewa kabla haujawa njia inayoenendwa.

Paulo aandika kwamba Mungu “akatufufua pamoja naye, akatuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho, katika Kristo Yesu” (Waefeso 2:6). Vitenzi huelezea tendo la Mungu. Mwaminio hapandi katika ulimwengu wa roho kwa mafanikio ya kiroho. Mungu hutenda kwa sababu ya rehema yake na kwa sababu ya muungano na Kristo.

Kwa hiyo kuketi ni kuacha kujaribu kuthibitisha kile Mungu alichokwisha kutoa. Hili halimaanishi ulegevu. Katika ulimwengu wa kale, kuketi mkono wa kuume wa mtawala kungeweza kumaanisha ushindi uliokamilika, upendeleo, na kushiriki katika mamlaka. Kristo ameketishwa kwa sababu kazi yake ya ukombozi imetimizwa. Pumziko la mwaminio ni kushiriki katika kazi hiyo iliyotimizwa.

Nee aliona hili kama dawa kwa dini yenye wasiwasi. Wakristo wengi huanza kila siku kana kwamba lazima wamshawishi Mungu awakubali. Kushindwa huumba umbali; wakati wenye mafanikio wa ibada huumba kujiamini; sifa hufura; lawama huporomosha. Utambulisho hupanda na kushuka pamoja na utendaji. Waefeso huanza mahali pengine: “Ahimidiwe Mungu, Baba wa Bwana wetu Yesu Kristo, aliyetubariki kwa baraka zote za rohoni, katika ulimwengu wa roho, ndani yake Kristo” (Waefeso 1:3).

Baraka i katika Kristo kabla haijawa katika hisia zetu.

Msisitizo huu ni wa thamani hasa kwa viongozi. Huduma huumba ubao wa alama usiokoma: mahudhurio, waongofu, michango, ukuaji, mialiko, upakuaji, ushawishi, majengo, wafanyakazi, sifa. Hakuna kipimo hata kimoja miongoni mwa hivi kilicho kibaya kwa asili. Uwakili wapaswa kutathminiwa. Lakini vipimo vinapokuwa utambulisho, utumishi huwa utumwa. Mwaminio aliyeketi aweza kukabili matokeo mabaya kwa uaminifu bila kuyachukua kama hukumu juu ya thamani ya kibinafsi.

Waefeso pia huzuia pumziko lisije likawa la kibinafsi. Neema ile ile inayowaketisha waaminio pamoja na Kristo huumba “mtu mmoja mpya” kutoka kwa watu waliogawanyika na kuwajenga pamoja kuwa maskani ya

Mungu (Waefeso 2:15, 22). Pumziko katika Kristo ni la kijumuiya. Mwaminio hajaketishwa peke yake katika chumba cha kiroho cha faragha.

Hili lina matokeo ya kimaadili. Ikiwa neema huwaweka waaminio wa Kiyahudi na wa Mataifa pamoja katika Kristo, basi ubora wa kijamii hupinga nafasi hiyo. Rangi, tabaka, elimu, utajiri, utaifa, na ukoo wa kidini haviwezi kuwa misingi ya kujisifu. Paulo huuliza, kwa kweli, unacho nini usichokipokea?

Vuguvugu la Nee mwenyewe wakati mwingine lilihangaika kuudhihirisha umoja huu mpana, lakini mafundisho yake bora huelekeza kwake. Kuketi pamoja na Kristo ni kugundua kwamba kila mwaminio wa kweli yumo pale kwa rehema ile ile. Hakuna aketiye kiti cha juu zaidi kwa sababu ya msamiati wa kiroho.

Nafasi ya kuketi pia hubadili maombi. Waefeso 1 na 3 zina maombi si hasa kwa mali mpya bali kwa utambuzi uliotiwa nuru na ufahamu ulioimarishwa. Paulo huomba kwamba waaminio wajue tumaini la mwito wa Mungu, utajiri wa urithi wake, ukuu wa nguvu zake, na upendo wa Kristo. Maombi mengi ya Kikristo humwomba Mungu atoe kile alichokwisha kutoa katika Kristo kwa sababu bado hatujaona kile tunachomiliki.

Lugha ya Nee ya “kuona” ilikua kutokana na mtindo huu. Maendeleo ya kiroho mara nyingi hutokea wakati jambo la Kibiblia linapohama kutoka kweli dhahania hadi imani inayotawala. Jambo lilikuwa kweli kabla ya wakati wa kutiwa nuru. Lakini likishaonekana, hupanga upya mwenendo.

Hatari ni kuigeuza “kuketi” kuwa mbinu nyingine: jitahidi zaidi kupumzika, kataa juhudi zote, au kandamiza wasiwasi hadi ujihisi mshindi. Hilo huharibu nia yenyewe. Pumziko si hali ya kiroho iliyotengenezwa kwa kukaza fikira. Ni jibu la imani kwa utoshelevu wa Kristo.

Mkristo huanza mahali ambapo Kristo alimaliza. Kutoka kiti hicho, kuenenda kwaweza kuanza.

Watchman Nee

Ile "Basi" ya Waefeso

Baada ya sura tatu za kutangaza yale Mungu aliyoyatenda, Paulo hugeukia mwenendo wa mwaminio: "Basi, mimi niliye mfungwa katika Bwana, nawasihi mwenende kama inavyostahili wito ule mlioitiwa" (Waefeso 4:1).

Watchman Nee aliujenga msogeo wa pili wa *Sit, Walk, Stand* kuzunguka neno hili: enenda. Mkristo aliyejifunza kupumzika katika Kristo hakai bila kutembea. Neema huumba namna ya maisha.

Neno "basi" ni la lazima. Maadili ya Kikristo si kanuni zinazoelea peke yao zilizowekwa juu ya wageni. Ni mfano wa jamaa unaotarajiwa kwa wale walioingizwa katika nyumba ya Mungu. Paulo hasemi, Enenda kwa kustahili ili upate kuitwa. Asema, Enenda kwa kustahili wito uliokwisha pokelewa.

Nee aliona hili kama dawa kwa usheria na kwa uzembe pia. Usheria hutenganisha utii na neema na kuufanya mwenendo ngazi kuelekea kukubaliwa. Uzembe hutenganisha neema na utii na kuchukua kukubaliwa kama ruhusa ya kubaki bila kubadilika. Waefeso hukataa yote mawili.

"Maana tu kazi yake, tuliumbwa katika Kristo Yesu, tutende matendo mema" (Waefeso 2:10). Matendo hayaumbi uumbaji mpya; uumbaji mpya huzaa matendo.

Kwa hiyo kuenenda kwa Kikristo huwa udhihirisho unaoonekana wa nafasi isiyoonekana.

Unyenyekevu, Upole, Uvumilivu

Maelezo ya kwanza ya Paulo ya kuenenda kwa kustahili si werevu, ujasiri, ustadi wa kimafundisho, au nguvu za miujiza. Ni "kwa unyenyekevu wote na upole, kwa uvumilivu, mkichukuliana katika upendo" (Waefeso 4:2).

Uroho wa Nee wakati mwingine hukumbukwa kwa dhana za juu — uzima wa ufufuo, mamlaka ya kiroho, mshindi, nafasi ya mbinguni. Lakini Agano Jipya hujaribu lugha yote iliyoinuka kwa unyenyekevu wa kawaida.

Unyenyekevu hukataa haja ya kuwa bora kuliko wengine. Upole ni nguvu iliyo chini ya utawala wa Mungu. Uvumilivu huwapa watu muda. Kuchukuliana hutoa nafasi kwa kazi ya neema ambayo haijakamilika ndani ya wengine.

Sifa hizi ni za lazima kwa sababu kanisa lina wenye dhambi waliokombolewa wanaobadilishwa. Theolojia yoyote ya kanisa inayotaka kila mtu awe rahisi kuishi naye kabla umoja hujawezekana kamwe haitazaa kanisa.

Paulo asema waaminio wapaswa kufanya "bidii kuuhifadhi umoja wa Roho katika kifungo cha amani" (Waefeso 4:3). Hawaumbi umoja; Roho ameuumba Mwili mmoja. Kazi yao ni kuuhifadhi.

Maono ya Nee ya kupinga madhehebu yalitwaa sana kutoka jambo hili. Hata hivyo Waefeso huweka uhifadhi wa umoja katika muktadha wa unyenyekevu, saburi, na upendo. Theolojia sahihi ya kanisa pasipo fadhila hizi hujipinga yenyewe.

Mtu aweza kubishana kwa shauku kwa ajili ya Mwili mmoja huku akiwatendea Wakristo wenzake kwa dharau. Kwa kufanya hivyo, anakana kwa mwenendo fundisho analotetea kwa maneno.

Mwili Mmoja, Roho Mmoja, Bwana Mmoja

"Mwili mmoja, na Roho mmoja... Bwana mmoja, imani moja, ubatizo mmoja; Mungu mmoja, naye ni Baba wa wote" (Waefeso 4:4-6).

Nee aliuchukua umoja huu kuwa wa kadiri. Wakristo hawawi wamoja kwa kujiunga na shirika lile lile; ni wamoja kwa sababu wanashiriki Kristo yule yule na Roho yule yule.

Kweli hii ina matokeo makubwa. Mwaminio wa madhehebu mengine ambaye kweli ni wa Kristo yu karibu zaidi nasi kiroho kuliko asiyeamini anayeshiriki utaifa wetu, siasa, elimu, au utamaduni. Kristo huumba udugu wa kina zaidi.

Nee alitaka mwenendo wa kanisa uukiri ukweli huo. Alipinga majina yaliyowagawa waaminio kulingana na waanzilishi au mafundisho ya pili. Maono yake huoana na ombi la Yesu "ili wote wawe na umoja" (Yohana 17:21).

Lakini umoja si sawa na kutojali mafundisho. Agano Jipya pia huliamuru kanisa kuilinda injili, kukataa mafundisho ya uongo juu ya Kristo, na kutekeleza nidhamu. "Imani moja" ina maudhui.

Changamoto ni kutofautisha mambo ya msingi yanayofafanua ushirika wa Kikristo na imani za pili ambazo kwazo waaminio waweza kutofautiana. Nee wakati mwingine aliuchora mstari huo kwa namna tofauti na Wakristo wengine, hasa kuhusu ubatizo, msingi wa kanisa la mahali, na ushirika wa meza. Historia ya vuguvugu lake mwenyewe huonyesha jinsi kazi hiyo ilivyo ngumu.

Kanuni ya kudumu ni kwamba ushirika wapaswa kuanza na yale Mungu aliyoyatenda katika kuwafanya waaminio kuwa wamoja, si na uwezo wetu wa kujenga taasisi kubwa vya kutosha kuwatosheleza.

Vipawa Hutolewa kwa Ajili ya Mwili

Paulo husonga kutoka umoja hadi tofauti: “Lakini kila mmoja wetu alipewa neema kwa kadiri ya kipimo cha kipawa chake Kristo” (Waefeso 4:7).

Mwili mmoja haumaanishi kufanana kila mtu. Kristo hugawa vipawa.

Nee alisisitiza sana utendaji-kazi wa kila kiungo. Viongozi peke yao hawaufanyi Mwili huku Wakristo wa kawaida wakihudhuria tu. Kila kiungo kina nafasi katika uhai na utumishi wa kanisa.

Waefeso huorodhesha mitume, manabii, wainjilisti, wachungaji na waalimu, waliotolewa “kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu, hata kazi ya huduma itendeke, hata mwili wa Kristo ujengwe” (Waefeso 4:12).

Uwekaji wa alama za usomaji na tafsiri ya mstari huu umejadiliwa, lakini msogeo mpana ni wazi: viongozi wenye vipawa huwakamilisha watakatifu, na Mwili hujengwa huku viungo vikitenda kazi.

Makusanyiko ya Nee yalijaribu kudhihirisha hili kupitia mikutano ya kushirikiana na huduma ya walei. Kanuni hubaki na maana hata katika makanisa yenye ibada zilizopangwa zaidi. Swali ni kama waaminio wanakamilishwa kuhudumu nje ya jukwaa.

Kanisa laweza kuwa na mahubiri bora na bado likawa changa ikiwa viungo havijifunzi kamwe kuomba pamoja na wanaoteseka, kueleza injili, kuwafunza waaminio wachanga, kupatanisha migogoro, kutumia vipawa vya rohoni, na kuwahudumia jirani.

Lengo ni “mtu mkamilifu, hata kufikia kimo cha utimilifu wa Kristo” (Waefeso 4:13). Ukomavu wa kiroho hupimwa kwa kufanana na Kristo, si kwa ustadi wa kitaasisi.

Si Watoto Wachanga Tena

Paulo anataka waaminio wawe “si watoto wachanga tena, tukitupwa huku na huku, na kuchukuliwa na kila upepo wa elimu” (Waefeso 4:14).

Nee aliishi katika ulimwengu wa Kikristo uliojaa vuguvugu, mipango ya kinabii, mafundisho ya utakatifu, miito ya kimisionari, madai ya kimadhehebu, na vikundi vipya vya kidini. Alisoma kwa mapana na yeye mwenyewe alikuwa mvumbuzi hodari wa kitheolojia. Kwa hiyo alijua thamani na hatari ya mambo mapya ya kiroho.

Uchanga huvutika kirahisi. Hukosea kwa kuchukua ukali kuwa ukweli, jambo jipya kuwa ufunuo, kujiamini kuwa mamlaka, na msamiati usio wa kawaida kuwa kina.

Jibu la Paulo si kutokuamini bali ukomavu kupitia kweli na upendo: “bali tuishike kweli katika upendo na kukua hata tumfikie yeye katika yote, yeye aliye kichwa, Kristo” (Waefeso 4:15).

Kweli pasipo upendo yaweza kuwa silaha. Upendo pasipo kweli huwa hisia tupu. Kukua kunahitaji vyote viwili.

Mstari huu pia hutoa ulinzi wa kumsoma Nee. Mafundisho yake yapaswa kujaribiwa, si kustaajabiwa tu. Jibu sahihi kwa mwalimu mwenye kipawa si uaminifu usio na uchambuzi bali utambuzi wa shukrani chini ya Maandiko.

Nee mwenyewe aliwahimiza waaminio walijue Neno. Hakuna mwanafunzi wa baadaye amheshimuye kwa kuvichukua vitabu vyake kama kanuni ya pili ya Maandiko.

Utoaji wa Kila Kiungo

Waefeso huuchora Mwili “ukiungwa na kushikamanishwa kwa msaada wa kila kiungo, kwa kadiri ya utendaji wa kila sehemu moja moja” (Waefeso

4:16).

Nee alipenda neno utoaji. Mahusiano ya Kikristo si viunganishi vya kiutawala tu. Viungo hupokea Kristo na kumhudumu Kristo mmoja kwa mwenzake.

Mfano huu hudokeza kutegemeana. Mkono uliotenganishwa na mwili hauwezi kubaki wa afya kwa kusisitiza haki zake za kibinafsi. Wala mwili hauwezi kuupuuza mkono.

Nee wakati mwingine alizungumza juu ya "utambuzi wa Mwili" — ufahamu kwamba uhai wa mtu na huduma yake vinakaa ndani ya kiumbe kikubwa zaidi. Hili lilimpinga mfanyakazi wa Kikristo aliyejitegemea anayejenga ufalme wa faragha.

Huduma ya Paulo mwenyewe huakisi kutegemeana. Alimhitaji Barnaba, Sila, Timotheo, Luka, Prisila na Akila, makanisa yaliyoomba na kutoa, na hata waaminio wasiotajwa waliomburudisha. Mamlaka ya kimtume hayakuondoa uhitaji.

Kwa viongozi, hili ni la kunyenyekesha. Kadiri huduma inavyoonekana zaidi, ndivyo inavyokuwa rahisi kudhani kwamba wengine ni upanuzi wa wito wa kiongozi. Waefeso hugeuza picha: kiongozi ni kiungo kimoja kitoacho kile Kristo akitoacho, huku akipokea utoaji wa wengine.

Mwili hukua "kwa kujijenga wenyewe katika upendo" (Waefeso 4:16). Upendo si wa mapambo. Ni hewa ya ukuaji hai.

Kuuvua na Kuuvaa

Paulo sasa huwa wa kimatendo sana. Waaminio wasienende tena "kama Mataifa waenendavyo, katika ubatili wa nia zao" (Waefeso 4:17). Wao "wamejifunza Kristo" kwa namna tofauti.

Kifungu hicho ni cha kushtua. Ukristo si kujifunza tu kanuni za Kikristo; ni kujifunza Kristo.

Paulo huelezea kuuvua utu wa kale na kuuvaa utu mpya, “ulioumbwa kwa namna ya Mungu katika haki na utakatifu wa kweli” (Waefeso 4:24).

Fundisho la Nee la Warumi 6 hujitokeza tena. Utu wa kale umesulubishwa pamoja na Kristo; kwa hiyo mwaminio huvua mwenendo unaohusiana na maisha ya kale na kuvaa mwenendo unaopatana na mapya.

Hili hujumuisha ukweli: “Kwa hiyo, mkiisha kuuvua uongo, semeni kweli kila mtu na jirani yake” (Waefeso 4:25).

Hujumuisha hasira inayonidhamishwa kabla haijawa kishikizo: “Iweni na hasira, ila msitende dhambi; jua lisichwe na uchungu wenu ungali haujawatoka” (Waefeso 4:26).

Hujumuisha kazi ya unyofu na ukarimu: “Mwibaji asiibe tena; bali afadhali afanye juhudi, akitenda kazi iliyo njema... apate kuwa na kitu cha kumgawia mhitaji” (Waefeso 4:28).

Mabadiliko ni ya ajabu. Mwibaji hakomi tu kuiba; mikono yake huwa vyombo vya ukarimu. Neema huelekeza upya uwezo.

Ulimi kama Chombo cha Neema

“Neno lo lote lililo ovu lisitoke vinywani mwenu, bali lililo jema la kumfaa mwenye kuhitaji, ili liwape neema wale wasikiao” (Waefeso 4:29).

Fundisho la Nee juu ya huduma ya kiroho hulifanya mstari huu kuwa wa kuchunguza hasa. Ikiwa utumishi wa Kikristo ni kuutoa uhai wa Kristo, maneno yapaswa kubeba neema.

Hili halimaanishi kwamba usemi lazima uwe wa upole daima kwa sauti. Yesu angeweza kukemea unafiki kwa ukali; Paulo angeweza kukabili kosa. Lakini hata marekebisho yapaswa kulenga kujenga badala ya kujionyesha.

Ulimi hufunua chanzo. Uchongezi waweza kuhisiwa kama ushirika lakini hubomoa. Kejeli yaweza kuficha dharau kama utani. Kujipendekeza

hulaghai. Kutia chumvi hutumikia sura. Kweli kali yaweza kutosheleza hasira badala ya kumrudisha ndugu.

Yakobo asema, "Kama mtu hakwazwi katika kunena, huyo ni mtu mkamilifu, awezaye kuuzuia na mwili wake wote" (Yakobo 3:2).

Mtu wa kiroho hujaribiwa katika usemi.

Mtindo mkali wa Nee mwenyewe uliathiri vizazi vya wasomaji. Hatari kwa wanafunzi ni kuiga uhakika bila kushiriki miaka yake ya kufinyangwa. Mamlaka ya kiroho hayaumbwi kwa kunena kwa uhakika.

Ulimi uliokomaa hutawalwa na kweli, upendo, wakati mwafaka, na mahitaji ya msikilizaji.

Kumhuzunisha Roho Mtakatifu

"Wala msimhuzunishe yule Roho Mtakatifu wa Mungu; ambaye kwa yeye mlitiwa muhuri hata siku ya ukombozi" (Waefeso 4:30).

Mstari huu huunganisha uhakika na wajibu. Roho humtia muhuri mwaminio hata ukombozi; hata hivyo mwaminio aweza kumhuzunisha.

Fundisho la kiibada la Nee liliweka umuhimu mkubwa juu ya usikivu kwa Roho. Aliamini kwamba kutotii kwa kudumu kwaweza kufifisha utambuzi wa kiroho.

Muktadha ni dhambi ya mahusiano: uchungu, ghadhabu, hasira, makelele, matukano, na nia mbaya. Twadhani wakati mwingine kwamba twamhuzunisha Roho hasa kwa kupuuza mazoezi ya kimafumbo. Paulo huweka onyo hilo miongoni mwa mahusiano ya kawaida ya kibinadamu.

"Tena iweni wafadhili ninyi kwa ninyi, wenye huruma, mkasameheane kama na Mungu katika Kristo alivyowasamehe ninyi" (Waefeso 4:32).

Uhai wa Roho huonekana kama msamaha.

Kipimo ni injili: "kama na Mungu... alivyowasamehe ninyi." Msamaha wa Kikristo si kujifanya kosa halikutokea, wala hauondoi daima matokeo au

kurejesha imani mara moja. Humaanisha kuachana na kisasi na kusonga kuelekea rehema tuliyoipokea sisi wenyewe.

Kwa Nee, maisha ya kanisa yalikuwa mojawapo ya madarasa makuu ya Mungu kwa mabadiliko kama hayo. Uroho dhahania ni rahisi hadi mtu mwingine anapotujeruhi.

Enendeni katika Upendo

"Basi mfuateni Mungu, kama watoto wapendwa; mkaenende katika upendo, kama Kristo naye alivyowapenda ninyi, akajitoa nafsi yake kwa ajili yetu" (Waefeso 5:1-2).

Kifungu "watoto wapendwa" tena hukita amri katika utambulisho. Twafuata kwa sababu twapendwa.

Fasili ya upendo ni kujitoa kwa Kristo. Upendo si mapenzi tu; huchukua umbo la msalaba.

Fundisho la Nee juu ya kuvunjika linahusika hapa. Utu wa nje huvunjwa si ili kumfanya mtu awe na huzuni au mlegevu bali kumweka huru kutoka kujipenda nafsi ili uhai wa Kristo uweze kuwafikia wengine. Kuvunjika kwa kweli huongeza upendo.

Paulo mara moja huulinganisha upendo na uasherati, uchafu, tamaa, machafu, maneno ya upuzi, na mzaha wa aibu (Waefeso 5:3-4). Upendo una mipaka ya kimaadili. Haubatizi tamaa.

Hili ni la maana katika zama ambazo mara nyingi hufasili upendo kama kuidhinisha shauku. Upendo wa Agano Jipya hutafuta wema wa mwingine chini ya kweli ya Mungu.

Kristo "alijitoa nafsi yake kwa ajili yetu." Msalaba hubaki kielelezo.

Enendeni kama Watoto wa Nuru

"Kwa maana zamani ninyi mlikuwa giza, bali sasa mmekuwa nuru katika Bwana; enendeni kama watoto wa nuru" (Waefeso 5:8).

Paulo hasemi tu kwamba waaminio walikuwa gizani; asema walikuwa giza. Wala hasemi tu kwamba wanamiliki nuru; wao ni nuru "katika Bwana." Utambulisho tena huzaa mwenendo.

"Kwa kuwa tunda la nuru ni katika wema wote na haki na kweli" (Waefeso 5:9).

Msisitizo wa Nee juu ya uhai wa ndani wa kiroho waweza kujaribiwa hapa. Chochote "uhai wa ndani" unachomaanisha, tunda lake lapaswa kuonekana kama wema, haki, na kweli. Mtu anayedai ushirika usio wa kawaida na Mungu huku akiishi kwa udanganyifu ameshindwa jaribio la Kibiblia.

"Wala msishirikiane na matendo yasiyozaa ya giza, bali lieni hata myatenge" (Waefeso 5:11). Upendo wa Kikristo hauhitaji kunyamaza kimaadili.

Hata hivyo kufichua lazima kuanze na sisi wenyewe. Ni rahisi kwa makanisa kulaani giza la nje huku wakiificha dhambi ndani. Kuenenda katika nuru hujumuisha kuungama na uwajibikaji.

Yohana asema, "Tukisema ya kwamba twashirikiana naye, tena tukienenda gizani, twasema uongo" (1 Yohana 1:6).

Uroho na uaminifu haviwezi kutenganishwa.

Enendeni kwa Uangalifu

"Basi angalieni sana jinsi mnavyoenenda; si kama watu wasio na hekima bali kama watu wenye hekima; mkiukomboa wakati kwa maana zamani hizi ni za uovu" (Waefeso 5:15-16).

Nee aliishi katikati ya machafuko ya ajabu: siasa za matwana wa vita, mapinduzi ya kizalendo, uvamizi wa Kijapani, vita vya wenyewe kwa wenyewe, ushindi wa Kikomunisti, kampeni za kiitikadi, kifungo. "Zamani hizi ni za uovu" halikuwa la kinadharia.

Hekima ilimaanisha kufahamu mapenzi ya Bwana katika hali zinazobadilika. Ilihitaji uangalifu badala ya hofu.

Paulo aendelea, "bali mjazwe Roho" (Waefeso 5:18). Kujazwa Roho huzaa ibada, shukrani, na kunyenyekeana.

Nee alisisitiza utimilifu wa kiroho, lakini alama za Paulo ni za kijumuiya na za kawaida kwa kushtua: kusemezana kwa zaburi na nyimbo na tenzi za rohoni; kushukuru; kunyenyekeana katika kumcha Kristo (Waefeso 5:19-21).

Maisha yaliyojazwa Roho hayathibitishwi kwa uzoefu usio wa kawaida tu. Yanaonekana katika ibada, shukrani, na mahusiano yaliyopangwa chini ya Kristo.

Ndoa na Siri ya Kristo

Waefeso huyatumia maisha ya kuenenda ya Kikristo kwenye ndoa. Kifungu hiki kimezua mjadala mkali, hasa kuhusu kunyenyekea na uongozi. Nee, aliyefinyangwa na mazingira yake ya kiutamaduni na kitheolojia, kwa kawaida aliusoma maandishi kwa maneno ya kimapokeo. Usomaji wa kisasa wenye uwajibikaji lazima uweke kifungu chote kikiwa kimekita kwenye kujitoa kwa Kristo.

"Enyi waume, wapendeni wake zenu, kama Kristo naye alivyolipenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake" (Waefeso 5:25).

Mamlaka yoyote mtu aaminiyo kwamba mume anayo, kielelezo chake ni Bwana-arusi aliyesulubishwa. Kristo halinyonyi Kanisa kwa faraja yake. Hujitoa mwenyewe kwa ajili ya utakatifu na wema wake.

Kifungu huanza kwa “mkinyenyekeana katika kumcha Kristo” (Waefeso 5:21). Ndoa ya Kikristo haiwezi kupunguzwa kuwa upendeleo upande mmoja na wajibu upande mwingine. Zote mbili ni za Kristo.

Msisitizo wa Nee wa baadaye juu ya mamlaka yaliyokabidhiwa lazima daima uwe chini ya kielelezo hiki. Mamlaka yanayojilinda kwa gharama ya mwingine yamekoma kufanana na Yesu.

Ndoa hatimaye ni ishara: “Siri hii ni kubwa; ila mimi nanena habari za Kristo na Kanisa” (Waefeso 5:32).

Uhusiano wa kidunia huelekeza mbali zaidi ya wenyewe.

Watoto, Wazazi, Wafanyakazi, Mabwana

Paulo huendelea katika mahusiano ya nyumbani. Watoto huwatii wazazi “katika Bwana” (Waefeso 6:1), huku baba wakionywa, “msiwachokoze watoto wenu; bali waleeni katika adabu na maonyo ya Bwana” (Waefeso 6:4).

Mamlaka tena yamefungwa na wajibu.

Paulo pia huwahutubia watumwa na mabwana ndani ya utaratibu wa kijamii wa karne ya kwanza. Maandishi haya kwa msiba yametumiwa vibaya kuhalalisha utumwa. Agano Jipya halitoi risala ya kisasa ya kupinga utumwa, lakini hupanda kanuni zinazodhoofisha umiliki wa kibinadamu: mabwana na watumwa wanashiriki Bwana mmoja mbinguni, na “hakuna upendeleo kwake” (Waefeso 6:9).

Matumizi kwa kazi ya kisasa hayapaswi kufuta tofauti ya kihistoria kati ya ajira na utumwa. Hata hivyo msisitizo wa Paulo kwamba kazi ifanywe “kana kwamba kwa Kristo” huipa hadhi kazi iliyofichika.

Nee alithamini uaminifu wa kawaida. Uhai wa kiroho haujafungwa kwenye mikutano. Mfanyakazi mezani, mzazi jikoni, mfanyabiashara

akifanya biashara kwa unyofu, mwanafunzi akisoma, na mtumishi akifanya kazi zisizoonekana wote wana uwanja wa kuenenda na Kristo.

Jaribio la fundisho la kiroho ni asubuhi ya Jumatatu.

Kristo Aishiye kupitia Sisi

Je, "enenda" humaanisha nini hatimaye kwa Nee? Halimaanishi kumwiga Yesu kwa nje kana kwamba ni kielelezo tu kilichosimama nje yetu. Humaanisha kumruhusu Kristo akaaye ndani adhihirishe uhai wake kupitia viungo vilivyojitoa.

Paulo asema, "si mimi tena ninayeishi, bali Kristo aishiye ndani yangu" (Wagalatia 2:20).

Lugha ya Nee yaweza kusikika kana kwamba utu wa kibinadamu hutoweka. Kibiblia, Paulo hubaki "mimi" hai: "uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani." Muungano hauangamizi utu; huupanga upya kuzunguka Kristo.

Mkristo aliyekomaa hawi mdogo wa kibinadamu bali hukua kuwa wa kibinadamu kwa kweli zaidi katika kufananishwa na sura ya Mwana. Uhai wa Kristo hauufuti mwelekeo, utamaduni, kumbukumbu, ubunifu, au wito. Huvitakasa.

Kwa hiyo "kumruhusu Kristo aishi" si ulegevu. Ni utii uliojaa imani katika kutegemea kusikoisha.

Kushindwa Njiani

Hakuna Mkristo aenendaye kwa ukamilifu. Hatari ya ujumbe wa "maisha ya ushindi" ni kwamba kushindwa kwaweza kuwa vigumu kukiri. Waaminio waweza kuhofia kwamba kuungama huthibitisha kwamba hawajaielewa siri.

Agano Jipya hutoa uhalisia bora. “Tukisema kwamba hatuna dhambi, twajidanganya wenyewe” (1 Yohana 1:8). Lakini mara moja: “Tukiziungama dhambi zetu, Yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu, na kutusafisha na udhalimu wote” (1 Yohana 1:9).

Neema haianzi tu kuenenda; neema hutururudisha tunapojikwaa.

Theolojia bora ya Nee huunga mkono hili. Damu ya Kristo hubaki msingi wa ushirika. Msalaba hubaki jibu la Mungu kwa nafsi. Roho hubaki chanzo chetu. Hatuvuki kamwe injili kuingia daraja bora la maisha ya Kikristo ambapo toba si ya lazima.

Kuenenda kwa kustahili hujumuisha kuungama kwa haraka.

Upendo kama Kipimo cha Mwisho

Picha ya Paulo ya ukomavu hufikia kilele tena na tena katika upendo. Hili hupatana na Agano Jipya lote.

“Nijapokuwa na imani yote, kiasi cha kuweza kuhamisha milima, kama sina upendo, mimi si kitu” (1 Wakorintho 13:2).

Mkristo aweza kuzielewa tofauti za Nee kati ya roho na nafsi, kushikilia imani thabiti juu ya kanisa la mahali, kuijua Warumi 6, kuzungumza juu ya uzima wa ufufuo, kufanya kanuni za imani, na bado kukosa ushahidi mkuu wa kimaadili wa uhai wa Kristo.

“Tunda la Roho ni upendo” (Wagalatia 5:22). Upendo husimama kwanza.

Upendo huvumilia katika mikutano, huwa mnyofu katika biashara, mwaminifu katika ndoa, mkarimu kwa mhitaji, mkweli katika mgogoro, mkaribishaji katika tofauti, jasiri kuelekea dhambi, na mwenye kusamehe baada ya jeraha.

Huku ndiko kuenenda.

Mwaminio aliyeketi huenenda katika ulimwengu wa kawaida akibeba tabia ya Yule ambaye ndani yake ameketishwa.

Lakini Waefeso una kitenzi kimoja zaidi. Mkristo hapokei tu na kuenenda. Anakaa katika ulimwengu wenye mashindano. Uovu hupinga makusudi ya Mungu. Kwa hiyo kanisa lazima lijifunze si tu kusonga mbele bali, katika nyakati za maamuzi, kukataa kurudi nyuma.

Neno la mwisho ni simama.

Kuenenda ni kwa Mahusiano Kabla ya Kuwa kwa Kushangaza

Wakristo mara nyingi huvutwa na uroho usio wa kawaida: miujiza, maono, utambuzi wa kinabii, misheni ya kishujaa, maombi makali. Waefeso 4-6 hutumia sehemu kubwa ya nguvu zake za kimaadili juu ya mahusiano.

Sema kweli. Fanya kazi kwa unyofu. Nena maneno yanayojenga. Samehe. Mpende mwenzi wako. Lea watoto bila kuwachokoza. Fanya kazi ya kawaida kana kwamba kwa Kristo.

Hili ni la maana kwa kumsoma Nee. Lugha yake yaweza kusikika iliyoinuka, lakini jaribio la "Kristo kama uhai" ni la kawaida.

"Mtu akisema, Nampenda Mungu, naye anamchukia ndugu yake, ni mwongo" (1 Yohana 4:20).

Uroho ulio juu zaidi lazima uustahimili meza ya chakula.

Kuenenda kwa Roho

Wagalatia hutoa mfano unaolingana na Waefeso: "Enendeni kwa Roho, wala hamtazitimiza kamwe tamaa za mwili" (Wagalatia 5:16).

Tunda lifuatalo ni la kimaadili na la mahusiano: upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi.

Lugha ya Nee ya roho huwa salama zaidi inapokitwa hapa. Ushahidi wa kuenenda kwa Roho si hisia ya ndani isiyo ya kawaida bali tunda linalofanana na Kristo.

Mtu anayedai utambuzi wa kiroho huku akikosa kiasi ana sababu ya kulihoji dai hilo.

Kuenenda kwa Kustahili katika Maisha ya Hadharani

Nee mara nyingi alijaribu kuliweka kanisa mbali na siasa za vyama, lakini wito wa Waefeso wa kuenenda kwa kustahili bado wahusu maisha ya hadharani. Wakristo hulipa kodi, hufanya biashara, hushika uraia, hukutana na dhuluma, na huathiri jamii.

"Enendeni kwa hekima mbele yao walio nje" (Wakolosai 4:5).

Ushuhuda wa hadharani wa kanisa hutegemea si tu yale linayoyasema juu ya Kristo bali jinsi waaminio wanavyoenenda wakati hakuna shughuli ya kidini waziwazi inayotokea.

Unyofu wa biashara, kuwatendea wafanyakazi, usemi juu ya wapinzani, uadilifu wa kingono, na kuwatunza maskini vyote ni sehemu ya kuenenda.

Kuenenda kwa Kustahili na Umbo la Kawaida la Utakatifu

Msisitizo wa Nee juu ya Kristo kama uhai waweza kusikika wa kimafumbo ukitenganishwa na nusu ya pili ya Waefeso. Paulo hataruhusu utengano huo. Nafasi ya mbinguni ya sura 1-3 huzaa kuenenda kwa kimatendo sana katika sura 4-6.

"Basi, mimi niliye mfungwa katika Bwana, nawasihi mwenende kama inavyostahili wito ule mlioitiwa" (Waefeso 4:1). Neno "basi" huunganisha mafundisho na mwenendo. Neema haiondoi maadili; huumba msingi pekee ulio thabiti kwao.

Sifa za kwanza Paulo azitajazo si vipawa vya kushangaza: unyenyekevu, upole, uvumilivu, na kuchukuliana katika upendo. Hili ni jaribio la kuchunguza uroho. Mwaminio aweza kuzungumza kwa ushawishi juu ya hali halisi za mbinguni huku akibaki asiye na saburi nyumbani, akijilinda katika mikutano, asiyetegemewa katika ahadi, au mkali kuelekea udhaifu. Paulo huipima hatua ya kuenenda pale watu wengine wanapoweza kuihisi.

Nee alirudi mara kwa mara kwenye kanuni kwamba Kristo lazima awe wa kimatendo. Ikiwa Kristo ni uhai wetu, basi uhai wake wapaswa kuzidi kuonekana katika usemi, fedha, ndoa, kazi, msamaha, ngono, na kuwatendea watu wenye kero.

Waefeso 4 huufanya ukweli kuwa wa kijumuiya: "mkiisha kuuvua uongo, semeni kweli kila mtu na jirani yake; kwa maana tu viungo, kila mmoja kiungo cha mwenzake" (Waefeso 4:25). Kusema uongo si kuvunja tu kanuni ya faragha; hujeruhi mwili wa mtu mwenyewe. Fundisho la Mwili huwa maadili ya unyofu.

Hasira hupokea utaratibu unaofanana. "Iweni na hasira, ila msitende dhambi; jua lisichwe na uchungu wenu ungali haujawatoka" (Waefeso 4:26). Paulo hajifanyi hasira haitokei kamwe. Huamuru isije ikawa eneo lililokaa la dhambi. Mtu wa kiroho si yule aliyejifunza kuipa hasira jina la "kinafsi" na kuikana. Ukomavu huipa hisia jina kwa kweli, huiweka chini ya Mungu, na hutafuta upatanisho.

Kazi pia huwa imegeuzwa. Mwibaji haambiwi tu akome kuiba bali afanye kazi "apate kuwa na kitu cha kumgawia mhitaji" (Waefeso 4:28). Neema hugeuza kupata kuwa ukarimu. Lengo ni zaidi ya maadili hasi; ni kusudi jipya.

Usemi lazima utoe neema: "Neno lo lote lililo ovu lisitoke vinywani mwenu, bali lililo jema la kumfaa mwenye kuhitaji" (Waefeso 4:29). Kigezo si tu kama kauli ni ya kweli kitaalamu. Je, hujenga kulingana na hitaji?

Kweli yaweza kufanywa silaha. Usemi wa Kikristo huunganisha kweli na upendo.

Waefeso 5 huongeza utakatifu wa kingono, matumizi ya hekima ya wakati, ibada, shukrani, na kunyenyekeana. Amri ya kujazwa Roho hufuatwa na kuimba, kushukuru, na mwenendo wa mahusiano. Maisha yaliyojazwa Roho hayajafungwa kwenye mikutano isiyo ya kawaida. Yanaifikia meza ya chakula.

Fundisho la Nee mwenyewe juu ya mahusiano ya familia liliakisi dhana za zama zake na lapaswa kusomwa kwa uangalifu. Matumizi yoyote ya maandishi ya nyumbani lazima yatawalwe na upendo wa kujitoa wa Kristo, hadhi ya kila mwaminio, na katazo la utawala wa kulazimisha. Kipimo cha Paulo kwa waume si haki bali msalaba: “Enyi waume, wapendeni wake zenu, kama Kristo naye alivyolipenda Kanisa, akajitoa kwa ajili yake” (Waefeso 5:25).

Kwa hiyo kuenenda kwa kustahili hulinda fundisho la Nee la kupumzika katika Kristo lisije likawa utulivu-tu. Neema huzaa juhudi, lakini juhudi imebadili mizizi. Mwaminio hatii ili apate kukubaliwa; hutii kwa sababu amekubaliwa katika Mpendwa. Hatengenezi uhai wa kiroho; hutoa viungo vyake kwa Mungu ambaye uhai wake tayari unatenda kazi ndani.

Hapa ndipo mfuatano maarufu wa Nee ulipo na busara ya kichungaji. Keti kwanza. Kisha enenda. Kugeuza mpangilio huumba usheria. Kuacha kuenenda huumba kutokuwa halisi.

Simama: Vita vya Kiroho na Ushindi

Kitenzi cha Tatu

Hatua ya mwisho katika usomaji wa Watchman Nee wa Waraka kwa Waefeso imefinyangwa katika neno moja: simama. “Vaeni silaha zote za Mungu, mpate kuweza kuzipinga hila za Shetani” (Waefeso 6:11).

Kubadilika kwa kitenzi kuna maana kubwa. Mwamini ameketishwa pamoja na Kristo, naye amejifunza kuenenda kwa jinsi inayoustahili wito huo. Lakini ziko nyakati ambazo amri kuu si kutimiza wala kusonga mbele. Ni kukataa kuondolewa mahali pake.

Nee alitafsiri vita vya kiroho kwa kutazama kutoka msimamo wa ushindi wa Kristo uliokamilika. Mkristo hapigani ili aumbe ushindi wa Kristo juu ya uovu. Yeye husimama katika ushindi ulioimarishwa kwa kifo, ufufuo, na kutukuzwa kwa Yesu.

Paulo amekwisha sema kwamba Kristo alifufuliwa “juu sana kuliko ufalme wote, na mamlaka, na nguvu, na usultani” (Waefeso 1:21). Vita vya sura ya sita haviwezi kutenganishwa na kutawazwa kwa sura ya kwanza. Ujasiri wa mwamini si nguvu zake mwenyewe za kiroho, bali ni ukuu wa Kristo.

Huu ndio mantiki iliyo nyuma ya msisitizo wa Nee: shika mahali pako kwa sababu mahali hapo ni pa Kristo.

Uhalisi wa Vita vya Kiroho

Wasomaji wa kisasa huyakaribia vita vya kiroho kwa mawazo tofauti kabisa. Baadhi ya Wakristo huhusisha karibu kila taabu na shambulio la pepo; wengine, kwa vitendo, huutenga uovu wa kiroho binafsi na mtazamo wao wa ulimwengu. Waraka kwa Waefeso hauruhusu ushirikina wala upunguzaji.

"Kwa maana kushindana kwetu sisi si juu ya damu na nyama; bali ni juu ya falme, na mamlaka, na wakuu wa giza hili, na majeshi ya pepo wabaya katika ulimwengu wa roho" (Waefeso 6:12).

Ni dhahiri kwamba Paulo anaamini uovu una sura ya kibinafsi na ya kiroho inayopita taasisi za wanadamu. Lakini pia hutumia sehemu kubwa ya Waraka kwa Waefeso kushughulikia mwenendo wa kawaida, mahusiano, kweli, kazi, ngono, msamaha, na hekima. Vita vya kiroho havichukui nafasi ya utii wa kawaida.

Nee aliishi katika ulimwengu ambapo mambo ya kiroho yalichukuliwa kwa uzito, naye alikuwa amewasoma waandishi waliokazia vita na Shetani. Mafundisho yake yaliwasaidia Wakristo wengi wa Magharibi kuurudia utambuzi wa kimaandiko kwamba mapambano ya kanisa hayawezi kuelezwa kwa saikolojia, siasa, au sosholojia peke yake.

Lakini utambuzi ni wa lazima. Maandiko hayawaaliki kamwe waamini katika udadisi wa kupita kiasi juu ya pepo. Mitume humhubiri Kristo, hushindana na majaribu, huomba, hutumia mamlaka pale inapohitajika, na kuelekeza fikira kwa Mungu. Kristo hubaki kuwa kitovu.

Kanuni iliyo salama zaidi ni rahisi: mchukue Shetani kwa uzito kadiri Maandiko yanavyofanya, lakini si kwa kumkaza kuliko Maandiko yanavyomkaza.

Hila za Shetani

Paulo hunena juu ya "hila za Shetani" (Waefeso 6:11). Neno hilo ladokeza mbinu, ujanja, au njia. Uovu si dhahiri sikuzote. Jaribu laweza kuja likiwa limejigeuza kuwa hekima, haki, ulazima, hofu, tamaa, au hata bidii ya kiroho.

Nee alikuwa macho hasa kwa hali ya kiroho ya bandia. Mwamini aweza kudhania mchachariko wa hisia kuwa ndiye Roho Mtakatifu, ukali kuwa ndiyo mamlaka, ulegevu kuwa ndio kujisalimisha, au mambo ya ajabu kuwa ndio ukomavu.

Dhamira hii ilijitokeza sana katika *The Spiritual Man*, ambapo Nee alijaribu kutofautisha kazi za roho, nafsi, mwili, na uvutano wa kipepo. Baadhi ya tofauti hizo zina uhakika na undani kuliko Maandiko yenyewe, nao wasomaji wapaswa kujizuia kuzigeuza kuwa mfumo wa uchunguzi. Hata hivyo, shauku ya kichungaji ni njema: si kila kinachohisi kuwa cha kiroho kinatoka kwa Mungu.

Yohana aamuru, "Wapenzi, msiiamini kila roho, bali zijaribuni hizo roho, kwamba zimetokana na Mungu" (1 Yohana 4:1).

Kujaribu huhitaji Maandiko, ukiri wa Kristo, tunda la maadili, hekima, na utambuzi wa jumuiya ya Kikristo. Hisia ya faraghani haijithibitishi kamwe kwa sababu tu ina nguvu.

Uongo wa Shetani wenye nguvu zaidi mara nyingi huwa na kweli ya kutosha ili usikike wa kuaminika. Jangwani alimnukulia Yesu Maandiko. Yesu akajibu Maandiko kwa Maandiko katika muktadha ufaao (Mathayo 4:1-11).

Kwa hiyo vita vya kiroho hujumuisha tafsiri sahihi ya Kimaandiko.

Kweli Viunoni

"Basi simameni, hali mmejifunga kweli viunoni" (Waefeso 6:14).

Silaha huanza na kweli. Hili ni la msingi. Kanisa halishindi udanganyifu kwa kuzua hisia zenye nguvu zaidi, bali kwa kujifunga katika uhalisi kama Mungu anavyoufunua.

Kweli katika Waraka kwa Waefeso ni ya kimafundisho na ya kimaadili. Wakristo huikiri kweli ya Injili nao husemezana kweli. Vita vya kiroho hudhoofishwa kila waaminio wanapouvumilia uongo katika maisha ya kawaida.

Kiongozi hawezi kutazamia nguvu katika maombi hali akipotosha hakika. Kanisa haliwezi kupigana vita na giza hali likificha udhalimu. Mkristo hawezi kuomba mamlaka ya kiroho hali akijijengea sura kwa kutia chumvi.

Maisha ya Nee mwenyewe yametafsiriwa kupitia masimulizi yanayoshindana vikali, hasa kuhusu shughuli zake za biashara, tuhuma za makosa ya kimaadili, mashtaka ya Kikomunisti, na kifungo cha baadaye. Mwandishi wa wasifu mwenye uwajibikaji lazima ajizuie na shauku ya hadithi rahisi ya ushujaa. Kweli humheshimu Kristo kuliko propaganda inavyomheshimu kiongozi wa Kikristo.

Kanuni ile ile hutumika kiroho. Tuko salama zaidi tunapoitamani kweli hata kweli inapotuaibisha.

Yesu alisema, "Tena mtaifahamu kweli, nayo hiyo kweli itawaweka huru" (Yohana 8:32).

Dirii ya Haki

Paulo aendelea, "na kuvaa dirii ya haki kifuani" (Waefeso 6:14).

Mapokeo ya Kikristo yameitafsiri hii kuwa ni haki ipokewayo katika Kristo na pia mwenendo wa haki utokao ndani yake. Waraka kwa Waefeso huunga mkono pande zote mbili. Waaminio wameokolewa kwa neema nao wameumbwa kwa ajili ya matendo mema.

Msisitizo wa Nee wa Injili huanza na kukubaliwa kunakohesabiwa. Mashtaka ya Shetani hayawezi kuupindua uhesabiwaji-haki. "Ni nani atakayewashitaki wateule wa Mungu? Mungu ndiye mwenye kuwahesabia haki" (Warumi 8:33).

Lakini maafikiano ya kimaadili huzua uwazi wa hatari halisi. Petro huwaonya waaminio wawe na kiasi na kukesha huku akiwaita wampinge Ibilisi "mkiwa thabiti katika imani" (1 Petro 5:9). Yakobo huunganisha kunyenyekea kwa Mungu, kumpinga Ibilisi, kumkaribia Mungu, kutakasa mikono, na kusafisha mioyo (Yakobo 4:7-8).

Kwa hiyo haki si ngao ya kichawi iitwayo kwa kanuni. Ni mwamini asimamaye katika haki ya Kristo huku akikataa dhambi apendayo.

Mafundisho ya Nee juu ya dhamiri hukaa hapa. Dhamiri safi hutoa uhuru wa kiroho. Dhambi iliyofichwa huzaa nia mbili.

Lakini dhamiri lazima ifundishwe na Maandiko. Watu wenye wasiwasi wa kupita kiasi waweza kujihisi na hatia juu ya jambo ambalo Mungu hakulikataza, hali watu wenye mioyo migumu waweza kuhisi hatia kidogo juu ya dhambi ya kweli. Neno huihukumu dhamiri; dhamiri si hakimu wa mwisho.

Miguu Iliyofungiwa Injili ya Amani

"Na kufungiwa miguu utayari tupatao kwa Injili ya amani" (Waefeso 6:15).

Ni jambo la kushangaza kwamba silaha hujumuisha Injili ya amani. Kanisa lililo shujaa si kanisa la magomvi. Utayari wake hutoka katika upatanisho uliotimizwa na Kristo.

Waefeso sura ya pili imekwisha tangaza, “kwa maana yeye ndiye amani yetu” (Waefeso 2:14). Yesu aliubomoa ukuta wa kutenganisha, akafanya amani kwa njia ya msalaba. Kwa hiyo vita vya kiroho haviwezi kuhalalisha uadui dhidi ya maadui wa kibinadamu.

“Kushindana kwetu sisi si juu ya damu na nyama.” Mstari huu wapaswa kuzuia kila jaribio la kuwafanya watu kuwa mapepo. Wapinzani wa kisiasa, wakosoaji wa kidini, watesi, jamaa wagumu, na majirani wenye uadui si adui wa mwisho.

Hatimaye Nee angeikumbana na serikali iliyomtia gerezani miaka ishirini. Maelezo ya Kikristo juu ya mateso yake yaweza kuulaani udhalimu bila kuwageuza watesi wa kibinadamu kuwa viumbe duni vya kuchukiwa.

Yesu aamuru, “Wapendeni adui zenu, waombeeni wanaowaudhi” (Mathayo 5:44).

Mashujaa wa Injili huchukua amani miguuni mwao.

Ngao ya Imani

“Zaidi ya yote mkiitwaa ngao ya imani, ambayo kwa hiyo mtaweza kuizima mishale yote yenye moto ya yule mwovu” (Waefeso 6:16).

Mafundisho ya Nee juu ya imani hayakuiona imani kama mchachariko wa kisaikolojia. Imani hutazama nje kwa Mungu na Neno lake.

“Mishale yenye moto” yaweza kuchukua namna nyingi: mashtaka, hofu, kutokuamini, aibu, jaribu, kukata tamaa, taswira zilizopotoka za Mungu, na mawazo ya ghafula yenye kusumbua. Ngao si kauli isemayo “Mimi ni hodari.” Ni tumaini katika tabia na ahadi ya Mungu.

Jibu la Yesu kwa jaribu lilianza tena na tena, “Imeandikwa.” Alimtumaini Baba kupitia Neno.

Imani haikatai hatari. Imani ya Abrahamu, asema Paulo, haikuhitaji kujifanya kwamba hali yake ni tofauti. Aliuangalia ufu wa mwili wake, hata

hivyo akamtumaini Mungu "mwenye kuwahuisha wafu, na kuyaita yale yasiyokuwako kana kwamba yaliyako" (Warumi 4:17).

Imani ya Kimaandiko ni uhalisi juu ya hali pamoja na uhalisi wa ndani zaidi juu ya Mungu.

"Kanuni ya imani" ya Nee katika huduma ilizuka kutoka usadikisho huu. Alitaka watumishi wamtegemee Mungu badala ya dhamana za kitaasisi. Zoezi hilo laweza kuwa la gharama, nayo hekima yataka kutambua kwamba Mungu aweza kuruzuku kupitia ajira ya kawaida, upangaji wa bajeti, zawadi, au taasisi. Imani haifasiliwi kwa mtindo mmoja wa kifedha. Hufasiliwa kwa kumtegemea Mungu ndani ya utii.

Chapeo ya Wokovu

"Tena ipokeeni chapeo ya wokovu" (Waefeso 6:17).

Akili ni uwanja mkubwa wa vita. Wokovu hulinda utambulisho na tumaini.

Mahali pengine Paulo huiita chapeo hiyo "tumaini la wokovu" (1 Wathesalonike 5:8). Tumaini la Kikristo si mawazo ya matamanio juu ya hali nzuri. Ni kutazamia kwa uhakika kunakotokana na ushindi wa mwisho wa Mungu.

Kifungo cha Nee hatimaye kingeondoa dalili za kawaida za kufaa. Mtu aliyejulikana kimataifa kwa huduma angeishi nyuma ya kuta za gereza, sauti yake ya hadharani ikiwa imeondolewa. Kama tumaini lingemtegemea matokeo yanayoonekana, miaka kama hiyo ingeweza kuonekana imepotea bure.

Injili hutoa upeo mwingine. "Kristo atakapofunuliwa, yeye aliye uzima wetu, ndipo na ninyi mtafunuliwa pamoja naye katika utukufu" (Wakolosai 3:4).

Hadithi ya Mkristo haihukumiwi mwisho wake kwa kifo, kushindwa kisiasa, kufeli kwa kazi, au kutoeleweka hadharani. Ufufuo ndio uwekao upeo wa mwisho.

Tumaini hili hulinda akili isikate tamaa bila kuhitaji matumaini ya kihisia juu ya historia.

Upanga wa Roho

Paulo hutaja silaha moja ya wazi ya kushambulia: “upanga wa Roho ambao ni neno la Mungu” (Waefeso 6:17).

Kujitoa kwa Nee kwa Maandiko maisha yake yote kwafaa hapa kwa asili. Upanga ni mali ya Roho; si akili ya mwanadamu tu ikiyatumia maandishi.

Lakini matumizi ya kiroho ya Maandiko si matumizi ya uzembe. Ibilisi naye alinukuu Maandiko katika simulizi la jaribu. Upanga wa Roho huhitaji tafsiri ya kweli.

Nyakati nyingine Wakristo hutumia mistari iliyotengwa kama maneno ya uchawi. Kielelezo cha Agano Jipya ni chenye utajiri zaidi. Yesu aliyafahamu Maandiko katika muktadha, katika utii, na katika uhusiano na mapenzi ya Baba. Paulo alihoji kutoka Maandiko. Watu wa Beroya waliyachunguza Maandiko. Timotheo aliambiwa alitumie neno la kweli kwa unyofu.

Mstari uliokaririwa waweza kuwa na nguvu wakati wa jaribu kwa sababu huileta akili chini ya kweli ya Mungu iliyofunuliwa. Lakini nguvu si silabi za kichawi; ni kweli inayoaminiwa kwa imani.

Nee alihimiza kusoma kwa kina, kutafakari, na kufahamu kiroho. Kusoma kwake mwenyewe kwa wingi pia hutukumbusha kwamba Maandiko yaweza kuangazwa na waalimu katika historia yote ya kanisa. Hatuhitaji kuchagua kati ya Biblia na vitabu vizuri; vitabu vizuri vyapaswa kuturudisha kwenye Biblia.

Maombi Nyakati Zote

Fungu la silaha humwagika mara moja katika maombi: “Kwa sala zote na maombi, mkiomba kila wakati katika Roho, mkikesha kwa jambo hilo na kudumu katika kuwaombea watakatifu wote” (Waefeso 6:18).

Vita vya kiroho si mkabala wa kutisha kimsingi. Ni maombi yanayodumu.

Nee aliamini kwa nguvu maombi kuwa ni kushiriki katika kusudi la Mungu. Katika baadhi ya mafundisho ya baadaye alinena juu ya nchi kupatana na mbingu—kwamba Mungu katika enzi yake huchagua kutenda kupitia maombi ya watu wake. Namna kamili ya kitheolojia yaweza kujadiliwa, lakini bila shaka Maandiko humpa maombi nafasi kubwa.

Yesu alifundisha, “Ufalme wako uje. Mapenzi yako yatimizwe, hapa duniani kama huko mbinguni” (Mathayo 6:10). Maombi humpatanisha mwamini na utawala wa Mungu.

Paulo aliwaomba Waefeso wamwombee “nipewe usemi ... niifunue kwa ujasiri siri ya Injili” (Waefeso 6:19). Cha kushangaza, mtume aliyefungwa haombi kwanza kufunguliwa bali ujasiri.

Ombi hili latangulia kuiona hali ya Nee mwenyewe ya baadaye. Uhuru ni wa thamani, nayo ni haki kuwaombea waaminio wanaoteswa wafunguliwe. Lakini ombi lililo la ndani zaidi ni kwamba Kristo aheshimiwe, ikiwa kwa uhai au kwa kifo.

Kufunga na Kufungua

Nyakati nyingine Nee aliviunganisha vita vya kiroho na maneno ya Yesu ya kufunga na kufungua. “Yo yote mtakayoyafunga duniani yatakuwa yamefungwa mbinguni; na yo yote mtakayoyafungua duniani yatakuwa yamefunguliwa mbinguni” (Mathayo 18:18).

Wakristo hulitafsiri fungu hili kwa namna tofauti, hasa kuhusu nidhamu ya kanisa, mamlaka ya kirabi, maombi, na vita vya kiroho. Matumizi ya Nee yangeweza kwenda hadi maombi yenye mamlaka dhidi ya kazi ya Shetani.

Njia ya kimaandiko yenye tahadhari ni ya hekima. Kanisa lina mamlaka halisi chini ya Kristo—kutangaza msamaha katika Injili, kutekeleza nidhamu kwa kadiri ya Maandiko, kuomba dhidi ya uovu, na kupinga ukandamizaji wa kipepo. Lakini waaminio si watawala wa kiroho wanaojitegemea wanaoamuru uhalisi kama wapendavyo.

Yesu asema, "Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani" (Mathayo 28:18). Mamlaka hubaki kuwa yake.

Mkristo hutumia mamlaka aliyokabidhiwa ndani ya utii kwa Mfalme peke yake.

Mamlaka juu ya Pepo Wabaya

Injili na Matendo huonyesha waziwazi Yesu na watumishi wake wakikabiliana na pepo. Mamlaka ya Kristo ni kamili. Wale sabini waliporudi, walifurahi kwamba pepo waliwatii kwa jina lake. Yesu aliigeuza furaha yao: "Furahini kwa sababu majina yenu yameandikwa mbinguni" (Luka 10:20).

Huu ni uwiano unaohitajika. Mamlaka ya kiroho ni halisi, lakini utambulisho katika neema ni mkubwa zaidi.

Nyakati nyingine wasomaji wa Nee huvutiwa na vita vya kiroho hasa kwa sababu vyaonekana vyenye nguvu. Agano Jipya kwa upatano humvuta mwamini mbali na kuvutiwa na nguvu kuelekea uaminifu kwa Kristo.

Matendo sura ya kumi na tisa hutoa onyo. Wana wa Skewa hujaribu kutumia jina la Yesu kama mbinu bila kuwa wake. Matokeo ni kushindwa kwa aibu. Mamlaka ya kiroho si kanuni.

Huduma iliyo salama zaidi kwa watu waliokandamizwa ni ile inayomkaza Kristo, iliyo na msingi wa kimaandiko, ya maombi, ya kiasi, na yenye uwajibikaji wa kichungaji. Wakristo wasidhani kwamba ugonjwa wa mwili au wa akili ni wa kipepo; Maandiko yenyewe hutofautisha ugonjwa na kupagawa na pepo katika mafungu mengi. Uangalizi wa kitabibu na wa kisaikolojia waweza kuwa zawadi za neema ya kawaida, wala hazipaswi kukataliwa kwa sababu sura ya kiroho inazingatiwa.

Msisitizo wa Nee juu ya mambo ya kiroho wapaswa kupanua utambuzi, si kuubana kuwa maelezo mamoja ya mateso ya wanadamu.

Mshtaki na Damu

Ufunuo humwita Shetani "mshitaki wa ndugu zetu" na husema kwamba waaminio walimshinda "kwa damu ya Mwana-Kondoo, na kwa neno la ushuhuda wao" (Ufunuo 12:10-11).

Mara kwa mara Nee alirudia damu ya Kristo kama jibu la mashtaka. Hii ni mojawapo ya dhamira zake zenye manufaa zaidi kichungaji.

Kuna tofauti kati ya kushtakiwa na dhamiri na kushtakiwa na adui. Kushtakiwa na dhamiri ni jambo mahususi, la kweli, nalo humsukuma mwamini kuelekea kuungama na kurudishwa. Mashtaka ya adui mara nyingi hayana uhakika, huponda, nayo yamekusudiwa kumfukuza mwamini mbali na Mungu.

Roho Mtakatifu husema, kwa maana yake, "Hii ilikuwa dhambi; ilete nuruni." Mshtaki husema, "Huna tumaini; jifiche."

Damu hujibu hatia na mashtaka vyote viwili. Dhambi iliyoungamwa haikanushwi; husafishwa.

"Tukiziungama dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na wa haki hata atuondolee dhambi zetu" (1 Yohana 1:9).

Imani haijitetei nafsi. Humwelekeza Kristo.

Kusimama Dhidi ya Hukumu ya Adhabu

Warumi sura ya nane huuliza mfululizo wa maswali ya ushindi: “Mungu akiwapo upande wetu, ni nani aliye juu yetu?” “Ni nani atakayewashitaki wateule wa Mungu?” “Ni nani atakayewahukumu adhabu?” (Warumi 8:31, 33-34).

Jibu la hukumu ya adhabu ni kifo, ufufuo, na maombezi ya Kristo.

“Kusimama” kwa Nee kwaweza kutumika hapa. Mwamini aweza kushawishika kurudi nyuma kutoka uwepo wa Mungu kwa sababu ya kushindwa kunakokumbukwa. Husimama si kwa kudai kutokuwa na hatia bali kwa kumdai Kristo.

Hili ni la maana hasa kwa dhamiri nyororo. Ibilisi aweza kutumia hata shauku ya kweli ya utakatifu ili kuzua kujichunguza kwa hofu ya kupindukia. Mkristo huanza kupima ubora wa toba, nguvu ya imani, kina cha hisia, hata Kristo atoweke nyuma ya uchambuzi wa kiroho wa nafsi.

Injili hutuita nje. “Sasa basi hakuna hukumu ya adhabu juu yao walio katika Kristo Yesu” (Warumi 8:1).

Simama hapo.

Kusimama Katika Mateso

Neno “simama” pia hupata kina cha kihistoria katika maisha ya Nee. Hatimaye angeikabili serikali iliyoazimia kupanga upya maisha ya kidini chini ya udhibiti wa itikadi. Wakristo wengi wa China walikabiliana na machaguo yasiyowezekana yaliyohusu shutuma za hadharani, kushiriki kisiasa, kujiandikisha kwa mashirika, na uaminifu kwa waaminio wenzao.

Hapakuwa na majibu rahisi. Wakristo walifanya maamuzi tofauti chini ya shinikizo la ajabu. Wengine walikubali maafikiano; wengine walipinga;

wengine walijaribu kushirikiana bila kuisaliti imani; wengine baadaye walitubu matendo waliyoyafanya kwa kulazimishwa.

Nee mwenyewe mwanzoni aliuongoza mwendo wake katika maandamano ya hadharani ya kuunga mkono utawala mpya katika kipindi cha Vita vya Korea, kwa mujibu wa uchunguzi wa hivi karibuni, huku bado akitafuta nafasi ya maisha ya kanisa. Baadaye alikamatwa, akawa shabaha ya mashtaka ya hadharani.

Kusimama hakuonekani sikuzote kama ukaidi wa kutisha. Gerezani, yaonekana Nee alifuata kanuni huku akikataa kumkana Kristo. Kunyenyekea utaratibu wa kiraia na uaminifu kwa Mungu vilikaa pamoja hadi vilipogongana.

Mitume walielezea mpaka huo waziwazi: “Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu” (Matendo 5:29).

Si Kushindana na Watu

Mateso huwashawishi waaminio kumfafanua mtesi kuwa ndiye adui. Waraka kwa Waefeso hukataa hili: “si juu ya damu na nyama.”

Hili halimaanishi kwamba wanadamu hawana hatia kimaadili au kwamba mifumo ya kisiasa iepuke hukumu. Maandiko huulaani udhalimu. Lakini Wakristo hawaruhusiwi kuwachukia watu chini ya bendera ya vita vya kiroho.

Stefano, alipokuwa akipigwa mawe, aliomba, “Bwana, usiwahesabie dhambi hii” (Matendo 7:60). Ombi lake huakisi la Yesu.

Kimya cha Nee cha baadaye hutuacha bila theolojia ya kina ya gerezani kutoka kalamu yake. Lakini ujumbe aliouhubiri kwa miongo mingi ulimpa msamiati wa kuteseka bila chuki: msalaba, kunyenyekea kwa Mungu, ufufuo, Mwili, mamlaka ya Kristo.

Mtesi ni mtu ambaye Kristo alikufa kwa ajili yake, hata anapotenda uovu.

Wakati Kusimama Kunamaanisha Kutotenda

Kuna sura nyingine ya neno la Nee. Baadhi ya vita vya kiroho hupotea kwa sababu waaminio hukimbilia matendo kwa hofu.

Israeli pale Bahari ya Shamu walimsikia Musa akisema, "Msiogope, simameni tu, mkauone wokovu wa Bwana" (Kutoka 14:13). Amri haikuwa ulegevu wa jumla; punde baadaye Israeli wangesonga mbele. Lakini kwanza ilibidi waikomeshe hofu ya wasiwasi.

Nee aliona raha ya Kikristo na kusimama kuwa vyenye uhusiano. Jitihada za nafsi mara nyingi huzuka wakati hali zinapokuwa za kutisha. Tunang'ang'ania kudhibiti.

Imani yaweza kuhitaji tendo, lakini hukataa tendo litokalo tu katika hofu isiyoamini.

Kanuni hii ni ngumu kwa viongozi. Matatizo hulipa jibu linaloonekana. Kusubiri kwaweza kuonekana udhaifu. Lakini Maandiko huonyesha tena na tena watumishi wa Mungu wakitafuta mwongozo wake kabla ya kutenda.

Kusimama huuliza: Je, Mungu ameamuru kweli kurudi nyuma? Kama sivyo, usiache mahali pako kwa sababu tu shinikizo ni kali.

Ushindi ni wa Bwana

Kinga iliyo ya ndani zaidi katika vita vya kiroho ni kwamba ushindi ni wa Kristo.

Msalabani Yesu "akiisha kuzivua enzi na mamlaka" "alizifanya kuwa mkogo kwa ujasiri, akizishangilia katika msalaba huo" (Wakolosai 2:15).

Taswira kamili imetafsiriwa kwa namna tofauti, lakini tangazo la Paulo ni wazi: nguvu zenye uadui hazina neno la mwisho. Kushindwa kwa Kristo kunavyoonekana huwa ndiko kushindwa kwao.

Theolojia ya Nee ya ushindi hukaa hapa. Mwamini hautengenezi ushindi kwa mchachariko wa kiroho. Hushiriki katika ushindi wa Kristo.

Hili hulinda dhidi ya hofu na kiburi. Hofu husema adui ni hodari mno. Kiburi husema mbinu yetu ya kiroho ndiyo inayotufanya wenye nguvu. Imani husema Kristo ni Bwana.

Silaha ni Tabia ya Kristo

Yawezekana kuisoma Waefeso sura ya sita kwa mawazo mengi kiasi kwamba silaha hujitenga na sehemu nyingine ya waraka. Lakini kila kipande hulingana na mambo yaliyokwisha elezwa: kweli, haki, amani, imani, wokovu, Neno, maombi.

Silaha si tambiko la siri. Ni Injili iliyovaliwa mwilini.

Mkristo aliye mkweli, mwenye haki, aliyepatanishwa, aaminiye, aliyejaa tumaini, aliyefinyangwa na Maandiko, na aombaye, amevaa silaha.

Hili linapatana sana na mafundisho bora ya Nee. Vita vya kiroho si kupiga kelele dhidi ya giza kimsingi. Ni kusimama katika uhalisi wa Kristo.

Keti, Enenda, Simama Pamoja

Vitenzi vitatu vya Nee vyafaa pamoja.

Tukijaribu kuenenda bila kuketi, utii huwa jitihada. Tukijaribu kusimama bila kuketi, vita huwa hofu au majivuno. Tukidai kuketi bila kuenenda, neema huwa kisingizio cha kutotii. Tukienenda bila kusimama, turudi nyuma kila upinzani ujapo.

Keti: ipokee kazi ya Kristo iliyokamilika.

Enenda: dhihirisha uzima wa Kristo.

Simama: kataa kuuacha ushindi wa Kristo.

Mtindo huu ni rahisi vya kutosha mwamini mpya kuukumbuka na wenye kina cha kutosha kuyafinyanga maisha yote.

Lakini maisha ya Nee mwenyewe yalikuwa yakimfundisha somo jingine. Hata Wakristo waelewao cheo, mwenendo, na vita waweza bado kumtumikia Mungu kwa nguvu ya kiasili yenye ukaidi. Chombo chenyewe lazima kishughulikiwe.

Dhamira kubwa ifuatayo ingekuwa mojawapo ya zenye kupenya zaidi: kuvunjwa kwa mtu wa nje na kufunguliwa kwa roho.

Mbinu ya Adui Iliyo ya Kawaida Zaidi

Vita vya kiroho vyaweza kusikika kama vya ajabu, lakini sehemu kubwa ya mafundisho ya Agano Jipya juu ya Shetani huhusu udanganyifu wa kimaadili wa kawaida. Shetani hudanganya, hushtaki, hujaribu, hutenganisha, naye hutafuta faida kupitia kutosamehe.

Paulo huwaambia Wakorintho wamsamehe na kumfariji mkosaji aliyetubu "Shetani asije akatushinda; kwa maana hatukosi kuzijua hila zake" (2 Wakorintho 2:11).

Hila katika muktadha huo si dhihirisho la kutisha; ni kanisa likishughulikia vibaya nidhamu na kurudishwa.

Hili hupa mafundisho ya Nee ya vita kitovu cha kimatendo. Ibilisi hupingwa Wakristo wanaposema kweli, kusamehe, kukataa uchungu, kubaki safi kingono, kupatana upesi, kufichua uongo, na kudumu katika maombi.

Kanisa litakalo mamlaka juu ya pepo huku likivumilia masengenyo limeyaelewa vibaya vita.

Mateso Si Sikuzote Shambulio

Kinga nyingine ni ya lazima. Si kila kizuizi ni upinzani wa Kishetani. Nyakati nyingine mlango uliofungwa ni maongozi ya Mungu. Nyakati nyingine kushindwa hutoka katika mipango mibovu. Nyakati nyingine ugonjwa ni wa kibiolojia. Nyakati nyingine mgogoro hutokana na kutokomaa kwetu wenyewe.

Paulo alitaka kusafiri kwenda Bithinia, "lakini Roho wa Yesu hakuwaacha waende" (Matendo 16:7). Mpango uliozuiwa waweza kutoka kwa Mungu.

Kwa hiyo utambuzi huuliza kabla ya kutangaza.

Wasomaji wa Nee wapaswa kujizuia na jaribu la kulifanya kila tatizo kuwa la kiroho. Vita vya kiroho ni halisi, lakini uhalisi una tabaka nyingi. Hekima yaweza kuhitaji maombi na daktari, upinzani wa kiroho na kuomba radhi, maombezi na utawala bora zaidi.

Kusimama Pamoja

Waraka kwa Waefeso hutumia lugha ya wingi. Mwamini aliyevaa silaha husimama kama sehemu ya kanisa. Taswira ya kijeshi ya Kirumi kwa asili hudokeza askari wakishika safu pamoja.

Upweke hulifanya jaribu kuwa hatari zaidi. "Afadhali kuwa wawili kuliko mmoja ... kwa maana wakianguka, mmoja wao atamwinua mwenzake" (Mhubiri 4:9-10).

Kwa hiyo fundisho la Nee la Mwili hukaa ndani ya mafundisho yake ya vita. Hatupigani kama mashujaa wa kiroho wa peke yao.

Vita vya Kiroho Bila Ushabiki wa Kiroho

“Basi simameni” ndiyo amri kuu ya mwisho katika usomaji wa Nee wa Waraka kwa Waefeso. Mwamini huketi katika Kristo, huenenda kwa jinsi iustahiliyo wito, naye husimama dhidi ya upinzani wa kiroho. Mpangilio huulinda vita dhidi ya hofu. Hatupigani ili tupate ushindi wa Kristo; tunasimama ndani ya ushindi uliokwisha timizwa.

Paulo asema, “Hatimaye, mzidi kuwa hodari katika Bwana na katika uweza wa nguvu zake” (Waefeso 6:10). Mahali pa nguvu pana maana. Mkristo haambiwi agundue nguvu za siri za nafsi bali atiwe nguvu katika Bwana.

Mafundisho ya Nee juu ya vita vya kiroho yaliwagusa Wakristo waliochukua kwa uzito lugha ya Agano Jipya juu ya Shetani, falme, mamlaka, jaribu, mashtaka, na udanganyifu. Nyakati nyingine wasomaji wa kisasa huanguka katika makosa yanayopingana. Mtazamo mmoja hupunguza kila taja la kiroho kuwa saikolojia au sosholojia. Mwingine huhusisha karibu kila taabu na shambulio la moja kwa moja la kipepo. Maandiko hayaruhusu upunguzaji wowote.

Paulo aweza kuhusisha shida na udhaifu wa kawaida, wapinzani wa kibinadamu, tamaa ya dhambi, udhalimu wa kimfumo, adhabu ya Mungu, au uingiliaji wa Kishetani kutegemea muktadha. Yakobo husema jaribu limeunganishwa na tamaa ya mtu mwenyewe (Yakobo 1:14). Petro humwelezea Ibilisi kuwa adui (1 Petro 5:8). Waebrania hunena juu ya adhabu ya kibaba (Waebrania 12:5-11). Hekima huuliza jamii ipi yafaa badala ya kulazimisha kila jambo katika maelezo mamoja.

Silaha za Mungu si za kichawi kwa namna ya kushangaza. Kweli, haki, utayari wa Injili ya amani, imani, wokovu, Neno la Mungu, na maombi ni mambo ya kawaida ya Kikristo. Paulo hawapi waaminio kanuni za siri za kuwatambua pepo. Huwaita wathibitike kwa kina katika Injili.

Mkanda wa kweli hujumuisha kweli halisi na maisha ya kweli. Udanganyifu hupoteza eneo pale waaminio wanapoukataa uongo. Dirii ya haki hukaa kwanza katika zawadi ya Mungu ya kuhesabia haki kisha hujitokeza katika mwenendo wa haki. Injili ya amani huisimamisha miguu katika vita ambavyo kamwe havipaswi kulifanya kanisa lisahau ujumbe wake. Imani huzima mashtaka kwa kuitumaini tabia ya Mungu. Wokovu huilinda akili kwa uhakika wa kusudi la Mungu la wokovu. Neno hujibu uongo. Maombi huyaweka vita vyote katika uhusiano na utegemezi.

Muundo huu husaidia kupima baadhi ya matumizi ya baadaye ya lugha ya Nee ya vita vya kiroho. Wakristo wasivutiwe na giza. Kitovu cha Agano Jipya ni Kristo, si Shetani. Wakolosai husema Kristo "akiisha kuzivua enzi na mamlaka" aliwafanya kuwa mkogo waziwazi, akizishangilia katika msalaba (Wakolosai 2:15). Adui ni halisi lakini si wa mwisho.

Wala lugha ya vita vya kiroho isitumike kuwafanya mapepo watu wanaotofautiana nasi. Mkosoaji si mtumishi wa Shetani papo hapo. Mpinzani wa kisiasa si enzi kwa sababu hiyo. Mwenzi wa ndoa anayeleta wasiwasi si lazima anatumiwa na adui. Waraka kwa Waefeso wenyewe husema kushindana kwetu si "juu ya damu na nyama" (Waefeso 6:12), jambo lipasalo kupunguza jaribu la kuwahesabu watu kuwa ndio adui.

Kusimama pia kuna sura ya kijumuiya. Viwakilishi na taswira ni mali ya jumuiya iliyovaa silaha. Askari wa Kirumi walikuwa hodari zaidi wakiwa katika safu. Upweke huwafanya waaminio kudhurika kwa mitazamo iliyopotoka na kukata tamaa kwa faragha. Kuungama, maombi, shauri la hekima, ibada, na Maandiko yanayoshirikiwa ni matendo ya vita kwa sababu huwaweka Wakristo wamefungwa nanga katika uhalisi.

Msisitizo wa Nee juu ya kusimama waweza kufupishwa hivi: mashtaka yasemapo Mungu amekuacha, simama katika Injili. Jaribu lisemapo dhambi haiepukiki, simama katika muungano na Kristo. Hofu isemapo

adui ndiye mtawala, simama katika ushindi wa Kristo. Kiburi kisemapo ushindi ni wako, simama katika nguvu za Bwana.

Lengo si maisha yaliyoshughulishwa na mapigano. Ni maisha yaliyotulia katika Kristo kiasi kwamba upinzani hauwezi kuyaondoa kwa urahisi kutoka kweli, upendo, utakatifu, na tumaini.

Kuvunjwa kwa Mtu wa Nje

Ujumbe Uliofuliwa Katika Mgogoro

Miongoni mwa mafundisho ya baadaye ya Watchman Nee yaliyo na uvutano mkubwa ni ujumbe uliochapishwa kwa Kiingereza chini ya vichwa kama vile *The Release of the Spirit* na *The Breaking of the Outer Man and the Release of the Spirit*. Lugha yake ni ya kipekee, lakini usadikisho wa kati wafikika: uzima wa Mungu waweza kukaa ndani ya mwamini hali nafsi ya kiasili ya mwamini ikibaki kizuizi cha kudhihirika kwake.

Nee hakuyafikia mafundisho haya katika ukavu wa mawazo. Miaka iliyozunguka Vita vya China na Japani, safari zake za kimataifa, kuhusika kwake na biashara ya dawa ya nduguye, mgogoro na wazee wa kanisa huko Shanghai, kusimamishwa kwa huduma ya hadharani, na kurudishwa hatimaye—yote yaliyakaza mafundisho hayo katika wasifu.

Uchunguzi wa hivi karibuni husisitiza kwamba kuhusika kwa Nee na biashara kukawa chanzo kikuu cha ubishani na kwamba wazee wa Shanghai walimtenga na huduma kwa miaka mingi. Wasifu wa awali wenye huruma nyakati nyingine huutafsiri tukio zima hasa kama dhabihu au kutoeleweka; maelezo yenye uadui yaweza kuwasilisha tuhuma kama hakika iliyothibitika. Mwanahistoria lazima aende kwa uangalifu zaidi. Lililo hakika ni kwamba kipindi hicho kilileta fedheha ya hadharani, mpasuko wa mahusiano, na kukatizwa kwa muda mrefu kwa huduma ya Nee ya kuhubiri.

Msisitizo wake wa baadaye juu ya kuvunjika ulizuka kutoka maisha ambamo kuwa na kipawa hakukumwokoa asipingwe, asihukumiwe, asizuiliwe, na asifanywe kuwategemea wengine.

Kwa hiyo fundisho hili huuliza swali ambalo viongozi waliofanikiwa hupenda kuliepuka: Je, ikiwaje kazi ya ndani zaidi ya Mungu katika mtumishi si kuongeza kufaa kwake bali kumshughulikia yule mtu atakaye kufaa?

Hazina na Chombo cha Udongo

Mara kwa mara Nee alirudia maneno ya Paulo: "Lakini tunayo hazina hii katika vyombo vya udongo, ili kuonyesha ya kuwa uwezo huo upitao kiasi ni wa Mungu, wala si wetu" (2 Wakorintho 4:7).

Hazina ni Kristo. Chombo ni cha kibinadamu.

Wasiwasi wa Nee haukuwa kukidharau chombo. Chombo cha udongo chafaa hasa kwa sababu hushika hazina. Tatizo huzuka chombo kinapojivutia nadhari au kinapozuia hazina isidhihirike.

Alitumia lugha ya "mtu wa nje" na "mtu wa ndani." Maneno haya huingiliana na msamiati wa Paulo lakini hayapaswi kuchukuliwa moja kwa moja kuwa makundi kamili ya kiufundi ambayo Paulo alikusudia. Nee aliyakuza kuwa saikolojia ya kiroho: mtu wa nje hujumuisha akili ya kiasili, hisia, na utashi kama zifanyavyo kazi kwa kujitegemea; mtu wa ndani ni roho ya mwanadamu iliyozaliwa upya ambayo kupitia hiyo Roho Mtakatifu humdhihirisha Kristo.

Istilahi hizo zaweza kusaidia zikitumiwa kama ramani ya kimfano. Huwa hatari ikiwa kila itikio la kibinadamu hupangwa kwa nguvu katika vyumba ambavyo Maandiko yenyewe hayavifafanui kwa unadhifu kiasi hicho.

Kitovu cha kimaandiko ni rahisi zaidi. Paulo hutaka “uzima wa Yesu” “udhihirishwe katika miili yetu ipatikanayo na mauti” (2 Wakorintho 4:11). Uzima ni wake; mwili upatikanao na mauti ni wetu.

Chembe ya Ngano

Taswira ya Yesu katika Yohana sura ya kumi na mbili ikawa ya kati kwa Nee: “Chembe ya ngano isipoanguka katika nchi, ikafa, hukaa hali iyo hiyo peke yake; bali ikifa, hutoa mazao mengi” (Yohana 12:24).

Katika muktadha, Yesu hunena kwanza juu ya kifo chake mwenyewe. Njia ya Mwana kuelekea kuzaa matunda hupita msalabani. Kisha huutumia mfano huo kwa uanafunzi: “Yeye apendaye maisha yake atayapoteza; naye ayachukiaye maisha yake katika ulimwengu huu atayasalimisha hata uzima wa milele” (Yohana 12:25).

Nee aliona ganda la chembe kama picha ya nafsi ya kiasili inayoufunga uzima ndani. Ganda halifunguliwi kwa kupambwa; huvunjwa kwa njia ya kifo.

Hili likawa mojawapo ya lawama zake kali zaidi juu ya ukuaji wa kiroho wa juujuu. Mara nyingi Wakristo hujaribu kuliboresha ganda. Tunasitawisha tabia zinazohusishwa na utakatifu, tunaipokea lugha ya kidini, tunajifunza mbinu za kuhubiri, na kudhibiti mwenendo wa nje. Haya yaweza kuwa na thamani, lakini si lazima yamdhihirishe Kristo.

Kuzaa matunda huhitaji jambo la ndani zaidi: dai la nafsi la kujitegemea lazima livunjwe.

Kuvunjika si Nini

Lugha ya kuvunjika imetumiwa vibaya katika jumuiya za Kikristo. Viongozi wamewaambia washiriki wenye maswali kwamba kupinga kwao

kwathibitisha kuwa hawajavunjwa. Mifumo yenye dhuluma imeionyesha fedheha kuwa ni ukuzaji wa kiroho. Waathirika wamehimizwa kuvumilia madhara ili wajifunze kunyenyekea.

Matumizi kama hayo hupingana na tabia ya Kristo.

Kuvunjika kwa kimaandiko si kuiangamiza tabia ya mtu. Si kupoteza uwezo wa kutenda, kukandamiza dhamiri, au utii usio na masharti kwa mamlaka ya kibinadamu. Hakumaanishi kukubali jeuri, unyonyaji wa kingono, udanganyifu, au uhalifu kwa kimya.

Yesu alikuwa mpole, lakini aliwakabili viongozi wa dini. Paulo alinyenyekea mamlaka halali lakini akakata rufaa kwa uraia wake wa Kirumi. Daudi aliiheshimu cheo cha Sauli hali akiukimbia mkono wa Sauli wa kumuua. Watu wa Beroya waliyajaribu mahubiri ya mitume.

Kwa hiyo fundisho la Nee lazima lisomwe chini ya mipaka wazi ya kimaandiko. Mungu huvunja kiburi, kujitosheleza, ukaidi, kujilinda, na nguvu ya kujitegemea. Havitakasi udhibiti wa nguvu wa viongozi wa Kikristo.

Mtu aliyevunjwa kweli huwa huru zaidi kumtii Mungu, si asiyeweza zaidi kutambua mema na mabaya.

Yakobo huko Penieli

Mara nyingi Nee alipata picha za kimaandiko za kuvunjika katika maisha ya watumishi wa Mungu. Yakobo ni miongoni mwa zilizo wazi zaidi.

Hadithi ya Yakobo imejaa kung'ang'ania. Anajadiliana, anafanya hila, anakimbia, anakusanya, na kujilinda. Pale Yaboki hushindana usiku kucha. Yule Mtu wa ajabu auugusa ugaga wa paja la Yakobo, akiuteguza chanzo cha nguvu za mwili. Yakobo huondoka akichechemea (Mwanzo 32:24-31).

Taswira hiyo ilimvutia sana Nee. Mtu mwenye nguvu huwa dhaifu mahali pa nguvu za kiasili, hata hivyo hupokea baraka na jina jipya.

Kuchechemea kwaweza kuwa aina ya neema kunapotuzuia tusirudi bila kuuliza kwenye kujitegemea.

Paulo huelezea “mwiba wake katika mwili” kwa namna tofauti lakini kwa matokeo yanayohusiana. Aliomba mara tatu uondolewe. Kristo alijibu, “Neema yangu yakutosha; maana uweza wangu hukamilishwa katika udhaifu” (2 Wakorintho 12:9).

Paulo ahitimisha, “nikiwa dhaifu ndipo nilipo na nguvu” (2 Wakorintho 12:10).

Theolojia ya Nee ya kuvunjika iko katika hali yake bora inapowasaidia Wakristo kuuona udhaifu si kama kushindwa kwa moja kwa moja bali kama mahali ambapo neema huwa ya kutosha.

Kuanguka kwa Petro

Petro hutoa picha nyingine. Kwa ujasiri humwambia Yesu, “Ijapo ni lazima nife pamoja nawe, sitakukana kamwe” (Mathayo 26:35). Saa chache baadaye humkana mara tatu.

Upendo wa Petro ulikuwa wa kweli, lakini kujijua kwake kulikuwa kwa juujuu. Aliamini kwamba unyofu huhakikisha nguvu.

Kuanguka kulikuwa kwa kuhuzunisha, hata hivyo kulifichua kujiamini. Baada ya ufufuo Yesu hamtupi Petro. Humrejesha na kumkabidhi kondoo.

“Ulipokuwa kijana, ulijifunga mwenyewe, ukaenda utakako; lakini utakapokuwa mzee, utainyosha mikono yako, na mwingine atakufunga, na kukuchukua usikotaka” (Yohana 21:18).

Hatua kutoka kujiongoza hadi uanafunzi uliojisalimisha hufanana na dhamira ya Nee.

Kuvunjika hakumfanyi Petro asiyefaa. Humfanya afae kwa namna nyingine. Mtume aliyewahi kujivuna uaminifu bora baadaye huandika,

“Mungu huwapinga wenye kiburi, bali huwapa wanyenyekevu neema” (1 Petro 5:5).

Uzoefu umeingia katika fundisho.

Uwezo wa Kiasili na Kufaa Kiroho

Fundisho la Nee ni lenye changamoto hasa kwa watu wenye vipawa. Uwezo wa kiasili waweza kumpeleka mtu mbali kwa ajabu katika kazi ya Kikristo. Akili yaweza kutunga mahubiri. Mvuto waweza kukusanya makutano. Ustadi wa uongozi waweza kujenga mashirika. Kipawa cha muziki chaweza kuongoza ibada. Huruma yaweza kuleta uvutano wa kichungaji.

Hakuna kati ya uwezo huu ulio mbaya. Ni zawadi za maongozi ya Mungu. Tatizo ni kujitegemea.

Musa “akafundishwa hekima yote ya Wamisri” naye alikuwa “hodari wa maneno na matendo” (Matendo 7:22). Hata hivyo jaribio lake la awali la kuwakomboa Israeli kwa tendo la nafsi liliishia uhamishoni. Miongo kadhaa baadaye hurudi akijua udhaifu wake.

Nee angesema kwamba Mungu si lazima auondoe uwezo wa kiasili; huupitisha katika kifo na ufufuo hata uwe mtumishi badala ya chanzo.

Huduma ya Paulo huonyesha hili. Elimu yake, uwezo wake wa kuwaza, uraia wake wa Kirumi, asili yake ya Kiyahudi, na ustadi wake wa usemi vilibaki vyenye kufaa. Hata hivyo hukataa kujiamini “katika mwili” (Wafilipi 3:3). Mali hizo si tena msingi wa utambulisho.

Hii ni tofauti muhimu. Ukuzaji wa Kikristo hauhitaji kujifanya kwamba uwezo ni kutokuwa na uwezo. Huhitaji kukataa kuufanya uwezo kuwa mahali pa kutumainia.

Nidhamu ya Hali za Maisha

Mtu wa nje huvunjwaje? Nee alisisitiza nidhamu ya Roho Mtakatifu kupitia hali za maisha.

Maisha huleta vikatizo tusivyovichagua: ugonjwa, kutoeleweka, mipango iliyochelewa, wafanyakazi wenzetu wagumu, ukomo wa kifedha, lawama, mizigo ya jamaa, milango iliyofungwa, kushindwa, kusubiri, na hasara. Nee aliamini kwamba Mungu huzitumia hali kama hizo kuifichua nafsi na kumfinyanga Kristo.

Warumi 8:28 husema, "katika mambo yote Mungu hufanya kazi pamoja na wale wampendao katika kuwapatia mema". Mstari ufuatao hufafanua hayo mema: kufananishwa "na mfano wa Mwana wake" (Warumi 8:29).

Hili halimaanishi kwamba kila tukio ni jema. Mateso, usaliti, magonjwa, na udhalimu havipati jina jipya la kuitwa mema. Humaanisha kwamba Mungu aweza kutenda kupitia mambo yote kuelekea kusudi la ukombozi.

Njia ya Nee yaweza kuwa ya kuamini majaliwa kwa upofu ikitumiwa vibaya, kana kwamba Wakristo hawapaswi kamwe kubadilisha hali ngumu kwa sababu kila kizuizi lazima kiwe mpango wa kinidhamu wa Mungu. Maandiko hayafundishi hivyo. Paulo aliyakimbia mateso nyakati fulani, akakata rufaa kwa Kaisari, akabadilisha mipango ya safari, akakusanya michango, na kutatua matatizo kwa bidii.

Swali lenye hekima zaidi si, "Je, ni lazima nibaki katika kila ugumu?" bali, "Mungu anafinyanga nini ndani yangu kupitia hali hii, hata ninapotafuta itikio la uaminifu?"

Msalaba Uliotumiwa na Roho

Nee alitofautisha msalaba wa kihistoria wa Kristo na utumiaji wa sasa wa Roho wa msalaba kwa maisha ya nafsi ya mwamini. Kifo cha Kristo ni cha mara moja tu kwa ajili ya wote; uanafunzi wa Kikristo huhusisha kuchukua msalaba kila siku.

Yesu asema, "Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake kila siku, anifuate" (Luka 9:23).

Msalaba huu wa kila siku si upatanisho. Hatuongezi kitu kwenye dhabihu ya Kristo. Ni kujisalimisha kwa vitendo kwa utawala wa nafsi.

Roho Mtakatifu aweza kuweka kidole juu ya tamaa, chuki, sifa, usalama wa kifedha, hitaji la kudhibiti, shauku ya mapenzi, kiburi cha kimafundisho, au msisitizo wa kutaka kueleweka. Msalaba huwa halisi popote utii unapogharimu ubinafsi.

Nee alielewa kwamba kujiweka wakfu kwa maneno tu ni rahisi. Twaweza kumwambia Mungu, "Kila kitu ni chako," hali tukikitetea kitu fulani kwa nguvu kinapoguswa.

Kipimo cha kujisalimisha huja mahali pa mgongano.

Kuvunjika na Wororo

Kejeli ya kawaida huwaza "Mkristo aliyevunjwa" kama mkali, asiye na furaha, na aliyefifishwa kihisia. Fundisho la Nee la baadaye huelekeza upande wa kinyume. Kuvunjika kwapaswa kuzaa unyumbufu na wororo.

Ganda gumu la nje humfanya mtu awe mgumu kumkaribia. Lazima awe sahihi, hawezi kuomba radhi, hujibu kwa kujitetea, hufasiri masahihisho kama shambulio, na hulinda sura yake. Mtu aliyevunjwa aweza kusikiliza.

Yakobo huelezea hekima itokayo juu kuwa “safi, tena ni ya amani, ya upole, tayari kusikia maneno ya watu, imejaa rehema na matunda mema” (Yakobo 3:17).

“Tayari kusikia maneno ya watu” ni kipimo bora cha ukomavu wa kiroho. Je, twaweza kushawishika? Je, twaweza kujifunza? Je, twaweza kubadili nia zetu bila kujihisi tumeangamizwa?

Utu wenye nguvu wa Nee mwenyewe na historia yake ya uongozi huifanya kanuni hii kuwa yenye kugusa hasa. Hakuna mwalimu wa Kikristo aliyeyaishi mafundisho yake kwa ukamilifu. Thamani ya fundisho haitegemei masimulizi ya kusifusifu.

Injili huwafinyanga watu wawezao kutubu.

Huduma ya Uzima

Nee alitofautisha huduma isambazayo habari na huduma iwasilishayo uzima. Tofauti hiyo yaweza kusikika kama fumbo, lakini Wakristo wa kawaida hulitambua jambo hilo. Watu wawili waweza kunena maneno yaliyo ya kweli sawasawa, hata hivyo mmoja hunena kutoka uhalisi uliojaribiwa na mwingine hunena tu kutoka maarifa ya kuazima.

Paulo husema juu ya mitume, “Basi mauti hutenda kazi ndani yetu, bali uzima ndani yenu” (2 Wakorintho 4:12).

Huduma ina mtindo wa msalaba: mtumishi hukubali kushughulikiwa kwa gharama ili wengine wapokee uzima.

Wazazi hulijua hili. Baba huacha usingizi, fedha, starehe, na ubinafsi ili watoto wasitawi. Wachungaji huchukua mizigo isiyoonekana na makutaniko. Wamisionari husalimisha mazoea. Rafiki huvumilia usumbufu ili wabaki wapo katika mateso.

Msalaba huufanya upendo kuwa wa gharama.

Nee aliamini kwamba mara nyingi Mungu hufanya kazi ya ndani zaidi ndani ya mjumbe kabla ya kukabidhi huduma ya ndani zaidi kupitia mjumbe. Hii si mlinganyo wa kiufundi—mateso hayazai hekima kiotomatiki—lakini mateso yanayopokewa kwa imani yaweza kuzaa huruma, saburi, na mamlaka bila ukali.

Wakati Maarifa Yanapokuwa Uzoefu

Maisha ya Nee ya kusoma yalikuwa ya ajabu. Lakini alizidi kutofautisha kweli ijulikanayo kwa vitabu na kweli ijifunzwayo kwa uzoefu.

Ayubu husema baada ya taabu yake, "Nilikuwa nimesikia habari zako kwa kusikia kwa sikio; bali sasa jicho langu linakuona" (Ayubu 42:5).

Tofauti si kwamba theolojia ya awali ya Ayubu ilikuwa ya uongo kabisa. Alijua mambo ya kweli juu ya Mungu. Mateso yalimleta katika ubora tofauti wa kukutana.

Wakristo waweza kusoma juu ya neema hadi kushindwa kunapoifanya neema kuwa ya lazima. Waweza kuchunguza msamaha hadi usaliti unapoudai. Waweza kufundisha majaliwa hadi mipango inapoporomoka. Waweza kuhubiri ufufuo hadi kitu wapendacho kinapokufa.

Uzoefu haubadilishi Maandiko; hutoa muktadha ambamo Maandiko huwa mazito kimaisha.

Nee alitaka wahudumu ambao maneno yao yamepita katika maisha.

Ubishani wa Biashara ya Dawa

Wakati wa kipindi cha vita Nee alihusika katika biashara ya dawa iliyounganishwa na nduguye. Yaonekana alikusudia, angalau kwa sehemu kubwa, kuzalisha rasilimali kwa ajili ya watumishi wa Kikristo wakati wa

msukosuko mkali wa kiuchumi. Hata hivyo uamuzi huo uliibua ubishani ndani ya kanisa la Shanghai.

Uchunguzi wa hivi karibuni huelezea upinzani kutoka kwa wazee, tuhuma kuhusu mwenendo wake, na kutengwa kwa muda mrefu na huduma ya hadharani. Vyanzo vya zamani vya mwendo huwasilisha tukio kwa msisitizo tofauti. Ushahidi uliopo haustahilishi hukumu ya kijinga katika wasifu wa kidini.

Liwezalo kusemwa ni kwamba biashara ilifichua mvutano katika mtindo wa Nee wa kazi ya kiroho. Mfanyakazi wa Kikristo wa muda wote apaswaje kuhusiana na biashara? Je, faida za biashara zaweza kusaidia huduma bila uvutano wa biashara kuiharibu huduma? Ni kiwango gani cha uwazi kinachohitajika masilahi ya binafsi, ya jamaa, na ya kanisa yanapokutana?

Agano Jipya halikatazi biashara. Paulo mwenyewe alishona mahema. Lidia alikuwa mfanyabiashara. Mithali huheshimu bidii. Lakini fedha huzua vipimo vya nia na utawala.

Uzoefu wa Nee ni wa manufaa hasa kwa sababu hupinga makundi ya kimapenzi. Kiongozi wa kiroho aweza kufanya maamuzi yenye ubishani hali akiitafuta kazi ya Mungu kwa unyofu. Nia njema haiondoi hitaji la uwajibikaji.

Kwa huduma za kisasa, somo ni wazi: uaminifu wa kiroho wapaswa kuandamana na uwazi wa kifedha, usimamizi huru, sera zilizoandikwa, na ushughulikiaji wa uwazi wa migongano ya masilahi.

Kuvunjika hujumuisha utayari wa kuwajibika.

Miaka Sita ya Kimya

Kwa mhubiri, kutengwa na mimbari kwaweza kuhisiwa kama kupoteza utambulisho. Huduma ya hadharani ya Nee ilikatizwa kwa miaka kadhaa.

Witness Lee na wengine baadaye walicheza fungu katika kurudishwa kwake.

Miaka hiyo ina maana kwa sababu ilimnyima Nee njia dhahiri ya vipawa vyake. Hakuweza tu kufafanua uaminifu kuwa ni kuhubiri mahubiri zaidi.

Viongozi wengi wa Kikristo hugundua jinsi utambulisho ulivyofungamana kwa kina na kufaa pale tu kufaa kunapoondolewa. Kustaafu, ugonjwa, kashfa, kutunza wagonjwa, kizuizi cha kisiasa, au mabadiliko ya kimuundo yaweza kufichua mlinganyo huo: kama sifanyi huduma, mimi ni nani?

Injili hujibu kabla ya wito. Mwamini ni mtoto wa Mungu katika Kristo.

Yesu aliwaita wanafunzi kwanza "wapate kuwa pamoja naye, tena apate kuwatuma kwenda kuhubiri" (Marko 3:14). Kuwa pamoja na Kristo hutangulia kutumwa.

Kipindi ambacho huduma ya hadharani hupungua chaweza bado kuwa na kazi ya Mungu.

Kurudi Kwenye Huduma

Hatimaye Nee alirudi kwenye huduma ya hadharani mwishoni mwa miaka ya 1940. Fundisho lililohusishwa na kurudishwa kwake lilielekezwa na dhamira za kujisalimisha, uratibu, maisha ya Mwili, na kuvunjwa kwa nguvu ya kiasili.

Kiongozi aliyerudishwa hapaswi kurudi bila kubadilika. Kurudishwa si kupata jukwaa tu tena. Kwapaswa kujumuisha kweli, toba pale inapohitajika, upatanisho pale iwezekanapo, na mifumo ya maisha iliyobadilika.

Kumbukumbu za kihistoria kuhusu kurudi kwa Nee ni tata, lakini ujumbe wa kitheolojia aliobeba baadaye ulisisitiza hasa sifa ambazo kipindi cha mgogoro kingeweza kuzaa.

Kanuni ya Paulo ya kurudisha ni ya upole: "Ndugu zangu, mtu akighafilika katika kosa lo lote, ninyi mlio wa Roho mrejezeni upya mtu kama huyo kwa roho ya upole; ukijiangalia nafsi yako, usije ukajaribiwa wewe mwenyewe" (Wagalatia 6:1).

Hakuna arejeshaye kutoka mahali pa ubora.

Kuvunjika na Mamlaka

Nee alizidi kuunganisha kuvunjika na mamlaka ya kiroho. Mtu aliye salama zaidi kukabidhiwa mamlaka ni yule ambaye utashi wake wa nafsi umeshughulikiwa.

Yesu hufundisha kanuni hiyo kwa tofauti: watawala wa Mataifa "huwatawala kwa nguvu" wengine, "lakini si hivyo kwenu" (Marko 10:42-43). Ukuu huwa utumishi.

Mwana wa Adamu "naye hakuja kutumikiwa, bali kutumika, na kutoa nafsi yake iwe fidia ya wengi" (Marko 10:45).

Mamlaka yaliyofinyangwa na msalaba hulinda badala ya kunyonya. Hubeba wajibu kwa uzito zaidi kuliko upendeleo.

Kitabu cha baadaye cha Nee *Spiritual Authority* nyakati nyingine kimetumiwa bila muktadha huu wa msalaba. Kikisomwa peke yake, lugha yake kali juu ya utii yaweza kuwezesha uongozi wa kimabavu. Kikisomwa chini ya fundisho la Yesu, mamlaka daima huwajibika, huwa na mipaka, ni ya dhabihu, na yaliyo chini ya Maandiko.

Kiongozi adaiye unyenyekevu lakini akipinga masahihisho hajajifunza mamlaka ya Kristo.

Kuvunjika na Maisha ya Hisia

Nee nyakati nyingine aliziweka hisia ndani ya "nafsi," akizua dhana miongoni mwa baadhi ya wasomaji kwamba hisia zenye nguvu zina shaka kiroho. Hitimisho hilo hupita Maandiko.

Yesu alilia. Paulo aliandika kwa uchungu, furaha, upendo, hofu, na shauku. Zaburi zina wigo kamili wa hisia za kibinadamu. Tatizo si hisia bali kutawaliwa na hisia.

Kuvunjika hakuzifi hisia; huzileta hisia chini ya upendo na kweli.

Mtu aliyevunjwa aweza kuhisi hasira bila kutawaliwa na ghadhabu, huzuni bila kuacha tumaini, hofu bila kusalimisha utii, furaha bila kujitukuza.

Paulo aamuru, "Furahini pamoja nao wafurahio; lieni pamoja nao waliao" (Warumi 12:15). Uwepo wa kihisia ni sehemu ya upendo.

Utumiaji wa kukomaa wa fundisho la Nee ni muunganisho, si ukandamizaji.

Kuvunjika na Akili

Vivyo hivyo kwa akili. Nee mwenyewe alikuwa mwenye akili sana. Hakuacha kufikiri ili awe wa kiroho.

Warumi huwaamuru waaminio "mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu" (Warumi 12:2). Akili hufanywa upya, si kutupwa.

Werevu wa kiasili huwa tatizo unapofanya kazi kwa kujitegemea—mtu anapotumaini uchambuzi kuliko Mungu, anapotumia akili kuwatawala wengine, au anapohalalisha kutokutii.

Kuvunjika huiweka akili huru kuitumikia kweli.

Hili lina maana katika theolojia. Msomi aweza kujua data nyingi kuliko mtakatifu na bado akakosa hekima. Lakini kupinga elimu si suluhisho.

Kanisa lahitaji akili zilizojisalimisha kwa Kristo.

"Mpende Bwana Mungu wako ... kwa akili yako yote" (Mathayo 22:37).

Kuvunjika na Utashi

Mara nyingi Nee aliuhesabu utashi kuwa ngome kuu ya mtu wa nje. Watu wenye utashi mkali waweza kuchanganya uthabiti na uaminifu.

Yesu katika Gethsemane hutoa mfano: "si mapenzi yangu, bali yako yatendeke" (Luka 22:42).

Hii si kukosekana kwa utashi wa kibinadamu. Yesu huonyesha waziwazi shauku. Kujisalimisha humaanisha kuileta shauku halisi chini ya kusudi la Baba.

Kwa hiyo kujisalimisha kwa Kikristo si kusitasita. Utashi uliovunjwa waweza kuwa thabiti kwa ajabu mara njia ya Mungu inapokuwa wazi. Paulo angeweza kuwa nyumbufu juu ya mbinu na asiyeweza kutikiswa juu ya Injili.

Kuvunjika huondoa umiliki wa nafsi wenye ukaidi, si usadikisho mtakatifu.

Harufu ya Kristo

Paulo huandika, "Lakini Mungu na ashukuriwe, sikuzote atushindishaye katika Kristo, na kudhihirisha harufu ya kumjua yeye kila mahali kwa kutumia sisi" (2 Wakorintho 2:14).

Nee nyakati nyingine alitumia harufu kama picha ya huduma. Manukato hujaza chumba kimya kimya. Uwepo wake hujulikana bila mabishano.

Tabia ina athari kama hiyo. Mtu aliyefinyangwa kwa kina na Kristo hubeba saburi katika mgogoro, amani katika shinikizo, na unyenyekevu katika mafanikio. Wengine hupokea kitu kinachopita habari.

Hii si ubora wa kifumbo. Ni tunda la kawaida la Roho linalodhihirika mwilini.

Chombo kilichovunjwa hutoa harufu kwa sababu hakiishi tena hasa ili kujilinda.

Lengo si Kuvunjika bali Kristo

Kuvunjika kwenyewe kwaweza kuwa sanamu. Baadhi ya Wakristo hushughulishwa na jinsi Mungu alivyowashughulikia kwa kina. Mateso huwa alama ya hadhi. Uzito wa huzuni huchanganywa na ukomavu.

Theolojia ya Nee iko katika afya yake bora Kristo anapobaki lengo. Mungu huvunja kizuiacho upendo ili Kristo adhihirishwe.

Paulo hasemi, "Kwangu mimi kuishi ni kuvunjika." Husema, "Kwangu mimi kuishi ni Kristo" (Wafilipi 1:21).

Msalaba huutumikia ufufuo.

Mbegu haizikwi ili kusherehekea kuzikwa. Hufa ili izae matunda.

Kazi Isiyokamilika

Hakuna mwamini afikaye hali ambayo mtu wa nje ameshughulikiwa kabisa na kwa kudumu. Kiburi chaweza kurudi katika namna mpya. Mtu aweza kuwa na kiburi juu ya unyenyekevu au kujitegemea juu ya fundisho lake la kutegemea.

Paulo, akiwa mwishoni mwa huduma, bado akaza mwendo: "Si kwamba nimekwisha kufika, au nimekwisha kuwa mkamilifu; la, bali nakaza mwendo" (Wafilipi 3:12).

Kwa hiyo kuvunjika si cheo cha kiroho bali kuendelea kuwa wazi kwa kazi ya Mungu ya kubadili.

Maisha ya Nee mwenyewe yangeingia punde katika mikazo yake ya kihistoria iliyo mikali zaidi. China ilikuwa ikipita katika vita na mapinduzi kuelekea ushindi wa Kikomunisti. Mtu aliyefundisha kwamba chombo cha nje lazima kivunjwe angeukabili hali zilizoondoa uhuru, sifa, huduma ya hadharani, na hatimaye karibu kila namna inayoonekana ya udhibiti.

Kabla ya hadithi hiyo, hata hivyo, lazima tuuchunguze mfumo wa kitheolojia uliomfanya Nee kuwa mmoja wa waalimu wa Kikristo wa kipekee zaidi wa karne ya ishirini: fundisho lake kwamba wanadamu wameundwa kwa roho, nafsi, na mwili, na kwamba ukomavu wa kiroho huhitaji kujifunza kutofautisha kazi zao.

Kuvunjika na Kuomba Radhi

Mojawapo ya alama zilizo wazi zaidi kwamba kiburi cha kiasili kinashughulikiwa ni uwezo wa kuomba radhi bila kujitetea.

Itikio la Daudi kwa Nathani lilikuwa rahisi: “Nimemfanyia Bwana dhambi” (2 Samweli 12:13). Hakuanza kwa kueleza msongo, shinikizo la kifalme, au mwenendo wa Bathsheba.

Mara nyingi viongozi wa Kikristo huwadhuru watu kidogo kupitia makosa ya awali kuliko kupitia kutoweza kuyakiri. Sifa huwa ya thamani zaidi kuliko upatanisho.

Theolojia ya Nee hutoa utambuzi wa moja kwa moja: mtu wa nje anajilinda.

Kiongozi aliyevunjwa aweza kusema, “Nilikosea. Nilikudhuru. Nasikitika. Ni fidia gani inayowezekana?”

Hakuna msamiati wa kiroho ulio wa ndani zaidi kuliko toba ya kweli.

Kuvunjika na Ubunifu

Kujisalimisha hakuwafanyi watu kuwa wa kawaida wasio na tofauti. Agano Jipya huzihifadhi tabia mbalimbali. Petro si Yohana; Paulo si Barnaba.

Kwa hiyo kazi ya Mungu juu ya nguvu ya kiasili si kifutio. Ni ukombozi kutoka udhibiti wa kujipenda hata vipawa vipatikane kwa ukweli zaidi.

Mwanamuziki aweza kuwa mbunifu zaidi baada ya kujisalimisha kwa sababu makofi si tena bwana. Mfanyabiashara aweza kuchukua hatari zenye hekima zaidi kwa sababu utambulisho haujafungamana na mafanikio. Mwalimu aweza kuwa wazi zaidi kwa sababu hahitaji tena kusikika mwenye kuvutia.

"Na palipo Roho wa Bwana, hapo pana uhuru" (2 Wakorintho 3:17).

Kuvunjika kwapaswa kuongeza uhuru mtakatifu.

Msalaba na Mipaka

Kujikana si sawa na kutokuwa na mipaka. Yesu alijitenga na makutano, alikataa madai ya kihila, aliyakwepa majaribio ya kumuua kabla ya saa yake, wala hakujikabidhi ovyo kwa watu.

"Kwa kuwa yeye mwenyewe alijua yaliyomo moyoni mwa mwanadamu" (Yohana 2:25).

Mkristo aweza kusema hapana bila kuwa hajavunjwa. Wazazi waweza kuwalinda watoto. Wafanyakazi waweza kutoa taarifa ya ukiukaji. Washiriki wa kanisa waweza kuondoka katika hali zisizo salama. Viongozi waweza kuweka mipaka yenye afya.

Msalaba hutuita tusalimishe haki za ubinafsi, si hekima.

Kuvunjika, Wororo, na Tofauti Kati ya Msalaba na Dhuluma

Maneno machache yanayohusishwa na Nee huhitaji ushughulikiaji makini zaidi kuliko "kuvunjwa kwa mtu wa nje." Kifungu hicho chaweza kuangaza ukuzaji wa Kikristo, lakini katika jumuiya zisizo na afya chaweza pia kugeuzwa kuwa kihalalisho cha kidini cha fedheha, kutawala, au kuangamiza uwezo mzuri wa kutenda. Wasifu wa kimaandiko lazima uweke tofauti wazi.

Wasiwasi wa kati wa Nee ulikuwa kwamba kujitosheleza kwa kiasili kwaweza kuzuia kudhihirika kwa Roho akaaye ndani. Mtu wa nje hujumuisha mazoea ya kujilinda, ukaidi, papara, majivuno, werevu, itikio la haraka la hisia, na hulka ya kudhibiti. Mungu hutumia Maandiko, jumuiya, hali za maisha, masahihisho, na mateso kulegeza mifumo hiyo hata uzima wa Kristo udhihirishwe kwa uhuru zaidi.

Picha ya Paulo ya hazina katika vyombo vya udongo huufumbata utata huo. Chombo si kiovu; ni chenye kuvunjika kwa urahisi. Lengo si kumponda mtu bali kuidhihirisha hazina. "Ili kuonyesha ya kuwa uwezo huo upitao kiasi ni wa Mungu, wala si wetu" (2 Wakorintho 4:7).

Kwa hiyo kuvunjika kwenye afya huzaa wororo, si maangamizi. Mtu aliyevunjwa aweza kuomba radhi bila kuporomoka. Aweza kupokea masahihisho bila kushambulia mara moja. Aweza kusema hapana bila chuki. Aweza kutumia mamlaka bila kuhitaji kutawala. Aweza kuvumilia kutoeleweka bila kuiacha kweli. Nafsi haihitajiki tena kushinda kila mkutano.

Yesu hutoa kipimo. Yeye ni "mpole na mnyenyekevu wa moyo" (Mathayo 11:29), hata hivyo huukabili unafiki, hukataa hila, hujitenga na makutano yenye uadui, huuliza maswali ya moja kwa moja, na hunena kwa mamlaka. Upole ni nguvu iliyojisalimisha kwa Mungu, si udhaifu upatikanao kwa unyonyaji.

Tofauti hii ni ya muhimu viongozi wa kiroho wanapouita msalaba. Hakuna kiongozi mwenye haki ya "kumvunja" mwamini mwingine kwa nguvu. Agano Jipya huwaamuru wachungaji wasiwatawale kwa nguvu wale waliokabidhiwa. Petro huandika, "wala si kama wajifanyao mabwana juu ya mitwaa yenu, bali kwa kuwa vielelezo kwa lile kundi" (1 Petro 5:3). Nidhamu ya Mungu ni haki yake mwenyewe. Viongozi wa kibinadamu hufundisha, kusahihisha, kulinda, na kuwa mfano; hawatengenezi kuvunjika kwa njia ya fedheha.

Uzoefu wa Nee mwenyewe wa baadaye wa lawama za hadharani na kutengwa ulitia uzito kwa msisitizo wake juu ya kusalimisha kujitetea nafsi. Hata hivyo jumuiya za Kikristo zapaswa kutofautisha kuachilia kwa hiari haki za binafsi na kunyamazishwa kwa nguvu. Mwamini aweza kuchagua kutolipa kisasi. Chaguo hilo haliwezi kudaiwa na mtesaji kama uthibitisho wa hali ya kiroho.

Msalaba pia huweka mipaka. Yesu nyakati fulani aliondoka. Paulo alitoroka kutoka Dameski, akakata rufaa kwa sheria ya Kirumi, na kuyaonya makanisa juu ya waalimu wa hatari. Msamaha hauhitaji kurudishwa mara moja kwa uaminifu. Upatanisho huhitaji kweli na, pale ukosaji ulipotokea, toba. Upendo waweza kutafuta mema ya mtu mwingine hali ukiweka mipaka ya ufikiaji.

Kwa hiyo kuvunjika hueleweka vyema kama uhuru kutoka udhalimu wa nafsi, si kufutwa kwa nafsi. Mtu huwa tayari zaidi kupenda kwa sababu nguvu kidogo hutumiwa kuutetea ubinafsi. Vipawa vya kiasili hubaki lakini huwa vinavyofundishika zaidi. Usadikisho hubaki lakini hupoteza dharau. Ujasiri hubaki lakini hupoteza hitaji la kushinda.

Picha ya Nee ya chupa ya marumaru kutoka Marko sura ya kumi na nne husaidia ikitumiwa kwa uangalifu. Harufu hujaza nyumba chombo kinapovunjwa. Lakini mwanamke mwenyewe hufanya tendo la ujitoaji kwa

Kristo; wanafunzi hawaalikwi kumponda yeye. Kujisalimisha kwa Kikristo hatimaye ni itikio binafsi kwa Yesu.

Kipimo cha fundisho lo lote juu ya kuvunjika ni tunda. Je, huzaa "upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi" (Wagalatia 5:22-23)? Je, huwafanya viongozi kuwa salama zaidi, waaminio kuwa huru zaidi kusema kweli, mahusiano kuwa ya unyofu zaidi, na Kristo kuonekana zaidi? Kama huzaa hofu, kuwategemea mamlaka ya kibinadamu, usiri, au kujihukumu kwa kudumu, lugha ya msalaba imetenganishwa na Roho wa Kristo.

Utambuzi bora wa Nee hunusurika uchunguzi huu. Mungu haziboreshi tu mbinu zetu. Humbadili mtu ambaye kupitia yeye huduma hutiririka. Lakini mkono wa Mungu wa kubadili haupaswi kamwe kuchanganywa na hamu ya mwanadamu mwingine ya kudhibiti.

Roho, Nafsi, na Mwili

Anthropolojia ya Nee Iliyo ya Kipekee Zaidi

Ikiwa *The Normal Christian Life* kilimfanya Watchman Nee kupendwa miongoni mwa wainjilisti wengi, *The Spiritual Man* kilimfanya kuwa wa kipekee na wa ubishani. Kilichoandikwa wakati wa kipindi cha ugonjwa mzito na masomo makini katika miaka ya 1920, kazi hiyo kubwa ilijaribu kile ambacho uchunguzi wa hivi karibuni huuita kwa ufasaha "saikolojia ya kimaandiko." Nee alihoji kwamba mtu binafsi huundwa kwa roho, nafsi, na mwili, na kwamba ukomavu wa Kikristo hutegemea kuelewa jinsi sura hizi zinavyofanya kazi chini ya Roho Mtakatifu.

Andiko kuu lilikuwa 1 Wathesalonike 5:23: "Na Mungu wa amani mwenyewe awatakase kabisa; nayo roho yenu, na nafsi yenu, na mwili wenu, mhifadhiwe mwe kamili, bila lawama, wakati wa kuja kwake Bwana wetu Yesu Kristo".

Waebrania 4:12 pia lilijitokeza sana: "Kwa maana neno la Mungu li hai, tena lina nguvu, tena lina ukali kuliko upanga wowote ukatao kuwili, tena lachoma hata kuzigawanya nafsi na roho".

Nee aliyachukua mafungu haya kama ushahidi kwamba nafsi na roho ni sehemu au uwezo unaoweza kutofautishwa katika muundo wa mwanadamu. Kisha akaoanisha maneno mengine ya kimaandiko na uzoefu ili kujenga ramani iliyoshughulikiwa kwa undani: mwili huhusiana na ulimwengu wa vitu; nafsi huwa na akili, hisia, na utashi nayo hutoa hali ya

kujitambua binafsi; roho ya mwanadamu huwa na uwezo kama dhamiri, ung'amuzi, na ushirika, nayo ni chombo ambacho kupitia hicho Mungu hujulikana.

Mpango huo umewasaidia wasomaji wengi kueleza tofauti kati ya hisia tupu na ushirika wa kiroho. Pia umelaumiwa kwa kulazimisha msamiati wa kimaandiko unyumbufu katika mfumo mgumu wa sehemu tatu.

Tathmini ya haki yapaswa kuanza kwa kutambua kusudi lake la kichungaji na mipaka yake ya kifafanuzi.

Mwili: Mguso Wetu na Ulimwengu wa Vitu

Nee aliuchukua mwili kama njia ya mtu ya kugusana na mazingira ya kimwili. Kupitia hisi tunaona, tunasikia, tunagusa, tunaonja, na kunusa; kupitia mwili tunatenda katika ulimwengu ulioumbwa.

Ukristo wa kimaandiko hauuoni mwili kuwa mbaya kwa asili. Mwanzo huieleza kazi ya uumbaji ya vitu kuwa njema. Mwana wa Mungu alifanyika mwili. Yesu alifufuka kimwili. Wakristo hungoja "kukombolewa kwa miili yetu" (Warumi 8:23), si kuutoroka umwilishaji.

Kwa hiyo Paulo huupa mwili heshima kuu: "Au hamjui ya kuwa mwili wenu ni hekalu la Roho Mtakatifu aliye ndani yenu?" (1 Wakorintho 6:19).

Fundisho la Nee lililo imara zaidi hukubaliana. Mwili wapaswa kutolewa kwa Mungu kama chombo cha haki. Si bwana wala si adui kwa asili. Dhambi imeziathiri tamaa za mwili, lakini ukombozi hujumuisha mwili.

Hili ni la maana kwa sababu baadhi ya namna za hali ya kiroho ya maisha ya ndani zaweza kuelekea uwili wa kivitendo, kana kwamba mahitaji ya kimwili ni vizuizi vya aibu kwa maisha ya kiroho. Maandiko ni yenye muunganiko zaidi. Usingizi, chakula, ngono, kazi, mazoezi, ugonjwa, kuzeeka, na pumziko si mambo yasiyo na maana kiroho.

Kukata tamaa kwa Eliya katika 1 Wafalme 19 hukutwa kwa sehemu na usingizi na chakula kabla ya ufunuo zaidi. Yesu alilala, alikula, alilia, aliwagusa wagonjwa, na akakubali mipaka ya kimwili.

Hali ya kiroho iliyokomaa huutunza mwili bila kuuabudu.

Nafsi: Akili, Hisia, na Utashi

Nee alitumia "nafsi" kwa maisha ya kisaikolojia: fikira, hisia, na utashi. Nafsi ni makao ya utu na kujitambua.

Kuna msingi wa kimaandiko wa kuihusisha "nafsi" na maisha binafsi, shauku, na uzoefu wa ndani, lakini matumizi ya kimaandiko ni mapana. Neno la Kiebrania *nephesh* na la Kiyunani *psyche* yaweza kumaanisha uhai, mtu, nafsi, au roho kutegemea muktadha. Maandiko hayatumii "nafsi" kwa upatano kama lebo ya kiufundi ya uwezo hasa watatu.

Hapa ni mahali pamoja ambapo wasomaji wapaswa kuuchukua mfumo wa Nee kama kielelezo cha kitheolojia badala ya kamusi iliyowekwa juu ya kila mstari.

Hata hivyo, wasiwasi wake wa kichungaji ulikuwa wa kweli. Wakristo waweza kuishi kutoka akili, hisia, au utashi hali wakidhani kwamba wanaishi kutoka kwa Mungu.

Hoja nzuri yaweza kuwa ya kinafsi ikiwa chanzo chake ni kiburi. Uzoefu mkali wa ibada waweza kuwa wa kihisia tu ikiwa hauzai utii. Tendo lenye nguvu la "imani" laweza kuwa nia ya ukaidi iliyovikwa lugha ya kidini.

Nee alitaka waaminio wajiulize si tu kama tendo laonekana la Kikristo bali linatokea wapi.

Paulo huchora tofauti inayohusiana asemapo, "nia ya mwili ni mauti; bali nia ya roho ni uzima na amani" (Warumi 8:6). Suala si kufikiri dhidi ya kutofikiri; ni himaya inayoongoza akili.

Roho: Sura Ielekeayo kwa Mungu

Nee aliihesabu roho ya mwanadamu kuwa sura ya ndani zaidi ya mtu ielekeayo kwa Mungu. Wakati wa kuzaliwa upya Roho Mtakatifu huipa uzima roho ya mwamini, akiurudisha ushirika na Mungu.

Maneno ya Yesu kwa Nikodemo yalikuwa ya msingi: "Kilichozaliwa kwa mwili ni mwili; na kilichozaliwa kwa Roho ni roho" (Yohana 3:6).

Paulo huandika, "Roho mwenyewe hushuhudia pamoja na roho zetu, ya kuwa sisi tu watoto wa Mungu" (Warumi 8:16). Nee aliona roho mbili katika mstari huo: Roho wa Mungu na roho ya mwanadamu.

Hili lilimwezesha kuelezea maisha ya Kikristo kama ushirika kati ya Roho Mtakatifu akaaye ndani na roho ya mwanadamu iliyozaliwa upya. Roho wa Mungu hauathiri tu mwenendo kwa nje; hukaa ndani.

"Hamjui ya kuwa ninyi mmekuwa hekalu la Mungu, na ya kuwa Roho wa Mungu anakaa ndani yenu?" (1 Wakorintho 3:16).

Msisitizo wa Nee huwakumbusha waaminio kwamba Ukristo si makubaliano ya kiakili na mafundisho tu. Ni maisha ya kiroho kupitia Roho akaaye ndani.

Hata hivyo uangalifu wahitajika. Maandiko hayawafundishi waaminio kushughulishwa na kuupata chombo cha ndani cha kimetafizikia. Swali la kivitendo ni ushirika na Mungu kupitia Kristo kwa Roho.

Dhamiri

Nee aliiweka dhamiri ndani ya roho ya mwanadamu. Kama uainishaji huo wa kianatomia waweza kuthibitishwa ni jambo la maana kidogo kuliko fundisho lake imara juu ya dhamiri yenyewe.

Paulo alisema, "Na katika neno hili mimi najizoeza kuwa na dhamiri isiyo na hatia mbele za Mungu na mbele za watu siku zote" (Matendo

24:16).

Dhamiri njema ni ya maana. Mungu anapofichua dhambi, mwamini apaswa kuungama na kufanya fidia pale inapofaa. Kuipuuza dhamiri kwa kudumu kwaweza kuufanya moyo kuwa mgumu.

Lakini dhamiri si isiyokosea. Paulo hunena juu ya dhamiri dhaifu zinazosumbuliwa na mambo yasiyo ya dhambi kwa asili (1 Wakorintho 8). Pia huelezea dhamiri zinazoweza kunajisiwa au kuchomwa moto.

Kwa hiyo dhamiri lazima ifinyangwe na Maandiko na Injili.

Nee nyakati nyingine alihimiza uelekevu mwororo sana. Hili laweza kuzaa utakatifu katika mtu mwenye afya, lakini katika mtu mwenye mwelekeo wa wasiwasi wa kupindukia laweza kuzaa kujilaumu kusikoisha. Damu ya Kristo lazima ibaki msingi wa amani.

"Je! si zaidi damu yake Kristo ... itawasafisha dhamiri zenu na matendo mafu, mpate kumwabudu Mungu aliye hai?" (Waebrania 9:14).

Lengo la dhamiri iliyosafishwa ni utumishi, si kushughulishwa na nafsi.

Ung'amuzi na Mwongozo

Nee alitumia "ung'amuzi" kwa ujuzi wa kiroho wa moja kwa moja unaotofautiana na kuwaza au hisia. Aliamini kwamba roho ya mwanadamu yaweza kutambua mwongozo wa Mungu kabla akili haijauchambua kikamilifu.

Wakristo wengi hutambua uzoefu unaofanana na maelezo haya: kizuizi cha ndani, mzigo, amani, usadikisho, au hisia ya mwelekeo ambayo baadaye huwa yenye kueleweka. Maandiko hunena juu ya waaminio kuwa "wanaoongozwa na Roho wa Mungu" (Warumi 8:14).

Lakini "ung'amuzi" ni jamii ya hatari ikichukuliwa kuwa ya kiungu kiotomatiki. Ung'amuzi wa kibinadamu waweza kutoka katika

kumbukumbu, hofu, shauku, kiwewe, utambuzi wa mifumo, matarajio ya kitamaduni, au upendeleo usio na fahamu.

Mwongozo wa kimaandiko hutumia njia nyingi: Maandiko, hekima, maombi, majaliwa, shauri, vipawa, hali za maisha, na amani na ushuhuda wa Roho. Hakuna hisia ya ndani izidiyo Neno la Mungu.

Paulo na wenzake walipata milango iliyofungwa na iliyofunguliwa katika Matendo 16, lakini waliendelea kufikiri, kusafiri, na kuitikia hali za maisha. Mwongozo ulikuwa wa kubadilika badala ya wa kiufundi.

Kwa hiyo utumiaji uliokomaa wa Nee ni: sitawisha uelekevu kwa Roho, lakini jaribu hisia kwa unyenyekevu.

"Jaribuni mambo yote; lishikeni lililo jema" (1 Wathesalonike 5:21).

Ushirika

Nee alitumia ushirika kuelezea uhusiano wa moja kwa moja na Mungu katika roho. Hii labda ndiyo sura yenye ubishani mdogo zaidi ya mfumo wake kwa sababu Agano Jipya kwa wazi huwaita Wakristo katika ushirika na Baba, Mwana, na Roho.

"Ushirika wetu ni pamoja na Baba, na pamoja na Mwana wake Yesu Kristo" (1 Yohana 1:3).

"Neema ya Bwana Yesu Kristo, na pendo la Mungu, na ushirika wa Roho Mtakatifu, ukae nanyi nyote" (2 Wakorintho 13:14).

Maombi si kuwasilisha maombi tu; ni ushirika. Ibada si kuimba tu; ni ushirika. Kusoma Maandiko si kukusanya habari tu; huwa mahali pa ushirika kweli ya Mungu inapomsemesha mwamini.

Nguvu ya Nee ya kidini ilikuwa katika kuwaita Wakristo kupita dini rasmi kuingia ushirika wenye fahamu na Mungu.

Hatari ni ubinafsi wa kuzingatia hisia. Ushirika na Mungu haufanyi kamwe Maandiko yasihitajike. Roho akaaye ndani ya waaminio ndiye Roho

aliyeliongoza Neno na kumtukuza Kristo.

Mkristo wa "Kinafsi"

Nee alitumia kivumishi "wa kinafsi" kuelezea mwamini anayeongozwa hasa na akili, hisia, au utashi wa kiasili badala ya roho ya mwanadamu chini ya Roho Mtakatifu.

Lugha hiyo ilitoka katika 1 Wakorintho 2:14, ambapo ASV husema "mwanadamu wa tabia ya asili" hayapokei mambo ya Roho wa Mungu. Kivumishi cha Kiyunani *psychikos* chaweza kuunganishwa kwa asili ya neno na *psyche* ("nafsi"), lakini kukitafsiri kuwa anthropolojia nzima kunabishaniwa.

Katika 1 Wakorintho, tofauti ya Paulo huhusu watu wasio na Roho dhidi ya wale walio na Roho. Baadaye huwakemea Wakristo kuwa "wa mwilini." Nee aliyapanua makundi kuwa uainishaji wa kina wa ukuaji wa kiroho.

Uainishaji waweza kuwa wenye kuangaza ikiwa huuliza kama uwezo wa kiasili unatuongoza. Huwa tatizo Wakristo wanapowaita wenzao "wa kinafsi" kama njia ya kutupilia mbali kutofautiana.

Ndugu aombaye ushahidi si lazima ni wa kinafsi. Dada apataye hisia zenye nguvu si lazima ni wa kinafsi. Kiongozi apangaye kwa uangalifu si lazima ni wa kinafsi.

Tunda la Roho, si kufuata mpango wa kisaikolojia, ndiyo kipimo bora.

Hisia: Zawadi na Hatari

Nee alikuwa na tahadhari na hisia kwa sababu hisia za kidini zaweza kuiga uzoefu wa kiroho. Mikutano ya uamsho yaweza kuzaa msisimko wa pamoja. Muziki waweza kuwasogeza watu kwa nguvu. Hofu yaweza

kujigeuza kuwa usadikisho. Mapenzi yaweza kudhaniwa kuwa mwongozo wa kiungu.

Tahadhari yake ni ya manufaa. Lakini Maandiko hayapingi hisia dhidi ya roho.

Yesu "alishangilia katika Roho Mtakatifu" (Luka 10:21). Paulo alikuwa na "huzuni nyingi na maumivu yasiyokoma" kwa ajili ya Israeli (Warumi 9:2). Zaburi huwafundisha waaminio kumletea Mungu hofu, huzuni, hasira, furaha, tumaini, na shauku.

Roho Mtakatifu hawafanyi wanadamu kuwa na hisia chache. Huzitakasa hisia.

Swali sahihi si, "Je, nilihisi kwa nguvu?" bali, "Je, hisia hii inaongozwa na kweli na upendo? Je, inaelekeza kwenye utii kama wa Kristo?"

Kwa hiyo makundi ya Nee yapaswa kusaidia kutofautisha chanzo bila kuzua shaka juu ya hisia zenye afya.

Akili: Iliyofanywa Upya, Si Iliyokwepwa

Baadhi ya wasomaji wa Nee wamehitimisha kwamba maarifa ya kiroho ni bora kwa asili kuliko akili na kwamba akili yapaswa tu kufuata ung'amuzi wa ndani. Tafsiri kama hiyo yaweza kupelekea kupinga elimu.

Paulo husema, "mgeuzwe kwa kufanywa upya nia zenu" (Warumi 12:2). Huomba kwamba waaminio "mjazwe maarifa ya mapenzi yake katika hekima yote na ufahamu wa rohoni" (Wakolosai 1:9).

Roho huifanya upya fikira. Hauikwepi.

Nee mwenyewe hulithibitisha jambo hili. *The Spiritual Man* ni chenye uchambuzi mkali, kimejaa makundi na hoja za kimaandiko. Hata iweje dosari zake, si kazi ya mtu asiyeamini kufikiri.

Akili huwa hatari inapokuwa ya kujitegemea, yenye kiburi, au iliyotenganishwa na utii. Akili iliyofanywa upya ni ya lazima kwa utambuzi.

Utashi: Uliojisalimisha, Si Uliofutwa

Vivyo hivyo Nee alionya dhidi ya utashi wa nafsi. Lakini utashi uliojisalimisha si utashi usiokuwepo.

Yesu asema, “Mtu akipenda kuyatenda mapenzi yake, atajua habari ya mafundisho” (Yohana 7:17). Utii wa hiari hufungua njia ya kuelewa.

Paulo “alikusudia rohoni” kusafiri (Matendo 19:21). Maisha ya Kikristo hujumuisha uamuzi, azimio, na uvumilivu.

Tatizo ni utashi wa kujitegemea unaojiamulia malengo yake mwenyewe kisha kumwomba Mungu ayabariki.

Gethsemane hutoa mfano: “si mapenzi yangu, bali yako yatendeke” (Luka 22:42). Utashi wa kibinadamu huonyeshwa na kujisalimisha.

Mwili na Nafsi Si Kitu Kimoja

Mkanganyiko wa kawaida katika matoleo yaliyorahisishwa ya Nee ni kuichukua nafsi kuwa mbaya. Nee mwenyewe hakusema hivi kwa upatano, ingawa lugha yake yaweza kuwapeleka wasomaji huko.

Katika Maandiko “mwili” mara nyingi humaanisha uwepo wa kibinadamu ulioanguka katika uasi dhidi ya Mungu. “Nafsi” yaweza kumaanisha tu uhai au mtu. Nafsi si kisawe cha dhambi.

Mariamu husema, “Nafsi yangu yamwadhimisha Bwana, na roho yangu imemfurahia Mungu, Mwokozi wangu” (Luka 1:46-47). Ulinganifu wa kishairi haudokezi kwamba nafsi ya Mariamu imepotoka hali roho yake ikiabudu ipasavyo.

Vivyo hivyo, Yesu asema, “Nafsi yangu ina huzuni nyingi, hata kufa” (Mathayo 26:38). Ubinadamu wake usio na dhambi hujumuisha lugha ya nafsi.

Hii ni sababu imara ya kutoifanya nafsi kuwa pepo. Akili, hisia, na utashi ni sura za utu ulioumbwa za kufanywa upya na kupangwa chini ya Mungu.

Sehemu Mbili, Sehemu Tatu, na Lugha ya Kimaandiko

Theolojia ya Kikristo imebishana kwa muda mrefu kama wanadamu huelezwa vyema kuwa mwili na nafsi/roho (sehemu mbili) au mwili, nafsi, na roho (sehemu tatu). Wakristo waadilifu wenye uzito wameshikilia mitazamo yote miwili.

Mafungu kama 1 Wathesalonike 5:23 yaonekana ya sehemu tatu. Mafungu mengine hutumia nafsi na roho kwa njia zinazoingiliana au huelezea mtu kama mwili na roho tu. Mara nyingi waandishi wa Biblia hutumia maneno ya kianthropolojia kikazi badala ya kianatomia.

Waebrania 4:12 husema Neno hugawanya nafsi na roho, jambo Nee alilichukua kama ushahidi wa utengano. Lakini mstari huo pia husema hugawanya "viungo na mafuta ya mifupa," jambo ambalo laweza kuwa taswira ya kimatamshi ya utambuzi wenye kupenya badala ya anatomia kamili ya mtu.

Kwa hiyo sehemu tatu za Nee zawezekana kama kielelezo cha kitheolojia lakini hazipaswi kuchukuliwa kuwa usomaji wa Kikristo pekee ulio waaminifu.

Uthibitisho wa kimaandiko wenye maana zaidi hushirikiwa katika vielelezo vyote: wanadamu ni viumbe vyenye mwili vilivyoumbwa kwa ajili ya Mungu; dhambi huupotosha mtu mzima; kuzaliwa upya ni kazi ya Mungu kwa Roho; utakaso huhusisha mtu mzima; na ufufuo utarudisha maisha yenye mwili.

Ombi la Paulo lenyewe husisitiza ukamilifu: "awatakase kabisa."

Hatari ya Kujichunguza Kupita Kiasi

Saikolojia ya kiroho iliyoshughulikiwa kwa undani yaweza kuwahimiza waaminio kufuatilia kila mwendo wa ndani: Je, wazo lile lilikuwa la nafsi au la roho? Je, hisia ile ilikuwa ya mwili au ya hisia? Je, uamuzi ule ulikuwa ung'amuzi au utashi?

Uchambuzi kama huo waweza kuwa wenye kupooza kiroho.

Mara nyingi zaidi Agano Jipya huwaelekeza waaminio kwa Kristo, Maandiko, upendo, hekima, na utii. Kujichunguza kuna nafasi yake —"Jijaribuni wenyewe kwamba mmekuwa katika imani" (2 Wakorintho 13:5)—lakini maisha ya Kikristo si upasuaji wa ndani usiokoma.

Mchungaji humtazama Kristo kuliko mashine za ndani za kondoo.

Makundi ya Nee ni ya manufaa zaidi kama vyombo vya utambuzi vya mara kwa mara, si kama mfumo wa udhibiti wa dakika kwa dakika.

Neno Hugawanya

Matumizi ya Nee ya Waebrania 4:12 huelekeza kwenye suluhisho lenye afya zaidi. Hatuigawanyi hatimaye nafsi na roho kwa ustadi wa kujichunguza. Neno la Mungu hupenya na kuhukumu "fikira na makusudi ya moyo" (Waebrania 4:12).

Maandiko hufichua nia ambazo hatuwezi kuzitambua kwa usahihi peke yetu.

Kwa hiyo kusoma kwa maombi huwa tendo la kujisalimisha: Bwana, nionyeshe pale ninapotenda kutoka kiburi, hofu, tamaa, au utashi wa nafsi. Ulete mtu wangu mzima chini ya kweli yako.

Msisitizo huhama kutoka kujiweka katika makundi kuelekea kumruhusu Mungu atuchunguze.

"Ee Mungu, unichunguze, uujue moyo wangu, Unijaribu, uzijue fikira zangu; Uone kama iko njia iletayo majonzi ndani yangu, Ukaniongoze katika njia ya milele" (Zaburi 139:23-24).

Kutakaswa kwa Mtu Mzima

Mfumo wa Nee waweza kusikika wa kitabaka: roho hutawala nafsi, nafsi hutawala mwili. Kuna hekima katika kutaka sura ya maisha ielekeayo kwa Mungu itawale fikira, hisia, utashi, na tendo. Lakini maono ya mwisho ya Maandiko yana muunganiko zaidi kuliko mnyororo wa amri.

Mungu wa amani hutakasa kabisa.

Akili hufanywa upya. Hisia hushangilia katika Mungu. Utashi hutii. Mwili huwa chombo cha haki. Roho hushirikiana na Mungu. Mtu mzima hupenda.

Yesu hufupisha sheria: "Mpende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili zako zote, na kwa nguvu zako zote" (Marko 12:30).

Tofauti zo zote tuzifanyazo, Mungu hudai mtu mzima.

Thamani ya Kudumu ya *The Spiritual Man*

Kwa nini anthropolojia tata ya Nee imebaki yenye uvutano? Kwa sababu hushughulikia uzoefu halisi wa Kikristo: waaminio hugundua kwamba si kila msukumo wa ndani ni Roho Mtakatifu, kwamba kipawa cha kiasili chaweza kuiga huduma ya kiroho, na kwamba ushirika na Mungu ni wa ndani zaidi kuliko hisia au akili peke yake.

Thamani yake iko katika kusitawisha utambuzi na kutegemea.

Hatari yake iko katika kuweka mfumo kupita kiasi, matumizi yanayopinga elimu au hisia, na jaribu la kuunda tabaka bora la Wakristo

“wa kiroho” wanaowadharau wengine.

Paulo hutoa masahihisho yanayohitajika: “Mtu akijitia kuwa anajua neno, hajui bado kama impasavyo kujua” (1 Wakorintho 8:2).

Maarifa ya kweli ya kiroho huzaa unyenyekevu.

Nia ya Nee ya ndani zaidi haikuwa kuunda wataalamu wa anatomia ya kiroho. Ilikuwa kuwaongoza waaminio katika maisha ya Roho.

Na kwa Nee, maisha hayo hayakukusudiwa kamwe kubaki ya mtu binafsi. Roho ya mwanadamu huzaliwa upya kuingia katika Mwili. Hali ya kiroho hupata makao yake ya kijumuiya katika kanisa.

Utambuzi wa Kiroho na Ubongo

Nee aliandika kabla ya sayansi ya neva na saikolojia ya kisasa kusitawisha vyombo vingi vinavyopatikana sasa kwa kuelewa uzoefu wa kibinadamu. Wasomaji wa kisasa hawapaswi kulazimisha kila jambo la kiakili au la kihisia katika makundi yake ya roho-nafsi.

Uchovu hubadilisha usikivu. Kiwewe huathiri utambuzi wa tishio. Sonona yaweza kufifisha hisia. Wasiwasi waweza kuzaa hisia za kimwili zinazofasiriwa kama maonyo ya kiroho. Utofauti wa kineva hufinyanga jinsi watu wanavyochakata mazingira na uhusiano.

Kutambua uhalisi huu hakuikani roho. Huheshimu utata wa viumbe vyenye mwili.

Yesu alisema, “Mpende ... kwa nguvu zako zote” (Marko 12:30). Anthropolojia ya Kikristo yapaswa kutoa nafasi kwa mtu mzima aliyeumbwa.

Kwa hiyo utambuzi wa kichungaji waweza kujumuisha maombi, Maandiko, hekima ya kitabibu, saikolojia, maarifa ya jumuiya, na wakati.

Roho Mtakatifu ni Nafsi, Si Ishara ya Ndani

Fundisho la kina juu ya roho ya mwanadamu laweza kwa bahati mbaya kumpunguza Roho Mtakatifu kuwa chanzo cha hisia za ndani. Agano Jipya humwasilisha kama Nafsi ya kiungu: hufundisha, hunena, hutuma, hukataza, huombea, aweza kuhuzunishwa, na humtukuza Kristo.

"Lakini yeye atakapokuja, huyo Roho wa kweli, atawaongoza awatie kwenye kweli yote" (Yohana 16:13).

Lengo la uelekevu wa kiroho ni uhusiano naye, si umahiri wa teknolojia ya mwongozo.

Lugha bora ya Nee ya ushirika huelekeza upande huu.

Maandiko Hutumia Lugha ya Mtu Mzima

Mara nyingi Biblia hurundika maneno badala ya kuyagawanya kwa usahihi. "Moyo," "nafsi," "akili," "roho," "nguvu," "utu wa ndani," na "mwili" huingiliana kutegemea muktadha.

Utajiri huu wa kilugha wapaswa kuwafanya wafasiri kuwa wanyenyekevu.

Ramani ni ya manufaa kwa sababu hurahisisha eneo, lakini kuchanganya ramani na eneo huzaa kosa. Sehemu tatu za Nee ni ramani.

Eneo ni mtu wa kibinadamu aliye hai mbele za Mungu.

Roho, Nafsi, na Mwili: Tofauti Yenye Manufaa Ipaswayo Kubaki Nyenyekevu

The Spiritual Man kilikuwa jaribio la Nee lenye tamaa kubwa zaidi la kuchora ramani ya maisha ya ndani. Alihoji kwa nguvu ufahamu wa sehemu tatu wa mtu wa kibinadamu: mwili, nafsi, na roho. Mwili huhusiana na ulimwengu wa vitu; nafsi hujumuisha akili, hisia, na utashi;

roho ya mwanadamu hujumuisha kazi kama dhamiri, ung'amuzi, na ushirika na Mungu. Kuzaliwa upya, katika kielelezo hiki, huifanya roho ya mwanadamu kuwa hai kwa Mungu, na ukuaji wa kiroho huhusisha utawala wa Roho kuenea kupitia mtu mzima.

Nee alichota hasa kutoka 1 Wathesalonike 5:23: "Na Mungu wa amani mwenyewe awatakase kabisa; nayo roho yenu, na nafsi yenu, na mwili wenu, mhifadhiwe mwe kamili." Pia alisisitiza Waebrania 4:12, linalonena juu ya Neno kuchoma "hata kuzigawanya nafsi na roho." Mafungu haya huwezesha tofauti, na Wakristo wengi kabla ya Nee walikuwa wametumia makundi ya sehemu tatu.

Ugumu huja tofauti inapokuwa anatomia ngumu. Mara nyingi Maandiko hutumia "nafsi," "roho," "moyo," "akili," "utu wa ndani," na maneno yanayohusiana kwa maana zinazoingiliana. Mariamu husema, "Nafsi yangu yamwadhimisha Bwana, na roho yangu imemfurahia Mungu, Mwokozi wangu" (Luka 1:46-47), ambapo ulinganifu wa kishairi huweka nafsi na roho pamoja. Yesu aweza kunena juu ya nafsi yake kufadhaika, hali Paulo hunena juu ya kumtumikia Mungu katika roho yake. Matumizi ya kimaandiko ni tajiri vya kutosha kupinga chati iliyorahisishwa.

Kwa hiyo makundi ya Nee ni ya manufaa zaidi kama tofauti za kichungaji badala ya ramani kamili ya kisayansi ya asili ya mwanadamu. Wasiwasi wake ulikuwa wa kivitendo: waaminio wapaswa kujifunza tofauti kati ya misukumo itokayo katika mapendeleo ya kiasili na mwongozo wa Mungu. Hisia ni halisi lakini si isiyokosea. Mantiki ni ya thamani lakini si yenye kujua yote. Nguvu ya utashi yaweza kumtii Mungu au kumpinga. Ukomavu wa kiroho huhitaji mtu mzima kuja chini ya kweli na Roho Mtakatifu.

Wasiwasi huo unabaki muhimu, lakini utambuzi haupaswi kupunguzwa kuwa kugundua hisia ya ndani iitwayo "roho." Roho Mtakatifu ni Nafsi ya kiungu, si kipimo cha ung'amuzi. Aliliongoza

Andiko, humtukuza Kristo, huzaa tunda takatifu, hushtaki dhambi, hutoa vipawa, na huwaongoza watu wa Mungu. Mwongozo wo wote udaiwao lazima ujaribiwe dhidi ya Maandiko, tabia, hekima, majaliwa, na shauri la waaminio waliokomaa.

Yohana aamuru, "Wapenzi, msiiamini kila roho, bali zijaribuni hizo roho, kwamba zimetokana na Mungu" (1 Yohana 4:1). Kujaribu kwenyewe ni jambo la kiroho.

Maarifa ya kisasa juu ya ubongo pia huhimiza unyenyekevu. Usingizi, kiwewe, homoni, hali za kineva, dawa, msongo, na ugonjwa wa mwili vyaweza kuathiri fikira na hisia. Kutambua mambo kama hayo hakuikani hali halisi ya kiroho. Wanadamu ni viumbe vyenye mwili. Kuanguka kwa Eliya katika 1 Wafalme 19 kulikutwa si kwanza kwa mhadhara juu ya hali ya kiroho yenye dosari bali kwa usingizi, chakula, uwepo, kisha wito upya.

Mfumo wa Nee waweza kuwa wenye madhara nyakati hisia za kawaida zinapowekwa kiotomatiki katika kundi la "kinafsi" na hivyo kuwa na shaka. Zaburi huonyesha hisia takatifu kwa wingi: huzuni, hasira, furaha, hofu, shauku, shukrani, na tumaini. Yesu alilia. Paulo aliandika kwa uchungu na upendo. Hali ya kiroho haihitaji kufifisha hisia.

Wala akili si adui. Paulo huitaka mabadiliko kwa kufanywa upya kwa akili (Warumi 12:2). Huhoji kutoka Maandiko. Huwaomba waaminio wafikirie mambo yaliyo ya kweli, ya heshima, ya haki, safi, ya kupendeza, na yenye sifa njema. Roho hauikwepi akili; huifanya upya.

Kwa hiyo sehemu inayodumu zaidi ya anthropolojia ya Nee si usahihi wa kila chumba bali ni wito wa utambuzi wa ndani. Wakristo hawapaswi kudhani kwamba kila hisia yenye nguvu, wazo la werevu, msukumo wa kikarismatiki, au shauku yenye azimio hutoka kwa Mungu. Mtu mzima huhitaji kutakaswa.

Ombi la Paulo katika 1 Wathesalonike hutoa hitimisho lililo salama zaidi: "Mungu wa amani mwenyewe awatakase kabisa." Iwe mtu huchukua

kielelezo cha kitheolojia cha sehemu tatu au sehemu mbili, lengo ni ukamilifu chini ya Mungu. Kristo haokoi kipengele cha kidini kinachoweza kutenganishwa. Yeye humdai mtu.

Kanisa na Mwili wa Kristo

Wongofu wa Pili

Watchman Nee mara kwa mara alinena juu ya kuugundua Mwili wa Kristo kwa maneno yenye nguvu karibu sawa na wongofu wake wa kwanza. Kumjua Kristo kwa nafsi yake kulikuwa jambo la lazima, lakini alifikia kusadiki kwamba waamini wengi husimama katikati ya njia. Wanakijua Kichwa bila kuutambua Mwili ipasavyo.

Wongofu wa Paulo wenyewe una mshtuko wa kijamii uliojengwa ndani yake. Sauli alipowaudhi Wakristo, Yesu aliyefufuka auliza, "Sauli, Sauli, mbona waniudhi?" (Matendo 9:4). Yesu ajifananisha na watu wake wanaoteswa.

Nee alifikia hitimisho zito: kuugusa Mwili ni, kwa namna fulani, kumgusa Kristo. Maisha ya Kikristo hayawezi kupunguzwa hata kuwa "Yesu na mimi."

Sadikisho hili liliiumba fundisho lake juu ya kanisa kuliko mapendeleo yoyote ya kimuundo. Kanisa kimsingi si chama cha hiari cha watu binafsi wenye dini. Ni kiumbe hai kilichoungwa na Kristo.

"Ninyi mmekuwa mwili wa Kristo, na viungo kila kimoja peke yake" (1 Wakorintho 12:27).

Neno "viungo" ladokeza heshima na kikomo pia. Kila mwamini ni sehemu; hakuna mwamini aliye mwili mzima.

Kristo Kichwa

Wakolosai wasema Kristo “ndiye kichwa cha mwili, yaani, cha kanisa” (Wakolosai 1:18). Nee aliuchukua ukichwa kwa vitendo. Kanisa lapaswa kupokea uongozi kutoka kwa Kristo, wala si kumheshimu kwa ishara tu.

Jambo hili laibua maswali magumu. Kusanyiko latambuaje nia ya Kristo? Kwa njia ya Maandiko, maombi, vipawa vitolewavyo na Roho, uongozi wa hekima, utambuzi wa pamoja, na maongozi ya Mungu. Hakuna kiongozi mmoja awezaye kulinganisha tu pendeleo lake binafsi na amri ya Kichwa.

Vuguvugu la Nee la baadaye lilisitawisha uvutano mkuu wa kati kupitia watumishi wa kitume, pamoja na Nee mwenyewe. Jambo hili laleta mvutano kati ya fundisho lake juu ya ukichwa wa Kristo na mamlaka ya kivitendo yatumiwayo na viongozi wanadamu wenye vipawa.

Mvutano huo si wa pekee kwa vuguvugu la Kanisa la Mahali. Kila mwanzilishi mwenye kipawa cha uongozi hukabiliana nao. Kadiri kipawa cha kiongozi kilivyo na nguvu zaidi, ndivyo iwavyo rahisi zaidi kwa jumuiya kuupokea ufafanuzi wa kiongozi kama uongozi wa Kristo.

Agano Jipya lajibu kwa kugawanya wajibu. Wazee ni wengi. Unabii wapimwa. Mafundisho yajaribiwa. Viungo vina vipawa. Viongozi wanawajibika kwa mafundisho ya mitume. Kristo abaki kuwa Kichwa pekee kilicho kamili.

Mwili Mmoja

“Mwili ni mmoja” (Waefeso 4:4).

Kukataa kwa Nee kitambulisho cha madhehebu kulizuka kutokana na kuichukua kauli hiyo kwa uzito wa hali ya juu. Ikiwa Mungu amewafanya waamini kuwa mmoja, Wakristo wana haki gani ya kujiita kwa jina la

Luther, Wesley, kwa desturi ya ubatizo, namna ya utawala, utaifa, au utume fulani mahususi?

Lawama hiyo ina uzito. Paulo aliukemea roho ya ushindani wa vikundi huko Korintho: "Je! Kristo amegawanyika?" (1 Wakorintho 1:13).

Madhehebu yaweza kuyafanya migawanyiko ya kihistoria kuwa taasisi. Yaweza kuwatia waamini moyo wa kufikiri juu ya "kanisa letu" na "kanisa lao" kana kwamba Mwili wenyewe umegawanyika.

Walakini madhehebu yaweza pia kuhifadhi sadikisho la kimungu, kupanga utume, kuleta uwajibikaji, kuwazoeza viongozi, kulinda mali, na kushirikiana katika maeneo mbalimbali. Jina si lazima limaanishe kwamba mwamini anaukana umoja wa kiroho.

Kwa hiyo kanuni ya Nee yapaswa kutenda kazi kama swali la kinabii badala ya kipimo cha juujuu: Je! muundo wetu unautumikia umoja na utume wa Kristo, au umekuwa kitambulisho kilicho juu ya Mwili?

Msingi wa Mahali

Pendekezo la Nee lililo tofauti zaidi juu ya kanisa lilikuwa "msingi wa mahali." Agano Jipya lanena juu ya kanisa lililoko Korintho, Efeso, Yerusalemu, na miji mingine. Nee alihitimisha kwamba eneo ndilo mpaka halali wa kivitendo wa kanisa la mahali.

Mji mmoja, kanisa moja.

Kanisa laweza kukutana katika nyumba nyingi, lakini kiroho na kiutawala lapaswa kutambua ushuhuda mmoja wa mahali. Wakristo hawapaswi kuunda makanisa yaliyotengana kwa msingi wa mafundisho ya pili, viongozi, au tume.

Kielelezo hicho kina urahisi wenye kuvutia. Chaimarisha umoja katika jambo ambalo waamini hawalichagui: mahali waishipo. Pia chapatana na salamu nyingi za Agano Jipya.

Lakini Maandiko hayaamuru waziwazi “mji mmoja, kanisa moja la kiutawala” kuwa mfumo wa jumla. Miji mikubwa ingeweza kuwa na makusanyiko mengi ya nyumbani. Maeneo ya kisasa ya majiji makubwa yaweza kuwa na mamilioni ya watu na mamlaka zilizotatanika zisizojulikana katika ulimwengu wa kale.

Kanuni hiyo huwa na matatizo zaidi wakati mtandao mmoja unapodai kuwa ndio “kanisa” katika mji fulani hali makusanyiko mengine yenye imani sahihi yakihesabiwa kuwa yamesimama juu ya msingi usiofaa. Kile kilichoanza kama pinga dhidi ya ubaguzi wa vikundi chaweza kuwa utengano mpya.

Matumizi ya ukarimu ni kuuona wa mahali kama ukumbusho kwamba kila mwamini aliye karibu nasi ni wa Mwili ule ule, wawe wote wakutana chini ya utawala mmoja au sivyo.

Kuwapokea Wote Ambao Kristo Amewapokea

Paulo aandika, “Kwa hiyo pokeaneni ninyi kwa ninyi, kama Kristo naye alivyowapokea ninyi, ili Mungu atukuzwe” (Warumi 15:7).

Hii ni mojawapo ya kanuni kuu za ushirika wa Kikristo. Kupokea kwa Kristo kwakuwa kipimo.

Kutengana kwa Nee na ushirika wa Exclusive Brethren kulinoa sadikisho lake kwamba Wakristo hawapaswi kuwakataa waamini wa kweli kwa sababu tu ya mahusiano yao na makundi mengine ya Kikristo.

Meza ya Bwana yapaswa kuushuhudia umoja wa Mwili.

Wakati huo huo, Agano Jipya laweka mipaka juu ya ushirika wakati fundisho la msingi au mwenendo mchafu wa kudumu unapohusika. Kupokea si kibali kisicho na ubaguzi.

Changamoto ni kutambua kile ambacho Kristo mwenyewe akifanya kuwa cha lazima.

Historia ya kanisa yaonyesha jinsi ilivyo rahisi kwa Wakristo kuinua masadikisho ya pili hata kuwa vipimo vya ushirika. Wafuasi wa Nee wenyewe hawakusalimika. Hakuna vuguvugu lolote lisalimikalo.

Msimamo ulio salama zaidi huunganisha uzito wa kimafundisho na unyenyekevu juu ya uwezo wetu wa kuchora mipaka kwa ukamilifu.

Meza ya Bwana na Mkate Mmoja

"Mkate ule tuumegao, je! si ushirika wa mwili wa Kristo? Kwa kuwa sisi tulio wengi tu mkate mmoja, mwili mmoja" (1 Wakorintho 10:16-17).

Nee aliipa Meza ya Bwana umuhimu wa pekee. Meza hiyo huikumbuka mauti ya Kristo na kuudhihirisha umoja wa kanisa.

Kuumega mkate kila juma kuliwafundisha waamini kwamba ibada haizunguki mhubiri. Bwana mwenyewe ndiye kitovu.

Kanisa laweza kwa siri kuwa wasikilizaji wa mwalimu mwenye kipawa. Nee alikuwa na kipawa cha kutosha kuuleta hatari huo hasa. Meza ya Bwana humpunguzia mhubiri umuhimu. Kila mmoja huja kama mpokeaji wa neema.

Mkate pia hukemea tofauti za matabaka. Tajiri na maskini, mwenye elimu na asiye na elimu, wazee na waongofu wapya, wote hushiriki ukombozi mmoja.

Kemeo la Paulo juu ya matumizi mabaya ya Wakorintho katika 1 Wakorintho 11 laonyesha kwamba ishara ya sakramenti hupingwa na dharau ya kijamii. Kuula mkate ule mmoja hali ukiwaaibisha waamini maskini zaidi ni kushindwa kuutambua Mwili.

Wazee kama Wachungaji wa Mahali

Nee aliwatambua wazee kuwa waangalizi wakuu wa mahali. Alilikataa wazo la kwamba mchungaji mmoja apaswa kutenda kazi kama mtumishi pekee wa kusanyiko.

Matendo 14:23 yaeleza Paulo na Barnaba wakiwaweka "wazee katika kila kanisa." Matendo 20 yawahutubia wazee wa Efeso kwa pamoja. Petro awahutubia "wazee walio kwenu" (1 Petro 5:1).

Uzee wa wingi waweza kugawanya mamlaka na vipawa, ijapokuwa wingi peke yake hauhakikishi afya. Kikundi chaweza kuwa cha kimabavu kwa pamoja.

Sifa za tabia za Kimaandiko ni za maana zaidi kuliko cheo. Mwangalizi lazima awe mtu asiyelaumika, mwenye kiasi, mwenye busara, mpole, asiye mgomvi, asiyependa fedha, awezaye kufundisha, na mwenye kuheshimiwa (1 Timotheo 3:1-7).

Fundisho la Nee juu ya kanisa lilisisitiza uteuzi na ukomavu wa kiroho. Makanisa ya kisasa yapaswa kuongeza desturi imara za uwajibikaji, ulinzi, uwazi wa kifedha, na taratibu za kushughulikia mashtaka dhidi ya viongozi.

Paulo waziwazi hutoa nafasi kwa mashtaka dhidi ya wazee na kemeo la hadharani wakati viongozi wanapodumu katika dhambi (1 Timotheo 5:19-20). Uongozi hauko nje ya adabu.

Mitume na Watumishi

Nee alilitumia neno "mitume" kwa upana zaidi kuliko mapokeo yanayozuia cheo hicho kwa wale Kumi na Wawili na Paulo. Aliwaona mitume kama watumishi waliotumwa na Mungu kuhubiri, kupanda makanisa, na kuweka wazee.

Kwa maana pana ya lugha, Agano Jipya hutumia neno *apostolos* kwa wajumbe waliotumwa zaidi ya wale Kumi na Wawili. Lakini mamlaka ya msingi ya kitume ya wale walioagizwa kuwa mashahidi wa Kristo aliyefufuka yabaki ya pekee.

Mfumo wa Nee wa kivitendo uliwapa watumishi wasafirio mamlaka makubwa juu ya kupanda makanisa na uratibu wa kimkoa. Jambo hili lilileta ufanisi na mpatano wa kimafundisho, lakini pia hatari ya utawala wa kati.

Mvutano uliongezeka katika miaka ya baadaye wakati fundisho lake juu ya mamlaka lilipozidi kuwa na nguvu.

Matumizi ya kisasa yenye afya yaweza kuhifadhi ufahamu wa kimisionari bila kuunda upya ngazi ya uongozi isiyo na uwajibikaji: makanisa yahitaji huduma zivukazo mahali, wapanzi wa makanisa, wanateolojia, wamisionari, na mitandao, lakini watumishi kama hao wapaswa kuyatumikia makusanyiko ya mahali badala ya kuyamiliki.

Paulo angeweza kutumia mamlaka na hata hivyo kuwaambia Wakorintho, “Si kwamba tunaitawala imani yenu, bali tu wasaidizi wa furaha yenu” (2 Wakorintho 1:24).

Kazi na Kanisa

Nee alitofautisha “kazi” na “kanisa.” Kanisa ni la mahali na lajumuisha waamini wote walioko mahali fulani; kazi ni shughuli pana zaidi ya kimisionari ya mitume na watenda kazi wenzao.

Tofauti hii ilimsaidia kuepuka kulifanya shirika la utume kuwa sawa kabisa na kanisa. Utume waweza kutuma watumishi, lakini waongofu wapaswa kukomaa hata kuwa makusanyiko ya mahali badala ya kuwa matawi ya kudumu ya utume.

Kanuni hiyo ilitangulia mijadala ya kisasa juu ya kupanda makanisa ya kienyeji. Wamisionari wapaswa kulenga kujifanya kuwa wenye kuhitajiwa kidogo kadiri viongozi wa mahali wanavyokomaa.

Paulo amwandikia Timotheo, "na mambo yale uliyoyasikia kwangu ... hayo uwakabidhi watu waaminifu watakaofaa kuwafundisha na wengine" (2 Timotheo 2:2).

Vizazi vinne vyatokea: Paulo, Timotheo, watu waaminifu, na wengine. Utume wenye afya huzidisha wajibu.

Mwili na Vipawa vya Rohoni

"Kwa kuwa kama vile tulivyo na viungo vingi katika mwili mmoja, wala viungo vyote havina kazi moja; vivyo hivyo na sisi tulio wengi tu mwili mmoja katika Kristo, na viungo kila mmoja kwa mwenzake" (Warumi 12:4-5).

Msemo wa Nee "viungo kila mmoja kwa mwenzake" uliipinga hali ya kiroho ya kujitosheleza. Kipawa changu si changu kwa ajili ya kitambulisho binafsi. Ni cha Mwili.

Mwalimu amhitaji mwenye rehema. Mwenye maono amhitaji msimamizi. Mhubiri jasiri amhitaji mwombezi mtulivu. Msomi amhitaji mtu mwenye hekima ya kivitendo.

Jambo hili huudhoofisha utamaduni wa umaarufu. Vipawa vya hadharani si lazima viwe vya thamani zaidi kuliko vile vilivyofichika.

"Bali viungo vile vya mwili vidhaniwavyo kuwa dhaifu zaidi vyahitajiwa zaidi" (1 Wakorintho 12:22).

Kanisa lizawadialo vipawa vya jukwaani peke yake huusoma Mwili vibaya.

Ushirikiano na Unyenyekevu

Nee alifundisha kwamba viungo vyapaswa kujifunza ushirikiano badala ya kujitegemea. Jambo hili ni la Kimaandiko kwa kanuni. “Hali mnanyenyekeana katika kumcha Kristo” (Waefeso 5:21).

Msemo “kila mmoja kwa mwenzake” ni wa maana. Unyenyekevu wa Kikristo si wa kuelekea chini tu. Ni jumuiya ya watu wanaoiacha misisitizo ya ubinafsi kwa ajili ya Kristo.

Waebrania 13:17 pia lawaita waamini kuwatii viongozi wanaokesha kwa ajili ya roho. Lakini mamlaka yote ya kanisa yako chini ya Maandiko na Mchungaji Mkuu.

Maelezo ya Nee ya baadaye yenye nguvu juu ya mamlaka yaliyokabidhiwa yaweza kuwa hatari yakitenganishwa na hali ya kupeana, dhamiri, na mipaka. Mwamini kamwe hampasi kumtii kiongozi katika dhambi. Hakuna kiongozi awezaye kudai usiri unaokinga udhalimu. Hakuna dai la kifuniko cha kiroho liwezalo kuchukua nafasi ya ubwana wa Kristo.

Kauli ya Petro huweka mpaka wa mwisho: “Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu” (Matendo 5:29).

Mamlaka ya Kiroho

Fundisho la Nee juu ya mamlaka lilikua kwa sehemu kutokana na chuki yake dhidi ya ubinafsi. Aliamini kwamba uasi dhidi ya mamlaka yaliyokabidhiwa kwa haki waweza kuakisi uasi dhidi ya utaratibu wa Mungu. Mifano ya Kimaandiko kama vile Daudi kukataa kumwua Sauli iliushawishi mada huu.

Kuna hekima hapa. Ubinafsi wa kisasa waweza kumfanya kila mtu kuwa mamlaka ya mwisho kwake mwenyewe. Wakristo wahitaji hali ya

kufundishika na heshima kwa ofisi ambazo Mungu huzitumia.

Lakini Biblia haiamuru utii wa upofu. Daudi alimkimbia Sauli, aliukabili udhalimu kwa njia isiyo ya moja kwa moja, wala hakukubali kuuawa. Nathani alimkemea Daudi. Paulo alimkemea Petro hadharani. Manabii waliwakabili wafalme. Makanisa yalijaribu mafundisho.

Kielelezo cha Yesu ni cha uamuzi: "Yeyote anayetaka kuwa mkubwa kwenu, atakuwa mtumishi wenu" (Marko 10:43).

Mamlaka ya Kikristo hutambulika kwa utumishi, kweli, unyenyekevu, uwajibikaji, na utayari wa kuteseka kwa ajili ya wengine.

Kiongozi anayeliomba "mamlaka yaliyokabidhiwa" ili kupata utawala binafsi ameupinga msalaba.

Kanisa kama Ubinadamu Mpya

Waefeso lasema Kristo aliwaumba Myahudi na Mataifa "ndani ya nafsi yake awafanye wale wawili kuwa mtu mpya mmoja" (Waefeso 2:15).

Kwa hiyo maono ya Nee juu ya kanisa yalikuwa makubwa kuliko muundo wa mkutano. Kanisa ni ubinadamu mpya wa Mungu ndani ya Kristo.

Jambo hili lina matokeo ya kijamii. Uzalendo uliokithiri, ubaguzi wa rangi, ngazi za matabaka, na kitambulisho cha kikabila hupunguzwa umuhimu kwa ubatizo ndani ya Mwili mmoja.

Kwa Mkristo Mchina katika enzi ya ubeberu, uzalendo, uvamizi, na mapinduzi, jambo hili halikuwa la kufikirika tu. Utawala wa kigeni uliufanya upokeaji wa Ukristo kuwa mgumu. Nee alitaka kanisa liwe la kienyeji kweli kweli bila kuupunguza Ukristo hata kuwa kitambulisho cha kitaifa cha Kichina.

Mwili wavuka mataifa kwa sababu Kristo ni Bwana wa wote.

Kanisa na Utume

Fundisho la Nee juu ya kanisa lilikuwa la kimisionari sana. Mwili upo ili kumdhihirisha Kristo na kuichukua injili.

Mwishoni mwa miaka ya 1940 kulikuwa na mipango yenye lengo kuu ya kuwaeneza watumishi na waamini katika maeneo yasiyohubiriwa injili. Baadhi ya waliohusiana na vuguvugu hilo walifanya aina za "uhamiaji" kwa ajili ya injili—wakihamisha jamaa na maisha yao ili makanisa mapya yaweze kupandwa.

Jambo hili liliyachukua Matendo kwa uzito. Kanisa la kwanza lilitawanyika, nao "wakapita huku na huku wakilihubiri neno" (Matendo 8:4).

Utume si kazi ya wamisionari wa kitaaluma peke yao. Wafanyabiashara, jamaa, wanafunzi, na wafanyakazi huichukua injili kupitia msongo wa kawaida.

Mkakati huo haupaswi kutukuzwa kupita kiasi; uhamishaji waweza kuweka gharama juu ya wenzi wa ndoa na watoto, na shinikizo kubwa la uongozi laweza kuufanya wito wa dhabihu ya hiari kuwa na ukungu. Utume wa Kikristo lazima uheshimu dhamiri na wajibu wa jamaa.

Hata hivyo, maono hayo ni changamoto: Ingekuwaje ikiwa waamini wa kawaida wangechagua mahali pa kuishi kwa sehemu kutokana na uhitaji wa injili badala ya fursa ya kiuchumi peke yake?

Kukabidhi na Kujiweka Wakfu

Mwishoni mwa miaka ya 1940 vuguvugu hilo pia lilisisitiza kujiweka wakfu kwa fedha na "kukabidhi" mali. Lengo lilikuwa kukusanya rasilimali kwa ajili ya uinjilisti na kuvunja mtego wa upendo wa vitu.

Matendo yaandika waamini wakiuza mali ili kutimiza mahitaji (Matendo 4:34-35). Yesu huonya tena na tena juu ya utajiri. Paulo hufundisha kutoa kwa ukarimu.

Walakini Matendo 5:4 huweka wazi kwamba mali ilibaki chini ya utawala wa hiari kabla ya kutolewa. Ukarimu wa Kikristo si unyang'anyi wa viongozi wa kanisa.

Fundisho lolote lenye nguvu juu ya kujisalimisha lazima lihifadhi dhamiri ya hiari. Paulo asema kutoa kwapaswa kuwa "si kwa huzuni, wala si kwa lazima; kwa maana Mungu humpenda yeye atoaye kwa moyo wa ukunjufu" (2 Wakorintho 9:7).

Vuguvugu laweza kuwa la ulaghai wakati hadhi ya kiroho inapofungamanishwa na dhabihu ya fedha ya kushangaza. Uwazi ni wa lazima.

Mwito wa Nee wa kujiweka wakfu wabaki wenye kuchunguza mioyo, lakini matumizi ya kisasa yapaswa kujumuisha kinga za wazi dhidi ya kulazimishwa.

Kanisa na Ufalme

Nee alitofautisha vipengele vya kanisa na ufalme hali akitazamia ushuhuda wa kanisa kushiriki katika kusudi la Mungu la siku za mwisho. Fundisho lake juu ya siku za mwisho lilijumuisha mada ya "washindi"—waamini waaminifu waitikiao kikamilifu kwa Kristo na kupokea thawabu.

Ufunuo husema tena na tena, "Yeye ashindaye..." na kuambatanisha ahadi (Ufunuo 2-3). Nee aliyatumia mafungu hayo kuwaita waamini kupita Ukristo wa jina tu.

Mwito wa kushinda ni wa thamani unapohamasisha uaminifu. Huwa hatari ukiunda tabaka la kiroho la wateule wanaowahesabu waamini wa kawaida kuwa wa daraja la pili.

Agano Jipya huwaimarisha Wakristo wote katika neema hali likichukua thawabu na uaminifu kwa uzito. “Kazi ya kila mtu itakuwa dhahiri” (1 Wakorintho 3:13), lakini wokovu wakaa juu ya Kristo.

Kanisa Chini ya Shinikizo

Kufikia mwaka 1949 makusanyiko yaliyohusiana na Nee yalikuwa yamekua kwa kushangaza. Makadirio yatofautiana, lakini vyanzo mara nyingi hueleza mamia ya makusanyiko na makumi ya maelfu ya waamini; Christian History hutaja makusanyiko kama 700 na wanachama 70,000 kufikia mwaka 1950.

Ukuaji huo ulitokea kupitia vita, uhamisho, na machafuko ya kisiasa. Tabia ya vuguvugu ya kutokuwa na utawala wa kati ilikuwa imedhihirika kuwa yenye kustahimili.

Sasa Jamhuri ya Watu wa China ingeleta changamoto isiyofanana na upinzani wa awali. Dola hilo jipya lilitafuta mabadiliko makubwa ya kijamii na utawala wa kiitikadi unaozidi juu ya taasisi za kidini.

Teolojia ya Nee juu ya kanisa ingehama kutoka fundisho la kongamano hata kuwa jaribu la maisha halisi.

Je! kanisa lingebaki Mwili mmoja wakati viongozi waliposhinikizwa kushutumiana? Je! waamini wangeweza kuwaheshimu wenye mamlaka ya serikali bila kuusalimisha ukichwa wa Kristo? Je! makanisa ya mahali yangeweza kudumu bila miundo inayoonekana? Je! mwalimu wa mamlaka ya kiroho angeweza kutofautisha unyenyekevu kwa serikali na utii uliokuwa wa Mungu peke yake?

Maswali hayo yalikuwa ya wakati ujao. Kabla ya kukamatwa na kufungwa gerezani ilikuja mada moja kubwa zaidi: imani, maombi, na kumtegemea Mungu kwa hali ya juu.

Umoja na Kweli

Mwili wa Kristo hauwezi kuunganishwa kwa kuipuuza kweli iuumbayo. Yesu aomba yote mawili "wawe na umoja" na "uwatakase katika ile kweli" (Yohana 17:21, 17).

Kwa hiyo umoja wa Kikristo si ulinganifu wa kimuundo wala si dini ya kiwango cha chini kabisa cha kukubaliana.

Shauku ya Nee dhidi ya mgawanyiko yapaswa kuunganishwa na kazi ya kiteolojia ya subira. Wakristo waweza kutofautiana kwa uzito na bado kutendeana kama ndugu wa kiume na wa kike. Baadhi ya tofauti zahitaji miundo ya makusanyiko iliyotengana kwa ajili ya uadilifu wa kivitendo bila kuhitaji dharau ya kila mmoja.

Msiba si kila tofauti ya kitaasisi. Msiba ni chuki, ushindani, kiburi, na kukataa kumtambua Kristo katika waamini wengine.

Mwili Huwarekebisha Wenye Vipawa

Mwili wa kweli huwalinda viongozi wenye vipawa dhidi ya nafsi zao. Jicho lahitaji mkono. Mwalimu amhitaji mchungaji. Mwenye maono amhitaji mtu aonaye matokeo.

"Pasipo mashauri makusudi hubatilika; bali kwa wingi wa washauri huthibitika" (Mithali 15:22).

Jambo hili lina matokeo ya kiutawala. Halmashauri na wazee hawapaswi kuwapo ili kumthibitisha mwanzilishi tu. Timu ya uongozi yenye afya ina uhuru wa kutofautiana.

Uvutano wenye nguvu wa Nee mwenyewe hulifanya somo hili kuwa la maana hasa kwa urithi wake.

Adabu ya Kanisa na Kurejeshwa

Vuguvugu la Nee lilifanya adabu kwa uzito, wakati mwingine kwa uzito mkubwa sana. Agano Jipya lahitaji makanisa kushughulikia dhambi ya kudumu.

Lakini adabu hulenga kurejesha, kulinda, na kweli—wala si kuaibisha.

Paulo awaambia Wagalatia kumrejesha mtu aliyeanguka "kwa roho ya upole" (Wagalatia 6:1). Hata kutengwa kulikohitajika katika 1 Wakorintho 5 kwafuatwa katika 2 Wakorintho na wasiwasi kwamba mtu aliyetubu asimezwe na huzuni kupita kiasi.

Mamlaka ya kanisa lazima yajue ushujaa na rehema pia.

Mwili wa Kristo, Wa Mahali, na Mipaka ya Uhakika wa Kitaasisi

Fundisho la Nee juu ya kanisa liliendeshwa na sadikisho tukufu: Kristo hawaokoi watu waliojitenga peke yao tu. Yeye huunda Mwili. Sadikisho hilo liliilinda hali yake ya kiroho isiwe ya faragha kabisa. Muungano wa mwamini na Kristo huleta uhusiano unaolingana na kila mwamini mwingine.

Paulo aandika, "vivyo hivyo na sisi tulio wengi tu mwili mmoja katika Kristo, na viungo kila mmoja kwa mwenzake" (Warumi 12:5). Msemo wa mwisho una madai. Wakristo si kwamba ni wa shirika lile lile tu; wao ni mali ya kila mmoja.

Nee aliamini kwamba Agano Jipya kwa kawaida liliyatambua makanisa kwa mahali: kanisa lililoko Korintho, makanisa ya Galatia, kanisa la Wathesalonike. Alihitimisha kwamba msingi ufaao wa kanisa la mahali ulikuwa mji badala ya dhehebu, utaalamu wa kimafundisho, chama cha kimisionari, au kiongozi apendelewaye. Lengo lake lilikuwa kuufanya

mpaka wa kivitendo wa ushirika usiwe finyu kuliko mpaka ambao Kristo alikuwa ameuweka.

Ufahamu huo una uzito wa kweli. Ikiwa Mungu humpokea mwamini kwa sababu ya Kristo, Wakristo wapaswa kuwa wazito wa kuunda vipimo vya pili vya kuwa mali. Paulo asema, "Kwa hiyo pokeaneni ninyi kwa ninyi, kama Kristo naye alivyowapokea ninyi, ili Mungu atukuzwe" (Warumi 15:7). Ushirika huanza na kupokewa na Mungu.

Lakini kuhama kutoka uchunguzi wa Kimaandiko hata kufikia sheria ya kitaasisi ya kutenga ni jambo gumu zaidi. Agano Jipya lina makanisa ya mahali, mikutano ya nyumbani, mitandao ya watumishi wa kitume, na mahusiano yavukayo miji na mikoa. Halitoi katiba ya kisasa ielezayo hasa jinsi makusanyiko mengi katika jiji kubwa yanavyopaswa kuhusiana. Kwa hiyo Wakristo waaminifu wamesitawisha mifumo mbalimbali ya utawala hali wakitafuta kuyaheshimu maandiko yale yale.

Kwa hiyo kanuni ya Nee ya mji-mmoja-kanisa-moja yapaswa kuhesabiwa kuwa pendekezo juu ya kanisa, wala si fundisho la kiwango cha ufufuo. Kusudi lake bora ni la kinabii: hufichua jinsi ilivyo rahisi kwa Wakristo kugawanyika kwa msingi wa mapendeleo na haiba. Hatari yake hutokea wakati kikundi kinapojitambulisha kikamilifu hivyo kwa mfumo wake wa kiutawala na kanisa la mji fulani hata waamini wengine kuwa kivitendo wa daraja la pili.

Mwili wenyewe huurekebisha uhakika kama huo. Paulo asema kwamba jicho haliwezi kuuambia mkono, "Sina haja na wewe" (1 Wakorintho 12:21). Kusanyiko lionalo jambo fulani juu ya umoja laweza kuhitaji nguvu ya kusanyiko lingine katika rehema, uinjilisti, usomi wa kiteolojia, haki, utume uvukao tamaduni, au uchungaji. Hakuna udhihirisho wa mahali umalizao Kristo.

Nee pia alisisitiza uongozi wa wingi na utendaji kazi wa viungo vya kawaida. Wasiwasi huu wabaki wa thamani. Waefeso lasema Kristo aliwapa

watu wenye vipawa "kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu, hata kazi ya huduma itendeke, hata mwili wa Kristo ujengwe" (Waefeso 4:12). Viongozi huwakamilisha watakatifu; hawaifanyi huduma kuwa yao peke yao.

Huu ni urekebisho wenye nguvu kwa Ukristo wa kutazama tu. Kanisa si wasikilizaji waliokusanyika kumzunguka mwigizaji wa kidini wa kitaaluma. Kila mwamini ni kiungo mwenye neema ya kutoa. Mwombezi mtulivu, jamaa mkarimu, mwenye biashara, mwalimu, mwinjilisti kijana, mtakatifu mzee, mwanamuziki, msimamizi, na mtu mwenye kipawa cha rehema, wote huchangia afya ya Mwili.

Walakini utendaji kazi lazima ubaki ukiongozwa na upendo. Sura ya kumi na mbili ya Wakorintho wa kwanza huingia moja kwa moja katika sura ya kumi na tatu. Vipawa pasipo upendo huwa kelele. Fundisho la kanisa pasipo upendo huwa ujenzi pasipo uhai.

Fundisho la Nee juu ya Mwili hufikia kilele chake tajiri linapozaa unyenyekevu. Namhitaji Kristo katika ndugu yangu wa kiume au wa kike kwa sababu Mungu amechagua kutokuweka kila kipawa ndani yangu. Kuutegemea Mwili hushambulia ubinafsi wa kiroho na umaarufu wa kiroho kwa wakati mmoja. Mwalimu mwenye kipawa ahitaji kurekebishwa. Mwenye maono awahitaji wasimamizi. Mwanamageuzi shujaa awahitaji wachungaji wa subira. Mwenye kutafakari awahitaji wainjilisti. Kanisa tajiri lahitaji sauti kutoka makanisa yanayoteseka.

Kristo abaki Kichwa, na jambo hili huweka kikomo juu ya kila taasisi. Hakuna dhehebu, mtandao, kusanyiko la mahali, halmashauri ya wazee, mtume, mchungaji, au mwalimu awaye dhamiri ya kanisa mahali pa Kristo. Miundo ya kibinadamu huutumikia Mwili; haiumiliki.

Kwa hiyo swali la kudumu ambalo Nee huliacha si tu, "Je! tumepangwa sawasawa na kielelezo chake?" Ni, "Je! maisha ya kanisa letu kwa kweli hukiri Kichwa kimoja na Mwili mmoja?" Ikiwa Kristo ni Kichwa, viongozi watakuwa watumishi. Ikiwa waamini ni Mwili mmoja, ushindani utapoteza

sehemu ya nguvu zake. Ikiwa vipawa vimegawanywa, watakatifu wa kawaida watakamilishwa. Ikiwa msalaba hutawala, umoja hautahitaji kujifanya kana kwamba tofauti hazipo.

Kanisa laweza kuiga kielelezo cha nje cha Nee na kuyakosa mambo halisi haya. Lingine laweza kutumia muundo tofauti na kudhihirisha mengi ya yale aliyotamani kuyarudisha. Kipimo cha kweli ni kama Kristo anaheshimiwa kama Kichwa na watu wake wanajengwa pamoja katika kweli na upendo.

Imani, Maombi, na Maisha ya Kutegemea

Kanuni ya Imani

Huduma ya Watchman Nee ilisitawi nje ya usalama wa dhehebu kubwa au halmashauri ya utume ya kigeni. Kujitegemea huku kulikuwa cha kiteolojia, cha kikanisa, na cha kifedha. Alifikia kusadiki kwamba watumishi wa Kikristo wapaswa kujifunza kumtegemea Mungu moja kwa moja, desturi ambayo mara nyingi huitwa "kanuni ya imani."

Nee hakulibuni wazo hilo. George Müller, Hudson Taylor, Anthony Norris Groves, na wengineo walikuwa wameonyesha aina za utumishi wa kimisionari ambapo watumishi walimtazamia Mungu kwa riziki badala ya kuomba mishahara iliyohakikishiwa. Margaret Barber pia alidhihirisha maisha ya kumtegemea Mungu kifedha kwa utulivu.

Kwa Nee, kanuni hiyo haikuwa umaskini wa kimahaba. Ilikuwa mazoezi katika tabia ya Mungu.

Yesu alifundisha, "Bali utafuteni kwanza ufalme wa Mungu na haki yake, na hayo yote mtazidishiwa" (Mathayo 6:33). Ahadi hiyo yasimama katika fungu linalohusu chakula, mavazi, wasiwasi, na kule kujua kwa Baba mahitaji ya mwanadamu.

Imani huuliza swali la kivitendo: Je! Mungu anaaminika wakati utii usipoambatana na hakikisho zinazoonekana?

Imani Si Mbinu ya Kifedha

Hatari hutokea kila mfano mmoja wa riziki unapoitwa “imani” na mingine yote ikahesabiwa kuwa duni kiroho. Paulo alipokea zawadi za fedha. Pia alifanya kazi kwa mikono yake. Makanisa yaliagizwa kuwaruzuku watenda kazi. Mithali huusifu mpango.

Kwa hiyo imani haiwezi kufafanuliwa kuwa ni kukataa mshahara, kutotaja mahitaji kamwe, au kuepuka bajeti. Mchungaji mwenye mshahara aweza kuishi kwa imani; mtumishi asiye na mshahara aweza kuishi katika wasiwasi.

Imani yahusu kile kinachotegemewa.

Paulo angeweza kusema, “Naye Mungu wangu atawajazeni kila mnachokihitaji kwa kadiri ya utajiri wake katika utukufu, ndani ya Kristo Yesu” (Wafilipi 4:19). Ahadi hiyo ilikuja ndani ya uhusiano wa kutoa kwa ukarimu na ushirikiano wenye uwajibikaji.

Kanuni ya imani ya Nee ni yenye manufaa zaidi inapouliza kama fedha hutawala utii. Je! tutaukataa wito wa Mungu kwa sababu njia ya kifedha bado haijadhihirika? Je! tutaisaliti kweli ili kumhifadhi mtoaji? Je! tutawalaghai watu kwa sababu hatumtegemei Mungu kutupatia riziki kwa unyofu?

Imani ya kweli hukataa ulaghai.

Maombi kama Kushiriki

Nee aliyaona maombi kuwa zaidi sana ya faraja ya faragha. Maombi hushiriki katika kusudi la Mungu.

Yesu huwafundisha wanafunzi wake kuomba, “Ufalme wako uje. Mapenzi yako yatimizwe, hapa duniani kama huko mbinguni” (Mathayo 6:10). Ombi hilo hudhania pengo kati ya mapenzi kamili ya Mungu ya

mbinguni na hali za sasa za duniani na huomba kwamba hizi za mwisho zizidi kufanana na zile za kwanza.

Nee wakati mwingine alilielezea hili kwa kusema kwamba Mungu hutamani watu wake duniani wapatane na mapenzi yake ya mbinguni. Mapokeo ya kiteolojia hutofautiana juu ya jinsi ya kulisema hili kwa nguvu kiasi gani. Enzi kuu ya Mungu haitegemei ruhusa ya mwanadamu. Walakini Maandiko huonyesha tena na tena maombi kuwa njia halisi ambayo Mungu huiweka kwa kutimiza makusudi yake.

Yakobo asema, "Hamna kitu, kwa sababu hamwombi" (Yakobo 4:2). Ezekieli humwonyesha Mungu akitafuta mwombezi. Paulo huyaomba makanisa tena na tena yaiombee huduma yake. Yesu mwenyewe huomba usiku kucha.

Kwa hiyo maombi si kumjulisha Mungu asiyejua wala kumshinda Mungu asiyependa. Ni ushirika na ushirikiano na Mungu achaguaye kutenda kazi kupitia watu wake.

Mzigo wa Maombi

Nee mara nyingi alitumia lugha ya "mzigo"—uzito au wasiwasi wa ndani unaomwongoza mwamini kwenye maombi ya kudumu. Wakristo wengi wanaijua hali hiyo: mtu, kanisa, taifa, au tatizo hurudi akilini tena na tena kwa uzito usio wa kawaida.

Paulo aandika juu ya "huzuni nyingi na maumivu yasiyokoma" moyoni mwake kwa ajili ya Israeli (Warumi 9:2). Awaambia Wagalatia, "Vitoto vyangu, ambao kwa ajili yenu naona utungu tena mpaka Kristo aumbike ndani yenu" (Wagalatia 4:19).

Maombezi yaweza kubeba gharama ya kihisia.

Lakini mzigo wa ndani lazima ujaribiwe. Wasiwasi waweza kujigeuza kuwa mzigo wa kiroho. Mawazo ya kupindukia yaweza kujigeuza kuwa

maombezi. Kipimo ni kama maombi hutusogeza kuelekea Mungu, upendo, kweli, na amani badala ya kulazimishwa.

"Huku mkimtwika yeye fadhaa zenu zote, kwa maana yeye hujishughulisha sana kwa mambo yenu" (1 Petro 5:7). Maombezi ya kweli mwishowe humkabidhi Mungu mzigo hata hali yakiendelea kuomba.

Kukesha katika Maombi

Paulo huwaamuru waamini kudumu "sana katika kusali, mkikesha ndani yake pamoja na kushukuru" (Wakolosai 4:2).

Fundisho la Nee juu ya maombi lilisisitiza kukesha. Maombi huwa macho. Mwamini huyaona mabadiliko, majibu, upinzani, mahitaji, na misukumo ya Roho.

Kukesha huyalinda maombi yasiwe ya kimazoea tu. Hatuorodhi tu orodha; twasikiliza, twakumbuka, na twaitikia.

Yesu huko Gethsemane aliwauliza wanafunzi wake, "Kesheni, mwombe, msije mkaingia majaribuni" (Mathayo 26:41). Maombi hunoa hali ya kuwa macho kimaadili.

Katika uongozi, maombi ya kukesha yaweza kufichua kile ambacho vipimo hupuuza. Dashibodi ya kanisa yaweza kuonekana yenye afya hali mahusiano yakioza. Huduma yaweza kukua hali nafsi ya kiongozi ikipungua. Maombi hutoa nafasi kwa maswali ambayo tija huyakandamiza.

Kuomba kwa Jina la Yesu

Yesu huahidi tena na tena majibu ya maombi kwa jina lake. "Mkiniomba neno lolote kwa jina langu, nitalifanya" (Yohana 14:14).

Nee hakuuchukua msemo "kwa jina la Yesu" kuwa kanuni ya maneno iliyoambatanishwa na maombi. Kuomba kwa jina la mtu ni kuomba kwa

kupatana na tabia na mamlaka ya mtu huyo.

Yohana hutoa ulinzi: “tukiomba kitu sawasawa na mapenzi yake, atusikia” (1 Yohana 5:14).

Kwa hiyo maombi kwa jina la Yesu huyanyenyekeza matamanio chini ya ubwana wa Yesu.

Jambo hili huilinda imani dhidi ya kujidhania. Imani haimlazimishi Mungu kutimiza tokeo tunalolipenda. Yesu mwenyewe aliomba, “ikiwa ni mapenzi yako, uniondolee kikombe hiki; walakini si mapenzi yangu, bali yako yatimizwe” (Luka 22:42).

Ombi kuu la imani laweza kujumuisha kujisalimisha kwa jibu ambalo hatukulitaka.

Majibu Yaliyokawia

Maisha ya Nee yalikuwa na ukawiaji mwingi: ndoa iliyokawia, ugonjwa, mzozo wa huduma, riziki isiyo na hakika, vizuizi vya kisiasa. Maombi hayakuleta ufumbuzi wa papo hapo.

Mfano wa Yesu wa mjane mwenye kudumu ulitolewa ili kuonyesha kwamba “imewapasa kuomba sikuzote, wala wasikate tamaa” (Luka 18:1).

Ukawiaji hujaribu kile tunachoamini juu ya Mungu. Jibu linapokuwa la papo hapo, shukrani ni rahisi. Miaka inapopita, maombi yaweza kuwa mahali ambapo nia husafishwa.

Je! twamtafuta Mungu au tokeo tu? Je! twaweza kudumu katika utii bila uthibitisho unaoonekana?

Paulo aliomba mara tatu mwiba wake uondoke, wala hakupokea kuondolewa bali ahadi: “Neema yangu yakutosha” (2 Wakorintho 12:9).

Ombi lisilojibiwa laweza kuwa hitaji lililojibiwa katika kina cha ndani zaidi.

Hilo halimaanishi kwamba Wakristo wapaswa kuutukuza ukawiaji au kuacha kuomba kwa ujasiri. Lamaanisha kwamba imani humtegemea Baba hata jibu lake linapochukua sura nyingine.

Uponyaji na Ugonjwa

Kifua kikuu kikali cha Nee kilifanya uponyaji kuwa zaidi ya somo la kinadharia. Habari za maisha yake huelezea vipindi vya udhaifu mzito na kupona kwa kushangaza. Jibu lake la kiteolojia liliunganisha maombi, imani, na sadikisho kwamba uzima wa ufufuo waweza kumdumisha mwamini kupita rasilimali za asili.

Maandiko huhimiza maombi kwa ajili ya wagonjwa. “Kule kuomba kwa imani kutamwokoa mgonjwa, na Bwana atamwinua” (Yakobo 5:15).

Wakati huo huo, si kila mwamini mwaminifu huponywa katika maisha haya. Timotheo alikuwa na tatizo la tumbo la kujirudia. Trofimo aliachwa mgonjwa huko Mileto. Paulo aliishi na mwiba ambao Mungu hakuuondoa.

Kwa hiyo ugonjwa haupaswi kugeuzwa kuwa kura ya maoni juu ya imani.

Msisitizo wa Nee juu ya ufufuo huwa na nguvu zaidi unapowaongoza waamini wagonjwa kumtegemea Kristo iwe uponyaji huja kupitia dawa, kupona kwa maongozi ya Mungu, uingiliaji wa kimuujiza, au ufufuo wa mwisho.

Uaminifu wa Mungu ni mkubwa kuliko tokeo moja.

George Müller na Mungu Atoaye Riziki

Nee alizistaajabia shuhuda za Wakristo kama vile George Müller, ambaye kazi yake ya yatima ilijengwa juu ya maombi na uhakika katika riziki ya

Mungu. Historia za maisha kama hizo zilimfundisha kwamba fundisho laweza kujaribiwa katika uhitaji wa kivitendo.

Somo la Müller halikuwa kwamba kila Mkristo lazima aige mbinu zake. Lilikuwa kwamba Mungu ni wa binafsi na anaaminika.

Yesu asema, "Baba yenu wa mbinguni anajua ya kuwa mnahitaji hayo yote" (Mathayo 6:32).

Ubaba wa Mungu hubadili riziki kutoka ahadi ya kimazoea hata kuwa uhusiano.

Jambo hili halihakikishi faraja. Paulo aliijua njaa na wingi. Asema, "Nayaweza mambo yote katika yeye anitiaye nguvu" (Wafilipi 4:13) katika muktadha wa kujifunza kuridhika katika hali zinazobadilika.

Imani wakati mwingine huonyeshwa kwa kupokea riziki; wakati mwingine kwa kuvumilia uhaba bila kumwacha Mungu.

Kutoa na Kupokea

Vuguvugu la Nee lilihimiza ukarimu wa hali ya juu. Watumishi walitegemea zawadi, makusanyiko yaliruzuku huduma, na kampeni za baadaye ziliwaita waamini kuweka wakfu mali kwa ajili ya kueneza injili.

Agano Jipya halioni haya juu ya fedha. Yesu alizungumza juu yake mara nyingi. Paulo alipanga sadaka kubwa ya msaada. Alifundisha ukarimu wa hiari, ulingana na kadiri ya mtu.

"Kila mtu na atende kama alivyokusudia moyoni mwake; si kwa huzuni, wala si kwa lazima" (2 Wakorintho 9:7).

Msemo "si kwa lazima" ni wa muhimu kila viongozi wa kiroho wenye nguvu wanapofundisha kutoa. Shinikizo laweza kuzaa dhabihu ya nje bila uhuru wa ndani.

Huduma yenye msingi wa imani lazima iwe wazi hasa kwa sababu lugha ya kiroho yaweza kuficha ulaghai wa kifedha.

Kadiri huduma inavyozidi kunena juu ya kumtegemea Mungu, ndivyo inavyokuwa na udhuru mdogo zaidi kwa hesabu zisizo wazi.

Maombi na Kanisa

Nee hakuyaelewa maombi kuwa nidhamu ya mtu binafsi tu. Kanisa huomba kwa pamoja.

Baada ya Petro na Yohana kutishwa, waamini "walipaza sauti zao kwa Mungu kwa moyo mmoja" (Matendo 4:24). Ombi lao lilikariri Maandiko, likafasiri matukio chini ya enzi kuu ya Mungu, likaomba ujasiri, na likazaa ushuhuda uliohuishwa.

Maombi ya pamoja huyaumba mawazo ya kanisa. Kusanyiko liombalo zaidi kwa ajili ya faraja laweza kujielekeza ndani. Kusanyiko liombalo kwa ajili ya injili, waamini wanaoteswa, watawala, jirani, utakatifu, na ufalme wa Mungu hujifunza kuona kupita nafsi yake.

Makusanyiko ya Nee yaliithamini mikutano ya maombi kwa sababu maombi yalikuwa sehemu ya kazi, wala si maandalizi ya kazi halisi.

Kupatana katika Maombi

Yesu asema, "Tena nawaambia, ya kwamba wawili wenu watakapopatana duniani katika jambo lo lote watakaloliomba, watafanyiwa na Baba yangu aliye mbinguni" (Mathayo 18:19).

Nee aliunganisha kupatana na maisha ya Mwili. Utambuzi wa mtu binafsi una kikomo; waamini waombao pamoja waweza kuitafuta nia ya Mungu kwa pamoja.

Walakini kupatana si uchawi. Wakristo wawili wanaopatana kwa shauku juu ya ombi la ubinafsi hawamlazimishi Mungu. Ahadi hiyo yakaa ndani ya

fundisho la Yesu juu ya mahusiano ya kanisa, adabu, msamaha, na uwepo wake kati ya wanafunzi waliokusanyika.

Kupatana kwa kweli ni kupatana chini ya Kristo.

Maombi na Vita vya Rohoni

Maombi pia huwa jibu la kanisa kwa upinzani usioonekana. Waefeso sura ya sita haiishii kwa kanuni ya kushangaza ya kuwafukuza pepo bali kwa "kuomba kila wakati katika Roho" (Waefeso 6:18).

Fundisho la Nee juu ya vita wakati mwingine lilitumia lugha yenye nguvu juu ya kuufunga utendaji wa Shetani. Desturi yenye afya zaidi ni rahisi na ya Kimaandiko: pinga uovu, mtangaze Kristo, omba ulinzi, omba ukombozi, kiri kweli, na ukatae hofu.

Ushindi wa Yesu, wala si sauti yetu kubwa, ndio wenye uamuzi.

Ombi la Mamlaka

Nee alitofautisha dua ya kawaida na kile alichokiita ombi lenye mamlaka—ombi lenye msingi wa ushindi wa Kristo linaloamuru upinzani ujisalimishe. Injili huwapa waamini sababu ya kuamini kwamba Kristo hukabidhi mamlaka juu ya pepo wachafu, na Matendo huonyesha huduma kama hiyo ikiendelea.

Lakini ombi lenye mamlaka lazima libaki chini ya mamlaka ya Kristo. Wakristo si watawala wa hali. Hatuwezi kuamuru utajiri, afya, uchaguzi, au mapenzi ya watu wengine kana kwamba nguvu ya Mungu ni yetu ya kuitumia.

Yule akida aliielewa mamlaka hasa kwa sababu alielewa kuwa "chini ya mamlaka" (Mathayo 8:9).

Mamlaka ya kiroho ni salama zaidi kwa watu waliojinyenyekeza kwa kina kwa Mungu.

Shukrani kama Imani

Paulo huyaunganisha maombi na shukrani tena na tena. “Msijisumbue kwa neno lo lote; bali katika kila neno kwa kusali na kuomba, pamoja na kushukuru, haja zenu na zijulikane na Mungu” (Wafilipi 4:6).

Shukrani kabla ya jibu ni namna ya kutegemea. Hukumbuka tabia ya Mungu na uaminifu wa zamani.

Nee aliithamini shuhuda kwa sababu zinazofanana. Kukumbuka riziki hujenga uhakika.

Walakini shukrani si kukana maombolezo. Zaburi huwafundisha waamini kulalamika kwa uaminifu kwa Mungu. Shukrani na huzuni zaweza kuishi pamoja.

Paulo angeweza kuwa “mwenye huzuni, bali siku zote akifurahi” (2 Wakorintho 6:10).

Maombi yaliyokomaa yana nafasi ya kutosha kwa yote mawili.

Maombi na Uongozi

Nee alitafuta uongozi kupitia maombi, Maandiko, ushuhuda wa ndani, ushauri, na hali. Fundisho lake wakati mwingine lilitia uzito mkubwa kwa utambuzi wa kiroho wa ndani.

Wasomaji wa kisasa wapaswa kuongeza kinga muhimu: maamuzi makubwa yapaswa kwa kawaida kujaribiwa kwa muda, hasa yanapoathiri jamaa, fedha, kazi, au jumuiya za kanisa.

“Pasipo mashauri ya hekima taifa huanguka; bali kwa wingi wa washauri huja wokovu” (Mithali 11:14).

Roho Mtakatifu hatishwi na shauri la hekima.

Imani na Hatari

Utii mara nyingi huhusisha hatari. Ibrahimu alitoka "asijue anakokwenda" (Waebrania 11:8). Petro alitoka mashuani. Wamisionari huvuka tamaduni. Wafanyabiashara, wachungaji, na wazazi hufanya maamuzi bila habari kamili.

Lakini hatari si sawa na imani. Uzembe waweza kuvaa mavazi ya kidini.

Imani humwitikia Mungu; kujidhania hutunga mpango hatari na kudai ulinzi wa Mungu.

Yesu alikataa kuruka kutoka hekaluni Shetani aliponukuu ahadi ya ulinzi wa malaika. "Usimjaribu Bwana Mungu wako" (Mathayo 4:7).

Maisha ya Nee yana hatari za ujasiri zinazostahili kustaajabiwa na maamuzi yenye ubishi yanayostahili kuchunguzwa. Imani haituhitaji kutangaza kila hatari ya kiongozi anayeheshimiwa kuwa sahihi.

Kutegemea na Kazi

Mojawapo ya mafumbo ya Nee ya kujirudia ni kutegemea kulikoungana na kazi yenye juhudi. Paulo hulieleza kikamilifu: "nalitaabika zaidi kuliko wote; wala si mimi, bali neema ya Mungu iliyokuwa pamoja nami" (1 Wakorintho 15:10).

Neema haiondoi kazi; hubadili chanzo chake.

Jambo hili lahusu hasa viongozi wenye uwezo mkubwa. Yawezekana kufanya kazi kwa bidii kwa sababu mtu ana wasiwasi, apenda kutawala, ana tamaa, au aogopa kushindwa. Pia yawezekana kufanya kazi kwa bidii kwa sababu neema huutia nguvu upendo.

Ratiba zaweza kuonekana zinazofanana. Maisha ya ndani ni tofauti.

Maombi Wakati Ulimwengu Ubadilikapo

Kufikia mwishoni mwa miaka ya 1940 maombi katika vuguvugu la Nee yalilazimika kuishughulikia China iliyokuwa ikibadilika kwa kina. Vita dhidi ya Japani vilikuwa vimekwisha. Vita vya wenyewe kwa wenyewe vilianza tena. Majeshi ya Kikomunisti yalipata nguvu. Mwaka 1949 Mao Zedong alitangaza Jamhuri ya Watu wa China.

Wamisionari wa kigeni walikabili shinikizo lililoongezeka na hatimaye kufukuzwa. Taasisi za Kikristo zililazimika kuamua jinsi ya kuhusiana na dola la kimapinduzi lililotilia shaka mafungamano ya kigeni na lililoazimia kuipanga upya jamii.

Kanuni za Nee za maisha yote zilikuwa karibu kujaribiwa katika hali mpya. Mtegemee Mungu—lakini kutegemea kunaonekanaje chini ya serikali ya kiitikadi? Nyenyekea kwa mamlaka—lakini mpaka wa utii uko wapi? Jenga makanisa ya kienyeji—lakini hutokea nini dola linapofafanua "kienyeji" kwa maneno ya kisiasa? Baki Mwili mmoja—lakini hutokea nini kampeni za kisiasa zinapowataka waamini kushtakiana?

Imani isingekuwa tena hasa juu ya riziki.

Ingekuwa imani chini ya shinikizo.

Maombi na Mapenzi ya Mungu

Mojawapo ya mivutano migumu zaidi katika maombi ni uhusiano kati ya kuomba kwa ujasiri na kujisalimisha. Wakristo wakati mwingine huogopa kwamba kuongeza "ikiwa ni mapenzi yako" hudhoofisha imani. Ombi la Yesu mwenyewe huko Gethsemane huthibitisha kinyume.

Aomba waziwazi kikombe kipite na kujisalimisha waziwazi kwa Baba. Hakuna sehemu iondoayo nyingine.

Kwa hiyo msisitizo wa Nee wenye nguvu juu ya ufanisi wa maombi wapaswa kushikwa ndani ya kumtegemea Baba kama mwana. Imani si uhakika kwamba tokeo nilitakalo lazima litukie. Ni uhakika kwamba Baba ni mwema wa kutosha nimwombe kwa ujasiri na mwenye hekima ya kutosha nijisalimishe.

"Na huu ndio ujasiri tulio nao kwake, ya kuwa, tukiomba kitu sawasawa na mapenzi yake, atusikia" (1 Yohana 5:14).

Maombi hubadili hali, na maombi humbadili mtu aombaye. Wakati mwingine jibu la ndani zaidi ni utashi ulioletwa katika upatano na Mungu.

Mkutano wa Maombi kama Shule ya Mwili

Maombi ya pamoja huwafundisha waamini kubebeana mizigo. Mtu mmoja aombaye kwa ajili ya mtoto mgonjwa, mwingine hujifunza huruma. Mtumishi aombaye kwa ajili ya eneo lisilofikiwa, upeo wa kusanyiko hupanuka. Kanisa linapokiri kushindwa pamoja, kiburi hupoteza faragha.

"Bebeaneni mizigo, nanyi mtaitimiza sheria ya Kristo" (Wagalatia 6:2).

Makusanyiko ya Nee yaliielewa mikutano ya maombi kuwa sehemu ya huduma ya kanisa badala ya matukio ya hiari kwa wanachama wenye ibada isiyo ya kawaida.

Makanisa ya kisasa yaweza kuhitaji matangazo machache juu ya maombi na maombi halisi zaidi.

Imani na Busara

Kumtegemea Mungu kwapaswa kuzaa ushujaa, wala si dharau kwa busara. Yusufu alihifadhi nafaka kwa sababu Mungu alifunua njaa. Nehemia aliomba na kuweka walinzi. Paulo alimtegemea Mungu kwa kupona katika dhoruba na bado akawaambia mabaharia wale.

Imani na mpango ni marafiki wakati mpango unapobaki mtumishi.

"Farasi huwekwa tayari kwa siku ya vita; bali kushinda hutoka kwa BWANA" (Mithali 21:31).

Mtayarishe farasi. Mtegemee BWANA.

Maombi, Imani, na Kukataa Kumlaghai Mungu

Maisha ya imani ya Nee yalichota kutoka mkondo wa hali ya kiroho ya kiinjili iliyowakilishwa na watu kama vile George Muller na Hudson Taylor. Sadikisho kuu halikuwa kwamba Wakristo wapaswa kuepuka mpango au ajira, bali kwamba Mungu mwenyewe ndiye chanzo cha mwisho cha riziki na uongozi. Huduma haipaswi kuendeshwa na wasiwasi juu ya fedha au kwa ulaghai wa watoaji.

Yesu alifundisha, "Baba yenu wa mbinguni anajua ya kuwa mnahitaji hayo yote" (Mathayo 6:32). Kisha akawaita wanafunzi kuutafuta ufalme kwanza. Imani huanza na maarifa ya Baba kabla ya kuanza na ombi la mwamini.

Jambo hili ni la maana kwa sababu "kuishi kwa imani" kwaweza kuwa maonyesho. Huduma yaweza kutangaza kwa sauti kukataa kwake kuomba fedha hali kwa njia isiyo ya moja kwa moja ikizua shinikizo kupitia hadithi za kushangaza. Kiongozi aweza kufasiri kila hatari ya kifedha kuwa ushujaa wa kiroho. Kanuni ya Nee yenye nguvu zaidi si umaskini wa kimahaba bali ni kutegemea.

Kutegemea kwaweza kujumuisha njia za kawaida. Paulo wakati mwingine alipokea zawadi na wakati mwingine alishona mahema. Wafilipi walimruzuku; Wakorintho walimwona akikataa ruzuku katika muktadha fulani. Hakuna mfano mmoja wa kifedha uwao uthibitisho wa jumla wa imani. Swali ni kama fedha hutawala utii.

Maombi yenyewe lazima yabaki huru na ulaghai. Nee aliwafundisha waamini kuomba sawasawa na mapenzi ya Mungu na kudumu katika imani. Maandiko huhimiza ujasiri: "tukiomba kitu sawasawa na mapenzi yake, atusikia" (1 Yohana 5:14). Sharti hilo si kizuizi cha nguvu ya maombi bali ni usalama wake. Maombi ya Kikristo hutafuta mapenzi ya Baba badala ya kutumia mbinu ya kiroho kulazimisha matokeo.

Jambo hili hukinga dhidi ya uelewa uliopotoka wa "kudai" ahadi. Ahadi za Kimaandiko zina miktadha. Baadhi ni za jumla kwa kanuni; nyingine ni za maagano, watu, au hali fulani. Imani husoma kwa uangalifu. Haishiki sentensi kwa sababu inapatana na tamaa.

Yesu huko Gethsemane hutoa kielelezo kilicho bora zaidi: "Baba, ikiwa ni mapenzi yako, uniondolee kikombe hiki; walakini si mapenzi yangu, bali yako yatimizwe" (Luka 22:42). Kujisalimisha hakudhoofishi imani. Ni imani katika hekima ya Baba wakati tokeo lililotamaniwa halitolewi.

Mateso ya Nee mwenyewe huipa kanuni hii uzito. Aliomba uponyaji na kupata kupona kwa kushangaza kutoka kifua kikuu, lakini hakujenga teolojia ambayo waamini waaminifu huhakikishiwa kinga dhidi ya ugonjwa. Maisha yake ya baadaye yalikuwa na udhaifu wa kujirudia na hatimaye kufungwa gerezani kwa muda mrefu. Teolojia ya imani ielezayo uokozi peke yake haiwezi kuufasiri msalaba.

Maombi pia yaliungana na fundisho la Nee juu ya Mwili. Maombi ya pamoja si tu maombi mengi ya faragha katika chumba kimoja. Waamini husikiliza, hupatana, hubeba mizigo, na hujifunza kutambua pamoja. Matendo huonyesha tena na tena kanisa likiomba katika nyakati za mageuzi: baada ya vitisho, kabla ya kutuma wamisionari, wakati wa kufungwa, na wakati wa kuweka viongozi.

"Kwa kuwa walipo wawili watatu wamekusanyika kwa jina langu, nami nipo papo hapo katikati yao" (Mathayo 18:20) mara nyingi hutumika kwa jumla kwa mikutano, ijapokuwa muktadha wake wa karibu wajumuisha

utambuzi wa pamoja na adabu. Kweli iliyo kubwa zaidi yabaki: Kristo yupo pamoja na watu wake waliokusanyika.

Kanuni ya imani pia hushughulikia utawala wa kisasa. Mipango ya kimkakati yaweza kuwa kinga za kisasa dhidi ya kutegemea. Utabiri, akiba, orodha za hatari, na mpango wa dharura ni zana za hekima, lakini hakuna iwezayo kuulinda wakati ujao. Yakobo huwaonya waamini wanenao kwa uhakika juu ya kesho bila kusema, "Bwana akipenda, tutakuwa hai, na kufanya hivi au hivi" (Yakobo 4:15).

Kwa hiyo Mkristo aliyekomaa hupanga kwa uzito na hushika mipango kwa wepesi. Imani si kutokuwapo kwa majedwali ya hesabu; ni kukataa kuyaabudu. Si kukataa matibabu; ni kumtegemea Mungu kupitia matibabu. Si kuepuka kukusanya fedha; ni kukataa udanganyifu na shinikizo. Si kutazamia tokeo fulani kwa sababu tamaa ni kali; ni kuomba kwa ujasiri hali ukijisalimisha kwa jibu.

Maisha ya Nee huliita kanisa kwenye uhuru wa kina zaidi kuliko ujasiri wa kifedha: uhuru kutoka imani ya kwamba kazi ya Mungu mwishowe hutegemea utawala wetu.

Mapinduzi, Mateso, na Gharama ya Uanafunzi

China Ukingoni mwa Enzi Mpya

Muongo wa mwisho wa huduma ya hadharani ya Watchman Nee ulijitokeza dhidi ya msiba wa kitaifa na mapinduzi. Ili kuyaelewa maamuzi yake, mtu lazima akatae kuisoma historia kwa kurudi nyuma. Ushindi wa Kikomunisti wa mwaka 1949 haukuja kama tanbihi katika wasifu wa kidini. Uliubadili utaratibu mzima wa kijamii.

China ilikuwa imevumilia uvamizi wa Kijapani, uharibifu wa Vita vya Pili vya Sino-Japani, na vita vipya vya wenyewe kwa wenyewe kati ya Wazalendo na Wakomunisti. Miji ilibadilisha wamiliki. Mfumuko wa bei uliharibu akiba. Jamaa zilihamishwa. Uaminifu wa kisiasa ungeweza kuwa mambo ya kuokoa uhai.

Ukristo ulishika nafasi iliyo hatarini hasa kwa sababu utume wa kisasa ulikuwa umefungamana, ijapokuwa bila kukusudia, na enzi ya uingiliaji wa kibeberu wa Kimagharibi. Wamisionari walikuwa wameanzisha shule, hospitali, vyuo vikuu, na makanisa, lakini haki za pekee za kigeni na mikataba isiyo sawa vilifanya iwe rahisi kwa wazalendo wa kimapinduzi kuuchora Ukristo kama mkono wa kitamaduni wa ubeberu.

Kwa hiyo viongozi wa Kikristo wa Kichina walikabili tatizo halisi hata kabla ya utawala wa kiitikadi wa Kikomunisti kuongezeka: Je! kanisa lingewezaje kuonyesha kwamba Kristo hakuwa mali ya kigeni?

Nee alikuwa ametumia miongo kadhaa akitetea makanisa ya kienyeji, yanayojiruzuku, na yanayojitawala. Kwa maana moja, alikuwa ametayarishwa vizuri zaidi kuliko taasisi nyingi zilizotegemea utume kwa ulimwengu mpya.

Lakini fasili ya dola juu ya kanisa la Kichina lililokubalika ingezidi kuhusisha uaminifu wa kisiasa na utawala wa kimuundo ambao fundisho la Nee juu ya kanisa halikuweza kuvimeza kwa urahisi.

Mwaka 1949 na Jamhuri ya Watu

Mnamo Oktoba 1, 1949, Mao Zedong alitangaza Jamhuri ya Watu wa China. Chama cha Kikomunisti sasa kilikuwa na mtambo wa dola ambao kupitia huo kingeweza kufuatilia mabadiliko makubwa ya kijamii.

Serikali mpya haikufuta mara moja ibada zote za Kikristo. Badala yake, sera ya kidini ilisitawi kupitia kampeni, mazungumzo, mashirika ya kizalendo, propaganda, na udhibiti unaoongezeka.

Viongozi wa Kiprotestanti waliingia mazungumzo yaliyoelekea kwenye Vuguvugu la Kizalendo la Nafsi-Tatu, likisisitiza kujitawala, kujiruzuku, na kujieneza hali likikata mafungamano ya kibeberu ya kigeni.

Kejeli ilikuwa kali. Mawazo haya ya “nafsi-tatu” yalisikika kwa juujuu kuwa yanafanana na masadikisho ambayo Nee alikuwa amefundisha kwa muda mrefu. Lakini msamiati unaofanana waweza kutumikia mamlaka tofauti kabisa.

Kwa Nee, maisha ya kanisa ya kienyeji yalikuwepo ili Kristo, wala si utume wa kigeni, autawale kanisa. Kwa dola, uhuru wa kidini kutoka mataifa ya kigeni ukawa sehemu ya kuimarisha nguvu za kisiasa.

Swali lenye uamuzi halikuwa kama makanisa yapaswa kuwa ya Kichina. Lilikuwa ni nani aliyekuwa na ubwana wa mwisho.

Kuondoka au Kurudi

Kadiri shinikizo lilivyoongezeka, baadhi ya viongozi wa Kikristo waliondoka bara la China. Nee alikuwa na fursa na mahusiano ya kimataifa ambayo yangeweza kumwezesha kubaki nje. Alisafiri hadi Hong Kong mwaka 1950, ambako wenzake walisihi tahadhari.

Habari kwa ushikamanifu humwonyesha akichagua kurudi bara badala ya kuhifadhi usalama wake binafsi ughaibuni. Lolote mtu alifikirilo juu ya maamuzi mahususi ya kisiasa aliyoyafanya katika miaka hii, uamuzi huu hufunua kujitambulisha kwake na makanisa ya Kichina.

Mchungaji hakiachi kundi kwa urahisi hatari inapokuja.

Yesu asema, "Mchungaji mwema hutoa uhai wake kwa ajili ya kondoo" (Yohana 10:11). Maandiko hayo hayapaswi kutumiwa kusisitiza kwamba kila kiongozi aliye hatarini lazima abaki mahali pake; Paulo aliikimbia miji wakati mateso yalipotisha, na Yesu aliwaambia wanafunzi kwamba wanapoteswa katika mji mmoja waweza kukimbilia mwingine. Maandiko huruhusu kukimbia na kubaki, sawasawa na wito.

Nee aliamini kubaki ndio ulikuwa wajibu wake.

Uamuzi huo ungemgharimu sehemu iliyobaki ya maisha yake ya uhuru.

Ushirikiano, Uzalendo, na Utata

Habari za kihistoria za miaka ya kwanza ya Nee chini ya utawala wa Kikomunisti hazipatani na simulizi rahisi la upinzani wa papo hapo. Uchunguzi wa kisomi wa hivi karibuni waeleza kwamba Nee na Ukumbi wa Kusanyiko walishiriki katika maandamano ya kizalendo ya hadharani na kudhihirisha kuunga mkono baadhi ya vipengele vya serikali mpya, hasa kipindi cha Vita vya Korea.

Jambo hili lastahili kushughulikiwa kwa uangalifu. Wapenzi wa baadaye waweza kupendelea shujaa aliyeyatambua mateso ya Kikomunisti papo hapo na kulipinga dola tangu mwanzo. Ushahidi ni tata zaidi.

Wakristo wa Kichina walikuwa wakijaribu kuokoa uhai ndani ya mazingira ya kisiasa yaliyokuwa yakibadilika kwa kasi. Wengine walitumaini kwamba ushirikiano juu ya mambo ya kitaifa ungeweza kuhifadhi uhuru wa kazi ya kiroho. Wengine kwa kweli walikaribisha baadhi ya vipengele vya uzalendo dhidi ya ubeberu au marekebisho ya kijamii. Wengine walitenda chini ya shinikizo. Nia zilitofautiana na zingeweza kubadilika.

Nee mwenyewe alikuwa amejaribu kwa muda mrefu kuutenga Ukristo na siasa za vyama. Chini ya hali za kimapinduzi ilimpasa kufikiri upya kama kutokuegemea upande wowote kwa kisiasa kunakodhaniwa kungeweza kuficha uaminifu usiochunguzwa.

Warumi sura ya kumi na tatu huamuru kunyenyekea kwa wenye mamlaka ya serikali. “Kila mtu na aitii mamlaka iliyo kuu” (Warumi 13:1). Wakristo si wapinga-utawala kwa sababu tu watawala hawaamini.

Lakini Warumi 13 halilifanyi dola kuwa Mungu. Ufunuo 13 huonyesha nguvu ya kisiasa ikiwa kama mnyama inapodai kile kilicho cha Mungu. Matendo 5:29 hutoa mpaka: “Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu.”

Kutambua kati ya Warumi 13 na Ufunuo 13 ni mojawapo ya kazi ngumu zaidi za kisiasa za kanisa.

Ilani ya Kikristo na Shinikizo la Nafsi-Tatu

Mwanzoni mwa miaka ya 1950 kulikuja juhudi zilizopangwa za kuutenga Uprotestanti wa Kichina na uvutano wa utume wa kigeni na kuyaweka makanisa sambamba na utaratibu mpya wa kisiasa. “Ilani ya Kikristo” na

Vuguvugu la Kizalendo la Nafsi-Tatu lililokuwa likizuka vikawa vyombo vikuu.

Viongozi wa Kikristo waliitikia kwa namna tofauti. Wengine walijiunga kwa shauku, wakiamini kwamba kanisa la Kichina kweli lingeweza kusitawi chini ya ujamaa. Wengine walishirikiana kwa tahadhari. Wengine, kama vile Wang Mingdao, hatimaye walipinga miundo ya kanisa iliyofadhiliwa na dola kwa uwazi zaidi.

Msimamo wa Nee ulitatizwa na ukweli kwamba vuguvugu lake tayari lilidhihirisha kanuni imara za kienyeji. Angeweza kukubaliana kwamba makanisa yapaswa kuwa huru na utawala wa kigeni hali akikataa dokezo kwamba dola lapaswa kuutawala uhai wao wa kiroho.

Jambo hili huonyesha jaribu la kisiasa la kujirudia: serikali yaweza kuichukua lugha halali ya kimaadili na kuitumia kwa madhumuni yasiyo halali. “Uhuru,” “umoja,” “amani,” “haki,” “uzalendo,” na “usalama” ni maneno mema. Thamani yao ya kimaadili hutegemea jinsi nguvu inavyoyatumia.

Wakristo lazima wahukumu sera, wala si kaulimbiu.

Kampeni za Kushutumu

Kampeni za kisiasa za Kikomunisti zilizidi kutegemea lawama za hadharani, ungamo, mashtaka, na kuumba upya kiitikadi. Jumuiya za kidini hazikusamehewa. Wanachama wangeweza kushinikizwa kuwashutumu viongozi na kufichua uhalifu unaodaiwa.

Kampeni kama hizo zilikuwa za kuangamiza ushirika wa kanisa. Vuguvugu lililojengwa juu ya kuaminiana, mamlaka ya kiroho, na dhabihu ya pamoja ghafla lililazimishwa kuingia mazingira ambapo mashtaka ya hadharani yangeweza kuamua uhuru, sifa, na kuokoka.

Yesu alionya kwamba mateso yaweza kuvunja mahusiano ya asili: “Ndugu atamsaliti ndugu yake ili auawe” (Marko 13:12).

Kanisa lilipaswa kujifunza kwamba umoja hugharimu wakati hofu inapokuwa chombo cha kisiasa.

Muktadha huu ni wa maana kwa kupima mashtaka yaliyofanywa baadaye dhidi ya Nee. Baadhi ya mashtaka yalihusu mambo ambayo yaweza kuwa na msingi wa kiukweli; mengine yalitungwa kupitia makundi ya kiitikadi kama vile upinga-mapinduzi. “Ungamo” za hadharani chini ya mifumo ya kulazimisha haziwezi kuchukuliwa tu kuwa ushahidi wa mahakama ulio wazi, wala mashtaka yote hayapaswi kutupiliwa mbali kwa sababu tu dola lilikuwa la ukandamizaji.

Uadilifu wa kihistoria wahitaji kushika hali ya kutokuwa na hakika mahali ambapo ushahidi unabishaniwa.

Biashara Yawa Mzigo wa Kisiasa

Kujihusisha kwa Nee kwa zamani na biashara ya dawa sasa kulilipa dola misingi ya kiuchumi ya uchunguzi. Biashara binafsi, desturi za kodi, umiliki, mahusiano ya wafanyakazi, na shughuli za kifedha vilizidi kufanywa vya kisiasa ndani ya mageuzi ya kijamaa.

Vitendo ambavyo hapo awali vilikuwa vimehesabiwa kuwa mzozo wa kanisa au ubishi wa kibiashara vingeweza kutungwa upya kuwa uhalifu wa kiuchumi au mwenendo wa kupinga mapinduzi.

Muunganiko huu wa huduma, biashara, mafungamano ya kijamaa, na shaka ya kisiasa ulimfanya Nee kuwa hatarini.

Tukio hilo pia hutoa somo pana zaidi: viongozi wa huduma wanaojishughulisha na biashara wahitaji utawala imara wa kutosha kustahimili uchunguzi wa uadui. Unyofu wa kiroho si mbadala wa kumbukumbu za maandishi.

"Angalieni yaliyo mema machoni pa watu wote" (Warumi 12:17).

Uwazi si kutokuamini. Ni ulinzi kwa ushuhuda wa Kristo.

Kukamatwa Mwaka 1952

Mnamo Aprili 1952 Nee alikamatwa. Baadhi ya habari huweka kukamatwa huko Manchuria, kukihusiana na mashtaka yaliyohusu biashara. Kukamatwa huku kuliondoa kutoka makanisani yule mwalimu ambaye sehemu kubwa ya uongozi wa vuguvugu uliovuka mahali ulikuwa umekuja kumzunguka.

Alikuwa na umri wa miaka arobaini na minane.

Hakuna hata mmoja aliyekuwa karibu naye angeweza kujua kwamba kamwe hangeishi tena kama mtu huru.

Mshtuko lazima ulikuwa mkubwa mno. Nee alikuwa amewafundisha waamini kuyatambua mamlaka yaliyokabidhiwa, kushirikiana na watumishi, na kupokea huduma. Sasa vuguvugu lilipaswa kugundua kama uhai wake ungeweza kuendelea wakati mtumishi wake mwenye uvutano zaidi alipotoweka.

Kanisa la Kimaandiko kweli lazima liweze kustahimili kuondolewa kwa kiongozi kwa sababu Kichwa chake ni Kristo.

Paulo aliwaambia wazee wa Efeso kwamba baada ya kuondoka kwake hatari zingekuja, naye akawakabidhi "kwa Mungu, na kwa neno la neema yake" (Matendo 20:32).

Mungu na Neno lake hubaki wakati mtume aondokapo.

Pengo Refu Kabla ya Kesi

Kesi rasmi ya hadharani ya Nee ilikuja miaka kadhaa baada ya kukamatwa. Kizuizi chini ya mfumo wa kimapinduzi wa kimabavu hakikufuata

matarajio ya kisasa ya kiliberali ya kesi ya haraka, ushahidi wa wazi, wakili huru, na kutenganisha mahakama na kampeni za kisiasa.

Wakati wa pengo hilo, dola liliongeza shinikizo juu ya mitandao ya Kikristo. Viongozi na watenda kazi wenza walichunguzwa. Mikutano ilipekuliwa. Kushutumu kwa hadharani kukawa sehemu ya mchezo wa kisiasa wa kudhibiti.

Kwa makanisa, kutokuwa na hakika kwaweza kuwa kugumu kuliko hukumu inayojulikana. Tumaini la kuachiliwa hubaki hai hali hakuna upeo ulio wazi.

Zaburi hutoa lugha ya kungoja kama huko: “Ee BWANA, hata lini? Utanisahau milele?” (Zaburi 13:1).

Imani ya Kimaandiko huruhusu swali hilo.

Kesi ya Hadharani ya Mwaka 1956

Mwaka 1956 Nee alihukumiwa hadharani kuwa kiongozi wa kikundi cha kupinga mapinduzi na kuhukumiwa kifungo cha miaka kumi na mitano gerezani. Maelezo ya dola yalijumuisha mashtaka ya utovu wa maadili wa kiuchumi, uhalifu wa kisiasa, na uasherati. Mwenendo huo uliwaangamiza wafuasi wengi.

Je! wasifu wapaswa kuyashughulikiaje mashtaka haya?

Haupaswi kuyafuta wala kuyarudia bila kuyachambua.

Baadhi ya vyanzo vya wasifu vya baadaye hudai kwamba ushahidi wa kosa zito la kibinafsi ulikuwa mkubwa. Habari zinazoegemea vuguvugu mara nyingi husisitiza uzushi, kulazimishwa, na mateso ya kisiasa. Mbinu za dola la kimapinduzi hutoa sababu halisi ya kutokuamini ungamo za hadharani na kesi za kiitikadi. Wakati huo huo, uaminifu wa Kikristo kwa kweli humaanisha hatuwezi kutangaza kila shtaka kuwa lisilowezekana kwa sababu tu Nee aliteswa.

Hitimisho lililo na uwajibikaji zaidi ni finyu zaidi: bila shaka Nee alilengwa na kufungwa gerezani ndani ya kampeni pana zaidi ya Kikomunisti ya kutiisha uongozi wa kidini uliojitegemea. Ukweli kamili wa kila shtaka la kimaadili na la kifedha wabaki ukibishaniwa kati ya vyanzo na mapokeo.

Kustaajabia kwa Kikristo hakuhitaji hakika mahali ambapo historia haiwezi kuitoa.

Sifa ya Kiongozi Inapoanguka

Kwa wafuasi, mashtaka dhidi ya kiongozi mpendwa huzua mtikisiko wa kiroho ulio mkubwa kuliko kiongozi mwenyewe. Ikiwa mwalimu aliyefundisha utakatifu ashtakiwa kwa dhambi nzito, hutokea nini kwa kweli aliyoifundisha?

Paulo hutoa kanuni ya lazima: “Mungu aonekane kuwa kweli, na kila mtu kuwa mwongo” (Warumi 3:4).

Kweli ya Kikristo haitegemei ukamilifu wa kimaadili wa mjumbe.

Hili halisamehe unafiki. Viongozi wapaswa kuwajibishwa. Lakini Maandiko ni kweli kwa sababu Mungu ni kweli.

Daudi alitenda dhambi nzito na bado akaandika zaburi zilizovuviwa kabla na baada ya toba. Petro alimkana Kristo naye akarejeshwa. Kanisa lazima lijifunze kutofautisha kati ya hazina na chombo cha udongo bila kutumia tofauti hiyo kuficha kosa.

Ikiwa kiongozi atenda dhambi, kweli yahitaji kufichuliwa na toba. Ikiwa kiongozi ashtakiwa kwa uongo, kweli yahitaji utetezi. Katika hali yoyote, Kristo, wala si kiongozi, abaki Bwana.

Charity Nee

Mke wa Nee, Charity Chang, alishiriki gharama ya wito wake. Uhusiano wao wenyewe ulikuwa umehusisha miaka ya ukawiaji kabla ya ndoa. Charity alikuwa na elimu, mwenye uwezo, na baadaye alivumilia matokeo ya kuolewa na kiongozi wa Kikristo aliyejulikana kitaifa aliye chini ya shaka ya kisiasa.

Yeye pia alipata kukamatwa na mateso. Wakati wa kifungo cha Nee alikuwa mmojawapo wa nafasi zake chache za mawasiliano na maisha ya kawaida ya kibinadamu nje ya gereza.

Hadithi za wanaume mashuhuri wa Kikristo mara nyingi huwabana wake kuwa wahusika wa kuunga mkono tu. Wasifu ulio mwaminifu zaidi hukumbuka kwamba safari za huduma, mizozo, na kifungo huzaa gharama zibebwazo na wenzi wa ndoa.

Paulo aandika kwamba "kiungo kimoja kikiumia, viungo vyote huumia nacho" (1 Wakorintho 12:26). Ndoa huifanya kweli hiyo kuwa halisi kwa uchungu.

Tafakari za Nee zilizoripotiwa za baadaye zadokeza majuto juu ya kadiri kubwa ya upweke ambao Charity alikuwa ameubeba katika miaka yake ya safari na huduma. Ikiwa ni sahihi, majuto kama hayo humfanya kuwa wa kibinadamu. Wito wa Kikristo haufuti wajibu wa ndoa.

Makanisa Pasipo Nee

Kuondolewa kwa Nee hakukuyakomesha makusanyiko ya Kikristo. Baadhi ya makusanyiko yaliingia miundo iliyotambuliwa na dola; mengine yaliendelea nje yake; mateso yaliwatawanya waamini. Mifumo ya vuguvugu ya kutokuwa na utawala wa kati ilisaidia kudumu katika namna nyingi.

Kudumu huku ni mojawapo ya kejeli za kihistoria za hadithi ya Nee. Dola lilimnyamazisha mwalimu lakini halikuweza kwa urahisi kuyanyamazisha mafundisho. Kazi zilizochapishwa zilikuwa tayari zimesambaa. Wanafunzi walikuwa wamewazoeza wanafunzi. Waamini wa kawaida walijua jinsi ya kukusanyika.

Paulo aliandika toka gerezani, “neno la Mungu halifungwi” (2 Timotheo 2:9).

Sentensi hiyo ingeweza kusimama kama kauli-kichwa juu ya miaka ishirini ya mwisho ya Nee.

Kunyenyekea kwa Serikali Gerezani

Uchunguzi wa kisomi wa hivi karibuni humwonyesha Nee akifanya aina ya kunyenyekea alipokuwa kifungoni. Yaonekana hakuyageuza maisha ya gerezani kuwa uasi wa daima wa kimwili au wa kiutawala. Alizifuata sheria hali akikataa dai la mwisho la kuiacha imani ya Kikristo.

Jambo hili lapatana na usomaji uliokomaa wa fundisho lake juu ya mamlaka. Wakristo waweza kunyenyekea miundo wasiyoiunga mkono kimaadili. Petro aliwaambia waamini wanaoteswa kumheshimu mfalme hali wakimcha Mungu (1 Petro 2:17).

Lakini kunyenyekea huishia mahali uasi-imani unapoanza.

Tofauti hiyo ni ngumu na yenye gharama. Ni rahisi zaidi kupinga kila kitu au kutii kila kitu. Dhamiri ya Kikristo mara nyingi huishi katika njia iliyo finyu zaidi: shirikiana panapowezekana, mtii Mungu mahali mgongano unapokuwa hauwezi kuepukika.

Gharama ya Uanafunzi Yawa Halisi

Maneno ya Yesu yaweza kusikika ya kutia moyo katika kongamano: “Mtu ye yote akitaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, ajitwike msalaba wake, anifuate” (Mathayo 16:24).

Kufikia mwaka 1956 Nee hakuhitaji tena kielelezo.

Msalaba sasa ulimaanisha hukumu ya gereza, aibu ya hadharani, kutengana na mke wake na makanisa, na kutoweka kwa sauti yake ya hadharani.

Hakuna lolote kati ya haya lithibitishalo kwamba alikuwa sahihi katika kila kitendo chenye ubishi. Mateso si cheti cha ukamilifu wa kimafundisho au wa kimaadili. Lakini mateso hufunua kama imani hudumu wakati thawabu zake za kidunia zinapotoweka.

Nee alikuwa amehubiri kwa miongo kadhaa kwamba Kristo ni uzima, kwamba nafsi lazima ijisalimishe, kwamba ufufuo hufuata mauti, kwamba waamini huketi ndani ya Kristo, huenenda kwa uzima wake, na husimama katika ushindi wake.

Sasa kweli hizo zingejaribiwa katika giza la kutojulikana.

Hukumu ya Miaka Kumi na Mitano Iliyokuwa Miaka Ishirini

Hukumu rasmi ilikuwa miaka kumi na mitano. Kama ingekwisha kama ilivyopangwa, Nee angeweza kutokea mwishoni mwa miaka ya 1960. Badala yake, Mapinduzi ya Kitamaduni na madai ya kisiasa yaliyoendelea yalifunga mlango.

Habari huripoti kwamba kuachiliwa kulifungamanishwa na kuikana imani au vinginevyo kuwaridhisha wenye mamlaka kwa njia ambazo Nee hangezikubali. Lolote lilikuwa utaratibu kamili wa kiutawala, alibaki gerezani hadi kifo chake mwaka 1972.

Miaka kumi na mitano ikawa ishirini.

"Uwe mwaminifu hata kufa, nami nitakupa taji ya uzima" (Ufunuo 2:10).

Ni mistari michache ingeweza kusikika isiyo ya mfano kuliko huo.

Sura ifuatayo huingia miaka hiyo iliyofichika. Kumbukumbu ni ya vipande vipande. Jambo hilo lenyewe ni sehemu ya hadithi. Mtu ambaye huduma yake ilikuwa imejengwa juu ya maneno alilazimishwa kunyamaza, akiliacha kanisa liulize kama maisha yaweza kuhubiri wakati mhubiri hana tena mimbari.

Wakristo Chini ya Itikadi ya Kimapinduzi

Ukomunisti katika China ya Kimao ulikuwa zaidi ya mkusanyo wa sera za kiuchumi. Ulitoa mfumo wa kufasiri historia, tabaka, uaminifu, mageuzi ya kijamii, na hatima ya mwanadamu. Kivitendo, chama kilizidi kudai aina za ufuataji wa kiitikadi zilizogusa dhamiri.

Kwa hiyo Wakristo walikabili si tu serikali waliyoichukia bali maelezo pinzani ya uhalisia wa mwisho.

Kanisa limekabili shinikizo zinazofanana chini ya tawala nyingi. Rumi ingeweza kuvumilia dini hata uaminifu kwa Kaisari ulipokuwa wa kimungu. Uzalendo waweza kuyaomba makanisa kuihesabu hatima ya kitaifa kuwa takatifu. Tamaduni za matumizi zaweza kuifanya tamaa ya kiuchumi kutenda kazi kama ibada.

"Msujudie Bwana Mungu wako, umwabudu yeye peke yake" (Mathayo 4:10).

Amri ya kwanza ina matokeo ya kisiasa kila dola au itikadi inapodai utii wa mwisho.

Ungamo la Hadharani Chini ya Kulazimishwa

Kampeni za kisiasa zilitumia ungamo kama chombo cha kuumba upya kiitikadi. Ungamo la Kikristo kwa kawaida humaanisha kweli ya hiari mbele za Mungu na jumuiya. Ungamo la kulazimishwa ni jambo tofauti.

Tofauti hii ni ya maana wanahistoria wanapofasiri kumbukumbu zilizotolewa na tawala zizawadiazo mashtaka na kuadhibu upinzani.

Taarifa iliyotiwa sahihi yaweza kuwa ushahidi bila kuwa ushahidi usiokosea. Hofu hubadili kile watu wasemacho. Mahojiano hubadili muktadha. Onyesho la hadharani hubadili vishawishi.

Kwa hiyo kujitoa kwa Kikristo kwa kweli kwahitaji uchambuzi wa subira wa vyanzo badala ya wepesi wa kuamini au kutupilia mbali kiotomatiki.

Kanisa Linapogawanywa na Hofu

Mateso mara nyingi hufaulu kwa kuwatenga watu binafsi. Ikiwa waamini waweza kushawishiwa kwamba kila mtu mwingine ameafikiana, ushujaa hudhoofika.

Kwa hiyo Waebrania huamuru, “tusiache kukusanyika pamoja ... bali kuonyana” (Waebrania 10:25) katika muktadha unaonena punde juu ya mateso na uvumilivu.

Mikutano ya hadharani inapokuwa haiwezekani, ushirika waweza kupungua hata kuwa maombi ya kunong’ona, Maandiko yaliyokumbukwa, au ujuzi kwamba waamini wasioonekana wabaki waaminifu.

Mwili upo hata wakati mawasiliano yamevunjika.

Kanisa Kati ya Uzalendo, Shinikizo la Kisiasa, na Ufalme wa Mungu

Ushindi wa Kikomunisti wa mwaka 1949 uliwaweka Wakristo wa Kichina ndani ya mandhari ya kimaadili na ya kisiasa iliyokuwa ikibadilika kwa kasi. Utume wa kigeni ulihusishwa, kwa haki au bila haki, na nguvu ya kibeberu. Serikali mpya ilidai uhuru wa kitaifa, uaminifu wa kiitikadi, na kujipanga sambamba kwa hadharani kunakoongezeka. Viongozi wa Kikristo walipaswa kutambua jinsi ya kukataa utawala wa kigeni, kuipenda nchi yao, kushirikiana katika maisha ya kiraia, na bado kuhifadhi utii wa mwisho wa kanisa kwa Kristo.

Msisitizo wa Nee wa awali juu ya maisha ya kanisa ya kienyeji uliipa vuguvugu lake faida. Makusanyiko hayakuwa tu matawi ya chama cha utume cha kigeni. Walakini kujitegemea hakukuondoa shinikizo la kisiasa. Wasiwasi wa dola ulifika kupita fedha ya kigeni hata kwa mamlaka ya dini yenyewe.

Agano Jipya halitoi kanuni ya kisiasa ya juujuu. Paulo huamuru maombi kwa ajili ya watawala na huyaita mamlaka ya serikali kuwa mtumishi kwa utaratibu wa umma katika Warumi 13. Petro huwaambia waamini kumheshimu mfalme. Walakini Matendo huandika mitume wakisema, “Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu” (Matendo 5:29). Ufunuo huchora milki yenyewe ikiwa kama mnyama inapodai kuabudiwa.

Kwa hiyo utii wa kisiasa wa Kikristo ni halisi lakini una mipaka. Serikali ina mamlaka halali; haina mamlaka ya kimungu juu ya dhamiri. Dola laweza kudhibiti magari barabarani bila kutishia imani. Laweza kuadhibu uhalifu. Lakini linapoamuru kumkana Kristo, ibada ya uongo, kuwasaliti watu wasio na hatia, au kuikandamiza injili, utii kwa Mungu huwa upinzani wenye gharama.

Hali ya Nee ilizidi kutatizwa na kampeni za kisiasa za umati ambamo mashtaka na ungamo za hadharani zilikuwa vyombo vya kuumba upya kiitikadi. Shuhuda zilizotolewa chini ya hali kama hizo zahitaji tathmini ya kihistoria yenye uangalifu. Baadhi ya mashtaka yaweza kuwa na kweli; mifumo ya kulazimisha haifanyi kila shtaka kuwa la uongo. Lakini wala kushutumu kwa hadharani chini ya shinikizo kali la kisiasa hakuwezi kusomwa kana kwamba ni ushahidi wa kawaida wa mahakama.

Jambo hili ni la maana hasa katika wasifu wa Nee kwa sababu mashtaka mazito ya kimaadili na ya kifedha yalifanywa dhidi yake. Habari yenye uwajibikaji haipaswi kuyafuta wala kuyarudia kama ukweli uliokwisha thibitika bila masharti. Mzozo wa kanisa wa awali uliozunguka biashara yake ya dawa ulikuwa halisi. Mashtaka ya Kikomunisti ya baadaye yalizuka katika mazingira ya kisiasa yaliyoundwa kuiangamiza mamlaka ya kidini iliyojitegemea. Mwanahistoria lazima atofautishe ushahidi, propaganda, shuhuda, ufasiri, na kile kibakiacho kisichojulikana.

Msimamo wa Nee mwenyewe uliokuwa ukibadilika kuelekea siasa pia wastahili uangalifu wa vivuli. Hakuwa tu kielelezo kisichobadilika cha upinzani tangu 1949 na kuendelea. Kama Wakristo wengi wa Kichina, alitafuta njia za kuishi chini ya serikali mpya na mahali fulani alishiriki katika maonyesho ya hadharani ya kuunga mkono serikali. Uchunguzi wa kisomi wa hivi karibuni husisitiza kwamba alitafakari juu ya upendeleo wa kisiasa na kujaribu kupitia kunyenyekea bila kukiacha kitambulisho cha Kikristo. Utata huo hulifanya kufungwa kwake hatimaye kuwa la kufundisha zaidi, wala si kidogo.

Kanisa chini ya shinikizo mara nyingi hupasuka ndani yake kabla dola halijafunga mlango. Hofu hubadili mahusiano. Baadhi ya waamini huafikiana zaidi kuliko wengine. Wengine huwashtaki Wakristo wenye tahadhari kuwa woga; wengine huwashtaki Wakristo wenye kupinga kuwa

wasiowajibika. Jamaa na makusanyiko hukabili maamuzi bila kujua mwezi ujao utaleta nini.

Agizo la Paulo huwa la dharura: "Ikiwezekana, kwa upande wenu, mkae katika amani na watu wote" (Warumi 12:18). Sharti "ikiwezekana" hukiri kwamba amani si sikuzote chini ya utawala wetu. Walakini Wakristo wanawajibika kwa roho ambayo kwayo hutenda.

Teolojia ya Nee ya msalaba ilitoa rasilimali moja kwa kipindi hiki. Kanisa halijihifadhi kwa njia yoyote iwezekanayo. Kristo aweza kuudumisha ushuhuda wake wakati mali, hadhi, na mashirika vinapopotea. Sadikisho hilo si shauri la ulegevu wa kisiasa. Ni ukombozi kutoka hofu ya ghafla.

Ukristo wa Kichina baada ya mapinduzi ungedhihirika kuwa wenye kustahimili kwa kushangaza. Miundo ilibomolewa, viongozi walifungwa, watumishi wa kigeni walifukuzwa, na shughuli za hadharani zilizuiwa, walakini uhai wa Kikristo haukutoweka. Mbegu ilishuka chini ya ardhi.

Nee hakuweza kujua ukubwa wa hadithi hiyo wa wakati ujao. Huduma yake mwenyewe inayoonekana ilikuwa ikikaribia mwisho wake. Lakini teolojia aliyokuwa ameihubiri—kwamba uzima wa ufufuo hufunuliwa mahali ambapo rasilimali za asili hushindwa—ilikuwa karibu kujaribiwa chini ya hali ambazo hakuna kielelezo cha kongamano kingeweza kuzizalisha upya.

Miaka Ishirini Katika Minyororo

Huduma ya Ukimya

Watchman Nee aliingia gerezani akiwa mmoja wa waalimu Wakristo wenye asili ya Kichina waliojulikana zaidi. Angekufa miaka ishirini baadaye pasipo kurudi katika huduma ya hadhara. Tofauti hii karibu haivumiliki. Mtu ambaye wito wake ulikuwa kuhubiri, kuandika, kufundisha, kusafiri, na kuwakusanya waaminio, alivuliwa karibu kila njia ya nje ambayo kwayo alikuwa ametumika.

Miaka ya gerezani pia ndiyo kipindi kigumu zaidi kwa mwandishi wa wasifu kukisimulia. Kumbukumbu za umma zimeundwa na dola iliyomfunga. Kumbukumbu za jamaa zahifadhi vipande vya thamani lakini haziwezi kuijenga upya kila mwaka. Simulizi za baadaye za kiibada nyakati fulani hujaza ukimya kwa madhanio. Kwa hiyo unyenyekevu wa kihistoria ni lazima.

Twajua kidogo juu ya hali ya kiroho ya kila siku ya kifungo cha Nee kuliko wasomaji wangependa.

Labda kukosekana huko kwenyewe ni jambo linalofaa. Nee alikuwa amefundisha kwamba maisha ya Kikristo hayapimwi kwa kuonekana. Huduma yake ya mwisho ilitendeka mahali ambapo karibu hakuna hadhira iliyoweza kutazama.

Yesu asema juu ya Baba, “Baba yako aonaye sirini atakujazi” (Mathayo 6:4). Gereza liligeuza sehemu kubwa ya ufuasi wa Nee kuwa maisha ya siri

mbele za Mungu.

Kazi za Gerezani na Siku za Kawaida

Kifungo cha Nee kilijumuisha gereza na mazingira ya marekebisho-kwa-njia-ya-kazi. Habari zilibadilika kwa miaka, lakini maisha yake yaliongozwa na mamlaka waliodhibiti kutembea, mawasiliano, kazi, chakula, matibabu, na mawasiliano na jamaa.

Fikira za kishujaa hukazia nyakati za kutisha za mahojiano. Kifungo kirefu mara nyingi zaidi hujengwa kwa siku za kawaida: kuamka kwa amri, kula unachopewa, kufanya kazi uliyopangiwa, kuvumilia kelele na taabu, kungoja habari, kudhibiti maradhi, na kutazama miaka ikitoweka.

Uchovu wa namna hiyo waweza kuwa jaribu kali la kiroho. Dhiki hutoa nguvu za ghafla; kujirudia hudai uvumilivu.

Waebrania yasema, “Maana mnahitaji saburi, ili kwamba mkiisha kuyafanya mapenzi ya Mungu mpate ile ahadi” (Waebrania 10:36).

Saburi ya Kimaandiko si tabia tulivu. Ni nguvu ya kubaki mwaminifu chini ya kucheleweshwa.

Nee alikuwa amehubiri juu ya kumngojea Mungu. Gereza lilipanua somo kutoka saa na miezi hadi miongo.

Kristo Pasipo Jukwaa

Huduma ya hadhara kwa kimya yaweza kuwa ushahidi kwa mhudumu kwamba Mungu amependezwa. Mialiko, waongofu, mauzo ya vitabu, mikutano inayoongezeka, na wasikilizaji wenye shukrani humhakikishia mtenda kazi kwamba maisha yana manufaa.

Gereza liliondoa mrejesho huo.

Mhubiri ni nini pale asipoweza kuhubiri?

Theolojia ya Nee ilikuwa na jibu kabla mazingira hayajauliza swali. “Kwa maana kwangu mimi kuishi ni Kristo” (Wafilipi 1:21). Mstari hausemi, Kwangu mimi kuishi ni huduma iliyofanikiwa.

Tofauti hii ni mojawapo ya masomo yenye nguvu zaidi ya miaka yake ya mwisho. Wito ni muhimu, lakini Kristo ni wa ndani zaidi kuliko wito. Mtu asiyeweza kutenda utumishi wake wa awali hakuwi asiyefaa kiroho.

Jambo hili linazungumza na ugonjwa, ulemavu, kustaafu, kuwatunza wengine, ukosefu wa kazi, uzee, na kila majira ambapo manufaa ya hadhara hupungua. Wito wa kwanza wa mwaminio si uzalishaji bali ni kuwa mali ya Kristo.

Ulimwengu Wasoma Hali Mwandishi Amefungwa

Katika miaka Nee alipokuwa kifungoni, mafundisho yake yalienea kimataifa. Maandishi na jumbe zilitafsiriwa na kuchapishwa. *The Normal Christian Life* ulipata wasomaji mbali sana zaidi ya China. Makusanyo ya baadaye yangeibeba huduma yake katika mizingo ya makanisa ya kiinjili, ya karama, ya Ndugu, ya wamisionari, na makanisa yaliyojitegemea kotekote ulimwenguni.

Kitendawili hiki kinamkumbusha Paulo: “ambako nateswa hata kufungwa kama mtenda mabaya; lakini neno la Mungu halifungwi” (2 Timotheo 2:9).

Nee hakuweza kusafiri, lakini maneno yalisafiri.

Jambo hili halipaswi kufanywa kuwa la kimahaba kana kwamba kifungo kilikuwa lazima kwa uvutano. Uhuru ni mwema, na mateso ni maovu. Lakini maongozi ya Mungu yaweza kugeuza jaribio la mtesi la kunyamazisha kuwa aina nyingine ya kukuza sauti.

Kifungo kilikuwa kidogo kijiografia hali usomaji wa Nee ukawa mkubwa mno kijiografia.

Mawasiliano Chini ya Vizuizi

Barua za jamaa zilitoa madirisha finyu katika maisha ya Nee. Mawasiliano ya gerezani chini ya utawala wa kidikteta hayawezi kudhaniwa kuwa na kila kitu mfungwa angependa kusema. Maneno yaweza kufuatiliwa, kufumbwa, kuzuiwa, au kukaziwa mambo yaliyoruhusiwa.

Jambo hili hufanya maneno mafupi ya imani kuwa yenye maana hasa hali pia yakituonya tusizidishe tafsiri ya ukimya.

Historia ya Kikristo ina waaminio wengi waliofungwa ambao barua zao hutumia lugha ya kawaida kueleza uvumilivu wa ajabu. Paulo mwenyewe aliandika baadhi ya maneno yenye uchangamfu zaidi katika Agano Jipya akiwa kifungoni.

"Furahini katika Bwana sikuzote; tena nasema, Furahini" (Wafilipi 4:4) hayakuandikwa kutoka mahali pa mapumziko.

Furaha chini ya mateso si kukana huzuni. Ni kuwapo kwa Kristo ndani ya huzuni.

Kunyenyekea na Kutokukana Imani

Simulizi za hivi karibuni za kitaaluma hukazia kwamba Nee kwa kawaida alizitii sheria za gereza hali akikataa kuikana Ukristo. Muungano huu wapatana na dhamira alizokuwa amezifundisha kwa miaka.

Kunyenyekea kwa mamlaka si kwa masharti kamili. Paulo aliomba haki za kisheria; Petro alikataa amri zilizopingana na Mungu. Lakini Wakristo waweza kutii matakwa mengi ya mfumo dhalimu pasipo kuupa mfumo huo mamlaka ya mwisho.

Kukataa kwa Nee kuikana imani, kama ilivyosimuliwa, hufanyika mpaka wa maamuzi.

Yesu auliza, “Kwa kuwa itamfaidia nini mtu kuupata ulimwengu wote, akipata hasara ya nafsi yake?” (Marko 8:36).

Uhuru ununuliwao kwa kumkana Kristo ungekuwa, kwa Nee, wa gharama mno.

Mapinduzi ya Kitamaduni

Mwaka 1966 Mao alianzisha Mapinduzi ya Kitamaduni, kampeni kubwa ya kisiasa na kijamii iliyozidisha mashambulizi juu ya dini, utamaduni wa kienyeji, wasomi, na wale waliodhaniwa kuwa maadui wa mapinduzi. Makanisa yalifungwa, vitu vya kidini viliharibiwa, waaminio walidhalilishwa, na viongozi Wakristo walitiwa katika mateso mapya.

Nee alikuwa tayari ametumia miaka kumi na minne kizuizini kampeni ilipoanza. Tumaini lolote kwamba hukumu yake ya miaka kumi na mitano ingempeleka kwa kawaida kwenye kufunguliwa sasa lilifunikwa na hali ya kitaifa ya msimamo mkali wa kiitikadi.

Mkewe Charity na jamaa wengine pia waliteseka. Simulizi huelezea mahojiano na kudhalilishwa hadharani.

Mateso mara chache hupiga mfungwa peke yake. Jamaa hubeba hukumu za ziada.

Mwandishi wa Waebrania aandika, “Wakumbukeni wale waliofungwa kana kwamba mmefungwa pamoja nao” (Waebrania 13:3). Mstari watambua mshikamano: mateso ya mfungwa hupanuka na kuingia katika Mwili.

Hukumu Yaisha Lakini Kifungo Hakiishi

Hukumu ya Nee ya miaka kumi na mitano ilipaswa kufikia mwisho wake mwaka 1967. Aliendelea kubaki kizuizini.

Baadhi ya vyanzo huripoti kwamba kufunguliwa kulipatikana kama angeikana imani ya Kikristo. Ijapokuwa kila simulizi la baadaye si lazima libebe habari za kiutawala kwa usahihi, jambo kubwa ni la hakika: hakufunguliwa wala hakuacha kujitambulisha kuwa Mkristo.

Kuendelea kwa kifungo hugeuza maana ya uvumilivu. Mfungwa aweza kuhesabu kuelekea tarehe ya kufunguliwa. Tarehe ifikapo na mlango ukabaki umefungwa, wakati huwa tofauti kisaikolojia.

Mithali yasema, "Tumaini lililoahirishwa huugonjesha moyo" (Mithali 13:12).

Mashujaa wa Kimaandiko hawana kinga ya maumivu ya tumaini lililoahirishwa.

Mafundisho ya Nee juu ya imani hayawezi kupunguzwa hadi kupata matokeo unayotamani kwa sababu maisha yake mwenyewe yaliishia na mojawapo ya matokeo yaliyotamaniwa kwa wazi—uhuru—bila kupokelewa.

Imani ilibaki wakati jibu lilipokuwa hapana.

Ugonjwa Gerezani

Nee alikuwa na historia ya matatizo makubwa ya kiafya. Miaka ya baadaye ya gerezani ilijumuisha udhaifu mkubwa wa kimwili, hasa ugonjwa wa moyo. Habari za kitabibu katika simulizi za watu wengi hutofautiana, lakini kudhoofika kwa afya yake ni jambo lililothibitika vema.

Mwili ambao aliwahi kufundisha lazima uwe chombo cha utumishi wa Mungu ukazidi kuwa dhaifu.

Paulo auita mwili "utu wetu wa nje" kwa maana nyingine asemapo, "ijapokuwa utu wetu wa nje unachakaa, bali utu wetu wa ndani unafanywa upya siku kwa siku" (2 Wakorintho 4:16).

Mstari si dharau kwa mwili. Paulo hutazamia ufufuo. Lakini watambua kwamba kudhoofika kwa kimwili hakuwezi kubatili ufanywaji upya wa ndani.

Kwa Wakristo wazee na wale wenye maradhi ya kudumu, hii ni mojawapo ya ahadi tulivu za injili. Mwili waweza kupungua hali ushirika na Kristo unazidi kuwa wa ndani.

Ziara za Charity

Ziliporuhusiwa, ziara za Charity zilitoa uhusiano wa binafsi. Ndoa yao ilikuwa tayari imevumilia vipindi virefu vya kutengana kwa sababu ya safari za huduma. Gereza ligeuza kutengana kutoka gharama ya kihuduma kuwa unyimwaji uliolazimishwa na dola.

Habari za majuto ya baadaye ya Nee kwamba Charity alikuwa ametumia sehemu kubwa ya maisha ya ndoa peke yake zastahili tafakari hata kama maneno kamili hayawezi kuthibitishwa sikuzote. Huduma ya Kikristo yaweza kumeza mahusiano yale yale ambayo Maandiko huwaita viongozi kuyatunza.

Sifa za Paulo za waangalizi hujumuisha uaminifu wa nyumbani. Lengo si kwamba jamaa iwe sanamu juu ya wito, bali kwamba huduma haiwezi kutumiwa daima kama kisingizio cha kupuuza.

Kama Nee kweli alipatwa na majuto, yapaswa kuruhusiwa kufundisha badala ya kufichwa ili kuhifadhi sura isiyo na dosari.

Utakatifu hujumuisha kujifunza masomo ya kuchelewa.

Kifo cha Charity

Charity alikufa kabla ya Nee. Habari zilimfikia akiwa kizuizini, zikikomesha tumaini la kidunia la kuungana tena ambalo kufunguliwa kungeleta.

Huzuni gerezani ni huzuni pasipo taratibu za kawaida. Hakuna nyumba ya pamoja, mkusanyiko wa mazishi, mazungumzo marefu na jamaa, wala uhuru wa kutembelea kaburi. Hasara hufika ndani ya hasara iliyokuwapo tayari.

Maandiko kamwe hayaifanyi msiba kuwa jambo dogo kwa sababu ufufuo ni kweli. Yesu alilia kaburini kwa Lazaro hata akijua atakalofanya baadaye.

Paulo asema Wakristo "msihuzunike kama na wengine wasio na matumaini" (1 Wathesalonike 4:13). Hasemi kwamba hawahuzuniki. Tumaini hubadili upeo wa huzuni, si uhalisi wake.

Kwa Nee, Kristo kama uzima wa ufufuo sasa hakuwa theolojia tu bali ndio wakati ujao pekee ambao ndani yake kuungana tena kwa ndoa kungeweza hatimaye kuwaziwa.

Tangazo la Imani

Baada ya kifo cha Nee, simulizi za jamaa huhifadhi ungamo fupi lililoandikwa likithibitisha kwamba Kristo ni Mwana wa Mungu, kwamba alikufa kwa ajili ya wenye dhambi na akafufuka katika wafu, na kwamba Nee alikufa akimwamini. Tafsiri mbalimbali za Kiingereza huzunguka, hivyo wasifu haupaswi kujifanya wa hakika kuhusu kila neno lililotafsiriwa.

Kiini ni cha wazi kabisa: Kristo, upatanisho, ufufuo, imani hata kufa.

Ungamo hili lastaajabisha kwa sababu halina lolote la msamiati wa pekee wa Nee. Hakuna uchambuzi wa roho-nafsi. Hakuna kanuni ya jiji-moja-kanisa-moja. Hakuna fundisho tata juu ya mamlaka. Ukingoni mwa kifo, imani ni ya msingi kabisa.

"Kristo alikufa kwa ajili ya dhambi zetu, kama yanenavyo maandiko ... na ya kuwa alifufuka siku ya tatu" (1 Wakorintho 15:3-4).

Kiini chashikilia.

Mei 30, 1972

Watchman Nee alikufa Mei 30, 1972, katika jimbo la Anhui baada ya karibu miaka ishirini ya kifungo. Alikuwa na umri wa miaka sitini na minane.

Hali kamili za saa zake za mwisho huelezwa kwa namna tofauti katika simulizi za baadaye, baadhi zikisema alikufa akiwa akisafirishwa kwa ajili ya matibabu. Lisilo na ubishi ni kwamba alikufa akiwa chini ya ulinzi wa dola, ametengwa na makanisa aliyoyatumikia na mkewe aliyekufa muda mfupi kabla yake.

Hapakuwa na mkutano wa ushindi wa kurudi.

Hakuna mahubiri ya mwisho kwa wafuasi waliokusanyika.

Hakuna nafasi ya kusahihisha vitabu vyake, kujibu wakosoaji, kueleza mashtaka yaliyobishaniwa, au kufupisha yale ambayo gereza lilikuwa limemfundisha.

Historia mara nyingi hutunyima mwisho ambao tungeuandika.

Je, Alikuwa Shahidi?

Wakristo wengi humwita Nee shahidi. Neno hilo laweza kutumiwa kwa upana kwa yule ateseae na kufa kwa sababu ya uaminifu kwa Kristo. Kwa maana hiyo, miongo yake ya kifungo na kukataa kuiacha imani inaeleweka kuwaongoza waaminio kumheshimu kama shahidi.

Kihistoria, kifungo chake pia kilihusisha mashtaka ya kisiasa na kiuchumi, si shtaka rahisi tu la kuwa Mkristo. Hata hivyo, kampeni ya dola ya Kikomunisti dhidi ya uongozi wa kidini uliojitegemea iliunda muktadha uliotawala.

Si lazima mtu asuluhishe kila shtaka lililobishaniwa ili kutambua mateso ya kidini.

Kanisa la Kikristo lapaswa kutumia neno “shahidi” kwa shukrani na uzito pamoja. Ushahidi haufanyi kila maoni au tendo la shahidi kuwa takatifu. Petro na Paulo walikuwa watakatifu, si wasiokosea nje ya uvuvio wa kitume. Mateso ya uaminifu huelekeza mbali ya mteswa hadi kwa Kristo.

Theolojia ya Mlango Uliofungwa

Nee alikuwa amefundisha ushindi. Gereza laweza kuonekana kama kushindwa.

Alikuwa amefundisha Mwili. Alitengwa na Mwili.

Alikuwa amefundisha huduma. Huduma yake ilinyamazishwa.

Alikuwa amefundisha imani. Kufunguliwa hakukuja.

Alikuwa amefundisha uponyaji. Mwili wake uliharibika.

Alikuwa amefundisha mamlaka. Mamlaka yalimfunga.

Alikuwa amefundisha ufufuo. Alikufa.

Ni hapa hasa ambapo theolojia ya Kikristo huwa zaidi ya kaulimbiu. Ufufuo haumaanishi kwamba waaminio huepuka kifo. Humaanisha kwamba kifo si cha mwisho. Ushindi haumaanishi kwamba watesi hawawezi kufunga chumba cha gereza. Humaanisha kwamba hakuna gereza liwezalo kumtenga mwaminio na Kristo.

Kilele cha Paulo katika Warumi 8 chafaa: wala “mauti, wala uzima, wala malaika, wala wenye mamlaka, wala yaliyopo, wala yatakayokuwapo, wala wenye uwezo ... hazitaweza kututenga na upendo wa Mungu ulio katika Kristo Yesu Bwana wetu” (Warumi 8:38-39).

Chumba cha Nee kililala ndani ya ahadi ile.

Tunda Lililofichika la Mateso

Hatuwezi kupima tunda la kiroho ambalo miaka ya Nee ya gerezani ilizaa kwa wale waliokuwa karibu naye moja kwa moja. Hadithi huzunguka juu ya wafungwa wenzake na walinzi, lakini ushahidi ni wa vipande-vipande. Mwanahistoria apaswa kupinga kuongeza mapambo.

Twaweza kupima aina moja ya tunda: mateso yake yakawa yasiyoweza kutenganishwa na jinsi mafundisho yake yalivyopokelewa. Wasomaji walikutana si na fundisho la msalaba tu bali na mwalimu aliyekuwa amevumilia hasara ya muda mrefu.

Hili halifanyi kila fundisho kuwa sahihi. Huipa jumbe uzito wa kiuhalisia.

Chembe ya ngano ilikuwa imeanguka katika ardhi.

Uhuru Ng'ambo ya Gereza

Tumaini la Kikristo halikomi kwa majivu ya mfungwa. "Maana ikiwa twaamini ya kwamba Yesu alikufa akafufuka, vivyo hivyo na hao waliolala katika Yesu, Mungu atawaleta pamoja naye" (1 Wathesalonike 4:14).

Uhuru wa mwisho wa Nee, katika ungamo la Kikristo, haukutolewa na Jamhuri ya Watu ya China. Ulikuwa tumaini la ufufuo katika Kristo.

Dai hilo haliwezi kuthibitishwa na historia ya kisiasa; ni la imani ile Nee aliyoiungama.

Wasifu wa kilimwengu waweza kusimulia kifo. Wasifu wa Kikristo lazima pia useme kwa nini Nee aliamini kifo hakikuwa sura ya mwisho.

Maisha yake sasa yaliingia katika urithi—maisha ya baada ya kifo ya vitabu, makanisa, wanafunzi, mabishano, tafsiri, wapenzi, wakosoaji, na wazao wa kiroho waliotawanyika katika mabara.

Mtu alikuwa ameondoka. Maswali aliyoyainua yalibaki.

Maana ya Kiroho ya Wakati

Miaka ishirini ni ya kutosha kwa mtoto mchanga kuwa mtu mzima, kwa harakati za kisiasa kuinuka na kuanguka, kwa makutaniko kubadilisha vizazi. Wakati wa gerezani hauwezi kubanwa katika aya moja pasipo kupoteza ukubwa wake wa kimaadili.

Nee aliingia kizuizini mwanzoni mwa miaka ya 1950, kabla ya Great Leap Forward na Mapinduzi ya Kitamaduni, na akafa katika mwaka wa ziara ya kihistoria ya Rais Nixon nchini China. Nchi nje ya kifungo chake ilibadilika kumzunguka.

Kungoja kwa Kimaandiko hupimwa si kwa maokozi ya kutisha tu bali kwa miaka. Ibrahimu alimngoja Isaka. Yusufu alingoja Misri. Israeli alingoja uhamishoni.

"Nyakati zangu zimo mkononi mwako" (Zaburi 31:15).

Ungamo hilo huwa la gharama pale nyakati zetu pia zilipo kiutawala mikononi mwa mtu mwingine.

Kusahauliwa na Ulimwengu, Kukumbukwa na Mungu

Yusufu alimwomba mkuu wa wanyweshaji amkumbuke, "Walakini yule mkuu wa wanyweshaji hakumkumbuka Yusufu, bali alimsahau" (Mwanzo 40:23).

Gereza laweza kuzaa hofu ya kutoweka. Harakati za hadhara huendelea; viongozi vijana hujitokeza; rafiki hufa; jamii husahau.

Tumaini la Kikristo lasema kumbukumbu ya Mungu ni tofauti. "Kwa maana Mungu si dhalimu hata aisahau kazi yenu, na pendo lile mlilolidhihirisha kwa jina lake" (Waebrania 6:10).

Mwaminio aweza kusahauliwa na historia na kukumbukwa na Mungu.

Hili laweza kuwa mojawapo ya mahubiri muhimu zaidi ya gerezani ya Nee, ingawa hakuyahubiri kamwe hadharani.

Yale Tusiyoyajua

Wasifu wa uaminifu lazima uhifadhi ukimya. Hatujui yote Nee aliyowaza gerezani. Hatujui kila jaribu, shaka, mazungumzo, au ushindi wa kiroho. Hatupaswi kuzua matukio ya kishujaa ili kuifanya hadithi iridhishe.

Yasiyojulikana huulinda ubinadamu wake.

Uaminifu hautaki ahisi mwenye nguvu kila siku. Eliya alikata tamaa. Yeremia aliomboleza. Paulo alijua hofu.

Uvumilivu humaanisha kuendelea kuwa mali ya Kristo katika hayo yote.

Gereza kama Jaribio la Mwisho la Manufaa

Kukamatwa kwa Nee mwaka 1952 kuliumba mgongano mkatili kati ya wito na mazingira. Alikuwa ametumia miongo akifundisha, akichapisha, akisafiri, akipanga makanisa, akiwazoeza watenda kazi, na akijibu maswali ya kimafundisho. Gereza liliondoa karibu shughuli hizo zote. Mtu ambaye utambulisho wake ulikuwa umefungwa sana katika utumishi wa Kikristo aliingia katika miaka ambayo utumishi wa kuonekana ulizuiwa vikali.

Hii ni sababu moja kwa nini kipindi chake cha mwisho husema zaidi ya mahususi ya historia ya kisiasa ya China. Wakristo wengi hatimaye hukutana na toleo dogo la swali lile lile. Ni nini kinachobaki wakati jukumu linapoondolewa? Ugonjwa hukomesha kazi. Kustaafu huondoa mamlaka. Mzazi huwa mtegemezi. Mhudumu hupoteza jukwaa. Kiongozi wa biashara hayumo tena katika chumba ambamo maamuzi hufanyika. Kama

manufaa yamekuwa utambulisho, kupotea kwa kazi huwa kupotea kwa nafsi.

Mafundisho ya Nee mwenyewe yalikuwa yameandaa jibu: utambulisho wa kwanza wa mwaminio umo katika Kristo, si katika mgawo. “Kwa maana mlikufa, na uhai wenu umefichwa pamoja na Kristo katika Mungu” (Wakolosai 3:3). Maisha yaliyofichwa yangali maisha.

Miaka ya gerezani haipaswi kufanywa kuwa ya kimahaba. Kifungo ni unyimwaji. Nee alitengwa na mkewe, Charity, kwa vipindi virefu na na jumuiya alizotumikia. Afya yake iliharibika. Mfumo wa kisiasa ulitafuta ufanani na kutumia adhabu kuvunja upinzani. Kukosekana kwa kumbukumbu za kina zenye kuaminika kwamaanisha wapenzi wa baadaye wapaswa kupinga kuzua matukio ya kutia moyo yasiyoweza kuthibitishwa.

Kinachojulikana kina nguvu za kutosha. Nee alibaki kifungoni kwa takriban miongo miwili. Hakurudishwa katika huduma ya hadhara. Hakutoa ziara ya ushindi ya mwisho wa maisha. Alikufa kifungoni mwaka 1972.

Kitheolojia, hili hufunua dhana iliyofichika katika mengi ya mazungumzo ya Kikristo juu ya wito: kwamba uaminifu wapaswa kubaki ukizaa kwa kuonekana. Waebrania 11 huukataa mkataba huo. Wengine kwa imani “walishinda milki” na “walipata ahadi”; wengine waliteswa, walifungwa, walikuwa maskini, na kuuawa, “wasiipokee ile ahadi” katika sura yake ya kidunia (Waebrania 11:33-39). Sura hiyo huwaita makundi yote mawili waaminifu.

Uvutano wa kimataifa wa Nee kwa kweli ulipanuka alipokuwa amenyamazishwa. Jumbe zilizohubiriwa awali zilizunguka kwa Kiingereza na lugha nyingine. The Normal Christian Life uliwafikia wasomaji wasio na uhusiano wa moja kwa moja na historia ya kanisa la Kichina. Kejeli hii yapatana na theolojia yake: mtenda kazi alifungwa hali neno lilisafiri.

Paulo aliandika kutoka kifungoni, “neno la Mungu halifungwi” (2 Timotheo 2:9). Nee hakuwa na uhuru wa Paulo wa kutunga waraka wa gerezani wa kikanoni, lakini kanuni ilithibitika kuwa kweli kwa njia nyingine. Jumbe zilizochapishwa zilivuka mipaka ambayo mwili wake haukuweza.

Andiko la mwisho lililoripotiwa kuhusiana na Nee lilieleza imani inayoendelea katika Kristo licha ya ugonjwa na kifo. Nguvu yake ipo si katika ufasaha bali katika mwendelezo. Mwalimu aliyekuwa ametumia maisha yake akisema Kristo yatosha alifikia mwisho angali akimwungama Kristo.

Hapa mwandishi wa wasifu apaswa kuwa na kiasi. Hatujui kila kitambo cha hali ya ndani ya Nee gerezani. Wakristo waaminifu waweza kupatwa na kukata tamaa, mkanganyiko, hofu, na huzuni. Kuvumilia hakutaki ushindi wa kihisia usiokoma. Zaburi zimejaa waaminio wakiuliza kwa nini Mungu aonekana kutokuwapo.

Yesu mwenyewe alilia, “Mungu wangu, Mungu wangu, mbona umeniacha?” (Mathayo 27:46), akinukuu Zaburi 22. Uvumilivu wa Kikristo si ustoiki. Ni kuendelea kuwa mali ya Mungu katika giza.

Gereza likawa jaribio la mwisho la tofauti ya Nee kati ya huduma na maisha. Kama Kristo alikuwa nguvu iliyowezesha huduma yake tu, basi kupotea kwa huduma kungeweza kuondoa kila kitu. Kama Kristo alikuwa maisha, basi hata chumba cha gereza hakikuweza hatimaye kuondoa kiini.

Hilo halifanyi chumba cha gereza kuwa chema. Humaanisha kwamba chumba cha gereza hakikuwa na enzi kuu.

Urithi wa Watchman Nee

Mwalimu Aliyeishi Zaidi ya Uhuru Wake

Watchman Nee alikufa mwaka 1972 pasipo kujua ukubwa kamili ambao maandishi yake yangeufikia. Huduma yake ya hadhara ilikuwa imekwisha miaka ishirini mapema, hata hivyo uvutano wake ulikuwa ukiingia katika lugha mpya, madhehebu, nchi, na vizazi.

Vitabu vyake vikawa vya kawaida katika nyumba za kiinjili, programu za kuzoeza wamisionari, ushirika wa karama, mizingo ya Ndugu, makanisa yaliyojitegemea, na jumuiya zenye uhusiano wa moja kwa moja na harakati ya Kanisa la Mahali. Wasomaji waliojua kidogo juu ya historia ya kisasa ya China walikutana na misemo kama "Kristo kama uzima," "maisha ya kawaida ya Kikristo," "kaa, enenda, simama," "kuvunjika kwa utu wa nje," na "kuachiliwa kwa roho."

Usomi wa hivi karibuni hukazia utofauti wa ajabu wa kimataifa wa jinsi mafundisho hayo yalivyopokelewa. Maandishi ya Nee yamevutia wasomaji ambao kamwe hawakuikubali ekklesiolojia yake na waaminio wanaomjua karibu kabisa kama mwalimu wa kiibada.

Ni viongozi wachache Wakristo wa Kichina wa karne ya ishirini waliokuwa na maisha ya baada ya kifo ya kifasihi ya kimataifa yanayolinganika.

Sauti ya Kichina katika Ukristo wa Kimataifa

Kwa karne nyingi mtiririko wa vitabu vya Kikristo kuingia China kwa kiasi kikubwa ulisonga kutoka Magharibi kwenda Mashariki. Nee akawa sehemu ya mgeuko. Mwalimu wa Kichina, aliyeumbwa sana na vyanzo vya kiinjili vya Magharibi lakini akiandika kutoka uzoefu wa kanisa la Kichina, alitafsiriwa kurudishwa katika lugha za Magharibi kisha akachukuliwa kotekote ulimwenguni.

Hili ni muhimu kihistoria. Ukristo si dini ya Kimagharibi iliyohamishwa kwa daima kutoka kitovu kimoja cha kitamaduni. Imani ilianza katika Mashariki ya Kati, ikaenea katika Afrika, Asia, na Ulaya, na daima imetafsiriwa kupitia tamaduni.

Uvutano wa kimataifa wa Nee ukawa ishara mojawapo ya ulimwengu wa kisasa wa Ukristo wenye vitovu vingi zaidi na zaidi.

Kanisa la taifa moja hupokea kutoka kanisa la taifa lingine.

Lugha ya Paulo ya Mwili yatumika kimataifa: “Jicho haliwezi kuuambia mkono, Sina haja na wewe” (1 Wakorintho 12:21).

Wakristo wa Magharibi waliojiwazia wenyewe hasa kama watumaji walizidi kugundua waalimu kutoka makanisa waliyokuwa wamesaidia kupanda.

The Normal Christian Life kama Kitabu Bora cha Kimataifa

Katika kazi zote zinazohusishwa na Nee, *The Normal Christian Life* ukawa unaojulikana zaidi. Ufafanuzi wake wa Warumi 5-8 ulijibu tatizo la kudumu la kichungaji: Wakristo waelewao msamaha lakini waishio kwa juhudi za nafsi zenye kuchosha.

Nguvu ya kitabu ipo kwa sehemu katika uwazi wake. Jua, hesabu, jitoe. Kristo alikufa kwa ajili yetu; sisi tulikufa pamoja na Kristo. Acha kujaribu

kutengeneza kile Mungu alichokamilisha. Ishi kutoka kwa Kristo akaaye ndani.

Wasomaji kutoka mapokeo tofauti kabisa ya kitheolojia wangeweza kufaidika pasipo kukubali kila kipengele cha mfumo mpana zaidi wa Nee.

Mipaka ya kitabu pia yapaswa kutambuliwa. Lugha yake ya ushindi yaweza kueleweka vibaya kama inayoahidi kiwango cha utakaso usio na juhudi ambacho vifungu vya vita vinavyoendelea vya Agano Jipya havikiungi mkono. Wasomaji wenye mwelekeo wa ukamilifu waweza kugeuza "raha" kuwa kiwango kipya wanachoshindwa kukifikia.

Usomaji uliokomaa huchanganya Warumi 6 na Wagalatia 5, 1 Yohana 1, na ukuaji wa maisha yote. Uhuru kutoka utawala wa dhambi ni wa kweli; hitaji la macho na toba huendelea.

Kaa, Enenda, Simama

Vitenzi vitatu vya Nee yaweza kuwa mafanikio yake ya kufundisha yanayokumbukwa zaidi. Vyafupisha Waefeso kwa namna inayonasa mpangilio wa Kipaulo.

Kaa: wokovu huanza katika neema na kuungana na Kristo.

Enenda: neema huzaa mwenendo uliobadilishwa.

Simama: waaminio huupinga uovu kutoka ushindi wa Kristo.

Muundo huu unabaki wenye thamani hasa kwa sababu hulinda dhidi ya upotoshaji tatu: kujitahidi pasipo neema, neema pasipo utii, na vita pasipo ujasiri unaomkazia Kristo.

Manufaa yake ya kudumu huonyesha kipawa Nee alichokuwa nacho: aliweza kugeuza theolojia tata kuwa taswira za kiroho zinazochukulika.

Kristo kama Uzima

Urithi wa Nee wa ndani zaidi si muundo wa kanisa wala mfano wa kisaikolojia. Ni msisitizo kwamba Kristo Mwenyewe ndiye maudhui ya maisha ya Kikristo.

"Kristo aliye uhai wetu" (Wakolosai 3:4).

Msisitizo huu hupinga Ukristo kuwa maadili tu. Waaminio hawaigi tu Yesu kutoka mbali; kwa Roho hushiriki katika uzima wake.

Pia hupinga ulaji wa kiroho. Jibu la kila hitaji si mbinu nyingine. Hatimaye Mungu hutoa Mwanawe.

Paulo asema, "Lakini kwa yeye ninyi mmepata kuwa katika Kristo Yesu, aliyefanywa kwetu hekima itokayo kwa Mungu, na haki, na utakaso, na ukombozi" (1 Wakorintho 1:30).

Kurasa zenye nguvu zaidi za Nee humfanya Kristo kuwa mkubwa zaidi na nafsi kuwa ndogo zaidi.

Huo ni urithi unaostahili kuhifadhiwa.

Msalaba na Nguvu za Asili

Fundisho la Nee juu ya msalaba liliwachokoza Wakristo wenye vipaji kuuliza huduma inatoka wapi. Uwezo wa asili si sawa na nguvu ya kiroho.

Kanisa la kisasa lahitaji onyo hili. Mifumo ya uongozi yaweza kutambua akili, mvuto, ustadi wa mawasiliano, maono ya kimkakati, na uwezo wa kibiashara hali ikikosa unyenyekevu, upole, kiasi, na kumtegemea Mungu.

Ufalme wa Yesu mara kwa mara hugeuza vipimo vinavyoonekana.

"Heri walio maskini wa roho" (Mathayo 5:3).

Kiongozi aweza kujenga huduma kubwa hali akibaki asiyevunjika ndani. Ukubwa hauthibitishi mamlaka ya kiroho.

Kwa hiyo jumbe ya Nee ya utu wa nje ni yenye maana katika enzi ya chapa za binafsi na majukwaa ya kidijitali. Kadiri ufikaji unavyokuwa mkubwa, ndivyo hitaji la msalaba linavyokuwa kubwa.

Hatari ya Lugha ya Kuvunjika

Wakati huo huo, wasomaji wa kisasa lazima wakatae matumizi ya kidhalimu ya "kuvunjika."

Kazi ya Mungu ya unyenyekevu haiwezi kukabidhiwa viongozi wa kidikteta. Mchungaji hana haki ya kuwadhalilisha washiriki ili kuwavunja. Mwenzi wa ndoa haruhusiwi kutumia lugha ya kiroho kudai kunyenyekea kwa unyanyasaji. Jumuiya haiwezi kuita maswali "uasi" kwa sababu tu viongozi wanayaona kuwa yanawakera.

Yesu asema juu ya watawala wa kilimwengu, "wao huwatawala kwa nguvu ... Lakini haitakuwa hivyo kwenu" (Marko 10:42-43).

Urejeshaji wowote wa kisasa wa Nee wapaswa kuweka sentensi hiyo kando ya kila fundisho juu ya mamlaka.

Roho, Nafsi, na Mwili kwa Kutafakari Upya

Anthropolojia ya Nee ya sehemu tatu inabaki mojawapo ya urithi wake unaobishaniwa zaidi. Wasomaji wengine huiona kuwa yenye kufafanua na yenye kubadilisha. Wengine huiona kuwa ngumu kupita kiasi na isiyokitwa vya kutosha katika lugha mbalimbali ya Maandiko.

Utafiti wa hivi karibuni wa kitaaluma umeonyesha jinsi roho ya mwanadamu ilivyokuwa ya msingi kwa theolojia ya Nee na jinsi alivyoiendeleza tofauti hiyo kwa ubunifu zaidi ya waandishi Wakristo wa awali.

Tathmini iliyosawazishwa yaweza kuthibitisha ufahamu kadhaa pasipo kuikubali ramani nzima:

Wanadamu wana kipimo cha kiroho kielekeacho kwa Mungu. Kuzaliwa upya ni kazi ya Roho Mtakatifu. Hisia na akili za asili zaweza kuiga uroho. Waaminio wahitaji ufahamu. Mtu mzima kabisa apaswa kuingia chini ya kazi ya Mungu ya kutakasa.

Wakati huo huo, Biblia haitutaki kuainisha kila tukio la ndani kuwa roho, nafsi, au mwili. Akili na hisia si adui wa maisha ya kiroho. Nafsi ya mwanadamu ni kiumbe kilichoungamana.

Kipimo ni tunda.

Maono ya Kanisa la Mahali

Ekklesiolojia ya Nee iliwasaidia maelfu ya waaminio Wachina kuwazia maisha ya kanisa yaliyo huru kutoka utegemezi wa kudumu wa wamisionari. Alikazia uongozi wa mahali, msaada wa kienyeji, huduma ya mshiriki wa kawaida, ushirika wa kila juma, na Mwili mmoja wa Kristo.

Kanuni hizi zilichangia aina ya maisha ya kanisa yenye uwezo wa kudumu katika machafuko makali ya kisiasa.

Lakini kanuni ya jiji-moja-kanisa-moja pia iliumba mielekeo ya kujitenga. Harakati inayoyakataa madhehebu yaweza kuwa dhehebu linalolikataa jina. Madai ya kuwakilisha “ardhi” ya pekee sahihi ya kanisa yaweza kuwapunguza waaminio halisi walio nje ya harakati.

Kwa hiyo urithi bora wa Nee wa kiekklesiolojia ni mpana zaidi ya utawala mmoja: pokea wote ambao Kristo huwapokea, andaa kila mshiriki kutenda kazi, kataa ibada za utu, tafuta umoja unaoonekana, na mfanye Kristo kuwa Kichwa.

Witness Lee na Makanisa ya Mahali

Witness Lee akawa mrithi mwenye uvutano zaidi wa mkondo wa kimuundo na kitheolojia wa Nee nje ya bara la China. Kupitia huduma huko Taiwan na baadaye Marekani, Lee aliendeleza mtandao wa kimataifa unaojulikana kwa kawaida kama makanisa ya mahali.

Wafuasi humwona Lee kama anayeendeleza kwa uaminifu na kupanua maono ya Nee. Wakosoaji hubisha kwamba misisitizo muhimu ikawa ya kati zaidi au ya kujitenga zaidi. Historia ni tata na hupanuka zaidi ya wasifu uliomkazia Nee.

Kinachohusika hapa ni kwamba urithi wa Nee haukubaki wa kifasihi tu. Ukawa wa kitaasisi na wa kuvuka mataifa.

Hili lamaanisha tathmini za Nee mara nyingi zimefungamana na mabishano ya baadaye yanayohusisha wafuasi. Haki ya kihistoria yataka kutofautisha yale Nee mwenyewe aliyoyafundisha na maendeleo yaliyofuata baada ya kifungo chake.

Mwanzilishi huwavuta wazao pasipo kudhibiti kila kitu wanachokuwa baadaye.

Hadithi ya Kanisa la Nyumbani la Kichina

Ni jaribu kuchora mstari ulionyooka kutoka Nee hadi ukuaji wa ajabu wa makanisa yasiyosajiliwa nchini China baada ya Mao. Ukweli ni wa tofauti zaidi. Ukristo wa nyumbani wa Kichina hujumuisha mapokeo, viongozi, mikoa, na mitandao mingi isiyoweza kupunguzwa hadi Little Flock.

Hata hivyo, harakati ya Nee ilikuwa nyuzi muhimu. Mikutano yake iliyotawanywa, uongozi wa walei, fedha za kienyeji, mafundisho yaliyokaririwa, na msisitizo juu ya maisha ya kiroho vilithibitika kuwa

vinavyoweza kubadilika chini ya hali ambazo miundombinu rasmi ya kanisa ingeweza kufungwa.

Majengo yanapotoweka, waaminio wajuao jinsi ya kukusanyika nyumbani hubaki kanisa.

“Kwa kuwa walipo wawili watatu wamekusanyika kwa jina langu, nami nipo papo hapo katikati yao” (Mathayo 18:20).

Mstari hauamuru utawala wa kanisa la nyumbani, lakini waeleza uhuru wa kuwapo kwa Kristo kutoka utegemezi wa majengo.

Vitabu Vilivyokusanywa Kutoka Huduma ya Mdomo

Wasomaji wapaswa kuelewa kwamba vitabu vingi vya Kiingereza vibebavyo jina la Nee vilikusanywa kutoka mahubiri, maandishi ya mikutano, majarida, na makusanyo ya kihariri ya baadaye. Si lazima aliandika kila juzuu kama kitabu katika sura ambayo wasomaji hukutana nayo sasa.

Hili ni muhimu kwa ufasiri. Jumbe ya mdomo yaweza kutumia tofauti kali ambazo mwandishi angeweza kuziweka wazi katika mkataba wa kimfumo. Maamuzi ya kihariri yaweza kuathiri vichwa, muundo, na msisitizo.

Kwa hiyo wasomaji makini wapaswa kulinganisha mafundisho katika kazi mbalimbali na kuepuka kujenga mafundisho makuu juu ya sentensi zilizotengwa.

Kanuni ni ile ile tunayoitumia kwa mwalimu yeyote mwenye uvutano: muktadha ni muhimu.

Mabishano na Mashtaka ya Kiadili

Hakuna wasifu wa kisasa wenye kuwajibika uwezao kupuuza mashtaka mazito yaliyoletwa dhidi ya Nee katika miaka ya 1940 na 1950 kuhusu

mwenendo wa kibiashara na tabia ya kingono. Vyanzo hutofautiana vikali kuhusu kiasi gani kipaswacho kukubaliwa kama ukweli.

Matumizi ya dola ya Kikomunisti ya shutuma za kulazimishwa na kesi za maonyesho za kiitikadi hufanya shaka kuwa ya lazima. Wakati huo huo, baadhi ya vyanzo vya kiwasifu nje ya masimulizi rasmi ya harakati hubisha kwamba ushahidi wa mwenendo mbaya ulikuwepo zaidi ya mashtaka ya dola yaliyotungwa tu.

Kitabu hiki kimechagua kutokutangaza hakika mahali ambapo historia ya ushahidi inabaki ikibishaniwa.

Jibu la Kikristo halipaswi kuwa ibada ya shujaa ya kujitetea. Kama mashtaka yalikuwa ya uongo, ukweli hauhitaji kufichwa. Kama yoyote yalikuwa ya kweli, neema haitaki kukanwa.

Mashujaa wa Maandiko hawakupambwa. Noa, Ibrahimu, Musa, Daudi, Petro, na wengine huonekana pamoja na dhambi zao zikiwa wazi. Utayari wa Biblia wa kusema ukweli ni sehemu ya nguvu yake ya kimaadili.

Urithi uliokomaa waweza kudumu chini ya uaminifu.

Mamlaka: Ufahamu na Hatari

Fundisho la Nee juu ya mamlaka ya kiroho labda limezaa faida kubwa zaidi ya kivitendo na madhara makubwa zaidi yanayowezekana miongoni mwa mafundisho yake.

Faida ni marekebisho yanayohitajika kwa ubinafsi wa kujitegemea. Wakristo ni mali ya jumuiya, huwaheshimu wazee, hupokea marekebisho, huratibu na wengine, na hujifunza kunyenyekea.

Hatari ni udikteta.

Fundisho lolote linalowahimiza waaminio kutendea maagizo ya viongozi kama yaliyo sawa kiutendaji na sauti ya Mungu huumba mazingira ya unyanyasaji.

Kinga za Kimaandiko ni za wazi:

Viongozi hawapaswi kulitawala kwa nguvu kundi. Wazee waweza kukemewa. Fundisho la kitume laweza kuchunguzwa dhidi ya Maandiko. Waaminio humtii Mungu kuliko wanadamu amri zinapopingana. Kristo peke yake anaimiliki dhamiri.

Mamlaka ya kiroho ni ya kweli, lakini ni mamlaka yaliyosulubiwa.

Uasili wa Kitheolojia na Kukopa

Nee alisoma sana na kufyonza mawazo kutoka waandishi wa Ndugu, Keswick, utakatifu, kiibada, wa milenia-kabla, na wengine. Wasomi wamefuatilia mfanano kati ya kazi zake na zile za waandishi wa Magharibi.

Hili halipaswi kushtua wala kupuuzwa. Historia ya theolojia imejaa kukopa, kutafsiri, kuunganisha, na kubadilisha. Augustino aliwasoma waliomtangulia. Warekebishaji walimsoma Augustino. Wesley alihariri na kuchapisha upya kazi za wengine. Ukristo wa kimisionari hasa huvuka mataifa.

Swali la kimaadili ni utoaji wa sifa; swali la kihistoria ni ubunifu.

Umuhimu wa Nee upo si katika kuvumbua kila kipengele bali katika kuunganisha, kuzidisha, kutafsiri, na kutumia mawazo ndani ya Ukristo wa Kichina kwa namna zilizoumba ulimwengu wa kitheolojia wa kudumu.

Alikuwa mwunganishaji wa nguvu za kipekee.

Yale Nee Aliyoyaona Waziwazi

Imani kadhaa zastahili shukrani za kudumu.

Aliona kwamba Ukristo ni Kristo, si fundisho juu ya Kristo tu.

Aliona kwamba neema hutangulia juhudi.

Aliona kwamba kuungana na Kristo hubadilisha utakaso.

Aliona kwamba kanisa ni Mwili si hadhira.

Aliona kwamba waaminio wa kawaida ni makuhani na wahudumu.

Aliona kwamba Ukristo ulioletwa lazima uwe wa kienyeji pasipo kupoteza umoja wa ulimwengu wote.

Aliona kwamba kipaji cha asili hakiwezi kuchukua nafasi ya Roho Mtakatifu.

Aliona kwamba msalaba wamhusu mtumishi vilevile kama mwenye dhambi.

Aliona kwamba mateso hayamwewki mwaminio nje ya kusudi la Mungu.

Ufahamu huu hueleza kwa nini wasomaji huendelea kumrudia.

Mahali Nee Anapohitaji Kusahihishwa

Kupendeza pia kwataka utambuzi.

Tofauti zake za roho-nafsi zaweza kuzidi usahihi wa Maandiko.

Kanuni yake ya kanisa-la-mahali yaweza kuwa ya kujitenga.

Fundisho lake juu ya mamlaka laweza kutumiwa kwa namna za kihatari za kitabaka.

Lugha yake ya ushindi yaweza kueleweka vibaya kama inayopunguza mapambano yanayoendelea na dhambi.

Kutegemea kwake angavu ya kiroho ya ndani kwahitaji msisitizo wenye nguvu zaidi juu ya ufahamu wa kijumuiya, utata wa kisaikolojia, na njia za kawaida za hekima.

Uongozi wenye nguvu wa harakati yake unaomkazia mwanzilishi huumba maswali kama utendaji wake sikuzote uliendana na fundisho lake la Mwili mmoja chini ya Kristo.

Kusema mambo haya si kumpunguza. Ni kumsoma kama alivyotaka Maandiko yasomwe: kwa uzito.

Nee na Maandiko

Maisha ya Nee yalijengwa kuzunguka Biblia. Alikariri, alichunguza, alilinganisha, alifundisha, na kuchapisha vifaa vinavyokazia Maandiko. Aliamini Roho Mtakatifu hulifanya Neno kuwa hai kwa waaminio.

Kwa hiyo heshima ya juu zaidi wasomaji wawezayo kumpa ni kuviweka vitabu vyake chini ya Biblia.

Wana-Beroya "walilipokea lile neno kwa uelekevu wa moyo wote, wakayachunguza maandiko kila siku, waone kwamba mambo hayo ndivyo yalivyo" (Matendo 17:11).

Mkao huo huchanganya uwazi na kupima.

Msome Nee kwa uwazi. Chunguza kwa Maandiko. Shika lililo jema.

Taswira ya Mlinzi

Jina alilochagua Nee, Tuosheng, liliashiria sauti ya kengele ya mlinzi ikiwaita wenye usingizi waamke. Jina la Kiingereza Watchman lilinasa wito ule ule.

Taswira ikaja kufaa huduma yake. Aliwaita Wakristo waamke kutoka dini ya mkono wa pili, juhudi za nafsi, kiburi cha kidhehebu, nguvu za asili, na uzembe wa kiroho.

Mlinzi wa Ezekieli husimama macho dhidi ya hatari. Paulo asema, "Amka, wewe usinziaye, ufufuke katika wafu, na Kristo atakuangaza" (Waefeso 5:14).

Sauti ya Nee yaweza kuwa kali kwa sababu walinzi hawanong'oni jiji lipolala.

Lakini jumbe ya mwisho haikuwa hofu. Ilikuwa Kristo.

Urahisi wa Mwisho

Mwishoni mwa maisha tata, tangazo la mwisho lililoripotiwa chini ya mto wa Nee lilikazia ungamo rahisi zaidi la Kikristo: Yesu Kristo ni Mwana wa Mungu; alikufa kwa ajili ya wenye dhambi; alifufuka; Nee alikufa akimwamini.

Urahisi huu hutusaidia kupanga urithi.

Roho, nafsi, na mwili ni ya pili.

Umahali ni wa pili.

Utawala wa kanisa ni wa pili.

Mipango ya kinabii ni ya pili.

Hata lugha ya kuvunjika ni ya pili.

Kristo ni wa kati.

Paulo asema, "kwa kuwa naliazimu nisijue neno lo lote kwenu ila Yesu Kristo, naye amesulubiwa" (1 Wakorintho 2:2).

Maisha ya Kujifunza, Si ya Kuiga Kimitambo

Wasifu huwavuta wasomaji kuelekea kuiga. Lakini Mungu hahitaji Watchman Nee mwingine. Wito wake wa pekee ulikuwa wa China ya karne ya ishirini.

Swali sahihi si, Nawezaje kuizalisha upya huduma yake? Ni, Ni namna gani za uaminifu ambazo maisha yake huyaangazia kwa wito wangu mwenyewe?

Labda ni kumtegemea Kristo kwa ndani zaidi.

Labda ni ujasiri wa kuhoji miundo ya kanisa iliyorithiwa.

Labda ni utayari wa kutumika pasipo kutambuliwa.

Labda ni kujifunza kupokea marekebisho.

Labda ni kukataa juhudi za nafsi katika utakaso.

Labda ni kugundua mahali pa mtu katika Mwili.

Labda ni kusimama pale utii unapokuwa wa gharama.

Neno Lisilofungwa

Maisha ya Nee yaliishia nyuma ya kuta za gereza, lakini fundisho lake liliyavuka.

Hii hatimaye si ushindi wa uchapishaji. Ni ushuhuda wa mtindo unaojirudia katika historia ya Kikristo: mamlaka waweza kuwafunga mashahidi, lakini hawawezi kwa urahisi kuufunga ushuhuda.

Sentensi ya Paulo inabaki ikifaa: “neno la Mungu halifungwi” (2 Timotheo 2:9).

Vitabu vilinusurika. Makanisa yalinusurika katika sura zinazobadilika. Maswali yalinusurika. Injili ilinusurika.

Kristo, Kipimo cha Kweli

Hukumu ya mwisho juu ya Watchman Nee itolewe vipi?

Si kama kutakaswa.

Si kama kutupwa.

Alikuwa kiongozi Mkristo wa Kichina mwenye kipaji, tata, wa kubishaniwa, mwenye uvutano wa ndani, ambaye ufahamu wake wa kiroho umewasaidia mamilioni na ambaye harakati na mafundisho yake pia yana mvutano unaotaka kupimwa kwa uangalifu.

Maisha yake hulikumbusha kanisa kwamba Mungu hutumia vyombo vya udongo.

Ukweli huo hutulinda kutoka makosa mawili. Hatuhitaji kujifanya chombo hakina dosari ili kuthamini kile Mungu atoacho kupitia hicho. Wala hakipaswi chombo kuwa cha kuvutia mno hata tukaisahau hazina.

“Lakini tunayo hazina hii katika vyombo vya udongo, ili kuonyesha ya kuwa uwezo huo upitao kiasi ni wa Mungu, wala si wetu” (2 Wakorintho 4:7).

Nee aliuhubiri mstari huo kwa maneno. Maisha yake, katika mng’ao wake wote, migogoro, mateso, ukimya, na maswali yasiyokamilika, yaliuhubiri tena.

Neno la mwisho ni mali si ya mlinzi bali ya Bwana ambaye kwa ajili yake alilinda.

“Yesu Kristo ni yeye yule, jana na leo na hata milele” (Waebrania 13:8).

Urithi wa Harakati Dhidi ya Urithi wa Mtu

Urithi wa Nee upo katika sura kadhaa zinazopishana. Kuna Little Flock ya kihistoria nchini China. Kuna mitandao ya baadaye ya makanisa ya mahali iliyovutwa na Witness Lee. Kuna wasomaji wanaojitegemea wanaokubali fundisho la kiibada la Nee hali wakikataa utawala wake. Kuna wasomi wanaomsoma kama mtu katika Ukristo wa kimataifa. Kuna waaminio Wachina wanaoteswa wanaomkumbuka hasa kama mfungwa kwa ajili ya imani.

Urithi huu haupaswi kukunjwa kuwa kitu kimoja.

Ukosoaji wa taasisi ya baadaye si moja kwa moja ukosoaji wa Nee, ingawa waanzilishi huchonga chembeuzi ya kitaasisi. Msomaji wa kiibada anukuuye *Sit, Walk, Stand* hakubali kwa hilo kila utendaji wa baadaye wa kanisa la mahali.

Usahihi wa kihistoria hufanya ukosoaji wa haki uwezekane.

Kumsoma Nee Baada ya Enzi ya Wachungaji Maarufu

Kanisa la karne ya ishirini na moja limeshuhudia maanguko yanayojirudia ya viongozi Wakristo mashuhuri. Kwa hiyo maisha ya Nee hualika uhusiano uliokomaa zaidi na waalimu wenye vipaji.

Pokea vipawa pasipo kusalimisha ufahamu.

Jifunze pasipo kuabudu.

Jenga mifumo isiyotegemea utu mmoja.

Sema ukweli juu ya kushindwa.

Kumbuka kwamba injili ilinusurika kukana kwa Petro na dhambi ya Daudi kwa sababu injili ni mali ya Mungu.

"Basi mtu awaye yote asijisifu kwa wanadamu" (1 Wakorintho 3:21).

Mstari huo waweza kuwa njia yenye afya zaidi ya kumheshimu Watchman Nee.

Mwaliko wa Kudumu

Baada ya tathmini yote, Nee bado hukazia mwaliko rahisi: acha kujaribu kuufanya Ukristo utende kutoka nafsini.

Rudi kwa Kristo.

Kaa ndani yake.

Pokea aliyoyatenda.

Jitoe kwa Mungu.

Enenda kwa Roho.

Upende Mwili.

Ukubali msalaba.

Simama uovu unapopinga.

Uamini ufufuo matokeo yanayoonekana yanaposhindwa.

"Kaeni ndani yangu, nami ndani yenu" (Yohana 15:4).

Kama vitabu vya Nee vitawaongoza wasomaji huko, vimetimiza kusudi lao bora.

Kanisa la Karne ya Ishirini na Moja Lipokee Nini Kutoka kwa Watchman Nee?

Njia rahisi zaidi za kumsoma Mkristo mwenye uvutano zote ni potofu. Moja ni kutakasa: kila ufahamu huwa wa mamlaka kwa sababu mwalimu aliteseka na akazaa tunda. Nyingine ni kutupa: kosa la kitheolojia, shtaka lililobishaniwa, au maendeleo mabaya ya baadaye huwa sababu ya kupuuza kila kitu. Nee hastahili matibabu yoyote kati ya haya.

Agano Jipya hutoa kanuni bora zaidi: "Jaribuni mambo yote; lishikeni lililo jema" (1 Wathesalonike 5:21). Kupima na kushika huenda pamoja.

Basi, ni nini kinachostahili kushikwa?

Kwanza, Kristo si mwanzo wa Ukristo tu bali maudhui yake yanayoendelea. Kurudia kwa Nee kwa "Kristo uzima wetu" kwabaki marekebisho yanayohitajika kwa maadili peke yake. Makanisa yaweza kuhubiri neema kwa uongofu kisha yakawazoeza waaminio kuishi kwa kujiboresha wenyewe kwa wasiwasi. Nee huurudisha utakaso kwenye kuungana na Kristo.

Pili, kazi iliyokamilika ya Kristo hutangulia juhudi za Kikristo. Mpangilio wa kaa, enenda, simama wabaki wenye hekima ya kichungaji. Utambulisho uliopokelewa katika neema huzaa utii na huandaa upinzani. Mpangilio unapogeuzwa, waaminio huenda ili kupata kiti na hupigana kuanzisha ushindi ambao Kristo amekwisha kuushinda.

Tatu, kipaji cha asili si sawa na manufaa ya kiroho. Kanisa la kisasa mara nyingi lina ustadi wa kutambua kipaji cha mawasiliano, nishati ya kibiashara, akili, mvuto, na ufikaji wa kitamaduni. Nee huuliza kama

msalaba umeshughulikia hitaji la mtenda kazi la kumiliki na kuonyesha vipawa hivyo. Tabia haiwezi kubadilishwa na ukubwa.

Nne, kanisa ni Mwili wa Kristo si hadhira wala chapa. Utawala wa pekee wa Nee wa kanisa-la-mahali wabaki wenye kubishaniwa, lakini pingamizi lake dhidi ya mgawanyiko wa Kikristo na huduma ya watazamaji lastahili uangalifu wa dhati. Viongozi wapaswa kuwaandaa watakatifu. Kila mwaminio ana mahali katika Mwili.

Tano, imani humaanisha kumtegemea Mungu kivitendo. Hili haliondoi mipango, bajeti, dawa, utaalamu, wala taasisi. Hukataa kuvitendea kama vya mwisho. Makanisa ya kisasa yaweza kumiliki rasilimali ambazo Nee angeweza kuwazia kwa shida na bado yakahitaji swali lake: je, twafanya kile Mungu alichoanzisha, au kile tu ambacho mitambo yetu huifanya iwezekane?

Sita, mateso yaweza kuwa mahali ambapo Kristo hujulikana pasipo kuwa mema yenyewe. Maisha ya Nee huizuia lugha ya msalaba isibaki dhahania. Lakini hadithi yake kamwe haipaswi kutumiwa kuwaambia waathiriwa wavumilie unyanyasaji uwezao kuzuiwa. Msalaba ni utii wa hiari kwa Mungu, si kunyenyekea kwa lazima kwa madhara ya kibinadamu.

Ni nini kipaswacho kupimwa kwa uangalifu zaidi?

Tofauti za Nee za roho-nafsi-mwili zaweza kusaidia ufahamu lakini huwa ngumu kupita kiasi zitendewapo kama saikolojia kamili ya Kibiblia. Mafundisho yake juu ya mamlaka iliyokabidhiwa yana wasiwasi halisi wa Kibiblia juu ya utaratibu, unyenyekevu, na uasi, lakini yaweza kuwa ya hatari yatumiwapo kudai utii pasipo kuhoji. Kila kiongozi wa kibinadamu abaki chini ya Maandiko, akiwajibika kwa Mwili, na akizuiwa kutawala mamlaka juu ya wengine.

Ekklesiolojia yake hueleza tamaa tukufu ya umoja unaoonekana lakini yaweza kuwa ya kujitenga kama muundo mmoja wa kiutawala utendewapo

kama sura pekee halali ya kanisa katika jiji. Umoja hauwezi kuhifadhiwa kwa kuwatangaza waaminio wengine waaminifu kuwa si halali.

Baadhi ya mafundisho ya Nee ya kieskatolojia na yanayohusiana na thawabu pia yahitaji ufafanuzi wa uangalifu badala ya kukubaliwa kiotomatiki. Mwalimu wa kiibada aweza kutambua mitindo muhimu pasipo kila mfumo kuwa salama kwa usawa.

Hatimaye, maisha yake ya kihistoria lazima yaruhusiwe kubaki ya kibinadamu. Usomi wa hivi karibuni umeongeza muktadha kwa matukio ambayo wasifu wa awali nyakati fulani uliyarahisisha: kutegemea kwake waandishi mbalimbali Wakristo, ukuaji wa anthropolojia yake, mivutano iliyozunguka biashara na huduma, kubadilika kwa ujihusishaji wake na siasa, na utata wa mashtaka yaliyoletwa chini ya kampeni za Kikomunisti. Uhalisia mkubwa zaidi wa kihistoria hauharibu shukrani ya kiroho. Huifanya shukrani kuwa iliyokomaa zaidi.

Kigezo cha mwisho ni Kristo. Paulo aliwakemea Wakorintho kwa kugawanyika kuzunguka wahudumu wenye vipaji kwa sababu "vitu vyote ni vyenu; ikiwa Paulo, au Apolo, au Kefa ... nanyi ni wa Kristo, na Kristo ni wa Mungu" (1 Wakorintho 3:21-23). Waalimu ni vipawa, si wamiliki.

Watchman Nee hupokelewa vema katika roho hiyo. Twaweza kumshukuru Mungu kwa yale aliyoyaona, kujifunza kutoka yale aliyoyateseka, kuhoji mahali ambapo mifumo yake ilizidi Maandiko, na kukataa kujenga utambulisho kuzunguka jina lake.

Mwaliko wake wa kudumu zaidi ni rahisi kuliko harakati: fika mwisho wa kujitosheleza na ugundue utoshelevu wa Kristo.

Kijana aliyechagua jina Watchman alitaka kuwaamsha Wakristo waliolala. Zaidi ya karne moja baada ya kuzaliwa kwake, wito bado wasikika mahali ambapo waaminio huchanganya shughuli na uzima, utu na upako, shirika na Mwili, maarifa na uhalisi, au udhibiti na imani.

“Amka, wewe usinziaye, ufufuke katika wafu, na Kristo atakuangaza” (Waefeso 5:14).

Mlinzi hufa. Kristo hubaki.

Nyongeza A: Mafundisho Ishirini na Matano ya Msingi ya Watchman Nee

Mafundisho yaliyo hapa chini si mbadala wa wasifu. Yakusanya dhamira zilizokwisha kufumwa katika sura kumi na tano ili wasomaji waweze kuyarudia kama marejeleo ya kiroho na ya Kibiblia. Kila dhamira imewasilishwa kwa namna itofautishayo ufahamu wa msingi wa Nee na upotoshaji uwezekanao na kuweka uzito wa mwisho juu ya Maandiko.

1. Kristo Ndiye Maisha ya Kikristo

Njia rahisi zaidi ya kufupisha uroho wa Watchman Nee ni kwamba Ukristo ni Kristo. Mwaminio hapokei tu mafundisho, fadhila, kanuni, au rasilimali za kiroho kutoka kwa Yesu; humpokea Yesu Mwenyewe.

Paulo aandika, “Kristo aliye uhai wetu” (Wakolosai 3:4). Nee aliuona msemo huo kuwa zaidi ya ushairi wa kiibada. Kristo si kielelezo tu ambacho Mkristo hukua kuelekea kwacho. Kwa Roho Mtakatifu Yeye ndiye chanzo cha uzima mpya wa mwaminio.

Hili hubadili jinsi hitaji la kiroho linavyoshughulikiwa. Mkristo huomba saburi. Nee huuliza kama Kristo Mwenyewe aweza kupokewa kama saburi. Mkristo huomba ushindi. Nee huelekeza kwa Kristo mshindi. Mkristo huomba utakatifu. Paulo asema Kristo “alifanywa kwetu ... utakaso” (1 Wakorintho 1:30).

Ufahamu huu hupinga Ukristo uliogawanyika. Ukuzaji wa kiroho waweza kuwa soko la mbinu—njia moja ya maombi, nyingine ya wasiwasi, nyingine ya majaribu, nyingine ya uongozi. Njia za kivitendo zaweza kusaidia, lakini hakuna iwezayo kuchukua nafasi ya kukaa ndani ya Kristo.

Yesu asema, "Pasipo mimi ninyi hamwezi kufanya neno lo lote" (Yohana 15:5).

Hatari ni uzembe kama "Kristo yu hai ndani yangu" kikifasiriwa kana kwamba mtu hachagui tena, hajinyimi, wala hatii. Paulo, asemaye "Kristo yu hai ndani yangu," mara moja huongeza, "na uhai nilio nao sasa katika mwili, ninao katika imani" (Wagalatia 2:20). Kuungana hakumfuti mwaminio; hubadili chanzo na kitovu cha maisha yake.

Kwa hiyo swali la kivitendo si, "Nawezaje kuwa mwenye kujitosheleza kiroho?" Ni, "Kila sehemu ya maisha yangu yawezaje kubaki ikimtegemea Kristo?"

2. Damu ya Kristo Hutoa Dhamiri Iliyotakaswa

Nee mara kwa mara alirudia kwenye damu ya Yesu kuwa jibu la Mungu kwa hatia. Uwezo wa Mkristo kumkaribia Mungu haukai juu ya ubora wa utendaji wa jana bali juu ya thamani ya dhabihu ya Kristo.

"Damu yake Yesu, Mwana wake, yatusafisha dhambi yote" (1 Yohana 1:7).

Fundisho hili lililenga hasa Wakristo wanaojichunguza daima wakitafuta sababu ya kujiona wamekubalika. Wanapohisi wenye nguvu kiroho, humkaribia Mungu kwa ujasiri. Wanaposhindwa, hujitenga hadi watakapozalisha majuto ya kutosha kujiona wanastahili kurudi.

Nee aliliona hili kuwa aina fiche ya kujihesabia haki. Kama damu ndiyo msingi wa kumkaribia Mungu, basi hata huzuni yetu haiwezi kuwa malipo ya ziada.

Waebrania yasema waaminio wana “ujasiri wa kupaingia patakatifu kwa damu ya Yesu” (Waebrania 10:19).

Kwa hiyo ujasiri ni wa kiuhalisia kabla ya kuwa wa kihisia.

Hili halipaswi kugeuzwa kuwa neema rahisi. Waraka ule ule wa 1 Yohana unaonena juu ya kutakaswa huamuru kuenenda katika nuru na kuungama dhambi. Dhamiri iliyotakaswa si dhamiri isiyojali tena utakatifu. Ni dhamiri ijuayo mahali utakaso upatikanapo.

Msisitizo wa Nee waweza kuwaweka huru waaminio kutoka makosa mawili yaliyopingana: kuficha dhambi kwa kuogopa hukumu, na kuvumilia dhambi kwa kutumainia neema vibaya. Damu hutualika ndani ya nuru.

3. Utu wa Kale Ulisulubishwa Pamoja na Kristo

Nee alitofautisha msamaha wa dhambi na kushughulika kwa Mungu kwa ndani zaidi na utambulisho wa kale wa mwenye dhambi katika Adamu. Andiko lake kuu lilikuwa Warumi 6:6: “utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye.”

Wakati wa kitenzi ulikuwa muhimu kwake. Paulo hamwamuru mwaminio kuusulubisha utu wa kale kwa juhudi za kutosha. Hutangaza jambo ambalo Mungu amekwisha kulitenda katika kuungana na Kristo.

Huu ni mojawapo ya ufahamu wa Nee unaokomboa zaidi. Wakristo mara nyingi hupigana na dhambi wakidhani bwana wa kale bado anamiliki mamlaka isiyohojiwa. Warumi 6 hutangaza mabadiliko ya utawala.

“Kwa kuwa yeye aliyekufa amehesabiwa haki mbali na dhambi” (Warumi 6:7). “Kwa maana dhambi haitawatawala ninyi” (Warumi 6:14).

Uhuru haumaanishi kuwapo kwa majaribu kunatoweka. Humaanisha mwaminio hakabili majaribu kama mtumwa halali wa dhambi.

Usomaji uliopotoka waweza kuelekea ukamilifu, kana kwamba Mkristo aelewaye Warumi 6 hapaswi kamwe kupatwa na mapambano mazito. Agano Jipya pana huwaita waaminio kwenye macho, kuungama, na kuendelea kuenenda kwa Roho.

Matumizi yaliyokomaa ni utambulisho: mimi si mali tena ya ulimwengu wa kale. Mimi ni hai kwa Mungu katika Kristo. Kwa hiyo nakataa kuvitoa viungo vyangu kwa bwana wa kale.

4. Jua, Hesabu, Jitoe

Nee mara nyingi alipanga Warumi 6 kuzunguka mienendo mitatu.

Kwanza, jua: "tukijua neno hili, ya kuwa utu wetu wa kale ulisulubishwa pamoja naye" (Warumi 6:6). Utakaso huanza na tukio lililo nje ya hisia zetu.

Pili, hesabu: "Vivyo hivyo ninyi nanyi jihesabuni kuwa wafu kwa dhambi, na walio hai kwa Mungu katika Kristo Yesu" (Warumi 6:11). Imani hukubaliana na tangazo la Mungu.

Tatu, jitoe: "jitoeni wenyewe kwa Mungu kama walio hai baada ya kufa" (Warumi 6:13). Neema huongoza katika tendo lililowekwa wakfu.

Mfuatano huu una nguvu za kichungaji. Kama kujitoa kunatangulia, kuwekwa wakfu huwa jaribio la kuumba uzima wa kiroho. Kama kuhesabu kumetenganishwa na kujua, imani huwa mawazo chanya. Kama kujua hakuwahi kufikia kujitoa, fundisho hubaki fu.

Mienendo mitatu huyaweka pamoja tukio, imani, na utii.

Hili pia hueleza kwa nini Nee alipinga uhalalishaji wa sheria na uzembe pamoja. Mwaminio hazalishi kuungana na Kristo, lakini kuungana huzaa maisha yanayojitoa kikamilifu kwa Mungu.

5. Neema Hutangulia Kazi

Neno la Nee "kaa" lilifupisha Waefeso 1-3. Kabla Paulo hajamwamuru Mkristo kuenenda, hutangaza kwamba Mungu "akatuketisha pamoja naye katika ulimwengu wa roho, katika Kristo Yesu" (Waefeso 2:6).

Kukaa huwakilisha kupokea. Mtu aliyeketi hutegemezwa na kitu kilicho nje yake.

"Kwa maana mmeokolewa kwa neema, kwa njia ya imani ... wala si kwa matendo, mtu awaye yote asije akajisifu" (Waefeso 2:8-9).

Lakini mstari unaofuata husema waaminio "tuliumbwa katika Kristo Yesu, tupate kutenda matendo mema" (Waefeso 2:10). Neema haishindani na matendo mema; huyaweka katika mpangilio sahihi.

Kanuni hii hufika mbali zaidi ya uongofu. Wakristo mara nyingi hurudia matendo kama msingi wa utambulisho katika huduma. Hujiona wamekubalika wanapozalisha na kutishwa wanapozuiwa. "Kaa" la Nee huwakumbusha kwamba nafasi ya ndani zaidi ya Kikristo hupokelewa kabla ya kutendwa.

Hatari ni kutumia raha kama kisingizio cha uvivu. Raha ya Kibiblia ni kumtegemea Mungu kwa bidii. Paulo aliweza kufanya kazi kwa wingi zaidi na bado akasema neema ya Mungu ndiyo chanzo.

Kaa kwanza. Kisha fanya kazi kutoka kitini.

6. Roho Mtakatifu Ndiye Chanzo cha Maisha ya Kikristo

Nee hakuiamini shughuli ya Kikristo izaliwayo kwa nguvu za utashi tu. Mbadala wake ulikuwa maisha kwa Roho Mtakatifu.

"Sheria ya Roho wa uzima ule ulio katika Kristo Yesu imeniacha huru, mbali na sheria ya dhambi na mauti" (Warumi 8:2).

Aliieleza hii kuwa nguvu mpya itawalayo. Mwili hauwezi kuboreshwa kuwa uzima wa kiroho. Roho hutoa kile ambacho mwaminio hakimiliki kwa asili.

Amri ya Paulo ni ya kuendelea: "Enendeni kwa Roho, wala hamtazitimiza kamwe tamaa za mwili" (Wagalatia 5:16).

Kuenenda kwamaanisha kutegemea kunakorudiwa. Uzoefu wa jana hauumbi hazina ya kujitegemea kwa leo.

Kipimo bora zaidi cha maisha yaliyojaa Roho si hisia isiyo ya kawaida bali tunda Paulo aitajalo: upendo, furaha, amani, uvumilivu, utu wema, fadhili, uaminifu, upole, kiasi (Wagalatia 5:22-23).

Tofauti za baadaye za kiufundi za Nee zaweza kuvuruga kutoka urahisi huu. Kazi ya Roho Mtakatifu ni kumtukuza Kristo na kuiumba tabia ya Kristo katika waaminio.

7. Msalaba Hushughulika na Nguvu za Asili

Nee aliuona msalaba kuwa jibu la Mungu si kwa dhambi za wazi tu bali kwa kujitosheleza kwa kidini. Mkristo aweza kumtumikia Mungu kutoka kipaji cha asili.

Paulo auliza, "Mkiisha kuanza katika Roho, mwakamilishwa sasa katika mwili?" (Wagalatia 3:3).

Mwili waweza kuwa wa kimaadili, wenye mpangilio, wenye ufasaha, na wenye tamaa. Sifa yake ya kuutambulisha ni kujitegemea mbali na Mungu.

Lugha ya Nee ya kuvunjika ilitafuta kufunua chanzo hiki fiche. Mungu aweza kuruhusu mazingira ambamo nguvu za asili huthibitika kuwa hazitoshi ili mtumishi ajifunze kutegemea ufufuo.

Paulo asema, "niwapo dhaifu, ndipo nilipo na nguvu" (2 Wakorintho 12:10).

Fundisho hili halipaswi kuwaongoza Wakristo kujifanya umahiri ni mbaya. Vipawa ni vipawa. Swali ni kama ni mabwana au watumishi.

Akili iliyovunjika yaweza kufikiri kwa uzuri pasipo kuutumainia uzuri. Utu uliovunjika waweza kuongoza kwa ujasiri pasipo kuhitaji udhibiti. Utashi uliovunjika waweza kutenda kwa uthabiti baada ya kusalimisha haki ya kujitawala.

8. Chembe ya Ngano Lazima Ianguke Ardhini

Yesu asema, "Amin, amin, nawaambia, Chembe ya ngano isipoanguka katika nchi, ikafa, hukaa hali iyo hiyo peke yake; bali ikifa, hutoa mazao mengi" (Yohana 12:24).

Nee alitumia chembe kama taswira ya msalaba ukiachilia uzima. Ganda la nje huilinda mbegu lakini pia huifunga. Kuzaa matunda hutaka kifo.

Katika muktadha wa karibu wa Yesu mstari huelekeza kwanza kwa kifo chake mwenyewe. Matumizi ya Kikristo ni ya kufuatana: wanafunzi humfuata Bwana aliyesulubiwa.

"Yeye aupendaye uhai wake ataupoteza" (Yohana 12:25).

Fundisho hukabili kujilinda. Kwa asili twalinda sifa, faraja, udhibiti, na haki ya kueleweka. Mungu aweza kutuita kuviachilia hivi katika upendo.

Lakini taswira ya chembe kamwe haipaswi kuhalalisha unyanyasaji. Viongozi wa kibinadamu hawakuwekwa kuwapasua wengine kwa kuwadhalilisha. Msalaba ni kazi ya Mungu chini ya kweli na upendo.

Tunda la kuvunjika halisi ni kufanana zaidi na Kristo, si kupunguzwa kwa utu.

9. Ufunuo Humaanisha Kuona Yale Maandiko Yasemayo

Nee alitofautisha maarifa ya kiakili na ufunuo wa kiroho. Aliweza kusoma fundisho kwa miaka kisha akanena juu ya kitambo alipo“liona.”

Paulo huomba kwamba waaminio wapate “macho ya mioyo yenu yatiwe nuru” (Waefeso 1:18).

Nee alitumia maandiko kama hayo kueleza mwangaza: Roho Mtakatifu hufanya kweli iliyofunuliwa itambulike ndani.

Huu si ruhusa kwa mafundisho mapya yanayozidi Maandiko. Ufunuo katika maana hii ya kiibada ni kuona umuhimu wa kile Mungu amekwisha kufunua.

Mwaminio aweza kujua kwamba hakuna hukumu ya adhabu katika Kristo na bado akaishi kana kwamba hukumu humtambulisha. Mwangaza hufanya kweli kuwa na uzito wa kiuhalisia.

Kinga ni Maandiko yenye lengo. Ufahamu wa ndani unaopingana na Biblia si ufunuo wa ndani zaidi.

10. Mkristo Lazima Ajifunze Kumngojea Mungu

Tabia ya Nee yenye nguvu ilihitaji nidhamu ya kungoja. Margaret Barber alimsaidia kumfundisha kwamba wazo jema si moja kwa moja amri ya Mungu ya sasa.

“Bali wao wamngojao Bwana watapata nguvu mpya” (Isaya 40:31).

Kungoja si uzembe. Ni kukataa kubadilisha shughuli badala ya mwongozo.

Viongozi mara nyingi huona kungoja kuwa kugumu kwa sababu tendo huzalisha ushahidi unaoonekana wa uongozi. Hata hivyo Maandiko yana majira ambayo Mungu huwaandaa watumishi kupitia kucheleweshwa.

Musa hutumia miongo huko Midiani. Daudi hungoja kati ya kutiwa mafuta na kiti cha enzi. Paulo ana vipindi vilivyofichwa kabla ya huduma pana zaidi.

Kungoja huuliza kama twaitumainia ratiba ya Mungu kadiri tunavyolitumainia lengo lake.

Hatari ni kupooza kunakojifanya uroho. Kungoja huisha utii unapokuwa wazi.

11. Kanisa ni Mwili wa Kristo

Lugha ya Nee ya "uongofu wa pili" juu ya Mwili hueleza mojawapo ya imani zake za ndani zaidi: Mkristo si mali ya Kristo tu kama mtu aliyetengwa peke yake. Ni mali ya watu wa Kristo.

"Basi ninyi mmekuwa mwili wa Kristo, na viungo kila kimoja peke yake" (1 Wakorintho 12:27).

Kiungo ni cha muhimu na kisicho kamili pamoja. Jicho lina kazi halisi, lakini jicho lililotengwa na mwili si ukomavu wa kujitegemea; ni kutengana.

Ufahamu huu ulipinga uroho wa upweke. Mwaminio aweza kufurahia maombi ya faraghani na kujifunza Biblia hali akibaki asiyeweza kupokea marekebisho, kusamehe kosa, au kuratibu na Wakristo wengine. Nee angesema uroho wa namna hiyo bado haujajifunza Mwili.

Mwili pia hurekebisha huduma ya umaarufu. Waalimu wa hadhara hawana ndani yao ugavi mzima wa Kristo. Waaminio wa kimya humiliki vipawa ambavyo kiongozi anayeonekana avihitaji.

Paulo asema viungo vionekanavyo kuwa dhaifu zaidi ni vya lazima (1 Wakorintho 12:22).

Hatari ni ujumuiya, ambapo kikundi hukandamiza dhamiri. Maisha ya Mwili ya Kibiblia huhifadhi uanachama na uwajibikaji wa binafsi kwa

Kristo pamoja. Mkono ni mali ya mwili, lakini Kichwa ni Kristo, si mfumo wa kitaasisi.

Swali la kivitendo ni: Je, nawaona waaminio wenzangu hasa kama walaji, washindani, matatizo, au viungo vya Kristo ambavyo mimi ni mali yao?

12. Kila Mwaminio ni Kuhani na Mhudumu

Nee alipinga mgawanyiko mgumu kati ya makuhani na walei. Aliamini Agano Jipya huliita kanisa lote katika utumishi wa kikuhani.

Petro aandika, "nanyi, kama mawe yaliyo hai, mmejengwa mwe nyumba ya Roho, ukuhani mtakatifu" (1 Petro 2:5).

Hili halimaanishi kila Mkristo ana wito ule ule au kwamba viongozi waliozoezwa si wa lazima. Agano Jipya hutambua wazee, waalimu, wainjilisti, na vipawa vingine. Lakini viongozi huandaa badala ya kuchukua nafasi ya watakatifu.

Waefeso husema viongozi wametolewa "kwa kusudi la kuwakamilisha watakatifu, hata kazi ya huduma itendeke" (Waefeso 4:12).

Makusanyiko ya Nee yalijaribu kulifanya hili lionekane kupitia mikutano ya kushirikiana. Makanisa ya kisasa yenye ibada zilizopangwa bado yaweza kuirudisha kanuni kwa kuwaandaa washiriki kufanya wanafunzi, kuomba, kuhubiri injili, kufundisha ipasavyo, kuwahudumia wanaoteseka, kutoa, kuongoza huduma, na kutumia vipawa nje ya jukwaa.

Kanisa lililokomaa si lile lenye wataalamu wenye kuvutia zaidi. Ni lile ambalo ndani yake Mwili hutenda kazi.

13. Makanisa ya Mahali Yapaswa Kuudhihirisha Mwili Mmoja

Imani ya Nee ya jiji-moja-kanisa-moja ilikua kutoka lugha ya Agano Jipya ya "kanisa lililoko Korintho," "kanisa la Wathesalonike," na misemo mfano wa hiyo. Alihitimisha kwamba umahali wapaswa kuwa ardhi ya kivitendo ya utambulisho wa kanisa badala ya dhehebu.

Ufahamu wa kiroho nyuma ya pendekezo ni wenye nguvu: kila mwaminio halisi mahali pamoja ni mali ya Mwili mmoja iwe wote hukusanyika chini ya paa moja au la.

"Mwili mmoja, na Roho mmoja" (Waefeso 4:4).

Kanuni ya kivitendo, hata hivyo, ni ya kubishaniwa zaidi. Maandiko hayadai waziwazi kusanyiko moja la kiutawala la kisasa kwa kila manispaa. Miji mikubwa, mitandao ya nyumbani, jumuiya za lugha, na mahitaji tofauti ya huduma huutatiza mfano.

Kanuni yaweza kuwa ya kimadhehebu kama ushirika mmoja hudai kwa upekee kuwa "kanisa" katika jiji na kuwatendea waaminio wengine waaminifu kama waliosimama juu ya ardhi isiyo halali.

Kwa hiyo urithi wenye afya zaidi kutoka kwa Nee si utawala mgumu wa kimanispaa bali kukataa kuruhusu chapa ya kanisa kuwa ya muhimu zaidi ya uanachama katika Kristo.

Je, Wakristo waweza kushikilia imani nzito za kidhehebu hali wakitambuana kama ndugu na dada? Lazima wafanye hivyo.

14. Kristo Peke Yake Ndiye Kichwa cha Kanisa

Maono ya Nee ya kanisa hatimaye hukaa juu ya ukichwa wa Kristo.

"Naye ndiye kichwa cha mwili, yaani, cha kanisa" (Wakolosai 1:18).

Viongozi wa kibinadamu wana wajibu wa kufuatana, kamwe si umiliki kamili. Wazee huchunga "lile kundi la Mungu," si kundi lao binafsi (1 Petro

5:2).

Hili huipa mamlaka ya Kikristo utukufu na mpaka pamoja. Viongozi waweza kufundisha, kusahihisha, kupanga, na kufanya maamuzi halisi. Lakini hawawezi kudai kile Kristo akatazacho wala kukataza kile Kristo akiruhusuo kana kwamba dhamiri ni mali yao.

Kanisa lazima litofautishe kuwaheshimu viongozi na kuchukua nafasi ya Kristo kwa viongozi.

Msisitizo wa Nee mwenyewe wa baadaye juu ya mamlaka hufanya kinga hii kuwa ya muhimu hasa. Fundisho la mamlaka iliyokabidhiwa ni salama tu wakati ukabidhi ubakia ukiwajibika kwa uwazi kwa Yule aliyekabidhi.

Kielelezo cha Yesu ni utumishi: "Kwa kuwa Mwana wa Adamu naye hakuja kutumikiwa, bali kutumika" (Marko 10:45).

Mamlaka yanapoacha kuonekana kama msalaba, yamepotoka kutoka kwa Kichwa.

15. Mamlaka ya Kiroho Lazima Ipokewe Chini ya Mungu

Nee alifundisha kwa nguvu kwamba uasi dhidi ya mamlaka halali waweza kufunua uasi dhidi ya mpangilio wa Mungu. Alichota kutoka masimulizi ya Kibiblia ambamo watumishi waliheshimu ofisi hata wenye ofisi walipokuwa na dosari.

Ubinafsi wa kisasa wahitaji marekebisho haya. Wakristo si mamlaka za mwisho zilizojiweka wenyewe katika kila jambo. Hupokea fundisho, marekebisho, wajibu wa kifamilia, sheria ya nchi, na uongozi wa kanisa.

Waebrania yasema, "Watiini wenye kuwaongoza, na kuwanyenyekea; maana wao wanakesha kwa ajili ya roho zenu" (Waebrania 13:17).

Lakini kunyenyekea kwa Kibiblia kuna mipaka. Mitume waliwaasi mamlaka waliokataza ushuhuda wa injili: "Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu" (Matendo 5:29).

Daudi alikataa kumwua Sauli lakini pia alikataa kubaki ndani ya kufikia kwa mkuki wa Sauli. Paulo alinyenyekea kwa serikali na akaomba kwa sheria ya Kirumi. Petro aliwaambia wazee wasilitawale kundi kwa nguvu.

Kwa hiyo fundisho la Nee la mamlaka lapaswa kupokewa kwa kinga nne: Maandiko juu ya kiongozi, Kristo juu ya taasisi, uwajibikaji kwa viongozi, na kulinda dhamiri kutoka amri za kutenda dhambi.

Mamlaka ni uwakili, si umiliki.

16. Roho ya Mwanadamu Ndipo Mahali pa Ushirika na Mungu

Fundisho la Nee la sehemu tatu lilibainisha roho ya mwanadamu kuwa kipimo cha mtu kielekeacho kwa Mungu. Alipata uungwaji mkono katika maandiko kama Warumi 8:16: “Roho mwenyewe hushuhudia pamoja na roho zetu, ya kuwa sisi tu watoto wa Mungu.”

Lengo lake la kivitendo lilikuwa kuwafundisha Wakristo kwamba ushirika na Mungu ni wa ndani zaidi ya hisia na zaidi ya kufikiri. Roho Mtakatifu hukaa ndani ya mwaminio na huleta ushirika halisi na Mungu.

Msisitizo huu waweza kuyafanya upya maombi. Ukristo si kufikiri mambo sahihi tu juu ya Mungu aliye mbali; ni maisha katika Roho.

Hata hivyo wasomaji wapaswa kuepuka kuigeuza roho ya mwanadamu kuwa chumba cha udhibiti cha kimafumbo ambacho maono yake ni ya kimungu moja kwa moja. Maandiko huwaita waaminio kupima mambo yote.

Roho Mtakatifu hutenda kazi kupitia Maandiko, mawazo yaliyofanywa upya, hekima, jumuiya, dhamiri, na maongozi vilevile kama maono ya ndani.

Lengo si umahiri wa kuipata roho. Lengo ni ushirika na Mungu.

17. Nafsi na Roho Lazima Zitambuliwe, Lakini Zisifanywe Mfumo Kupita Kiasi

Waebrania yasema Neno laweza "kuzigawanya nafsi na roho" (Waebrania 4:12). Nee aliliendeleza hili kuwa tofauti ya kina kati ya maisha ya kisaikolojia na maisha ya kiroho.

Ufahamu wake wa kichungaji ni wenye thamani: wazo laweza kuwa la werevu pasipo kutoka kwa Mungu, hisia yaweza kuwa kali pasipo kuwa takatifu, na azimio laweza kuwa lenye nguvu pasipo kuwa imani.

Lakini Biblia hutumia "nafsi," "roho," "moyo," na "akili" kwa kupishana kwingi. Wakristo kihistoria wameshikilia maoni ya sehemu mbili na ya sehemu tatu ya muundo wa mwanadamu.

Kwa hiyo mfumo wa Nee wapaswa kutendewa kama kielelezo chenye kusaidia, si anatomia ya mwisho inayodaiwa na kila mstari.

Kipimo salama zaidi ni cha kimaadili na cha Kikristo: Je, msukumo huu wapatana na Maandiko? Je, humwinua Kristo? Je, huzaa tunda la Roho? Je, waweza kustahimili shauri la hekima?

Neno hugawanya vema zaidi ya kujichunguza.

18. Dhamiri Safi ni ya Muhimu

Nee aliweka mkazo mkubwa juu ya kudumisha dhamiri isiyo na hatia mbele za Mungu na watu.

Paulo asema, "Na katika neno hili nautia bidii nafsi yangu, niwe na dhamiri isiyo na hatia mbele za Mungu na mbele za wanadamu siku zote" (Matendo 24:16).

Hili humaanisha kuitikia haraka dhambi inapofunuliwa. Ungama. Fanya marejesho iwezekanapo. Kataa maafikiano ya siri.

Dhamiri safi hutoa uhuru katika maombi na huduma kwa sababu mwaminio hailindi maisha ya siri maradufu.

Lakini dhamiri lazima itawaliwe na injili. Wakristo wenye moyo mwororo waweza kuanguka katika ukamilifu wa kupindukia, wakihisi wamehukumiwa juu ya mambo Mungu asiyoyakataza. Wengine waweza kuifisha dhamiri kwa kutokutii kunakorudiwa.

Waebrania huunganisha kutakaswa na utumishi: damu ya Kristo huitakasa "dhamiri zenu na matendo mafu, mpate kumwabudu Mungu aliye hai" (Waebrania 9:14).

Lengo si kujichunguza kusikoisha. Ni utumishi huru mbele za Mungu.

19. Imani Hutegemea Tabia ya Mungu, Si Imani Yenyewe

"Kanuni ya imani" ya Nee ilimzoeza kumtegemea Mungu kwa riziki na mwongozo. Kiini cha fundisho mara nyingi hukosekana imani inapokuwa mbinu ya kupata matokeo.

Imani ya Kibiblia hujitazama mbali na yenyewe.

Ibrahimu "alitiwa nguvu kwa imani, akimtukuza Mungu, huku akijua hakika ya kuwa yeye aliyeahidi, aweza kutimiza" (Warumi 4:20-21).

Nguvu ya imani hutoka katika uaminifu wa Yule aliyeahidi.

Mwaminio auliza daima, "Je, ninaamini kwa nguvu za kutosha?" amegeuza imani kuwa tendo jipya. Swali bora zaidi ni, "Mungu ni nani, na ameahidi nini hasa?"

Imani yaweza kuongoza kwenye riziki ya kimuujiza; yaweza pia kuongoza kwenye kuridhika katika uhaba. Paulo alijifunza wingi na uhitaji pamoja.

Lengo, si ukali wa kihisia, ndilo la maamuzi.

20. Maombi ni Ushirikiano na Kusudi la Mungu

Nee aliyatendea maombi kama kushiriki katika kile Mungu akusudiacho kutenda duniani.

"Ufalme wako uje. Mapenzi yako yatimizwe, hapa duniani kama huko mbinguni" (Mathayo 6:10).

Maombi si kumjulisha Mungu wala kumdanganya. Ni kuleta tamaa ya mwanadamu katika ushirika na kusudi la kimungu na kuomba kwamba utawala wa Mungu udhihirike.

Hili huipa maombezi uzito. Paulo aliyaomba makanisa yaombe kwamba milango ifunguliwe kwa ajili ya Neno na kwamba anene kwa ujasiri. Mungu huitawala misheni kwa enzi kuu hali akiweka maombi kuwa njia.

Mifumo yenye nguvu zaidi ya Nee yaweza kusikika kana kwamba Mungu hawezi kutenda hata wanadamu wampe ruhusa. Maandiko hayaifanyi enzi kuu ya kimungu kuwa tegemezi kwetu. Hata hivyo Maandiko bila shaka huyatendea maombi kama yenye matokeo.

"Hamna kitu, kwa sababu hamwombi" (Yakobo 4:2).

Fumbo lapaswa kuwasukuma Wakristo kuomba, si kutatua kila swali la kimetafizikia kwanza.

21. Vita vya Kiroho ni Kusimama katika Ushindi wa Kristo

Neno la mwisho la Nee katika *Sit, Walk, Stand* si kushinda bali kusimama. Tofauti hii humlinda mwaminio kutoka hofu na kiburi pamoja.

"Basi simameni" (Waefeso 6:14).

Kristo amekwisha kufufuliwa juu ya falme na mamlaka. Mwaminio hupinga kutoka ndani ya ushindi wa Kristo badala ya kujaribu kuumba ushindi kwa nguvu ya kiroho.

Hili hufanya vita vya kiroho kuwa vya kawaida sana. Silaha ni kweli, haki, amani, imani, wokovu, Maandiko, na maombi. Mkristo mkweli amevaa silaha. Kanisa lisamehelo humpinga Shetani. Mwaminio akataaye shutuma kwa kupumzika katika damu ya Kristo husimama.

Fundisho la Nee ni la Kibiblia zaidi litunzapo umakini juu ya Kristo badala ya kuvutiwa na pepo. Pepo wachafu ni wa kweli katika Agano Jipya, lakini mitume hutumia muda mwingi zaidi wakimhubiri Kristo na kuunda makanisa matakatifu kuliko kuorodhesha ulimwengu wa kipepo.

Mkristo hahitaji kuogopa giza. Wala hapaswi kuwa na shauku kubwa juu yake.

22. Mateso Yaweza Kuwa Shule ya Ufufuo

Maisha ya Nee yaliyapa uzito usio wa kawaida mafundisho yake juu ya ufufuo. Ugonjwa mzito, kutengwa na huduma, machafuko ya kisiasa, gereza, na msiba mara kwa mara vilimfikisha katika mipaka ambayo hangeweza kuishinda kwa kipaji.

Paulo aeleza kuwa na "hukumu ya mauti ndani ya nafsi zetu, ili tusijitegemee nafsi zetu, bali tumtegemee Mungu awafufuaye wafu" (2 Wakorintho 1:9).

Kusudi ni uhamishaji wa kumtegemea.

Fundisho hili halipaswi kuyafanya mateso kuwa ya kimahaba. Wakristo waweza kukimbia hatari, kutafuta uponyaji, kupinga udhalimu, na kubadili mazingira yenye madhara. Uovu hauwi mwema kwa sababu Mungu aweza kuukomboa.

Lakini mateso yaweza kufunua vyanzo vya uongo vya uzima. Sifa inapotoweka, je, Kristo yatosha? Afya inaposhindwa, je, Kristo yatosha? Huduma inapoondolewa, je, Kristo yatosha?

Imani ya ufufuo husema nguvu ya Mungu haizuiliwi na kikomo ambapo uwezekano wa asili huisha.

Miaka ishirini ya gerezani ya Nee huifanya hii kuwa zaidi ya dhamira ya mkutano.

23. Utu wa Nje Lazima Uvunjwe Ili Kristo Adhihirishwe

Lugha ya Nee ya "utu wa nje" hueleza mtu wa asili anayejilinda na kujiongoza ambaye aweza kuuzuia uzima wa Kristo. "Kuvunjwa" kwa ganda hilo la nje humaanisha mwisho wa kujitawala kwa ukaidi.

Taswira yapaswa kuhukumiwa kwa tunda lake. Kuvunjika halisi humfanya mtu awe wa kufundishika zaidi, wa kweli, mwororo, na mwenye uwezo wa kupenda. Hakumfanyi aharibiwe kisaikolojia au kunyenyekea unyanyasaji.

Yakobo asema hekima itokayo juu ni "ya upole, tayari kusikiliza maneno ya watu, imejaa rehema" (Yakobo 3:17).

Mtu asiyeweza kusahihishwa aweza kuwa na kipaji lakini abaki mgumu. Kiongozi asiyeweza kuomba msamaha aweza kunena juu ya msalaba pasipo kuuruhusu ukaribie sifa yake.

Dhana ya Nee ni yenye thamani hasa kwa uongozi wa Kikristo. Mvuto wa asili waweza kujenga hadhira haraka zaidi ya tabia iwezavyo kuumbwa. Mungu havutiwi tu na kiasi mtumishi awezacho kutimiza. Humwumba mtumishi ambaye kupitia kwake utimizaji huja.

Lengo, hata hivyo, kamwe si kuvunjika kwa ajili yake tu. Chembe hufa ili izae matunda.

24. Kanisa Lazima Liwe la Kienyeji na Bado la Ulimwengu Wote

Nee alitaka makanisa ya Kichina yawe huru kutoka udhibiti wa kudumu wa kifedha na kimuundo wa kigeni. Hili lilimweka ndani ya harakati pana ya kanisa la kienyeji hali likiipa kanuni msingi wa kipekee wa kiekklesiolojia.

Paulo alipanda makanisa na kuweka wazee wa mahali. Kazi ya kimisionari ilikusudiwa kukomaa kuwa uwajibikaji wa mahali.

Wakati huo huo, Mwili wa Kristo ni wa ulimwengu wote. Kujitegemea kutoka udhibiti wa kigeni hakupaswi kuwa kujitenga na waaminio wa kigeni.

Agano Jipya huonyesha makanisa yakitoa katika mikoa mbalimbali, yakipokea watenda kazi wasafirio, yakishirikiana barua, na yakishiriki katika misheni ya pamoja.

Kanuni iliyokomaa ni kutegemeana pasipo utegemezi.

Hili linabaki somo kuu la misheni. Fedha za nje zaweza kuharakisha huduma na kwa kimya zikapotosha vipaumbele vya mahali. Utaalamu wa nje waweza kuwaimarisha viongozi na bila kukusudia ukawazuia kuyamiliki maamuzi.

Misheni yenye afya huuliza si tu, “Twaweza kutoa nini?” bali, “Ni uwezo gani wa mahali tunaosaidia kuukuza?”

25. Jaribio la Mwisho ni Kristo, Si Watchman Nee

Fundisho la muhimu zaidi katika kitabu juu ya Watchman Nee ni kwamba Watchman Nee si kipimo.

Paulo aliwaambia waaminio, “Mnifuate mimi kama mimi ninavyomfuata Kristo” (1 Wakorintho 11:1). Sharti ni la maamuzi. Viongozi Wakristo hufuatwa tu kadiri wanavyoelekeza kwa Kristo.

Ufahamu wa Nee wapaswa kupokewa kwa shukrani. Mafundisho yake yanayobishaniwa yapaswa kupimwa. Kushindwa kwake, kama kukithibitika, kwapaswa kutambuliwa. Mateso yake yapaswa kuheshimiwa. Hakuna kati ya matendo haya kinachotishia imani ya Kikristo kwa sababu imani ya Kikristo haikukusudiwa kamwe kukaa juu yake.

"Kwa maana msingi mwingine hakuna mtu awezaye kuuweka, isipokuwa ni ule uliokwisha kuwekwa, yaani, Yesu Kristo" (1 Wakorintho 3:11).

Hili humlinda mpenzi na mkosoaji pamoja. Mpenzi hahitaji kutetea kila tendo. Mkosoaji hahitaji kutupa kila ufahamu kwa sababu mwalimu alikuwa asiye mkamilifu.

Chombo cha udongo chaweza kupasuka; hazina hubaki Kristo.

Hiyo labda ndiyo njia inayofaa zaidi ya kusoma maisha yote ya Nee.

Nyongeza B: Mwongozo wa Kujifunza na Kutafakari Sura kwa Sura

Mwongozo huu umeandaliwa kwa ajili ya tafakari ya binafsi, vikundi vidogo, timu za uongozi, au kozi ya kusoma ya majuma kumi na matano. Maswali haya hayakusudiwi kumfanya Watchman Nee kuwa kitu cha kuabudiwa. Yanatumia maisha yake na mafundisho yake kama kioo ambacho kwacho wasomaji waweza kujichunguza wenyewe katika uanafunzi wao chini ya Maandiko.

Sura ya 1 — Maisha Yaliyotolewa kwa Kristo

Wazo kuu

Urithi wa Kikristo ni kipawa, lakini hauwezi kuchukua nafasi ya kuzaliwa upya kwa binafsi. Nee alikua ndani ya jamaa iliyoguswa na Ukristo wa Kiprotestanti, lakini jambo la maamuzi lilikuwa kama Kristo angekuwa Bwana kwake binafsi.

Maandiko ya kupitia tena

Wagalatia 2:20; Yohana 12:24; Wakolosai 3:3-4; 2 Wakorintho 4:7; Mathayo 16:24.

Tafakari

1. Ni sehemu zipi za maisha yako ya Kikristo ambazo ni imani za kweli za binafsi, na zipi ni mazoea uliyoyarithi ambayo hujawahi kuyachunguza kwa kina? 2. Ni wapi ambapo akili ya asili, fedha, tabia, asili ya jamaa, au cheo katika jamii vinafanya kazi kama chanzo cha kujiamini? 3. Ingekuwa na maana gani katika kipindi chako cha sasa kwa Kristo kuwa "uzima wako" badala ya kuwa sehemu muhimu tu ya maisha yako? 4. Ni wapi ambapo Mungu aweza kuwa anakuomba ukubali kanuni ya chembe ya ngano—kuachilia mamlaka ili upendo na kuzaa matunda vipate kuongezeka? 5. Ni mambo gani ya maisha ya Nee yapasayo kupendezwa kwa tahadhari badala ya kufanywa kuwa kielelezo kikamilifu?

Matumizi kwa uongozi

Mashirika mara nyingi hurithi kauli za dhamira baada ya shauku ya waanzilishi kufifia. Jiulize kama kanisa lako au huduma yako bado inamiliki uhalisia wa kiroho ambao mwanzoni uliumba miundo yake. Kumbukumbu ya taasisi si sawa na kumtegemea Mungu wa sasa.

Maombi

Mwombe Mungu akupe maarifa ya Kristo yaliyo hai na ya sasa, yaliyo na kina kuliko msamiati uliorithiwa, na neema ya kuweka nguvu ya asili chini ya utawala wake.

Sura ya 2 — Kuongoka kwa Watchman Nee

Wazo kuu

Kuongoka ni neema iliyopokewa na umiliki uliohamishwa. Kristo huokoa bure na kumdai mtu mzima.

Maandiko ya kupitia tena

Matendo 2:36; Waefeso 2:8-10; Warumi 12:1; 2 Wakorintho 5:17; Matendo 24:16; Warumi 6:6-13.

Tafakari

1. Je, ufahamu wako wa wokovu umejitenga na ubwana wa Kristo? 2. Je, kuna makosa dhahiri ambayo toba inakutaka uyashughulikie? 3. Je, wachanganya kujiweka wakfu na kujipatia upendeleo wa Mungu? 4. Ni tamaa zipi zilizo vigumu zaidi kwako kuziweka mikononi mwa Mungu? 5. Je, u tayari kutii kabla ya kuweza kutabiri matokeo?

Matumizi kwa uongozi

Mashirika ya Kikristo yapaswa kufanya kuungama na kurudisha haki kuwa jambo la kawaida. Ukubwa wa cheo haupasi kupunguza hitaji la kuomba msamaha. Utamaduni ambao viongozi hawawezi kukiri kosa hatimaye utaifanya kweli kuwa chini ya madaraja ya vyeo.

Maombi

Mshukuru Kristo kwa wokovu kama kipawa, kisha uzitoe tena zile sehemu za maisha ambazo unajaribiwa zaidi kuzitendea kama mali yako binafsi.

Sura ya 3 — Kujifunza Kuenenda kwa Imani

Wazo kuu

Mungu humuumba mtenda kazi kabla na wakati anapoitumia kazi. Imani hupumzika katika tabia ya Mungu; huduma ya kiroho haiwezi kutengenezwa kwa nguvu ya asili.

Maandiko ya kupitia tena

Yohana 5:19; 2 Wakorintho 12:9-10; Waefeso 1:17-18; Waebrania 11:1; Isaya 40:31; 2 Wakorintho 1:9; Yohana 7:17.

Tafakari

1. Ni nani aliye na ruhusa ya kukurekebisha bila kuhatarisha uhusiano wenu? 2. Je, una washauri walioguswa na Kristo kiasi cha kutovutwa kupita kiasi na vipawa vyako? 3. Ni wapi ambapo shughuli nyingi zinakuwa njia ya kukwepa kumngoja Mungu? 4. Ni waandishi gani wa Kikristo waliokuunda, na je, unawapima kwa Maandiko? 5. Ni udhaifu gani katika maisha yako ambao waweza kuwa unakufundisha kutegemea badala ya kuzuia tu mafanikio?

Matumizi kwa uongozi

Viongozi wenye uwezo mkubwa wanahitaji mifumo ya usimamizi inayohifadhi upinzani wa uaminifu kadiri uvutano unavyoongezeka. Jenga uwajibikaji kabla ya mgogoro kuulazimisha.

Maombi

Mwombe Mungu akufanye uweze kufundishika, aisafishe nia yako katika utumishi, na akugeuze udhaifu kuwa kutegemea badala ya uchungu.

Sura ya 4 — Mhubiri Kijana na Kundi Dogo

Wazo kuu

Kanisa ni mali ya Kristo, si ya mwanzilishi, misheni ya kigeni, dhehebu, au tabaka la wakleri wa kitaaluma. Kila mwamini ameitwa kushiriki katika Mwili.

Maandiko ya kupitia tena

Matendo 2:42; Wakolosai 1:18; 1 Wakorintho 1:12-13; 1 Petro 2:5, 9; Waefeso 4:12; 1 Wakorintho 10:17.

Tafakari

1. Je, muundo wa kanisa lako huwawezesha Wakristo wa kawaida kuhudumu, au huwazoeza zaidi kupokea tu? 2. Ni utambulisho gani wa kidhehebu au wa kishirika uliokuwa muhimu zaidi kuliko ushirika ndani ya Kristo? 3. Ni wapi ambapo kujitegemea mbali na udhibiti wa nje kwaweza kuwa kutengwa kusiko na afya? 4. Je, matumizi ya fedha ya kutaniko lako huongeza ukomavu wa mahali hapo au utegemezi wa muda mrefu? 5. Kama kiongozi wenu anayeonekana zaidi angetoweka kesho, je, kanisa lingefanya kazi vizuri kadiri gani?

Matumizi kwa uongozi

Pima uongozi kwa sehemu kwa kadiri ya huduma iliyopo bila kiongozi. Waanzilishi wenye afya hujenga taasisi zinazoweza kudumu bila wao.

Maombi

Liombee kanisa lako la mahali hapo lidhihirishe ukichwa wa Kristo, ukuhani wa waaminio, unyenyekevu katikati ya tofauti, na upendo wa kweli kwa Mwili wote.

Sura ya 5 — Maisha ya Kawaida ya Mkristo

Wazo kuu

Jibu la Mungu kwa dhambi ni kubwa kuliko msamaha. Waaminio wameunganishwa na Kristo katika mauti na ufufuo, nao wameitwa kujua, kuhesabu, na kujitoa wenyewe kwa Mungu.

Maandiko ya kupitia tena

Warumi 5:8-19; Warumi 6:5-14; Warumi 7:19-25; Warumi 8:1-14; Wakolosai 3:4; Yohana 15:4-5.

Tafakari

1. Je, unahusiana na Mungu hasa kupitia mizunguko ya juhudi, kushindwa, hatia, na kujiweka wakfu upya? 2. Ni nini hubadilika utakaso unapoanzia katika muungano na Kristo badala ya kujiboresha mwenyewe? 3. Ni dhambi zipi ambazo bado unazitendea kana kwamba zina mamlaka halali? 4. Kule “kujitoa wenyewe kwa Mungu” kwamaanisha nini kwa

mwili wako, ratiba yako, ngono yako, fedha zako, na tamaa zako? 5. Je, unatumia neema kukwepa nidhamu, au nidhamu kukwepa neema?

Matumizi kwa uongozi

Makanisa yaweza bila kukusudia kuhubiri kuhesabiwa haki kwa neema na utakaso kwa wasiwasi. Chunguza kama utamaduni wa huduma huwazawadia watu kwa kuonekana wenye nguvu badala ya kufundisha kumtegemea Kristo.

Maombi

Mshukuru Mungu kwa yale aliyoyatimiza katika Kristo. Ihesabu tangazo lake kuwa kweli na umtolee sehemu maalum za maisha yako.

Sura ya 6 — Kaa: Cheo Chetu Katika Kristo

Wazo kuu

Mkristo huanzia katika neema. Cheo katika Kristo hutangulia mwenendo unaostahili na vita ya kiroho.

Maandiko ya kupitia tena

Waefeso 1:3-23; Waefeso 2:1-22; Waefeso 3:12-21.

Tafakari

1. Ni wapi ambapo unafanya kazi ili ujisikie kukubaliwa badala ya kufanya kazi kwa sababu umekwisha kubaliwa? 2. Ni baraka zipi za kiroho katika

Waraka wa Waefeso ambazo umezoea kuziomba kana kwamba Mungu hajatoa kitu? 3. Je, kupata njia ya uhakika ya kumfikia Baba kungebadilishaje maisha yako ya maombi? 4. Je, utambulisho wako hupanda na kushuka kadiri ya uzalishaji wako? 5. Je, kuwa sehemu ya Mwili hubadilishaje usomaji wa kibinafsi wa “kuketishwa pamoja na Kristo”?

Matumizi kwa uongozi

Kiongozi mwenye wasiwasi huumba shirika lenye wasiwasi. Viongozi wanaojua kwamba utambulisho wao hautegemei matokeo wako huru zaidi kusema kweli, kushiriki mamlaka, na kufanya maamuzi kwa uvumilivu.

Maombi

Pumzika kwa makusudi katika neema iliyotangazwa katika Waefeso, na uombe macho yenye nuru upate kuona yale Mungu aliyoyatoa katika Kristo.

Sura ya 7 — Enenda: Kristo Aishipo Kupitia Sisi

Wazo kuu

Neema huonekana katika mahusiano ya kawaida. Mwenendo unaostahili hupimwa kwa unyenyekevu, kweli, msamaha, usafi, hekima, upendo, na mwenendo uliojaa Roho.

Maandiko ya kupitia tena

Waefeso 4:1-32; Waefeso 5:1-21; Wagalatia 5:16-25; 1 Yohana 4:20.

Tafakari

1. Ni uhusiano gani ulio kwa sasa mtihani bora zaidi wa hali yako ya kiroho? 2. Je, maneno yako yanawapa neema wale wanaoyasikia? 3. Ni wapi ambapo hasira au uchungu vimebaki bila kutatuliwa? 4. Je, unachanganya uzoefu wa kiroho na tunda la kiroho? 5. Ni jukumu gani la kawaida ambalo umejaribiwa kuliona kuwa la kiroho kidogo kuliko huduma ya hadhara?

Matumizi kwa uongozi

Wapime viongozi kwa tunda la mahusiano kwa uzito uleule kama kwa utendaji wa kimkakati. Kiongozi anayekuza shirika huku akiwaumiza watu haendi kwa kustahili wito.

Maombi

Mwombe Roho amdhihirishe Kristo katika usemi wako, mahusiano yako, kazi yako, ngono yako, maisha ya jamaa, na jinsi unavyoshughulikia migogoro.

Sura ya 8 — Simama: Vita ya Kiroho na Ushindi

Wazo kuu

Vita ya kiroho ni kusimama katika ushindi uliokamilishwa wa Kristo kwa njia ya kweli, haki, amani, imani, wokovu, Maandiko, na maombi.

Maandiko ya kupitia tena

Waefeso 6:10-20; Wakolosai 2:15; Warumi 8:31-39; 1 Petro 5:8-9; Yakobo 4:7-8.

Tafakari

1. Je, huwa unaelekea kuyafanya matatizo kuwa ya kiroho kupita kiasi au kutotambua vya kutosha uovu wa kiroho? 2. Ni “mishale ya moto” ipi inayokuyumbisha mara nyingi zaidi—hofu, mashtaka, aibu, majaribu, kukata tamaa? 3. Je, kuna udanganyifu uliofichika unaodhoofisha uwezo wako wa kusimama katika kweli? 4. Je, unawatendea watu kama adui, ilhali Waefeso husema kwamba shindano kuu si juu ya nyama na damu? 5. Ingekuwaje kusimama badala ya kuingiwa na hofu katika shinikizo lako la sasa?

Matumizi kwa uongozi

Makanisa hayapaswi kutumia lugha ya vita kuwafanya wakosoaji au wapinzani wa kisiasa kuwa mashetani. Kweli, uwajibikaji, na amani ni sehemu ya silaha.

Maombi

Omba kupitia kila sehemu ya Waefeso 6, ukikaza fikira si juu ya hofu ya giza bali juu ya utoshelevu na ubwana wa Kristo.

Sura ya 9 — Kuvunjwa kwa Mtu wa Nje

Wazo kuu

Mungu hushughulika na nguvu ya asili inayojitosheleza ili uzima wa Kristo upate kudhihirishwa kupitia mtu mpole, anayefundishika, aliyejisalimisha.

Maandiko ya kupitia tena

2 Wakorintho 4:7-12; Yohana 12:24-25; Mwanzo 32:24-31; 2 Wakorintho 12:7-10; Wagalatia 6:1.

Tafakari

1. Ni nini unachokitetea haraka zaidi—sifa, udhibiti, starehe, ujuzi, au haki ya kueleweka? 2. Je, waweza kuomba msamaha bila kwanza kujieleza? 3. Ni wapi ambapo udhaifu umeweka wazi chanzo cha uongo cha utambulisho? 4. Je, kuna aliyetumia lugha ya "kuvunjwa" kuhalalisha udhibiti usio na afya? Yesu hurekebishaje matumizi mabaya hayo? 5. Je, unazidi kuwa mpole kadiri unavyozidi kukomaa?

Matumizi kwa uongozi

Usichanganye kujiamini na ukomavu wa kiroho. Jenga tamaduni ambamo kuomba msamaha, kupokea maoni, na kurekebishwa ni ishara za kawaida za nguvu.

Maombi

Mwalike Mungu ashughulike na kiburi na kujilinda mwenyewe, huku ukimwomba akulinde na unyenyekevu wa uongo, ulegevu, na aina za unyenyekevu zenye dhuluma.

Sura ya 10 — Roho, Nafsi, na Mwili

Wazo kuu

Mgawanyo wa Nee wa sehemu tatu unalenga kuwasaidia waaminio kutofautisha uzima wa kiroho na shughuli ya kisaikolojia ya asili tu, lakini makundi yake yapaswa kutumiwa kwa unyenyekevu badala ya kulazimishwa kwa ukakamavu juu ya Maandiko.

Maandiko ya kupitia tena

1 Wathesalonike 5:23; Waebrania 4:12; Warumi 8:16; Warumi 12:2; Marko 12:30; 1 Yohana 4:1.

Tafakari

1. Je, wakosea kudhani hisia kali kuwa ndiye Roho Mtakatifu? 2. Je, wakosea kudhani uchambuzi wa kiakili kuwa ni kutoamini? 3. Maandiko, hekima, jumuiya, na saikolojia vyaweza kusaidiaje kupima hisia za ndani? 4. Je, unazidi kujichunguza kupita kiasi kuhusu kama jambo fulani limetoka katika “nafsi” au “roho”? 5. Je, mtu wako mzima—akili, hisia, utashi, mwili, na uzima wa kiroho—unatakaswa kuelekea upendo?

Matumizi kwa uongozi

Kamwe usitumie utambuzi wa kiroho kukwepa ushahidi au uwajibikaji. Madai ya “nahisi kutoka kwa Bwana” yapaswa kubaki wazi kwa kupimwa.

Maombi

Mwombe Roho Mtakatifu amfanye upya mtu wako mzima, akunoe ufahamu, na amweke Kristo katikati badala ya uchambuzi wa ndani.

Sura ya 11 — Kanisa na Mwili wa Kristo

Wazo kuu

Ukomavu wa Kikristo ni wa pamoja. Kristo ni Kichwa, waaminio ni viungo, viongozi ni watumishi, na umoja lazima upokewe pasipo kusaliti kweli au dhamiri.

Maandiko ya kupitia tena

Matendo 9:4; Wakolosai 1:18; Waefeso 4:4-16; Warumi 15:7; 1 Petro 5:1-4; Matendo 5:29.

Tafakari

1. Kwaonaje kimatendo kwamba wewe ni kiungo “cha wenzako”? 2. Je, viungo dhaifu au vilivyo kimya vyatendewa kweli kama vya lazima katika kanisa lako? 3. Ni wapi ambapo wito wa umoja waweza kuficha kukwepa kweli? 4. Ni wapi ambapo msimamo wa kimafundisho waweza kuwa mtengano wa kiburi? 5. Ni kinga zipi zinazozuia mamlaka iliyokabidhiwa isiwe utawala wa kudhulumu?

Matumizi kwa uongozi

Uongozi wa wingi unahitaji wingi wa kweli. Kama kila mtu aliye karibu na kiongozi mkuu anaogopa kutokubaliana, muundo huo ni wa wingi kwa jina tu.

Maombi

Omba kwa ajili ya upendo wa Mwili wote, unyenyekevu katika kutokubaliana, ujasiri dhidi ya dhuluma, na viongozi wanaofanana na Mchungaji Mkuu.

Sura ya 12 — Imani, Maombi, na Maisha ya Kutegemea

Wazo kuu

Imani humwamini Mungu kwa tabia yake; maombi hushiriki katika kusudi lake. Wala kimoja si mbinu ya kudhibiti matokeo.

Maandiko ya kupitia tena

Mathayo 6:25-34; Wafilipi 4:6-13, 19; Yakobo 4:2; Mathayo 6:10; 1 Yohana 5:14; 2 Wakorintho 12:9.

Tafakari

1. Ni wapi ambapo fedha hutawala maamuzi kuliko wito? 2. Je, waeleza imani kwa mbinu fulani ya kupata riziki? 3. Ni ombi gani lisilojibiwa ambalo kwa sasa linajaribu picha yako ya Mungu? 4. Je, u tayari kuomba kwa ujasiri na kuachilia matokeo? 5. Je, maisha yako ya maombi yanajumuisha shukrani, kilio, maombezi, kusikiliza, na kujali ufalme?

Matumizi kwa uongozi

“Huduma ya imani” inahitaji uwazi zaidi wa kifedha, si mdogo. Kamwe usitumie jina la Mungu kuwashinikiza watoaji au kuficha usimamizi

dhaifu.

Maombi

Mletee Baba mahitaji dhahiri, mshukuru kwa utunzaji wake, na uachilie jibu unalolitaka pamoja na ratiba yako.

Sura ya 13 — Mapinduzi, Mateso, na Gharama ya Uanafunzi

Wazo kuu

Kunyenyekea kwa Mkristo kwa serikali ni kweli, lakini kunawekewa mpaka na ubwana wa Kristo. Mifumo ya kisiasa huwa hatari kiroho inapodai utii wa mwisho au kudhibiti dhamiri.

Maandiko ya kupitia tena

Warumi 13:1-7; Matendo 5:29; Mathayo 4:10; Yohana 10:11; Marko 13:12; 2 Timotheo 2:9.

Tafakari

1. Ni mawazo gani ya kisiasa unayoyatendea kama yasiyoegemea upande wowote kiroho kwa sababu tu umeyazoea? 2. Wakristo waweza kuwaheshimuje watawala pasipo kuifanya dola kuwa sanamu? 3. Waaminio wafanye nini sheria halali na utii kwa Kristo vinapogongana? 4. Mashtaka yenye mabishano dhidi ya viongozi wa Kikristo yapaswa kupimwaje wakati vyanzo vimeharibiwa kisiasa? 5. Je, imani yako ingedumu baada ya kupoteza sifa hadharani?

Matumizi kwa uongozi

Makanisa yapaswa kujiandaa kithiolojia kwa shinikizo la kisiasa kabla ya mgogoro. Fundisha Warumi 13 na Matendo 5:29 pia, wala si dharau ya uasi wala utii usiohoji.

Maombi

Omba kwa ajili ya wenye mamlaka ya kutawala, Wakristo wanaoteswa, ujasiri, kweli, na uhuru kutoka katika chuki dhidi ya wapinzani wa kibinadamu.

Sura ya 14 — Miaka Ishirini Katika Minyororo

Wazo kuu

Thamani ya mwamini haipimwi kwa manufaa yanayoonekana. Kristo aweza kubaki wa kutosha wakati uhuru, huduma, afya, sifa, na matokeo yanayotamaniwa vinapotoweka.

Maandiko ya kupitia tena

Wafilipi 1:21; 2 Timotheo 2:9; Waebrania 10:36; Warumi 8:38-39; Zaburi 31:15; 1 Wathesalonike 4:13-14.

Tafakari

1. Wewe ni nani kama wito wako wa sasa ukiondolewa? 2. Ni ucheleweshaji gani wa muda mrefu unaojaribu uvumilivu zaidi kuliko ambavyo mgogoro mfupi ungefanya? 3. Je, waweza kutofautisha huzuni na kutoamini? 4.

Tumaini la ufufuo hubadilishaje maana ya maisha yanayoonekana hayajakamilika? 5. Ni uaminifu gani uliofichika ambao ungekuwa na maana hata kama hakuna mtu ye yote aliyeuona?

Matumizi kwa uongozi

Jenga utambulisho wa kiroho ulio na kina kuliko jukwaa. Waandae viongozi kwa vipindi ambavyo ugonjwa, kuzeeka, wajibu wa jamaa, mateso, au mabadiliko ya shirika hupunguza manufaa ya hadhara.

Maombi

Wakumbuke Wakristo waliofungwa gerezani, na uombe neema ya kuwa mwaminifu katika mahali pa siri ambapo utii haupokei kutambuliwa mara moja.

Sura ya 15 — Urithi wa Watchman Nee

Wazo kuu

Mpokee Nee kama chombo cha udongo: ukiwa na shukrani kwa hazina, mkweli kuhusu mipaka yake, na uliyeazimia kumweka Kristo na Maandiko juu ya kila mwalimu.

Maandiko ya kupitia tena

2 Wakorintho 4:7; Matendo 17:11; 1 Wakorintho 3:11, 21; Waebrania 13:8; Wakolosai 3:4.

Tafakari

1. Ni fundisho gani la Nee lililokusaidia zaidi kumwona Kristo kwa uwazi zaidi? 2. Ni mafundisho gani yanayohitaji kinga za kibiblia zilizo imara zaidi? 3. Wakristo waweza kunufaikaje kutokana na waalimu wasio wakamilifu bila kuwa na mashaka ya kukatisha tamaa au kuabudu sanamu? 4. Ingekuwa na maana gani kumheshimu Nee kwa kumpima badala ya kumtetea kiotomatiki? 5. Kama ungekumbuka wazo moja tu kutoka kwa wasifu huu, lingekuwa lipi?

Matumizi kwa uongozi

Kamwe usijenge utamaduni wa Kikristo ambamo kumkosoa kiongozi hutendewa kama kumkosoa Kristo. Msingi ni Yesu Kristo peke yake.

Maombi

Mshukuru Mungu kwa kila kipawa cha kweli kilichotolewa kupitia waalimu wa kibinadamu. Omba ufahamu, unyenyekevu, ujasiri wa kusema kweli, na maisha yaliyokitwa hatimaye juu ya Kristo.

Nyongeza C: Mfuatano wa Matukio wa Maisha na Nyakati za Watchman Nee

Tarehe zifuatazo zimekusudiwa kuwa mwongozo badala ya dai kwamba kila tukio katika maisha ya Nee laweza kupewa tarehe kwa usahihi ulio sawa. Tahajia za Kiingereza za majina ya Kichina hutofautiana kati ya vyanzo, na baadhi ya historia za harakati na tafiti za kitaaluma hufasiri matukio kwa namna tofauti.

1903 — Kuzaliwa

Watchman Nee alizaliwa Novemba 4, 1903, huko Shantou, Guangdong, katika jamaa ya Kikristo ya Kichina yenye asili ya Fuzhou, Fujian. Jina lake la kuzaliwa mara nyingi hutajwa kuwa Ni Shuzu. Babu yake alikuwa amehudumu kama mhudumu wa Kikristo, jambo lililomfanya Nee kuwa sehemu ya kizazi cha tatu cha historia ya jamaa ya Kiprotestanti ya Kichina.

China ingali chini ya nasaba ya Qing, ingawa utawala wa kifalme ulikuwa unakaribia kuanguka.

1911-1912 — Mapinduzi na Jamhuri

Mapinduzi ya Xinhai yaliipindua nasaba ya Qing. Jamhuri ya China ilianzishwa. Nee alikuwa bado mtoto, lakini ujana wake wote ungejitokeza katika taifa lililokuwa likijadili mpangilio wa kisiasa, uboreshaji wa kisasa, utaifa, na uvutano wa kigeni.

Miaka ya 1910 — Elimu ya Shule ya Misheni

Nee alisoma katika mazingira ya elimu ya kimisionari, ikijumuisha taasisi za Kianglikana huko Fuzhou. Alipata uwezo mkubwa wa Kiingereza, uliomwezesha baadaye kufikia moja kwa moja makusanyo makubwa ya maandiko ya Kikristo ya Kimagharibi.

Akili yake imetajwa sana katika masimulizi ya baadaye, lakini mwanzoni hakuonyesha hamu kubwa ya binafsi katika Ukristo aliouridhi.

1920 — Kuongoka

Akiwa na umri wa miaka kumi na saba, Nee aliongoka kuhusiana na huduma ya kuhubiri ya mwinjilisti wa Kichina Dora Yu. Imani mpya ya mama yake na toba yake pia vilimgusa kwa kina.

Kuongoka kulihusisha shindano juu ya tamaa na wito. Nee alikuja kuelewa Ukristo si kama msamaha tu bali kama kujisalimisha kwa ubwana wa Kristo.

Alianza uinjilisti wenye bidii na kujifunza Biblia kwa uzito.

1921 — Ubatizo na Margaret Barber

Nee alijikuta chini ya uvutano wa mmisionari Mwingereza Margaret E. Barber, aliyeishi maisha ya imani ya kujitegemea karibu na Fuzhou. Nee na mama yake walikataa utoshelevu wa ubatizo wao wa awali wa utotoni na wakapokea ubatizo wa mwamini.

Barber alikuwa mshauri mkuu, akimtambulisha Nee kwa mafundisho ya maisha ya kina, maandiko ya Ndugu (Brethren), kanuni za imani, na hali ya kiroho yenye madai ya msalaba.

1922-1923 — Ushirika wa Fuzhou na Jaribio la Kanisa la Awali

Nee alijiunga na Leland Wang na Wakristo wengine vijana katika uinjilisti, ushirika wa nyumbani, kujifunza Biblia, kuumega mkate kila juma, na majaribio ya mpangilio wa kanisa nje ya miundo ya kidhehebu iliyokwisha simikwa.

Kutoelewana kulizuka kuhusu kujitenga na madhehebu, vipaumbele vya huduma, na uongozi. Nee alipata kutengwa na akajifunza mafunzo yenye maumivu kuhusu mamlaka, mgogoro, na msalaba.

Miaka ya 1920 — Huduma ya Uchapishaji

Nee alianza kuchapisha majarida ya Kikristo, vijitabu, nyenzo za kufundishia, na hatimaye kazi kubwa zaidi. Uchapishaji ukawa mojawapo ya njia kuu ambazo kwazo uvutano wake ulienea kupita mahali angeweza kutembelea binafsi.

Alisoma sana katika maandiko ya Ndugu (Brethren), Keswick, utakatifu, ibada, unabii, na umisionari.

Katikati ya Miaka ya 1920 — Ugonjwa Mzito

Nee aliugua kifua kikuu na kukabili uwezekano wa kufa mapema. Katika kipindi hiki alifanya kazi kwa bidii juu ya nyenzo iliyokuja kuwa *The Spiritual Man*, uchambuzi wa kina wa roho, nafsi, mwili, msalaba, na uzoefu wa kiroho.

Ugonjwa uliongeza kina cha msisitizo wake juu ya uzima wa ufufuo na kutegemea kupita nguvu ya asili.

1928 — Kituo cha Shanghai na Upanuzi

Huduma ya Nee ilizidi kujikita Shanghai. Mtandao wa makutaniko yaliyohusiana na mafundisho yake ulipanuka. Watu wa nje walitumia maneno kama Kundi Dogo (Little Flock) na Ukumbi wa Kusanyiko (Assembly Hall).

Nee aliendelea kukataa wazo kwamba harakati hiyo ipaswe kuwa dhehebu, akipendelea lugha ya makanisa ya mahali.

1930 — Kifo cha Margaret Barber

Barber alifariki. Uvutano wake juu ya Nee uliendelea kupitia kumbukumbu na kupitia maandiko ya Kikristo aliyomtambulisha kwayo. Baadhi ya masimulizi hueleza Nee akipokea sehemu kubwa za maktaba yake.

1933 — Safari za Kimataifa na Mahusiano na Ndugu (Brethren)

Nee alisafiri nje ya China, ikijumuisha ziara zilizohusiana na jumuiya za Ndugu (Brethren). Uhusiano wake na Ndugu wa Kujitenga (Exclusive Brethren) hatimaye ulivunjika kutokana na maswali ya ushirika na komunyo na Wakristo walio nje ya mipaka yao.

Uzoefu huo uliimarisha msimamo wake kwamba Mwili wa Kristo haupaswi kubanwa katika duara moja la ushirika.

1934 — Ndoa na Charity Chang

Baada ya historia ndefu na tata ambamo Nee alikuwa amejinyima uwezekano wa ndoa wakati Charity alipokuwa bado hakuamini, hao wawili

walioana baada ya yeye kujitoa kwa Kristo.

Ndoa yenyewe ilivuta mabishano ya hadhara wakati jamaa mmoja aliyepinga muungano huo aliposhambulia sifa ya Nee kwenye magazeti. Alijiondoa kwa muda katika uongozi unaoonekana kabla ya kurudia huduma.

Miaka ya 1930 — Kuimarishwa kwa Mtandao wa Makanisa ya Mahali

Makutaniko yaliongezeka. Witness Lee alikuwa mwenzake muhimu. Nee alikuza mafundisho yenye mpangilio zaidi juu ya matendo ya kanisa la mahali, wazee, watenda kazi, huduma ya kitume, Meza ya Bwana, karama za kiroho, na msingi wa umahali.

Pia alifundisha juu ya wokovu, thawabu, ufalme, na washindi.

1937 — Vita Kamili ya China na Japani

Tukio la Daraja la Marco Polo lilionyesha mwanzo wa vita kamili kati ya China na Japani. Vita hiyo ilizaa mateso makubwa, uhamisho, mtafaruku wa kiuchumi, na kukosekana kwa utulivu wa kisiasa.

Huduma ya Nee iliendelea chini ya hali iliyobadilika kwa kiasi kikubwa.

1938 — Keswick na Ujumbe wa Warumi 5-8

Nee alisafiri Ulaya na kuhudhuria Kongamano la Keswick huko Uingereza. Ujumbe uliotolewa katika kipindi hiki kipana juu ya Warumi 5-8 baadaye ulichangia mkusanyiko wa Kiingereza ujulikanao kama *The Normal Christian Life*.

Mafundisho yake yalianza kufikia hadhira pana zaidi ya kimataifa.

Mwanzoni mwa Miaka ya 1940 — Biashara ya Dawa na Mgogoro wa Kanisa

Nee alijihusisha kwa kina katika kampuni ya dawa iliyohusiana na ndugu yake, ikisemekana kwa sehemu ili kupata rasilimali kwa ajili ya watenda kazi wa Kikristo wakati wa mtikisiko wa kiuchumi.

Kujihusisha huko kulizaa mabishano makubwa miongoni mwa wazee wa Shanghai. Mashtaka na kutoelewana yalihusu biashara, huduma, na mwenendo wa binafsi. Nee alitengwa na huduma ya hadhara kwa muda wa takriban miaka sita.

Vyanzo hutofautiana sana katika kufasiri kipindi hiki. Usomi wa kisasa hukitendea kama kigeuzi kikuu badala ya kutoelewana kudogo.

1945 — Mwisho wa Vita na Japani

Kushindwa kwa Japani kulimaliza Vita ya China na Japani, lakini China hivi karibuni ilirudi katika vita vya wenyewe kwa wenyewe kati ya majeshi ya Kizalendo na ya Kikomunisti.

1948 — Kurejeshwa kwa Huduma ya Hadhara

Kwa ushiriki mkubwa wa Witness Lee na wengine, Nee alirudi katika huduma ya hadhara. Mafundisho yake ya baadaye yalisisitiza kwa nguvu kuvunjwa, maisha ya Mwili, uratibu, mamlaka, kujiweka wakfu, na upanuzi mkubwa wa kiuinjilisti.

1948-1949 — Kujiweka Wakfu Kulikoongezeka na Mipango ya Kiuinjilisti

Harakati hiyo iliwahamasisha waaminio na rasilimali kwa ajili ya upanuzi wa injili. Mafundisho juu ya "kukabidhi" mali na kuhama kwa ajili ya injili yalionyesha uharaka wa kipindi hicho.

Matendo kama hayo huonyesha kujitoa kwa kina, huku pia yakizua maswali ya baadaye kuhusu hiari na mamlaka iliyokusanywa mahali pamoja.

1949 — Ushindi wa Wakomunisti

Mao Zedong alitangaza Jamhuri ya Watu ya China mnamo Oktoba 1. Serikali mpya ya Kikomunisti ilianza kuunda upya maisha ya kisiasa, kiuchumi, na kidini.

Ifikapo mwaka 1950 hivi, Christian History na vyanzo vingine hueleza mtandao wa Kundi Dogo kuwa na takriban makutaniko 700 na wafuasi 70,000, ingawa makadirio hutofautiana.

1950 — Hong Kong na Kurudi Bara

Nee alitembelea Hong Kong na kupata nafasi za kubaki nje ya China bara. Alichagua kurudi, akiamini kwamba yapasa ashiriki wakati ujao wa makanisa ya Kichina.

Hili likawa mojawapo ya maamuzi yenye matokeo makubwa zaidi katika maisha yake.

1950-1951 — Kupangwa Upya kwa Kisiasa kwa Wakristo

Serikali ilikuza mpangilio wa Kikristo dhidi ya ubeberu na Harakati ya Kizalendo ya Kujitegemea Mara Tatu (Three-Self) iliyokuwa ikikua.

Historia ya Nee mwenyewe ya kanuni za kanisa la kiasili iliumba pointi za makubaliano na pia mvutano wa kina na malengo ya dola.

Usomi wa hivi karibuni hutaja ushiriki wake katika maandamano ya kizalendo na jitihada za kupitia mpangilio mpya wa kisiasa.

Aprili 1952 — Kukamatwa

Nee alikamatwa, ikisemekana akiwa Manchuria, kwa mashtaka yaliyohusiana na biashara na tuhuma za kisiasa. Kukamatwa kwake kuliondoa mwalimu mwenye uvutano mkubwa zaidi wa harakati aliyevuka mipaka ya mahali.

Wamisionari wa kigeni pia walikuwa wakifukuzwa kutoka China katika kipindi hiki.

1952-1956 — Kizuizini na Kampeni za Kisiasa

Nee alibaki mahabusu wakati kampeni za Kikomunisti zilipoongeza uchunguzi wa viongozi na mashirika huru ya Kikristo. Kushutumu hadharani, kuungama kiitikadi, na mashtaka vikawa nyenzo za udhibiti wa dola.

1956 — Kesi ya Hadhara na Hukumu ya Miaka Kumi na Mitano

Nee alihukumiwa hadharani kama kiongozi wa kikundi cha kupinga mapinduzi na akahukumiwa kifungo cha miaka kumi na mitano gerezani. Kesi hiyo ilijumuisha mashtaka ya kiuchumi, kisiasa, na kimaadili.

Hali ya kisiasa ya mfumo huo hufanya kumbukumbu kuwa vigumu kupimwa. Baadhi ya tuhuma zinapingwa vikali; baadhi ya vyanzo vya

baadaye hudai kulikuwa na ushahidi wa msingi wa mwenendo mbaya wa binafsi. Tahadhari ya kihistoria ni ya lazima.

Mwishoni mwa Miaka ya 1950 — Mrukio Mkubwa wa Mbele (Great Leap Forward)

China iliingia katika Mrukio Mkubwa wa Mbele wenye maafa, uliofuatwa na njaa ya kutisha. Nee alibaki gerezani wakati nchi ilipopitia machafuko makubwa ya kijamii na kiuchumi.

1966 — Mapinduzi ya Kiutamaduni

Mapinduzi ya Kiutamaduni yalianza. Shughuli za kidini kotekote China ziliwekewa shinikizo kali. Makanisa yalifungwa, waaminio na viongozi walidhalilishwa hadharani, na ukereketwa wa kisiasa ukazidi kuongezeka.

Charity Nee na wanajamaa pia walipata mateso.

1967 — Kufikiwa kwa Muda Rasmi wa Hukumu

Miaka kumi na mitano ya hukumu ya Nee ingekuwa imekamilika, lakini hakuachiliwa. Masimulizi mara nyingi hueleza kuendelea kwake kukataa kuikana imani ya Kikristo kama sehemu ya sababu ya kubaki kizuizini.

Mwishoni mwa Miaka ya 1960–Mwanzoni mwa Miaka ya 1970 — Kuendelea Kufungwa Kambi za Kazi

Nee alibaki katika mazingira ya kurekebishwa kupitia kazi, ikijumuisha kufungwa katika jimbo la Anhui. Afya yake ilidhoofika, hasa kwa sababu ya ugonjwa wa moyo.

Mawasiliano machache ya jamaa hutoa mianya midogo tu ya kuchungulia miaka hii.

1971-1972 — Kifo cha Charity

Charity alifariki kabla ya Nee. Hasara hiyo iliharibu tumaini la kuungana tena duniani baada ya kuachiliwa. Ripoti humweleza Nee kama aliyehuzunika sana.

Mei 30, 1972 — Kifo

Watchman Nee alifariki katika jimbo la Anhui akiwa bado chini ya ulinzi wa dola, karibu miaka ishirini baada ya kukamatwa kwake. Alikuwa na umri wa miaka sitini na nane.

Tangazo fupi lililoandikwa la imani ya Kikristo linahusishwa na siku zake za mwisho, likithibitisha uwana wa kimungu wa Kristo, kifo chake kwa ajili ya wenye dhambi, ufufuo, na nia ya Nee kufa akimwamini Yeye.

Baada ya 1972 — Uvutano wa Kimataifa Unaopanuka

Maandishi ya Nee yaliendelea kutafsiriwa na kusambazwa kimataifa. Mafundisho yake ya kiroho yakawa na uvutano mbali sana kupita makanisa yaliyohusiana moja kwa moja na harakati yake.

Ndani ya Ukristo wa Kichina, mapokeo ya Kundi Dogo na ya kanisa la mahali yanaendelea katika mifumo iliyosajiliwa na isiyosajiliwa. Witness Lee alikuza mtandao wa kimataifa wa makanisa ya mahali nje ya China bara.

2026 — Usikivu Mpya wa Kitaaluma

Kitabu cha Paul H. B. Chang *The Spiritual Person: An Intellectual Biography of Watchman Nee* kilichapishwa na Oxford University Press, kikitoa utafiti mkuu wa hivi karibuni wa kitaaluma juu ya ukuaji wa kithiolojia wa Nee, muktadha wa Kichina, mabishano, na urithi wa kimataifa.

Nyongeza D: Maelezo juu ya Mbinu ya Kihistoria na Vyanzo

Kwa Nini Vyanzo Havikubaliani

Maisha ya Watchman Nee ni magumu kwa namna isiyo ya kawaida kuyasimulia kwa sababu jumuiya mbalimbali huhifadhi kumbukumbu tofauti juu yake.

Vyanzo vinavyoshikamana na harakati kwa kawaida husisitiza wito wa kiroho, mateso, na mwendelezo wa huduma yake. Vyanzo vya wasifu vyenye ukosoaji vyaweza kusisitiza miundo ya mamlaka, matendo ya biashara yenye mabishano, au tuhuma za kimaadili. Kumbukumbu za Kikomunisti hutokana na mfumo wa kisiasa uliotumia kushutumu hadharani na kuungama kiitikadi kama nyenzo za udhibiti. Matoleo ya kiibada ya Kimagharibi mara nyingi hutenga mafundisho na wasifu karibu kabisa.

Msomaji mwenye uwajibikaji huuliza ni aina gani ya chanzo anachokisoma kabla ya kuuliza chanzo hicho husema nini.

Usomi wa Kitaaluma

Buku la Paul H. B. Chang la mwaka 2026 la Oxford University Press, *The Spiritual Person: An Intellectual Biography of Watchman Nee*, lina thamani ya pekee kwa sababu linaiweka thiolojia ya Nee ndani ya historia ya China ya Kijamhuri na kufuatilia jinsi mawazo makuu yalivyokua kiwasifu. Mpangilio wa sura wa Chang unafuata kuongoka, mgogoro wa kanisa la

awali, ujenzi wa elimu ya Nee juu ya mtu wa kiroho, muongo wa Nanjing, kuvunjwa, harakati za enzi ya Kikomunisti, na urithi wa kimataifa.

Kazi hiyo haiondoi mabishano yote ya kifasiri, lakini inatoa mfumo wa sasa wa kitaaluma unaosaidia kurekebisha wasifu wa zamani ulioandikwa hasa kwa madhumuni ya kiibada.

Daniel Bays, Lian Xi, na wanahistoria wengine wa Ukristo wa Kichina pia hutoa muktadha mpana wa lazima kwa harakati za Kikristo za kiasili, uamsho, utaifa, vita, na mapinduzi. Wasifu wa Nee wapaswa kusomwa ndani ya hadithi hiyo pana badala ya kana kwamba mtu mmoja aliuumba Ukristo wa nyumbani wa Kichina.

Biographical Dictionary of Chinese Christianity

Biographical Dictionary of Chinese Christianity ina makala za kina juu ya Nee na watu wanaohusiana naye. Hutoa tarehe muhimu, historia ya jamaa, elimu, maendeleo ya kanisa, na maelezo ya maisha ya baadaye. Makala yake ya Kiingereza juu ya Nee pia hutoa madai mazito kuhusu mwenendo mbaya wa kibiashara na wa kingono.

Kwa sababu tuhuma kama hizo zinapingwa na kwa sababu kumbukumbu ya kihistoria inajumuisha nyenzo iliyozalishwa chini ya kampeni za kushutumu za Kikomunisti, kitabu hiki hakichukui kila shtaka katika makala hiyo kama lililothibitika pasipo shaka. Wala hakiyapuuzi.

Kuwepo kwa mashtaka mazito ni jambo muhimu kihistoria. Uhakika juu ya kila tuhuma ni jambo lingine.

Christian History Institute

Nyenzo za Christian History juu ya China ya karne ya ishirini hutoa muhtasari unaofikika juu ya nafasi ya Nee, ukubwa wa Kundi Dogo,

kanuni za kanisa la kiasili, kufungwa gerezani, na kudumu kwa upana kwa Ukristo wa Kichina chini ya Ukomunisti.

Vyanzo hivi vina huruma kwa kanisa la Kikristo na hutumika vyema pamoja na usomi wa kitaaluma badala ya kuwa uchambuzi wa kumbukumbu usioegemea upande wowote.

Vyanzo vya Harakati

Machapisho na wasifu vinavyohusiana na Living Stream Ministry na makanisa ya mahali huhifadhi kumbukumbu za thamani za mashuhuda wa moja kwa moja, ratiba za matukio, historia ya mafundisho, na ushuhuda wa jamaa. Pia vinawakilisha pokeo linalomwona Nee kama babu mkuu wa kiroho.

Vyanzo kama hivyo havipaswi kutupwa kwa kuwa vina huruma wala kukubaliwa pasipo kulinganishwa. Watu wa ndani mara nyingi huhifadhi maelezo ambayo watu wa nje huyakosa. Wanaweza pia kufasiri matukio yenye mabishano kwa kujitetea.

Kumbukumbu za Enzi ya Kikomunisti

Kumbukumbu za dola na nyenzo za kesi za hadhara ni za lazima kwa sababu zinaandika yale mamlaka yaliyodai na jinsi kampeni zilivyoendeshwa. Lakini lazima zisomwe kwa kutambua matendo ya kisiasa ya Kimao. Kuungama, mashtaka, makundi ya kiitikadi, na kesi za hadhara vilitumikia malengo ya kisiasa vilevile na yale ya kisheria.

Ungamo lililotiwa sahihi lililotolewa chini ya shurutisho si ushahidi usio na thamani, lakini pia si sawa na ushuhuda uliotolewa katika mchakato huru wa kimahakama.

Maandishi ya Nee Mwenyewe

Mafundisho ya Nee yaliyochapishwa ni ushahidi wa msingi kwa thiolojia yake lakini ushahidi tata kwa wasifu. Kazi nyingi zilikusanywa kutoka ujumbe wa mdomo na mipango ya baadaye ya kihariri. Zinatuambia yale Nee aliyofundisha, wakati mwingine alipoyafundisha, na jinsi misisitizo yake ilivyokua.

Hazipaswi kusomwa kiotomatiki kama wasifu wa moja kwa moja wa nafsi yake.

Ushuhuda wa Jamaa

Kumbukumbu za jamaa ni muhimu hasa kwa miaka ya gerezani kwa sababu habari za hadhara ni chache. Zinahifadhi kumbukumbu za Charity, ziara, barua, afya, na tangazo la mwisho la imani lililoripotiwa.

Kumbukumbu ni ya thamani lakini huteua. Maneno kamili yanayorudiwa miongo kadhaa baadaye yapaswa kutendewa kwa tahadhari inayostahili, hasa wakati tafsiri nyingi za Kiingereza zinaposambaa.

Maandiko kama Kipimo, Historia kama Historia

Wasifu huu hutumia Maandiko kupima thiolojia na matendo ya Kikristo. Hautumii Maandiko kuamua maswali ya kihistoria ya kiuhakika yanayohitaji ushahidi.

Kwa mfano, Matendo 5:29 yaweza kuwaambia Wakristo mpaka wa kimaadili wa kutii serikali. Hayawezi kutuambia kama tuhuma fulani ya miaka ya 1950 dhidi ya Nee ilikuwa ya kweli kiuhakika. Swali hilo ni la uchunguzi wa kihistoria.

Kuchanganya kazi hizo huzaa ama thiolojia mbaya au historia mbaya.

Orodha ya Vitabu ya Kufanyia Kazi

Paul H. B. Chang, *The Spiritual Person: An Intellectual Biography of Watchman Nee*. Oxford University Press, 2026.

Angus I. Kinnear, *Against the Tide: The Story of Watchman Nee*. Wasifu wenye huruma unaosomwa sana, wenye thamani kwa pokeo la kiibada na la kimasimulizi, wa kulinganishwa na usomi wa baadaye.

Christian History Institute, *Christian History* Toleo la 98, "Jinsi Kanisa Nchini China Lilivyonusurika na Kustawi katika Karne ya 20," likijumuisha muhtasari wa kiwasifu wa Yading Li juu ya Watchman Nee.

Biographical Dictionary of Chinese Christianity, makala "Nee, Watchman," pamoja na makala zinazohusiana juu ya wanajamaa na watu wa wakati wake.

Lian Xi, *Redeemed by Fire: The Rise of Popular Christianity in Modern China*. Yale University Press, 2010.

Daniel H. Bays, kazi juu ya historia ya Ukristo nchini China, kwa muktadha mpana wa umisionari, makanisa ya kiasili, China ya Kijamhuri, na kipindi cha Kikomunisti.

Maandishi teule na makusanyo ya ujumbe yanayohusiana na Watchman Nee, ikijumuisha nyenzo zinazojulikana kwa Kiingereza kama *The Normal Christian Life*, *Sit, Walk, Stand*, *The Spiritual Man*, *The Normal Christian Church Life*, na *The Release of the Spirit*. Haya hutumika kwa mwelekeo wa kithiolojia na yapaswa kusomwa kwa kuzingatia historia zake za kihariri.

Tafsiri ya American Standard Version (1901), iliyotumika kwa nukuu zote za Maandiko katika kitabu hiki.

Mwisho wa hati

Hii ni tafsiri iliyofanywa na AI inayosubiri kupitiwa na mzungumzaji mzawa. Si maandishi asilia ya mwandishi.

© Ochorus. Wasifu Asilia wa Ochorus. Ni bure kusoma na kushiriki.

Tafsiri hii iliandaliwa na Ochorus, maktaba ya bure ya vitabu vya Kikristo vya kale.

Kisome mtandaoni, bila malipo, kwenye https://ochorus.com/sw/books/watchman-nee-a-life/

Vitabu zaidi vya bure kwenye ochorus.com